

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 227

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

53. sējums

2010. gada 28. augusts

Saturs

II Nelegislatīvi akti

TIESĪBU AKTI, KO PIEŅEM STRUKTŪRAS, KURAS IZVEIDOTAS AR STARPTAUTISKIEM NOLĪGUMIEM

- ★ **Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Noteikumi Nr. 55 – Vienoti noteikumi par sakabinātu transportlīdzekļu mehāniskās sakābes sastāvdaļu apstiprināšanu** 1

IV Tiesību akti, kas pieņemti pirms 2009. gada 1. decembra saskaņā ar EK līgumu, ES līgumu un Euratom līgumu

2010/460/EK:

- ★ **Komisijas Lēmums (2009. gada 19. novembris) par valsts atbalstu C 38/A/04 (ex NN 58/04) un C 36/B/06 (ex NN 38/06), ko Itālija piešķirusi uzņēmumam Alcoa Trasformazioni (izziņots ar dokumenta numuru C(2009) 8112) ⁽¹⁾** 62

Cena: EUR 4

(¹) Dokuments attiecas uz EEZ

LV

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

II

(Nelegislatīvi akti)

TIESĪBU AKTI, KO PIENĒM STRUKTŪRAS, KURAS IZVEIDOTAS AR STARPTAUTISKIEM NOLĪGUMIEM

Saskaņā ar starptautisko publisko tiesību normām juridisks spēks ir tikai ANO/EEK dokumentu oriģināliem. Šo noteikumu statuss un spēkā stāšanās datums jāpārbauda ANO/EEK statusa dokumenta TRANS/WP.29/343/Rev.X jaunākajā redakcijā, kas ir pieejama <http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>

Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Noteikumi Nr. 55 – Vienoti noteikumi par sakabinātu transportlīdzekļu mehāniskās sakabes sastāvdaļu apstiprināšanu

Ar visiem grozījumiem līdz

01. grozījumu sērijas 1. papildinājumam, kas stājas spēkā 2010. gada 17. martā

SATURA RĀDĪTĀJS

NOTEIKUMI

1. Darbības joma
2. Definīcijas
3. Mehāniskās sakabes ierīces vai detaļas apstiprinājuma pieteikums
4. Vispārīgās prasības mehāniskajām sakabes ierīcēm vai sastāvdaļām
5. Apstiprinājuma pieteikums transportlīdzekļiem, kam uzstādīta mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa
6. Vispārīgas prasības transportlīdzekļiem, kam uzstādīta mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa
7. Marķējumi
8. Apstiprinājums
9. Mehāniskās sakabes ierīces, sastāvdaļas vai transportlīdzekļa modifikācijas un apstiprinājuma paplašināšana
10. Ražošanas atbilstības procedūras
11. Sankcijas par ražošanas neatbilstību
12. Pilnīga ražošanas izbeigšana
13. Pārejas noteikumi
14. To tehnisko dienestu nosaukums un adrese, kas atbildīgi par apstiprināšanas testiem, un administratīvo struktūrvienību nosaukums un adrese

PIELIKUMI

1. pielikums – Paziņojums par mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa apstiprināšanu vai paplašinājumu, apstiprinājuma atteikumu vai atsaukšanu, vai pilnīgu ražošanas izbeigšanu saskaņā ar Noteikumiem Nr. 55
2. pielikums – Paziņojums par transportlīdzekļa tipa attiecībā uz mehānisko sakabes ierīci vai sastāvdaļu tipa apstiprināšanu vai paplašinājumu, apstiprinājuma atteikumu vai atsaukšanu, vai pilnīgu ražošanas izbeigšanu saskaņā ar Noteikumiem Nr. 55

3. pielikums – Apstiprinājuma marķējuma izkārtojuma paraugs
4. pielikums – Raksturojošo lielumu marķējuma izkārtojuma paraugi
5. pielikums – Prasības mehāniskajām sakabes ierīcēm vai sastāvdaļām
6. pielikums – Mehānisko sakabes ierīču vai sastāvdaļu testēšana
7. pielikums – Uzstādīšana un īpašas prasības

1. DARBĪBAS JOMA

- 1.1. Šie noteikumi paredz prasības, kurām jāatbilst mehāniskajām sakabes ierīcēm un sastāvdaļām, lai tās starptautiski atzītu par savstarpēji savietojamām.
- 1.2. Šie noteikumi attiecas uz ierīcēm un sastāvdaļām, kas paredzētas:
  - 1.2.1. mehāniskajiem transportlīdzekļiem, veidojot transportlīdzekļu savienojumu ⁽¹⁾;
  - 1.2.2. mehāniskajiem transportlīdzekļiem un piekabēm, kas paredzēti posmainu transportlīdzekļu ⁽¹⁾ veidošanai, ja piekabes vertikālā slodze uz mehānisko transportlīdzekli nepārsniedz 200 kN.
- 1.3. Šie noteikumi attiecas uz:
  - 1.3.1. standarta ierīcēm un sastāvdaļām, kas noteiktas 2.3. punktā;
  - 1.3.2. nestandarta ierīcēm un sastāvdaļām, kas noteiktas 2.4. punktā;
  - 1.3.3. dažādām nestandarta ierīcēm un sastāvdaļām, kas noteiktas 2.5. punktā.

2. DEFINĪCIJAS

Šajos noteikumos lieto šādas definīcijas.

- 2.1. “Mehāniskās sakabes ierīces un sastāvdaļas” ir visas daļas, kas piestiprinātas mehānisko transportlīdzekļu un piekabju rāmjiem, virsbūves nesošajām daļām un šasijām, ar kuru palīdzību tiek savienoti sakabināti vai posmaini transportlīdzekļi. Tās ietver arī fiksētās vai atkabināmās sastāvdaļas mehāniskās sakabes ierīču vai sastāvdaļu piestiprināšanai vai darbināšanai.
- 2.2. Automātiskās sakabes prasības ir izpildītas, ja, braucot ar velkošo transportlīdzekli atpakaļgaitā pret piekabi, tiek nodrošināta pilnīga sakabe, automātiska saslēgšanās un atbilstošu saslēgšanās daļu darbības bez ārējas iejaukšanās norāde.

Jūgkāša ierīču automātiskā savienojuma prasība ir izpildīta, ja savienojuma bloķēšanas ierīces atvēršanās un saslēgšanās notiek bez ārējas iejaukšanās, kad kāsis tiek ievietots sakabes sijas cilpā.
- 2.3. Standarta mehāniskās sakabes ierīces un sastāvdaļas, kas atbilst šajos noteikumos norādītajiem standarta izmēriem un raksturojošajiem lielumiem. Tās ir savstarpēji aizvietošanas savā klasē neatkarīgi no izgatavotāja.
- 2.4. Nestandarta mehāniskās sakabes ierīces un sastāvdaļas, kuras neatbilst visiem šajos noteikumos norādītajiem attiecīgās klases standarta izmēriem un raksturojošajiem lielumiem, bet kuras var izmantot attiecīgās klases standarta sakabes ierīcēs un sastāvdaļās.
- 2.5. Dažādas nestandarta mehāniskās sakabes ierīces un sastāvdaļas, kas neatbilst šajos noteikumos norādītajiem standarta izmēriem un raksturojošajiem lielumiem un ko nevar izmantot standarta sakabes ierīcēs un sastāvdaļās. Tās ir, piemēram, ierīces, kas neatbilst nevienai klasei no A līdz L un T, kas uzskaitīts 2.6. punktā, un ir paredzētas īpašam smagas kravas transportam, un dažādas ierīces, kas atbilst valsts standartiem.

⁽¹⁾ Atbilstīgi Konvencijas par ceļu satiksmi (Vīne, 1968. gads) 1. panta t) un u) punktam.

- 2.6. Mehāniskās sakabes ierīces un sastāvdaļas klasificē atbilstoši šādiem tipiem.
- 2.6.1. A klases sakabes ierīces lodgalvas un velkošie balsteņi, izmantojot 50 mm diametra sfērisku ierīci un balsteņus uz velkošā transportlīdzekļa savienošanai ar piekabi, izmantojot savienojošo galviņu, sk. 5. pielikuma 1. punktu.
- 2.6.1.1. A50-1 – 50-5 klases standarta 50 mm diametra sakabes ierīces lodgalvas ar atloka tipa skrūvju stiprinājumu.
- 2.6.1.2. A50-X klases nestandarta 50 mm diametra sakabes ierīces lodgalvas un balsteņi.
- 2.6.2. B klases savienojošās galviņas, kas uzstādītas uz piekabju sakabes sijas savienošanai ar velkošā transportlīdzekļa 50 mm diametra sakabes ierīces lodgalvu, sk. 5. pielikuma 2. punktu.
- 2.6.2.1. B50-X klases nestandarta 50 mm diametra savienojošās galviņas.
- 2.6.3. C klases “žokļveida” sakabes ierīces ar 50 mm diametra tapu un ar spīli un automātisku saslēgšanu un bloķēšanas tapu uz velkošā transportlīdzekļa savienošanai ar piekabi, izmantojot sakabes sijas cilpu, sk. 5. pielikuma 3. punktu.
- 2.6.3.1. C50-1 līdz 50-7 klases standarta 50 mm diametra tapas “žokļveida” sakabes ierīces.
- 2.6.3.2. D50-X klases nestandarta 50 mm diametra tapas “žokļveida” sakabes ierīces.
- 2.6.4. D klases sakabes sijas cilpas, kam ir paralēla atvere, kura piemērota 50 mm diametra tapai, un kas uzstādītas piekabju sakabes sijai automātiskai “žokļveida” sakabes ierīču savienošanai, sk. 5. pielikuma 4. punktu.
- 2.6.4.1. D50-A klases standarta 50 mm diametra tapas sakabes sijas cilpas metinātam stiprinājumam.
- 2.6.4.2. D50-B klases standarta 50 mm diametra tapas sakabes sijas cilpas vītņsavienojumam.
- 2.6.4.3. D50-C klases standarta 50 mm diametra tapas sakabes sijas cilpas skrūvsavienojumam.
- 2.6.4.4. D50-X klases nestandarta 50 mm diametra tapas sakabes sijas cilpas.
- 2.6.5. E klases nestandarta sakabes sijas ar gabarītus pārsniedzošām ierīcēm un līdzīgām aprīkojuma daļām, uzstādītas uz velkamā transportlīdzekļa priekšējās daļas vai uz transportlīdzekļa šasijas, un kas ir piemērotas savienošanai ar velkošo transportlīdzekli, izmantojot sakabes sijas cilpas, savienojošās galviņas vai līdzīgas savienošanas ierīces, sk. 5. pielikuma 5. punktu.
- Sakabes sijām var būt šarnīra savienojums brīvai kustībai vertikālā plaknē, neenesot nekādu vertikālu slodzi, vai nostiprināti vertikālā plaknē, lai atbalstītu vertikālo slodzi (stingā savienojuma sakabes sijas). Stingā savienojuma sakabes sijas var būt pilnībā stingas vai arī ar lokanu montējamo daļu.
- Sakabes sijas var sastāvēt no vairāk nekā vienas sastāvdaļas, un tās var būt regulējamās vai izlocītās.
- Šie noteikumi attiecas uz sakabes sijām, kas ir atsevišķi mezgli, nevis velkamā transportlīdzekļa šasijas neatņemama detaļa.
- 2.6.6. F klases nestandarta dīseles ar visām sastāvdaļām un iekārtām starp sakabes ierīcēm, tādām kā sakabes ierīču lodgalvas un “žokļveida” sakabes ierīces, un rāmis (piemēram, aizmugurējā šķērssijs), velkošā transportlīdzekļa slodzi nesošā virsbūve vai šasija, sk. 5. pielikuma 6. punktu.
- 2.6.7. G klases segļu ierīces ir plāksnes tipa sakabes ierīces ar automātisku savienojuma aizslēgu un ir uzstādītas velkošajā transportlīdzeklī savienošanai ar puspiekabes 50 mm diametra segļu ierīces tapu – sk. 5. pielikuma 7. punktu.

- 2.6.7.1. G50 klases standarta 50 mm diametra tapas segļu ierīces.
- 2.6.7.2. G50-X klases nestandarta 50 mm diametra tapas segļu ierīces.
- 2.6.8. H klases segļu ierīces 50 mm diametra tapas ir ierīces, kas uzstādītas puspiekabē savienošanai ar velkošā transportlīdzekļa segļu ierīci, sk. 5. pielikuma 8. punktu.
- 2.6.8.1. H50-X klases nestandarta 50 mm diametra segļu ierīces tapas.
- 2.6.9. J klases nestandarta montāžas plāksnes ar visām sastāvdaļām un ierīcēm segļu ierīču piestiprināšanai velkošā transportlīdzekļa rāmim vai šasijai. Montāžas plāksnei var būt nodrošināta horizontāla kustība, t. i., lai veidotu slidošu segļu ierīci, sk. 5. pielikuma 9. punktu.
- 2.6.10. K klases standarta jūgkāša ierīces paredzēts izmantot ar atbilstošām L klases tipa toroidālo sakabes sijas cilpām, sk. 5. pielikuma 10. punktu.
- 2.6.11. L klases standarta toroidālo sakabes siju cilpas, ko paredzēts izmantot ar atbilstošām K klases jūgkāša ierīcēm, sk. 5. pielikuma 4. punktu.
- 2.6.12. S klases ierīces un sastāvdaļas, kas neatbilst nevienai iepriekš minētajai A–L vai T klasei un ko izmanto, piemēram, īpašā smagas kravas transportā vai arī ir unikālas dažās valstīs un uz tām attiecas spēkā esošie valsts standarti.
- 2.6.13. T klases nestandarta neautomātiskas īpašas “žokļveida” veida tipa sakabes ierīces, ko var atvienot tikai ar instrumentiem un parasti lieto vieglo automobiļu pārvadātāju piekabēm. Tās apstiprina kā saskaņotu pāri.
- 2.7. Vadķīļi ir ierīces vai sastāvdaļas, kas piestiprinātas puspiekabēm un nodrošina tādas piekabes piespiedu stūrēšanu, kas savienota ar segļu ierīci.
- 2.8. Tālvadības sistēmas ir ierīces un sastāvdaļas, kas nodrošina sakabes ierīces darbināšanu no transportlīdzekļa kabīnes vai ārpus tās.
- 2.9. Tālindikācijas ierīces ir ierīces un sastāvdaļas, kas transportlīdzekļa kabīnē norāda, ka savienošanās ir veikta un bloķēšanas ierīces ir saslēgušās.
- 2.10. “Sakabes ierīces vai sastāvdaļas tips” ir ierīce vai sastāvdaļa, kam neatšķiras tādi būtiski aspekti kā:
- 2.10.1. izgatavotāja vai piegādātāja tirdzniecības nosaukums vai preču zīme;
- 2.10.2. sakabes ierīces klase, kā noteikts 2.6. punktā;
- 2.10.3. ārējā forma, galvenie izmēri vai būtiskas konstrukcijas atšķirības, arī izmantotie materiāli, un
- 2.10.4. raksturojošie lielumi D, D_c, S, V un U, kas noteikti 2.11. punktā.

2.11. D, D_c, S, V un U raksturojošos lielumus nosaka vai aprēķina šādi.

2.11.1. Lielums D vai D_c ir teorētiskā horizontālo spēku atskaites lielums velkošajā transportlīdzeklī un piekabē, un to izmanto par horizontālo slodžu bāzi dinamiskajos testos.

Mehāniskajām sakabes ierīcēm un sastāvdaļām, kas nav paredzētas vertikālas slodzes balstam, šis lielums ir

$$D = g \frac{T \times R}{T + R} \text{ KN}$$

Piekabes ar centrāli novietotu asi mehāniskajām sakabes ierīcēm un sastāvdaļām, kas definētas 2.13. punktā, šis lielums ir

$$D_c = g \frac{T \times C}{T + R} \text{ KN}$$

G klases segļu ierīcēm, H klases segļu ierīču tapām un J klases montāžas plāksnēm, kas definētas 2.6. punktā, šis lielums ir

$$D = g \frac{0,6 \times T \times R}{T + R - U} \text{ KN,}$$

kur:

T ir velkošā transportlīdzekļa tehniski pieļaujamā maksimālā masa tonnās. Attiecīgā gadījumā tas iekļauj arī piekabes ar centrāli novietotu asi radīto vertikālo slodzi.

R ir tehniski pieļaujamā maksimālā masa tonnās piekabei ar sakabes siju brīvai kustībai vertikālā plaknē vai puspiekabei ⁽¹⁾.

C ir tāda masa tonnās, ar ko piekabes ar centrāli novietotu asi ass vai asis iedarbojas uz zemi, kā noteikts 2.13. punktā, kad tā ir savienota ar velkošo transportlīdzekli un piekrauta līdz tehniski pieļaujamai maksimālai masai ⁽¹⁾. O1 un O2 kategorijas piekabju ar centrāli novietotu asi ⁽²⁾ tehniski pieļaujamā maksimālā masa ir masa, ko noteicis velkošā transportlīdzekļa izgatavotājs.

g ir gravitācijas izraisītais paātrinājums (pieņemts, ka tas ir 9,81 m/s²),

U ir definēts 2.11.2. punktā,

S ir definēts 2.11.3. punktā.

2.11.2. U ir vertikālās tādas masas lielums tonnās, ar kuru puspiekabe ar tehniski pieļaujamo maksimālo masu iedarbojas uz segļu ierīci ⁽¹⁾.

2.11.3. S ir tādas vertikālās masas lielums kilogramos, ar kuru piekabe ar centrāli novietotu asi ar tehniski pieļaujamo masu statiskos apstākļos ⁽¹⁾ iedarbojas uz sakabes ierīci, kā noteikts 2.13. punktā.

⁽¹⁾ T un R masa un tehniski pieļaujamā maksimālā masa var būt lielāka par valsts tiesību aktos noteikto pieļaujamo maksimālo masu.

⁽²⁾ Sk. definīcijas Noteikumos Nr. 13, kas pievienoti 1958. gada Nolīgumam par vienvēda tehnisko priekšrakstu pieņemšanu riteņu transportlīdzekļiem, aprīkojumam un daļām, kuras var uzstādīt un/vai izmantot riteņu transportlīdzekļos, un saskaņā ar šiem priekšrakstiem piešķiramo atbilstības novērtēšanas apstiprinājumu savstarpējās atzīšanas nosacījumiem. Definīcijas ir arī Konsolidētās rezolūcijas par transportlīdzekļu konstrukciju (R.E.3) 7. pielikumā (TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2).

- 2.11.4. V ir vertikālā spēka amplitūdas teorētiskais atskaites lielums, ar kuru uz sakabes ierīci iedarbojas piekabe ar centrāli novietotu asi, kuras tehniski pieļaujamā maksimālā masa ir lielāka par 3,5 tonnām. V lielumu izmanto par bāzi vertikālajiem spēkiem dinamiskajos testos.

$$V = \frac{a \times C \times X^2}{L^2} \text{ (sk. piezīmi),}$$

kur

a ir ekvivalents vertikālais paātrinājums pie sakabes ierīces atkarībā no velkošā transportlīdzekļa pakalējās ass balstiekārtas sistēmas tipa.

Pneimatiskajai balstiekārtai (vai balstiekārtas sistēmām ar līdzvērtīgām amortizācijas īpašībām)

$$a = 1,8 \text{ m/s}^2$$

Cita tipa balstiekārtām:

$$a = 2,4 \text{ m/s}^2$$

X ir piekabes kravas nodalījuma garums metros (sk. 1. attēlu).

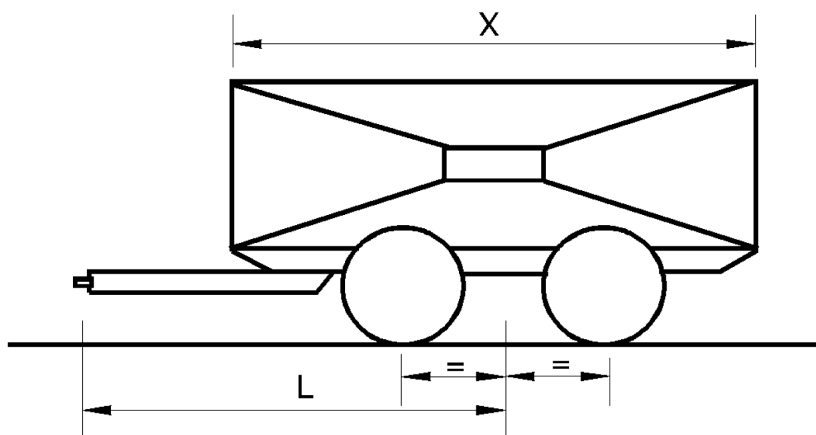
L ir attālums no sakabes sijas cilpas centra līdz asu mezgla centram metros (sk. 1. attēlu).

Piezīme (ja mazāk par 1,0, izmanto lielumu 1,0)

$$\frac{X^2}{L^2} \geq 1,0$$

1. attēls

Piekabes ar centrāli novietotu izmēri

- 2.12. Šo noteikumu 6. pielikumā minētie simboli un definīcijas.

A_v = maksimālā pieļaujamā vadības ass masa tonnās.

C = piekabes ar centrāli novietotu masa tonnās, sk. šo noteikumu 2.11.1. punktu.

D = D lielums kN – sk. šo noteikumu 2.11.1. punktu.

D_c = D_c lielums kN piekabēm ar centrāli novietotu asi, sk. šo noteikumu 2.11.1. punktu.

R = velkamā transportlīdzekļa masa tonnās – sk. šo noteikumu 2.11.1. punktu.

T = velkošā transportlīdzekļa masa tonnās – sk. šo noteikumu 2.11.1. punktu.

F_a = statiskā celtspēja (kN).

F_h = testa spēka horizontālā komponente transportlīdzekļa garenvirziena asij (kN).

F_s = testa spēka vertikālā komponente (kN).

S = statiskā vertikālā masa (kg).

U = seglu ierīcei pieliktā vertikālā masa tonnās.

V = V lielums kN – sk. šo noteikumu 2.11.4. punktu.

a = tāds līdzvērtīgs vertikālā paātrinājuma faktors piekabju ar centrāli novietotu asi savienojuma punktā, kas ir atkarīgs no velkošā transportlīdzekļa pakalējās ass vai asu balstiekārtas veida, sk. šo noteikumu 2.11.4. punktu.

e = gareniskais attālums no nomontējamo sakabes ierīču lodgalvu savienojuma punkta līdz stiprinājuma punkta vertikālajai plaknei milimetros, sk. 20.c līdz 20.f attēlu.

f = vertikālais attālums no nomontējamo sakabes ierīču lodgalvu savienojuma punkta līdz stiprinājuma punkta horizontālajai plaknei milimetros (sk. 20.c līdz 20.f attēlu).

g = paātrinājums gravitācijas ietekmē (pieņemts, ka $g = 9,81 \text{ m/s}^2$).

L = teorētiskais sakabes sijas garums no sakabes sijas cilpas centra līdz tilta centram metros.

X = piekabes ar centrāli novietotu asi kravas nodalījuma garums metros.

Indeksi:

O = maksimālais testa spēks

U = minimālais testa spēks

a = statiskais spēks

h = horizontāls

p = pulsējošs

res = izrietošs

s = vertikāls

w = mainīgais

- 2.13. "Piekabe ar centrāli novietotu" ir piekabe, kuras sakabes sija nekustas vertikālajā plaknē neatkarīgi no piekabes un kuras ass vai asis, viennērīgi noslogotas, atrodas tuvu piekabes smaguma centram. Vertikālās slodzes iedarbība uz velkošā transportlīdzekļa sakabes ierīci nepārsniedz 10 % no piekabes maksimālās masas vai 1 000 kg atkarībā no tā, kura ir mazāka.

Piekabes ar centrāli novietotu asi maksimālā masa ir kopējā masa, ar ko piekabes ass vai asis iedarbojas uz zemi, kad tā ir savienota ar velkošo transportlīdzekli un piekrauta līdz tehniski pieļaujamai maksimālai masai ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Tehniski pieļaujamā masa vai būt lielāka nekā valsts tiesību aktos noteiktā maksimālā pieļaujamā masa.

- 2.14. "Pilnīga mehāniskā saslēgšanās" ir nosacījums par ierīces un tās sastāvdaļu detaļu modeļa un ģeometrisko īpašību drošību pret atvēršanos vai atkabināšanos ārējas iedarbības ietekmē, kurai tās tiek pakļautas normālas lietošanas un testu laikā.
- 2.15. "Transportlīdzekļa tips" ir transportlīdzekļi, kam neatšķiras tādi būtiski aspekti kā uzbūve, izmēri, forma un materiāli vietās, kur mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa ir piestiprināta. Tas attiecas gan uz velkošo transportlīdzekli, gan uz piekabi.

3. MEHĀNISKĀS SAKABES IERĪCES VAI SASTĀVDAĻAS APSTIPRINĀJUMA PIETEIKUMS

- 3.1. Apstiprinājuma pieteikumu iesniedz tirdzniecības nosaukuma vai preču zīmes turētājs vai tā pienācīgi pilnvarots pārstāvis.
- 3.2. Katra mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa apstiprinājuma pieteikumam, piemēram, izmantojot 1. pielikuma paziņojuma veidlapu, pievieno šādu informāciju.
- 3.2.1. Sīkākas ziņas par visu izgatavotāju vai piegādātāju tirdzniecības nosaukumiem vai preču zīmēm, kas attiecas uz sakabes ierīci vai sastāvdaļu.
- 3.2.2. Rasējumus trīs eksemplāros, kuri ir pietiekami detalizēti, lai noteiktu ierīci vai sastāvdaļu un kuros ir norādīts, kā to uzstāda transportlīdzeklī. Rasējumos norāda apstiprinājuma numura un cita marķējuma stāvokli un vietu, kā noteikts 7. punktā.
- 3.2.3. Piemērojamo D, D_c, S, V un U lielumu norādes, kā noteikts 2.11. punktā.

A klases velkošajiem balsteņiem – norādes par to maksimāli pieļaujamo velkošā transportlīdzekļa un piekabes masu un maksimāli pieļaujamo statisko vertikālo slodzi uz lodgalvu, ko ieteicis velkošā transportlīdzekļa izgatavotājs.

- 3.2.3.1. Raksturojošajiem lielumiem ir vismaz tādi paši, kas piemērojami maksimāli pieļaujamai velkošā transportlīdzekļa, piekabes un to kombinācijas masai.
- 3.2.4. Ierīces vai sastāvdaļas sīks tehnisks apraksts, kurā jo īpaši precizēts tips un izmantotie materiāli.
- 3.2.5. Ierobežojumus transportlīdzekļiem, kuriem var uzstādīt sakabes ierīci, sk. 1. pielikuma 12. punktu un 5. pielikuma 3.4. punktu.
- 3.2.6. Vienu paraugu un papildu paraugus pēc tipa apstiprinātāja iestādes vai tehniskā dienesta pieprasījuma.
- 3.2.7. Visi paraugi ir pilnīgi pabeigti, tostarp ir veikta galīgā virsmas apstrāde. Tomēr, ja galīgo virsmas apstrādi veic, krāsojot var pārklākot ar epoksīdpulveri, tā nav jāveic.
- 3.2.8. Ja mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa ir paredzēta īpašam transportlīdzekļa tipam, ierīces vai sastāvdaļas izgatavotājs iesniedz arī transportlīdzekļa izgatavotāja noteiktos datus par uzstādīšanu. Apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests var arī pieprasīt iesniegt transportlīdzekļa tipa paraugu.

4. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS MEHĀNISKAJĀM SAKABES IERĪCĒM VAI SASTĀVDAĻĀM

- 4.1. Katrs paraugs atbilst 5. un 6. pielikumā noteiktajām izmēra un stiprības tehniskajām specifikācijām. Pēc 6. pielikumā noteiktajiem testiem nedrīkst būt novērojamas spraugas, plaisas, vai stipra, paliekoša deformācija, kas varētu kaitīgi ietekmēt ierīces vai sastāvdaļas atbilstošu darbību.

- 4.2. Visas mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas detaļas, kuru atteice var izraisīt to, ka transportlīdzeklis atdalās no piekabes, ir izgatavotas no tērauda. Citus materiālus var izmantot, ja izgatavotājs ir pierādījis līdzvērtību, ko atzīst tās puses tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests, kura piemēro šos noteikumus.
- 4.3. Mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas ir drošas darbībā un tādas, lai ierīces savienošanu un atvienošanu varētu veikt viena persona bez instrumentiem. Izņemot T klases sakabes ierīces, tikai ierīces, ko var savienot automātiski, atļauts izmantot tādu piekabju pievienošanai, kuru maksimālā tehniski pieļaujamā masa ir lielāka par 3,5 tonnām.
- 4.4. Mehānisko sakabes ierīču vai sastāvdaļu konstrukcija un izgatavošana ir tāda, lai parastos ekspluatācijas apstākļos un ar pareizu ritošo daļu apkopi un nomaīņu, tās atbilstoši darbotos un saglabātu šajos noteikumos paredzētos raksturlielumus.
- 4.5. Visas mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas ir konstruētas tā, lai tās pilnīgi mehāniski saslēgtos un saslēgts stāvoklis būtu nodrošināts vismaz ar vienu papildu pilnīgu mehānisku saslēgumu, ja vien 5. pielikumā nav izvirzītas citas prasības. Alternatīvi var būt divas vai vairākas atsevišķas palīgierīces, lai panāktu ierīces pareizu saslēgšanos, bet katra no tām ir konstruēta tā, lai notiktu pilnīga mehāniskā saslēgšanās un to testē atsevišķi saskaņā ar 6. pielikumā noteiktajām prasībām. Pilnīgs mehāniskais saslēgums atbilst 2.14. punktā noteiktām prasībām.

Atsperu spēku var izmantot tikai, lai nobloķētu ierīci un novērstu vibrāciju, kas varētu izraisīt ierīces sastāvdaļas detaļas kustību tā, ka ierīce var atvērties un atvienoties.

Jebkuras atsperes atteice vai trūkums nedrīkst ļaut visai ierīcei atvērties vai atvienoties.

- 4.6. Katrai ierīcei vai sastāvdaļai pievieno uzstādīšanas un lietošanas instrukciju, kurā norādīta pietiekama informācija, lai jebkura kompetenta persona to pareizi uzstādītu transportlīdzeklī un pienācīgi ekspluatētu, sk. arī 7. pielikumu. Instrukcija ir vismaz tās valsts valodā, kurā ierīci piedāvās pārdošanai. Ja piegādāto ierīču un sastāvdaļu sākotnējo uzstādīšanu veic transportlīdzekļa vai virsbūves izgatavotājs, uzstādīšanas instrukcijas var nebūt, bet transportlīdzekļa vai virsbūves izgatavotājs ir atbildīgs par to, lai transportlīdzekļa vadītāju nodrošinātu ar vajadzīgajām instrukcijām sakabes ierīces vai sastāvdaļas pareizai ekspluatācijai.
- 4.7. A klases vai S klases ierīcēm vai sastāvdaļām (ja piemērojams), ko uzstāda piekabēs, kuru maksimālā pieļaujamā masa nav lielāka par 3,5 tonnām un kuras izgatavo no transportlīdzekļa izgatavotāja neatkarīgs izgatavotājs, ja ierīces un sastāvdaļas paredzēts uzstādīt pēc transportlīdzekļa pārdošanas, augstumu un citus sakabes ierīces uzstādīšanas raksturojumus visos gadījumos pārbauda tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests saskaņā ar 7. pielikuma 1. punktu.
- 4.8. Uz lielaudas, kā arī citām S klases un T klases nestandarta dažādām sakabes ierīcēm vai sastāvdaļām attiecinā 5., 6. un 7. pielikumā minētās atbilstošās prasības par vistuvāk atbilstošo standarta vai nestandarta ierīci vai sastāvdaļu.
5. APSTIPRINĀJUMA PIETEIKUMS TRANSPORTLĪDZEKLIM, KAM UZSTĀDĪTA MEHĀNISKĀ SAKABES IERĪCE VAI SASTĀVDAĻA
- 5.1. Ja transportlīdzekļa izgatavotājs iesniedz apstiprinājuma pieteikumu par transportlīdzekli, kam uzstādīta mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa, vai atļauj izmantot transportlīdzekli visu veidu piekabju vilkšanai, tad pēc labticīga pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma iespējamam mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa apstiprinājumam, vai pēc puses tipa apstiprinātājas iestādes vai tehniskā dienesta pieprasījuma, transportlīdzekļa izgatavotājs sniedz šim pieprasītājam vai iestādei, vai tehniskajam dienestam 5.3. punktā noteikto informāciju, lai sekmētu sakabes ierīces vai sastāvdaļas izgatavotāja darbu, konstruējot un izgatavojot mehānisko sakabes ierīci vai sastāvdaļu šim transportlīdzeklī. Pēc labticīga pieprasītāja lūguma par iespējamo mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa apstiprinājumu, šim pieprasītājam sniedz jebkādu 5.3. punktā minēto informāciju, kas ir tipa apstiprinātājas iestādes rīcībā.

- 5.2. Transportlīdzekļa tipa apstiprinājuma pieteikumu attiecībā uz mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas uzstādīšanu iesniedz transportlīdzekļa izgatavotājs vai tā pienācīgi pilnvarots pārstāvis.
- 5.3. Lai tipa apstiprinātāja iestāde varētu aizpildīt 2. pielikuma paziņojuma veidlapu, tam pievieno šādu informāciju.
  - 5.3.1. Transportlīdzekļa tipa un mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas sīks apraksts un, pēc tipa apstiprinātājas iestādes vai tehniskā dienesta pieprasījuma – ierīces vai detaļas apstiprinājuma veidlapas kopija.
  - 5.3.2. Norāda informācija arī par velkošā un velkamā transportlīdzekļa maksimāli pieļaujamo masu, maksimāli pieļaujamās masas sadali starp velkošā transportlīdzekļa asīm, asu maksimāli pieļaujamo masu, maksimāli pieļaujamo vertikālo slodzi uz velkošā transportlīdzekļa aizmugures daļu un iesniedz norādes un/vai rasējumus par ierīces vai sastāvdaļas uzstādīšanas punktiem un jebkādam papildu pastiprinošām plāksnēm, balsta skavām utt., kas vajadzīgas mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas drošai nostiprināšanai velkošajā transportlīdzeklī.
    - 5.3.2.1. Slodzes režīms, kurā jāmēra lodgalvas augstums M1 kategorijas transportlīdzekļiem, sk. 7. pielikuma 1. papildinājuma 2. punktu.
    - 5.3.3. Rasējumus trīs eksemplāros, kuri ir pietiekami detalizēti, lai identificētu ierīci vai sastāvdaļu, un kuros ir norādīts, kā to uzstāda transportlīdzeklī. Rasējumos norāda apstiprinājuma numura un cita marķējuma stāvokli un vietu, kā noteikts 7. punktā.
    - 5.3.4. Ierīces vai sastāvdaļas sīks tehnisks apraksts, kurā jo īpaši precizēts tips un izmantotie materiāli.
    - 5.3.5. Piemērojamo D, D_c, S, V un U lielumu norādes, kā noteikts 2.11. punktā.
      - 5.3.5.1. Raksturojošie lielumi ir vismaz tādi paši, kas piemērojami maksimāli pieļaujamai velkošā transportlīdzekļa, piekabes un to kombinācijas masai.
      - 5.3.6. Apstiprināmā transportlīdzekļa tipa paraugu, kam uzstādīta mehāniskā sakabes ierīce, iesniedz tipa apstiprinātājai iestādei vai tehniskajam dienestam, kuri var pieprasīt arī ierīces vai sastāvdaļas papildu paraugus.
      - 5.3.7. Transportlīdzekli, kam nav visu tipam atbilstošo sastāvdaļu, var pieņemt, ja pieteikuma iesniedzējs var pierādīt tipa apstiprinātājai iestādei vai tehniskajam dienestam, ka atbilstoša tipa sastāvdaļu trūkums neietekmēs pārbaudes rezultātus atbilstoši šo noteikumu prasībām.
6. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS TRANSPORTLĪDZEKĻIEM, KAM UZSTĀDĪTA MEHĀNISKĀ SAKABES IERĪCE VAI SASTĀVDAĻA
  - 6.1. Transportlīdzeklī uzstādītajai mehāniskajai sakabes ierīcei vai sastāvdaļai jābūt apstiprinātai saskaņā ar šo noteikumu 5. un 6. pielikuma 3. un 4. punkta prasībām.
  - 6.2. Mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas uzstādīšana atbilst šo noteikumu 7. pielikuma prasībām.

- 6.3. Sakabes ierīcei vai sastāvdaļai ir pievienota lietošanas instrukcija, kurā ir īpaši norādījumi par ekspluatāciju, kas atšķiras no šā tipa sakabes ierīces vai sastāvdaļas parastās ekspluatācijas, un norādījumi par savienošanu un atvienošanu dažādos darba režīmos, piemēram, pie dažādiem leņķiem starp velkošiem transportlīdzekļiem un velkamiem transportlīdzekļiem. Katram transportlīdzeklim šīs lietošanas instrukcijas ir pievienotas vismaz tās valsts valodā, kurā transportlīdzekli piedāvās pārdošanai.

7. MARĶĒJUMI

- 7.1. Uz mehānisko sakabes ierīču un sastāvdaļu tipiem, kas iesniegti apstiprinājumam, ir izgatavotāja, piegādātāja vai pieteikuma iesniedzēja tirdzniecības nosaukums vai preču zīme.
- 7.2. Ir pietiekama vieta 8.5. punktā minētajam un 3. pielikumā attēlotajam apstiprinājuma marķējumam. Šī vieta ir norādīta 3.2.2. punktā minētajos rasējumos.
- 7.3. Blakus 7.2. un 8.5. punktā minētajam apstiprinājuma marķējumam mehāniskajai sakabes ierīcei vai sastāvdaļai ir marķēta sakabes ierīces klase, kā noteikts 2.6. punktā, un attiecīgie raksturojošie lielumi, kā noteikts 2.11. punktā un norādīts 4. pielikumā. Šo marķējumu novietojums ir norādīts 3.2.2. punktā minētajos rasējumos.

Raksturojošie lielumi nav jāmarķē, ja šie lielumi ir definēti šajos noteikumos minētajā klasifikācijā, piemēram, no A50-1 līdz A50-5 klasei.

- 7.4. Ja sakabes ierīces vai ierīces klasē mehānisko sakabes ierīci vai sastāvdaļu apstiprina ar alternatīviem raksturojošiem lielumiem, uz ierīces vai sastāvdaļas marķē ne vairāk kā divas alternatīvas.
- 7.5. Ja mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas izmantošanai ir kādi ierobežojumi, piemēram, to nedrīkst izmantot ar vadkļījiem, ierobežojumi jāmarķē uz ierīces vai sastāvdaļas.
- 7.6. Visi marķējumi ir pastāvīgi un skaidri salasāmi, kad ierīce vai sastāvdaļa ir uzstādīta transportlīdzeklī.

8. APSTIPRINĀJUMS

- 8.1. Ja mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa paraugs vai paraugi atbilst šo noteikumu prasībām, apstiprinājumu piešķir, ja ir atbilstoši izpildītas 10. punkta prasības.
- 8.2. Katram apstiprinātajam tipam piešķir apstiprinājuma numuru. Tā pirmie divi cipari norāda grozījumu sēriju, ietverot jaunākos būtiskākos tehniskos grozījumus, kas izdarīti šajos noteikumos apstiprinājuma izsniegšanas laikā. Viena un tā pati puse nevar piešķirt to pašu numuru citam šajos noteikumos minētajam ierīces vai sastāvdaļas tipam.
- 8.3. Paziņojumu par apstiprināšanu vai paplašināšanu, vai apstiprinājuma atsaukšanu, vai pilnīgu ražošanas izbeigšanu attiecībā uz mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipu, kas apstiprināts atbilstīgi šiem noteikumiem, nosūta 1958. gada nolīguma pusēm, kuras piemēro šos noteikumus, izmantojot paziņojuma veidlapu, kas atbilst šo noteikumu 1. pielikumā vai 2. pielikumā norādītajam paraugam.
- 8.4. Papildus 7.1. punktā noteiktajam marķējumam, katrai mehāniskajai sakabes ierīcei vai sastāvdaļai, kas apstiprināta atbilstīgi šiem noteikumiem, 7.2. punktā minētajā vietā piestiprina 8.5. punktā aprakstīto marķējumu.
- 8.5. Apstiprinājuma marķējums ir starptautisks marķējums, ko veido šādi elementi:

- 8.5.1. aplis, kurā ir burts "E", un tās valsts pazīšanas numurs, kura piešķirusi tipa apstiprinājumu ⁽¹⁾;
- 8.5.2. apstiprinājuma numurs, kas noteikts 8.2. punktā;
- 8.5.3. apstiprinājuma marķējumu un numuru izkārto, kā norādīts 3. pielikuma paraugā.
9. MEHĀNISKĀS SAKABES IERĪCES, SASTĀVDAĻAS VAI TRANSPORTLĪDZEKĻA MODIFIKĀCIJAS UN APSTIPRINĀJUMA PAPLAŠINĀŠANA
- 9.1. Par visām mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa vai transportlīdzekļa modifikācijām, kā noteikts 2.10. punktā, ziņo tipa apstiprinātāji iestādei vai tehniskajam dienestam, kas piešķir apstiprinājumu. Tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests var:
- 9.1.1. uzskatīt, ka izdarītajiem pārveidojumiem, visticamāk, nav ievērojamas negatīvas ietekmes un ierīce, sastāvdaļa vai transportlīdzeklis joprojām atbilst prasībām; vai
- 9.1.2. pieprasīt papildu testa protokolu.
- 9.2. Par apstiprinājuma apliecinājumu vai atteikumu, norādot modifikāciju, paziņo pusēm, kas piemēro šos noteikumus, izmantojot 8.3. punktā noteikto procedūru.
- 9.3. Tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests, kas izsniedz apstiprinājuma paplašinājumu, piešķir sērijas numuru šādam paplašinājumam un informē citas puses, kas piemēro šos noteikumus, izmantojot 8.3. punktā minēto procedūru.
10. RAŽOŠANAS ATBILSTĪBAS PROCEDŪRAS
- Ražošanas atbilstības nodrošināšanas procedūras atbilst nolīguma 2. papildinājumā (E/ECE/324 E/ECE/TRANS/505/Rev. 2) izklāstītajām procedūrām, ievērojot šādas prasības.
- 10.1. Apstiprinājuma turētājam jānodrošina, lai ražošanas atbilstības testu rezultāti tiktu protokolēti un lai pievienotie dokumenti būtu pieejami laikposmā, par ko vienojas ar apstiprinātāju iestādi vai tehnisko dienestu. Šis laika periods nedrīkst būt ilgāks par 10 gadiem, skaitot no laika, kad ražošana ir pilnīgi izbeigta.
- 10.2. Tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests, kas piešķir tipa apstiprinājumu, jebkurā laikā var pārbaudīt katrā ražošanas uzņēmumā piemērotās atbilstības kontroles metodes. Parasti šīs pārbaudes veic reizi divos gados.
11. SANKCIJAS PAR RAŽOŠANAS NEATBILSTĪBU
- 11.1. Piešķirto apstiprinājumu attiecībā uz mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipu saskaņā ar šiem noteikumiem var atsaukt, ja nav ievērotas prasības vai ja ierīce vai sastāvdaļa ar apstiprinājuma marķējumu neatbilst apstiprinātajam tipam.

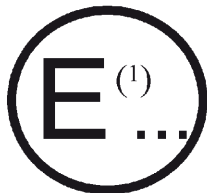
⁽¹⁾ 1 – Vācijai, 2 – Francijai, 3 – Itālijai, 4 – Nīderlandei, 5 – Zviedrijai, 6 – Beļģijai, 7 – Ungārijai, 8 – Čehijai, 9 – Spānijai, 10 – Serbijai, 11 – Apvienotajai Karalistei, 12 – Austrijai, 13 – Luksemburgai, 14 – Šveicei, 15 – (brīvs), 16 – Norvēģijai, 17 – Somijai, 18 – Dānijai, 19 – Rumānijai, 20 – Polijai, 21 – Portugālei, 22 – Krievijas Federācijai, 23 – Grieķijai, 24 – Īrijai, 25 – Horvātijai, 26 – Slovēnijai, 27 – Slovākijai, 28 – Baltkrievijai, 29 – Igaunijai, 30 – (brīvs), 31 – Bosnijai un Hercegovinai, 32 – Latvijai, 33 – (brīvs), 34 – Bulgārijai, 35–36 – (brīvs), 37 – Turcijai, 38–39 – (brīvs), 40 – Bijušai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai, 41 – (brīvs), 42 – Eiropas Kopienai (apstiprinājumus piešķir dalībvalstis, izmantojot attiecīgos EEK simbolus), 43 – Japānai, 44 – (brīvs), 45 – Austrālijai un 46 – Ukrainai. Nākamos numurus piešķir pārējām valstīm tādā hronoloģiskā secībā, kādā tās ratificē nolīgumu vai pievienojas nolīgumam par vienveida tehnisko priekšrakstu pieņemšanu riteņu transportlīdzekļiem, aprīkojumam un daļām, kuras var uzstādīt un/vai izmantot riteņu transportlīdzekļos, un saskaņā ar šiem priekšrakstiem piešķiramo atbilstības novērtēšanas apstiprinājumu savstarpējās atzīšanas nosacījumiem, un Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretārs paziņo nolīguma pusēm tām piešķirtos numurus.

- 11.2. Ja puse, kas piemēro šos noteikumus, atsauc iepriekš piešķirto apstiprinājumu, tā par to nekavējoties paziņo citām pusēm, kas piemēro šos noteikumus, izmantojot paziņojuma veidlapu, kas atbilst šo noteikumu 1. vai 2. pielikumā norādītajam paraugam.
12. PILNĪGA RAŽOŠANAS IZBEIGŠANA
- Ja apstiprinājuma turētājs pilnībā pārtrauc ražot saskaņā ar šiem noteikumiem apstiprinātu sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipu, viņš par to informē tipa apstiprinātāju iestādi vai tehnisko dienestu, kas piešķīris apstiprinājumu. Pēc attiecīgā paziņojuma saņemšanas tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests informē pārējās 1958. gada nolīguma puses, kas piemēro šos noteikumus, izmantojot paziņojuma veidlapu, kura atbilst paraugam šo noteikumu 1. vai 2. pielikumā.
13. PĀREJAS NOTEIKUMI
- Kamēr Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs nav informēts citādi, puses, kas piemēro šos noteikumus un ir Eiropas Kopienas dalībvalstis, (01. sērijas grozījumu pieņemšanas laikā Itālija, Nīderlande, Beļģija, Apvienotā Karaliste, Luksemburga, Somija un Grieķija) paziņo, ka attiecībā uz mehāniskajām sakabes ierīcēm un sastāvdaļām tās ievēros tikai nolīguma prasības, kurām šie noteikumi pievienoti, attiecībā uz tādām ierīcēm un sastāvdaļām, kas paredzētas tām transportlīdzekļu kategorijām, kas nav M1.
14. TO TEHNISKO DIENESTU NOSAUKUMS UN ADRESE, KAS ATBILDĪGI PAR APSTIPRINĀŠANAS TESTU VEIKŠANU, KĀ ARĪ ADMINISTRATĪVO STRUKTŪRVIENĪBU NOSAUKUMS UN ADRESE
- 14.1. 1958. gada nolīguma puses, kuras piemēro šos noteikumus, paziņo Apvienoto Nāciju Organizācijas sekretariātam to tehnisko dienestu nosaukumu un adresi, kas atbildīgi par apstiprināšanas testu veikšanu, kā arī to administratīvo struktūrvienību nosaukumu un adresi, kuras piešķir apstiprinājumu un kurām jānosūta veidlapas, kas apliecina citās valstīs izdotu apstiprinājumu, tā paplašinājumu vai atteikumu, atsaukšanu vai pilnīgu ražošanas izbeigšanu.
-

1. PIELIKUMS

PAZIŅOJUMS

(maksimālais izmērs: A4 (210 × 297 mm))

Izdevējs: administratīvās iestādes nosaukums

.....
 .....
 .....

par ⁽²⁾: APSTIPRINĀJUMA PIEŠĶIRŠANU
 APSTIPRINĀJUMA PAPLAŠINĀŠANU
 APSTIPRINĀJUMA ATTEIKUMU
 APSTIPRINĀJUMA ATSAUKŠANU
 PILNĪGU RAŽOŠANAS IZBEIGŠANU

mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipam saskaņā ar Noteikumiem Nr. 55

Apstiprinājuma Nr. .... Paplašinājuma Nr. ....

1. Ierīces vai sastāvdaļas tirdzniecības nosaukums vai preču zīme: .....
2. Ierīces vai sastāvdaļas tipa izgatavotāja nosaukums: .....
3. Izgatavotāja nosaukums un adrese: .....
4. Izgatavotāja pārstāvja (ja ir) nosaukums un adrese: .....
5. Cita piegādātāja nosaukumi vai preču zīmes, kas tiek izmantota attiecīgajai ierīcei vai sastāvdaļai: .....
6. Par ražošanas atbilstību atbildīgā uzņēmuma vai iestādes nosaukums un adrese: .....
7. Iesniegts apstiprinājumam (datums): .....
8. Par apstiprinājuma testu veikšanu atbildīgais tehniskais dienests: .....
9. Īss apraksts: .....
- 9.1. Ierīces vai sastāvdaļas tips un klase: .....
- 9.2. Raksturojošie lielumi: .....
- 9.2.1. Primārie lielumi:

D	kN	D _c	kN	S	kg
U	tonnas	V	kN		

 Alternatīvi lielumi:

D	kN	D _c	kN	S	kg
U	tonnas	V	kN		
- 9.3. A klases mehāniskajai sakabes ierīcei vai sastāvdaļai, tostarp velkošajiem balstiem

Transportlīdzekļa izgatavotāja noteiktā maksimālā pieļaujamā transportlīdzekļa masa: ..... kg

Maksimāli pieļaujamās transportlīdzekļa masas sadale starp asīm:

Transportlīdzekļa izgatavotāja noteiktā maksimālā pieļaujamā velkamās piekaves masa: ..... kg

Transportlīdzekļa izgatavotāja noteiktā maksimālā pieļaujamā statiskā vertikālā slodze uz sakabes ierīces lodgalvu: ..... kg

Transportlīdzekļa maksimālā masa ar virsbūvi darba kārtībā, ar dzesētājaģentu, eļļām, degvielu, instrumentiem un rezerves riteni (ja paredzēts), bet bez vadītāja: ..... kg

Slodzes režīms, kurā mēra M1 kategorijas transportlīdzeklī uzstādītās mehāniskās sakabes ierīces lodgalvas augstumu – sk. 7. pielikuma 1. papildinājuma 2. punktu: .....

10. Instrukcijas par sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa piestiprināšanu pie transportlīdzekļa un stiprinājuma punktu fotoattēli vai rasējumi, kā to ir norādījis izgatavotājs: .....
11. Informācija par jebkādu īpašu pastiprinošu balsteņu vai plāksņu, vai starpdetaļu uzstādīšanu sakabes ierīces vai sastāvdaļas nostiprināšanai: .....
12. Papildu informācija, ja ir ierobežojumi sakabes ierīces vai sastāvdaļas izmantošanai īpaša tipa transportlīdzekļos, sk. 5. pielikuma 3.4. punktu: .....
13. K klases jūgkāša ierīcēm – norādes par sakabes sijas cilpu, kas piemērota izmantošanai ar īpašu jūgkāša tipu ierīcēm.
14. Testa protokola datums: .....
15. Testa protokola numurs: .....
16. Apstiprinājuma marķējuma vieta: .....
17. Apstiprinājuma paplašināšanas pamatojums: .....
18. Apstiprinājums piešķirts/paplašināts/atteikts/atsaukts ⁽²⁾: .....
19. Vieta: .....
20. Datums: .....
21. Paraksts: .....
22. Dokumentu saraksts, kas deponēts administratīvajā dienestā, kas piešķīris apstiprinājumu, ir pievienots šim paziņojumam, un to var saņemt pēc pieprasījuma.

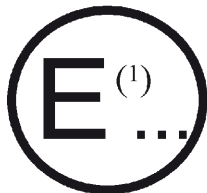
⁽¹⁾ Tās valsts pazīšanas numurs, kas apstiprinājumu piešķirusi/paplašinājusi/atteikusi/atsaukusi (sk. noteikumos izklāstītos apstiprinājuma nosacījumus).

⁽²⁾ Nevajadzīgo svītrot.

2. PIELIKUMS

PAZIŅOJUMS

(maksimālais izmērs: A4 (210 × 297 mm))

Izdevējs: administratīvās iestādes nosaukums

.....
 .....
 .....

par ⁽²⁾: APSTIPRINĀJUMA PIEŠKIRŠANU
 APSTIPRINĀJUMA PAPLAŠINĀŠANU
 APSTIPRINĀJUMA ATTEIKUMU
 APSTIPRINĀJUMA ATSAUKŠANU
 PILNĪGU RAŽOŠANAS IZBEIGŠANU

transportlīdzekļa tipam attiecībā uz mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas uzstādīšanu saskaņā ar Noteikumiem Nr. 55.

Apstiprinājuma Nr. .... Paplašinājuma Nr. ....

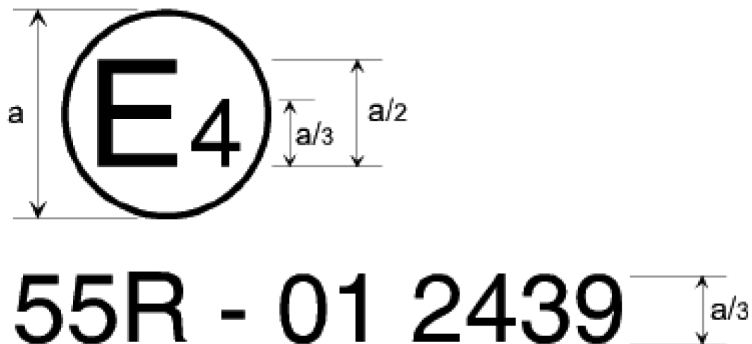
1. Transportlīdzekļa tirdzniecības nosaukums vai preču zīme:
2. Transportlīdzekļa tips:
3. Izgatavotāja nosaukums un adrese:
4. Izgatavotāja pārstāvja (ja ir) nosaukums un adrese:
5. Transportlīdzekļa kategorija, piemēram, M1 N1:
6. Maksimāli pieļaujamā transportlīdzekļa masa: ..... kg
 Maksimāli pieļaujamās transportlīdzekļa masas sadale starp asīm:
 Maksimāli pieļaujamā velkamās piekabes masa: ..... kg
 Maksimāli pieļaujamā statiskā masa uz sakabes ierīces lodgalvu: ..... kg
 Transportlīdzekļa maksimālā masa ar virsbūvi darba kārtībā, ar dzesēšanas šķidrumu, eļļām, degvielu, instrumentiem un rezerves riteni (ja paredzēts), bet bez vadītāja ..... kg
7. D ..... kN D_c ..... kN S ..... kg
 U ..... tonnas V ..... kN
8. Instrukcijas par sakabes ierīces vai sastāvdaļas tipa piestiprināšanu pie transportlīdzekļa un stiprinājuma punktu fotoattēli vai rasējumi:
9. Informācija par jebkādu īpašu pastiprinošu balsteņu vai plāksņu, vai starpdetaļu uzstādīšanu sakabes ierīces vai sastāvdaļas nostiprināšanai:
10. Mehāniskās sakabes ierīces vai sastāvdaļas tirdzniecības nosaukums vai preču zīme un apstiprinājuma numurs:
11. Sakabes ierīces vai sastāvdaļas klase:
12. Iesniegts apstiprinājumam (datums):
13. Par apstiprināšanas testu veikšanu atbildīgais tehniskais dienests:
14. Testa protokola datums:
15. Testa protokola numurs:
16. Apstiprinājuma marķējuma vieta:
17. Apstiprinājuma paplašināšanas pamatojums:
18. Apstiprinājums piešķirts/paplašināts/atteikts/atsaukts ⁽²⁾:
19. Vieta:
20. Datums:
21. Paraksts:
22. Dokumentu saraksts, kas deponēts administratīvajā dienestā, kas piešķir apstiprinājumu, ir pievienots šim paziņojumam, un to var saņemt pēc pieprasījuma.

⁽¹⁾ Tās valsts pazīšanas numurs, kas apstiprinājumu piešķirusi/paplašinājusi/atteikusi/atsaukusi (sk. noteikumu apstiprinājuma nosacījumus).

⁽²⁾ Nevajadzīgo svītrot.

3. PIELIKUMS

APSTIPRINĀJUMA MARĶĒJUMA IZKĀRTOJUMA PARAUGS

a = vismaz 8 mm

Mehāniskā sakabes ierīce vai sastāvdaļa, vai transportlīdzeklis, uz kura ir iepriekš norādītais apstiprinājuma marķējums, ir ierīce vai sastāvdaļa, kas apstiprināta Nīderlandē (E4) ar apstiprinājuma numuru 2439, ievērojot šo noteikumu 01. grozījumu sērijas prasības.

Piezīme. Apstiprinājuma numuru un papildu simbolus izvieto apļa tuvumā vai nu virs, vai zem burta "E" vai arī pa labi vai pa kreisi no tā. Apstiprinājuma numura un papildu simbolu cipari atrodas burta "E" vienā pusē un ir vērsti vienā virzienā. Apstiprinājuma numurā nedrīkst izmantot romiešu ciparus, lai novērstu iespēju, ka tos sajauc ar citiem simboliem.

4. PIELIKUMS

Raksturojošo lielumu marķējuma izkārtojuma paraugi

1. Uz visām mehāniskajām sakabes ierīcēm vai sastāvdaļām ir ierīces vai sastāvdaļas klases marķējums. Papildus ir marķējums, kas norāda spēju raksturojošo lielumu izteiksmē, kā noteikts šo noteikumu 2.11. punktā.
- 1.1. Visu burtu un ciparu augstums nav mazāks par apstiprinājuma numura ciparu augstumu, tas ir: $a/3$, kur a ir 8 mm.
- 1.2. Raksturojošie lielumi, kas piemērojami katrai ierīcei vai sastāvdaļai, kura ir marķējama, norādīti turpmāk tabulā – sk. arī šo noteikumu 7.3. punktu.

1. tabula

Sakabes ierīču vai sastāvdaļu galvenie marķējamie raksturojošie lielumi

Sakabes ierīces vai sastāvdaļas apraksts	Galvenie marķējamie raksturojošie lielumi					
	Klase	D	D _c	S	U	V
Sakabes ierīču lodgalvas un velkošie balsteņi, sk. šo noteikumu 5. pielikuma 1. punktu	*	*		*		
Savienojošās galviņas	*	*		*		
“Žokļveida” sakabes ierīces	*	*	*	*		*
Sakabes siju cīlpas	*	*	*	*		*
Sakabes sijas	*	*	*	*		*
Diseles	*	*	*	*		*
Seglu ierīces	*	*			*	
Seglu ierīču tapas	*	*				
Seglu ierīču montāžas plāksnes	*	*			*	
Jūgkāša ierīces	*	*	*	*		*

Piemēri. C50-X D130 D_c90 S1000 V35 apzīmē nestandarta C50-X klases “žokļveida” sakabes ierīci ar maksimālo D lielumu 130 kN, maksimāli pieļaujamo D_c lielumu 90 kN, maksimāli pieļaujamo pielikto statisko vertikālo masu 1 000 kg un maksimāli pieļaujamo V lielumu 35 kN.

A50-X D20 S120 nozīmē standarta velkošo balsteņi ar A50-X klases sakabes ierīces lodgalvu ar maksimāli pieļaujamo D lielumu 20 kN un maksimāli pieļaujamo pieliekamo statisko vertikālo masu 120 kg.

5. PIELIKUMS

Prasības mehāniskajām sakabes ierīcēm vai sastāvdaļām

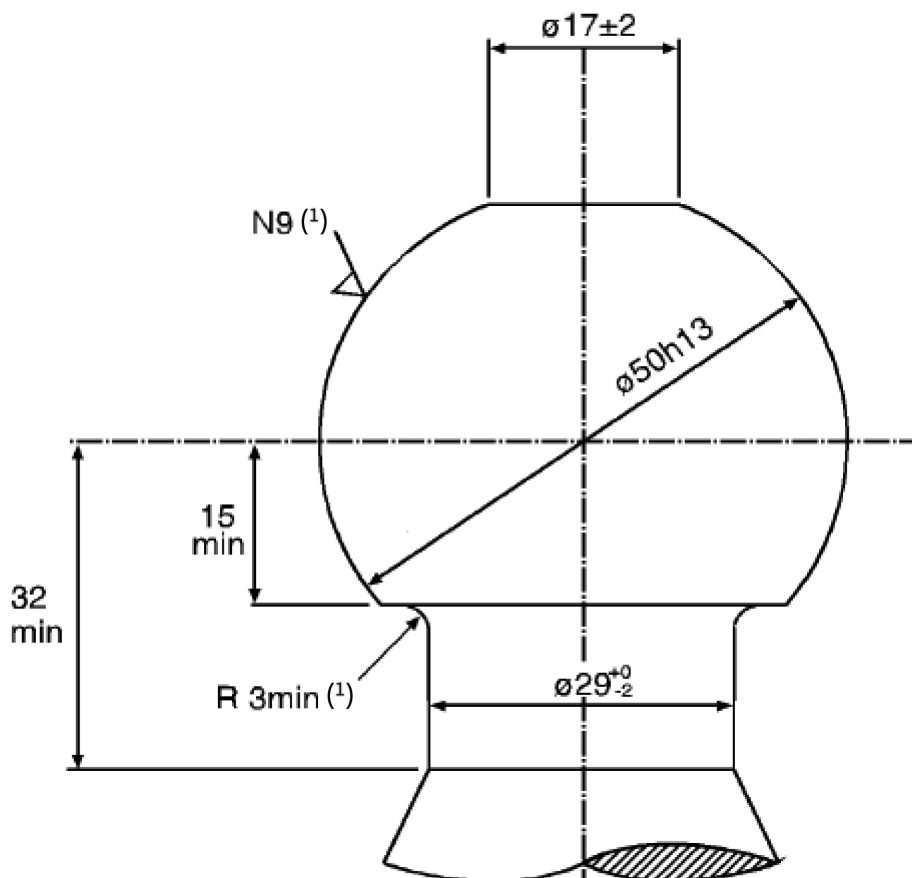
1. SAKABES IERĪČU LODGALVAS UN VELKOŠIE BALSTEŅI

Šā pielikuma 1.1. līdz 1.5. punktā noteiktās prasības piemēro visām A klases sakabes ierīču lodgalvām un velkošajiem balsteņiem. Papildu prasības noteiktas 1.6. punktā, un tās jāizpilda attiecībā uz standarta 50 mm diametra sakabes ierīču lodgalvām ar atloka tipa skrūvstiprinājumiem.

1.1. A klases sakabes ierīču lodgalvu ārēja forma un ārējie izmēri atbilst 2. attēlā norādītajam paraugam.

2. attēls

A klases sakabes ierīces lodgalva

Sk. ISO/R 468 un ISO 1302, raupjuma skaitlis N9 attiecas uz R_a lielumu 6,3 μm .

- 1.2. Velkošo balsteņu forma un izmēri atbilst transportlīdzekļa izgatavotāja noteiktajām prasībām attiecībā uz stiprinājuma punktiem un papildu montāžas ierīcēm vai sastāvdaļām, ja vajadzīgs.
- 1.3. Noņemamas sakabes ierīču lodgalvas
  - 1.3.1. Ja uzstādītas noņemamas sakabes ierīču lodgalvas vai sastāvdaļas, kas nav piestiprinātas ar skrūvēm, piemēram, A50-X klases ierīces, savienošanas punkts un saslēgšanas sistēma ir konstruēta tā, lai nodrošinātu pilnīgu mehānisko saslēgšanos.
  - 1.3.2. Ja uzstādīta noņemama sakabes ierīces lodgalva vai sastāvdaļa, kura var būt atsevišķi apstiprināta izmantošanai ar dažādiem velkošajiem balsteņiem dažādos transportlīdzekļos, piemēram, A50-X klases ierīces, tad, uzstādot lodgalvu uz velkošā balsteņa, atstarpe ir tāda, kā noteikts 7. pielikuma 25. attēlā.

⁽¹⁾ Savienojuma rādīsam starp lodi un kaklu jābūt tangenciālam gan pret kaklu, gan pret sakabes ierīces lodgalvas zemāko horizontālo virsmu.

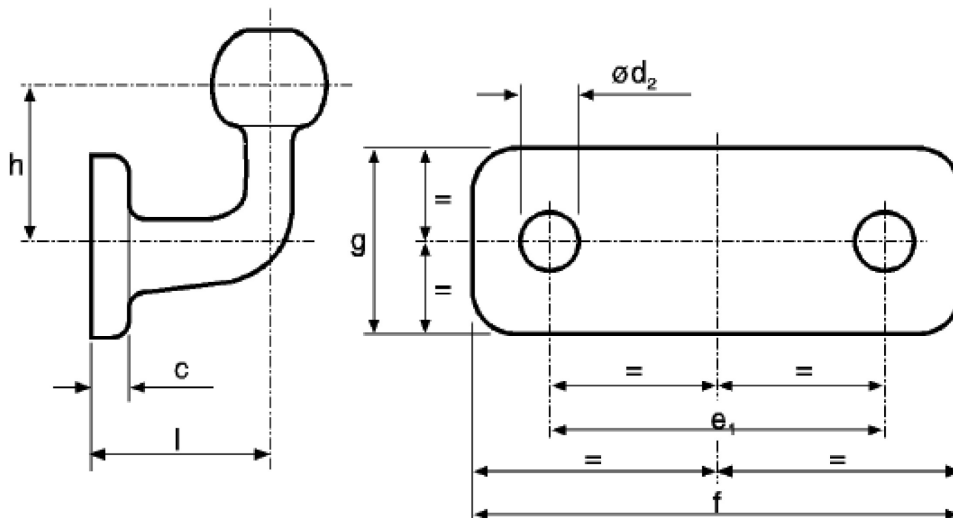
- 1.4. Sakabes ierīces lodgalvām un vilkšanas ierīcei jāiztur 6. pielikuma 3.1. punktā vai 3.10. punktā (pēc izgatavotāja izvēles) minētie testi. Tomēr 3.1.7. un 3.1.8. punkta prasības ir piemērojamas vienmēr.
- 1.5. Velkošo balsteņu izgatavotāji ierīko stiprinājuma punktus, uz kuriem iespējams uzstādīt rezerves sakabes ierīces vai ierīces, kas nodrošina piekabes automātisku apstāšanos galvenās sakabes ierīces atvēršanās gadījumā. Šī prasība ir vajadzīga, lai nodrošinātu to, ka transportlīdzeklis atbilst 5.2.2.9. punkta prasībām ANO EEK noteikumos Nr. 13 – Vienoti noteikumi par M, N un O kategorijas transportlīdzekļu apstiprināšanu attiecībā uz bremzēm.
- 1.5.1. Rezerves sakabes ierīces un/vai atkabināšanās bremzēšanas troses stiprinājuma punkti jānovieto tā, lai ekspluatācijas apstākļos rezerves sakabes ierīce vai atkabināšanās bremzēšanas trose neierobežo normālu šarnīrsavienojumu vai netraucē normālai inerces bremzēšanas sistēmas darbībai.

Viens atsevišķs stiprinājuma punkts jāizvieto 100 mm no vertikālās plaknes, kas šķērso sakabes šarnīrsavienojuma centru. Ja tas nav iespējams, vajadzīgi divi stiprinājuma punkti – katrs savā vertikālās centra līnijas pusē, vienādā attālumā no tās, bet ne tālāk par 250 mm. Stiprinājuma punktu(-us) izvieto tik tālu uz aizmuguri un tik augstu, cik iespējams.

- 1.6. Īpašas prasības A50-1 līdz A50-5 klases standarta sakabes ierīču lodgalvām un atloka tipa velkošajiem balsteņiem, tostarp:
- 1.6.1. A50-1 klases sakabes ierīču lodgalvas un atloka tipa velkošie balsteņi atbilst 3. attēlā un 2. tabulā norādītajiem izmēriem;
- 1.6.2. A50-2, A50-3, A50-4 un A50-5 klases sakabes ierīču lodgalvas un atloka tipa velkošie balsteņi atbilst 4. attēlā un 2. tabulā norādītajiem izmēriem;
- 1.6.3. A50-1 līdz A50-5 klases sakabes ierīču lodgalvas un atloka tipa velkošie balsteņi ir piemēroti un testēti attiecībā uz 3. tabulā norādītajiem raksturojošiem lielumiem.

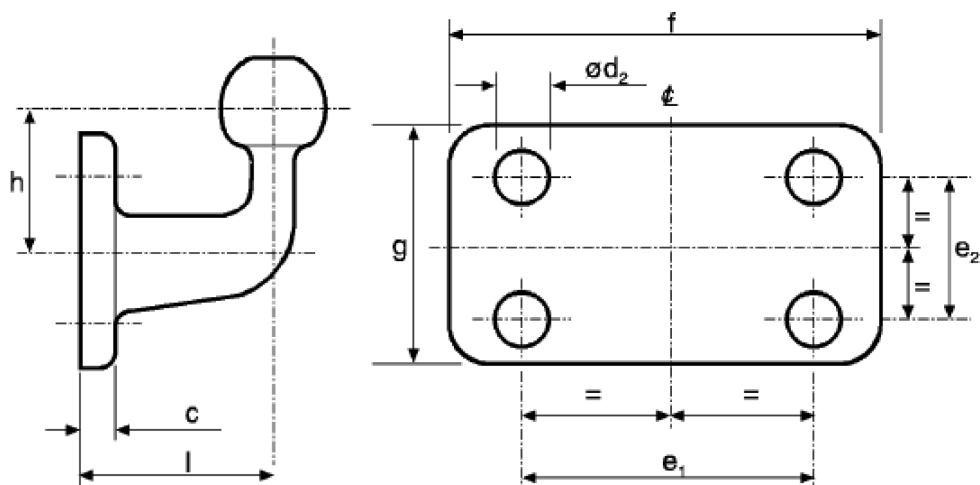
3. attēls

A50-1 klases standarta atloka tipa sakabes ierīces lodgalvas izmēri (sk. 2. tabulu)

4. attēls

A50-2 līdz A50-5 klases standarta atloka tipa sakabes ierīces lodgalvas izmēri (sk. 2. tabulu)

2. tabula

Standarta atloka tipa sakabes ierīces lodgalvas izmēri (sk. 3. un 4. attēlu) (mm)

Klase	A50-1	A50-2, A50-4	A50-3, A50-5	Komentāri
e_1	90	83	120	$\pm 0,5$
e_2	—	56	55	$\pm 0,5$
d_2	17	10,5	15	H13
f	130	110	155	$\pm 6,0 - 0$
g	50	85	90	$\pm 6,0 - 0$
c	15	15	15	maksimums
l	55	110	120	$\pm 5,0$
h	70	80	80	$\pm 5,0$

3. tabula

Standarta atloka tipa sakabes ierīces lodgalvas raksturojošie lielumi

Klase	A50-1	A50-2	A50-3	A50-4	A50-5
D	17	20	30	20	30
S	120	120	120	150	150

D = Maksimālais D lielums (kN)

S = Maksimālā statiskā vertikālā slodze (kg)

- 1.7. Uzstādīšanai pēc transportlīdzekļa pārdošanas paredzēto sakabes ierīču lodgalvu un velkošo balsteņu izgatavotājiem, kas nav saistīti ar attiecīgo transportlīdzekļu izgatavotājiem, jāievēro šā pielikuma 2. punktā paredzētās prasības šarnīrsavienojumiem un jāizpilda šo noteikumu 7. pielikuma prasības.

2. SAVIENOJOŠĀS GALVIŅAS

- 2.1. B50 klases savienojošās galviņas konstruē tā, lai tās varētu droši izmantot kopā ar sakabes ierīču lodgalvām, kas aprakstītas šā pielikuma 1. punktā, un tādējādi saglabātu norādītos raksturlielumus.

Savienojošās galviņas konstruē tā, lai nodrošinātu drošu savienojumu, ņemot vērā arī sakabes ierīču nolietošanos.

- 2.2. Savienojošām galviņām jāiztur 6. pielikuma 3.2. punktā noteiktie testi.

- 2.3. Neviena papildu ierīce (piemēram, bremzes, stabilizators utt.) nedrīkst radīt kaitīgu ietekmi uz mehānisko savienojumu.

- 2.4. Ja savienojošā galviņa nav piestiprināta transportlīdzeklim, tad tās horizontālai rotācijai jābūt vismaz 90° uz katru pusi no sakabes ierīces lodgalvas centra līnijas, kas aprakstīta šā pielikuma 1. punktā. Vienlaikus jābūt brīvas vertikālas kustības 20° leņķim virs horizontāles un zem tās. Saistībā ar horizontālās rotācijas 90° leņķi jābūt iespējai pagriezties ap horizontālo asi abos virzienos par 25° sānsveres leņķi. Šāds šarnīrsavienojums iespējams pie visiem horizontālās rotācijas leņķiem:

i) vertikālais solis $\pm 15^\circ$ ar sānsveres leņķi $\pm 25^\circ$;

ii) sānsveres leņķis $\pm 10^\circ$ ar vertikālo soli $\pm 20^\circ$.

3. "ŽOKĻVEIDA" SAKABES IERĪCES

Šā pielikuma 3.1. līdz 3.6. punkta prasības piemērojamas visām C50 klases "žokļveida" sakabes ierīcēm. Papildu prasības, kam jāatbilst C50-1 līdz C50-6 klases standarta "žokļveida" sakabes ierīcēm, noteiktas 3.7. punktā.

- 3.1. Eksploatācijas prasības – visām "žokļveida" sakabes ierīcēm jāiztur 6. pielikuma 3.3. punktā minētie testi.

- 3.2. Piemērotas sakabes sijas cilpas – C50 klases "žokļveida" sakabes ierīcēm jābūt savietojamām ar visu D50 klases sakabes sijas cilpām un sakabes ierīcēm ar noteiktajiem raksturojumiem.

- 3.3. Spīles

C50 klases "žokļveida" sakabes ierīcēm jābūt ar spīlēm, kas ir konstruētas tā, lai atbilstošās sakabes sijas cilpas ievadītu sakabes ierīcē.

Ja spīles vai detaļa, kas balsta spīles, griežas ap vertikālo asi, tās automātiski nostājas normālā pozīcijā ar atvērtu tapu, un saglabājot šādu pozīciju, nodrošina pietiekami precīzu sakabes sijas cilpas vadību savienošanas procesā.

Ja spīles vai detaļa, kas balsta spīles, griežas ap horizontālo šķērsasi, locikla, kas nodrošina rotāciju, jānotur normālā pozīcijā ar bloķējošu momentu. Šim momentam jābūt pietiekamam, lai nepieļautu 200 N liela spēka vertikālu iedarbību augšup spīļu augšējā daļā, kuras izraisa lociklas novirzi no tā normālās pozīcijas. Bloķējošajam momentam jābūt lielākam par šā pielikuma 3.6. punktā minēto momentu, ko rada roksviras darbināšana. Jābūt iespējai atgriezt spīles normālā pozīcijā ar roku. Spīles, kas griežas šarnīra savienojumā ap horizontālo šķērsasi, ir apstiprinātas tikai vertikālām gultņa slodzēm S līdz 50 kg un V lielumam līdz 5 kN.

Ja spīles vai detaļa, kas balsta spīles, griežas ap garenvirziena asi, rotācija jānovērš ar vismaz 100 Nm lielu bloķējošu momentu.

Spīļu minimālais izmērs ir atkarīgs no sakabes D lieluma:

D lielums ≤ 18 kN – platums 150 mm, augstums 100 mm

D lielums > 18 kN ≤ 25 kN – platums 280 mm, augstums 170 mm

D lielums > 25 kN – platums 360 mm, augstums 200 mm

Spīļu ārējie stūri var būt noapaļoti.

C 50-X klases “žokļveida” sakabes ierīcēm ir atļautas mazākas spīles, ja tās izmanto tikai piekabēm ar centrāli novietotu asi, kuru maksimālā pieļaujamā masa ir līdz 3,5 tonnām, vai ja iepriekš minētajā tabulā norādīto spīļu izmantošana nav iespējama tehnisku iemeslu dēļ, un ja turklāt ir īpaši apstākļi, tādi kā vizuālie palīglīdzekļi automātisku savienošanas operāciju drošai veikšanai, un ja apstiprinājumā izmantošanas joma ir ierobežota saskaņā ar informāciju, ko sakabes ierīces izgatavotājs sniedzis 1. pielikumā norādītajā paziņojuma veidlapā.

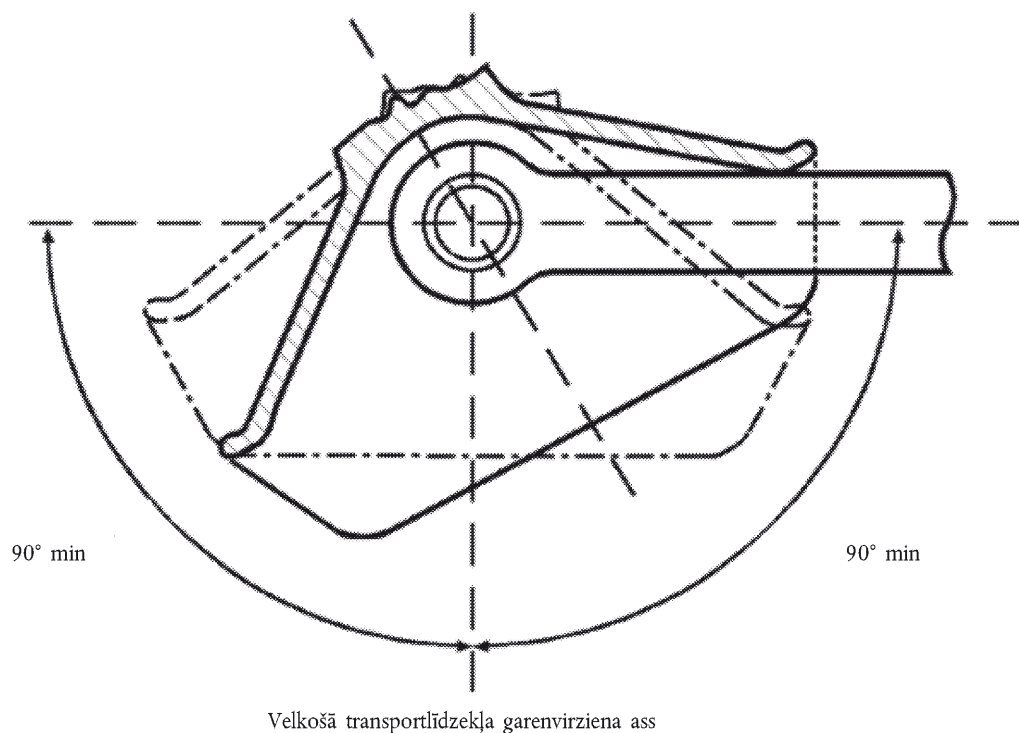
3.4. Sakabes sijas cilpas savienojuma minimālā artikulācija

Sakabes sijas cilpai, kas savienota ar “žokļveida” sakabes ierīci, bet nav uzstādīta transportlīdzeklī, ir turpmāk minētie artikulācijas grādi. Ja šarnīrsavienojums izveidots ar īpašu locīklu (tikai C50-X klases “žokļveida” sakabes ierīces), piemērošanas joma, kas noteikta 1. pielikumā norādītajā paziņojuma veidlapā, attiecas vienīgi uz 7. pielikuma 1.3.8. punktā minētajiem gadījumiem.

3.4.1. $\pm 90^\circ$ horizontāli ap vertikālo asi no transportlīdzekļa garenvirziena ass – sk. 5. attēlu.

5. attēls

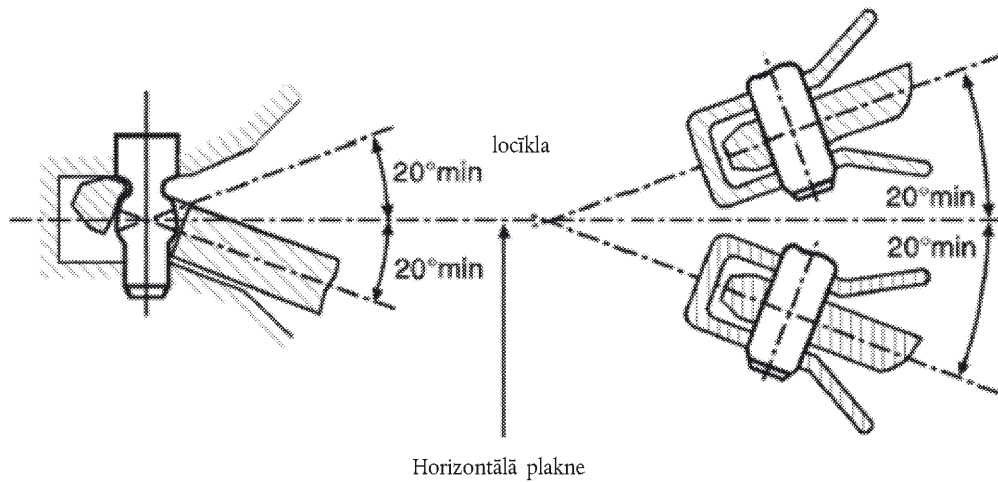
Sakabes sijas cilpas savienojuma horizontālā rotācija

3.4.2. $\pm 20^\circ$ vertikāli ap šķērsasi no transportlīdzekļa horizontālās plaknes – sk. 6. attēlu.

6. attēls

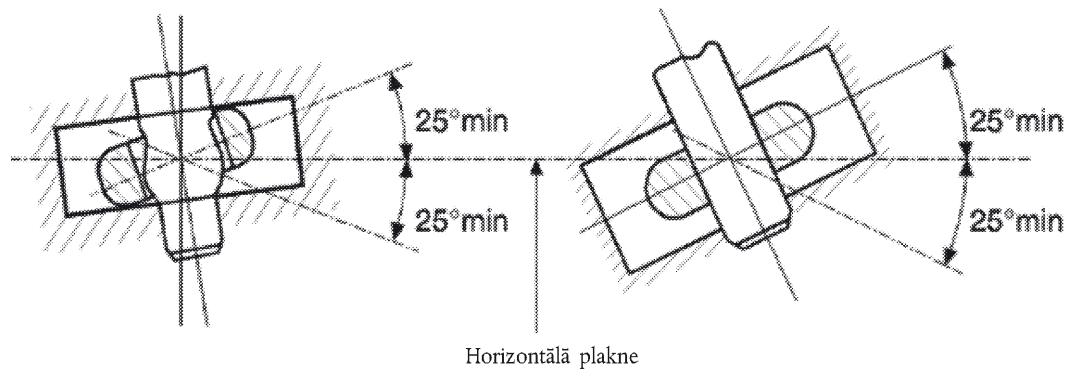
Sakabes sijas cilpas savienojuma vertikālā rotācija

3.4.3. $\pm 25^\circ$ aksiālā rotācija ap garenvirziena asi no transportlīdzekļa horizontālās plaknes – sk. 7. attēlu.

7. attēls

Sakabes sijas cilpas savienojuma aksiālā rotācija

3.5. Bloķēšana, lai novērstu nejaušu atvienošanos

Aizvērtā stāvoklī tapu noslēdz ar divām pilnīgas mehāniskās saslēgšanas bloķēšanas ierīcēm, no kurām vienas atteices gadījumā, otra paliek darba režīmā.

Sakabes ierīces aizvērtais un noslēgtais stāvoklis ir skaidri jānorāda ar ārēju mehānisku ierīci. Jābūt iespējai pārbaudīt indikatora stāvokli ar tausti, piemēram, tumsā.

Mehāniskajai indikācijas ierīcei jāinformē par abu bloķēšanas ierīču saslēgumu (AND nosacījums).

Tomēr pietiek informēt par tikai vienas bloķēšanas ierīces saslēgumu, ja otrās bloķēšanas ierīces saslēgums šajā gadījumā ir konstrukcijas neatņemama īpašība.

3.6. Roksviras

Roksvirām jābūt konstruētām tā, lai tās būtu ērti lietojamas un ar noapaļotiem galiem. Sakabes ierīcei nedrīkst būt asas šķautnes vai iespējamās saspiedes punkti roksviras tuvumā, kas varētu izraisīt ievainojumu savienojuma darbināšanas laikā. Spēks, kas vajadzīgs, lai atvienotu sakabes ierīci, nedrīkst pārsniegt 250 N, kad to mēra bez sakabes sijas cilpas un darbības virzienā perpendikulāri roksvirai.

3.7. Īpašas prasības C50-1 līdz C50-6 klases standarta “žokļveida” sakabes ierīcēm

3.7.1. Sakabes sijas cilpas šarnīra kustība ap šķērsasi jāpanāk ar tapas lodveida formu (bet ne ar locīklu).

3.7.2. Tādu stiepes un spiedes triecienslodzi pa garenvirziena asi, kuras cēlonis ir klīrenss starp tapu un sakabes sijas cilpu, jāsamazina ar atsperes un/vai slāpējošām ierīcēm (izņemot C 50-1).

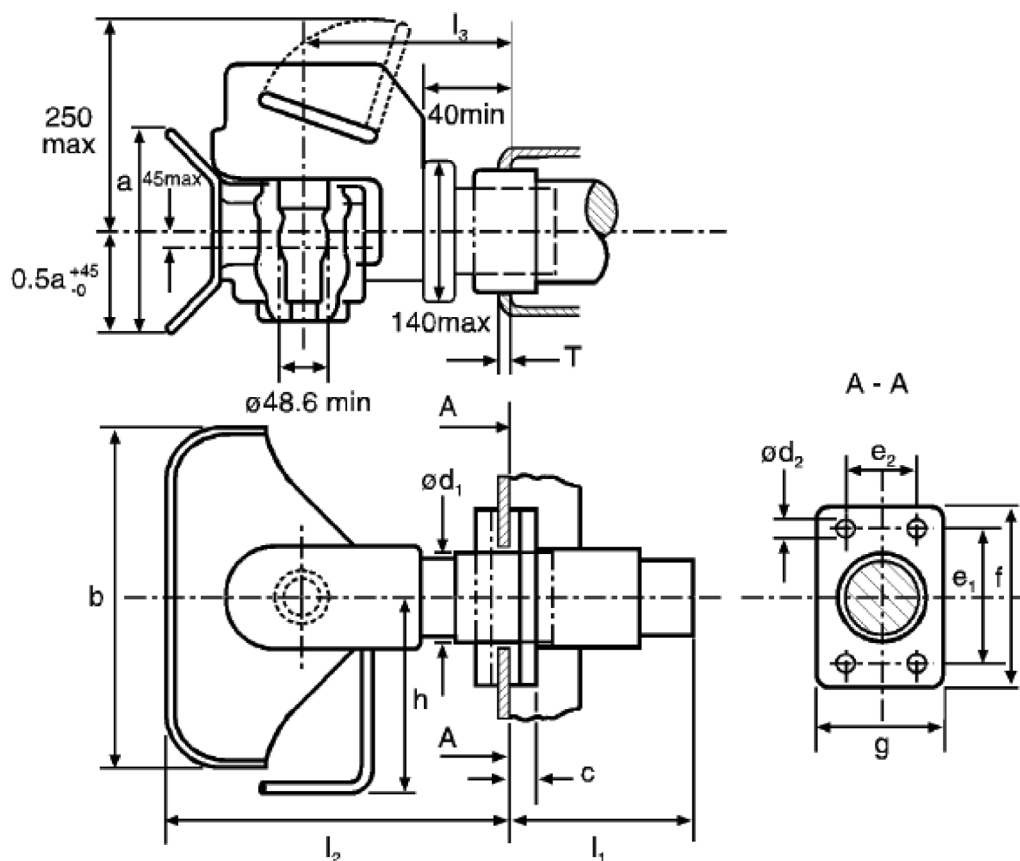
3.7.3. Izmēriem jābūt tādiem, kā norādīts 8. attēlā un 4. tabulā.

3.7.4. Sakabes ierīcēm ir jābūt piemērotām un testētām atbilstoši 5. tabulā norādītajiem raksturojošajiem lielumiem.

3.7.5. Sakabes ierīce jāatver ar roksviru, kas atrodas pie tās (bez tālvadības).

8. attēls

Standarta “žokļveida” sakabes ierīču izmēri milimetros (sk. 4. tabulu)

4. tabula

Standarta "žokļveida" sakabes ierīču izmēri milimetros (sk. 8. attēlu)

Klase	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6 C50-7	Piezīmes
e ₁	83	83	120	140	160	160	± 0,5
e ₂	56	56	55	80	100	100	± 0,5
d ₁	—	54	74	84	94	94	maksimums
d ₂	10,5	10,5	15	17	21	21	H13
f	110	110	155	180	200	200	+ 6,0 – 0
g	85	85	90	120	140	140	± 3,0
a	100	170	200	200	200	200	+ 20,0 – 0
b	150	280	360	360	360	360	+ 20,0 – 0
c	20	20	24	30	30	30	maksimums
h	150	190	265	265	265	265	maksimums
l ₁	—	150	250	300	300	300	maksimums
l ₂	150	300	330	330	330	330	maksimums
l ₃	100	160	180	180	180	180	± 20,0
T	—	15	20	35	35	35	maksimums

5. tabula

Standarta "žokļveida" sakabes ierīču raksturojošie lielumi

Klase	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6	C50-7
D	18	25	70	100	130	190	190
D _c	18	25	50	70	90	120	130
S	200	250	650	900	1 000	1 000	1 000
V	12	10	18	25	35	50	75

D = maksimālais D lielums (kN)

D_c = maksimālais D lielums (kN) piemērošanai piekabei ar centrāli novietotu asi

S = maksimālā statiskā vertikālā slodze (kg) uz sakabi

V = maksimālais V lielums (kN)

4. SAKABES SIJAS CILPAS

4.1. Vispārīgas prasības D50 klases sakabes sijas cilpām

Visām D50 klases sakabes sijas cilpām jāiztur 6. pielikuma 3.4. punktā noteiktie testi.

D50 klases sakabes sijas cilpas ir paredzētas lietošanai kopā ar C50 "žokļveida" sakabes ierīcēm. Sakabes sijas cilpas nedrīkst rotēt ap asi (jo attiecīgās sakabes ierīces var rotēt).

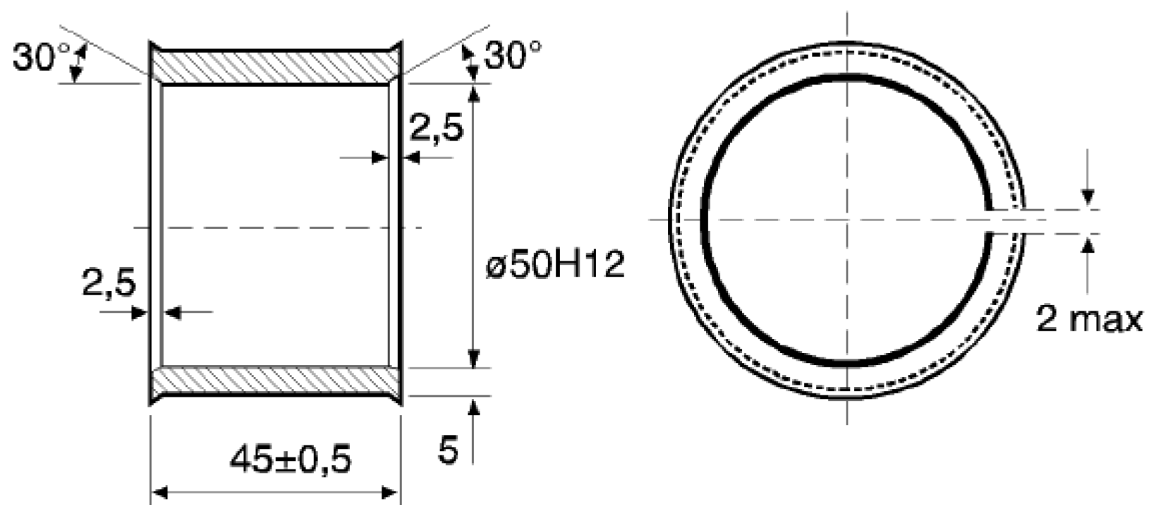
Ja D50 klases sakabes sijas cilpas ir aprīkotas ar ieliktniem, tiem jāatbilst 9. attēlā (nav atļauts D50-C klasei) vai 10. attēlā norādītajiem izmēriem.

Ieliktnus nedrīkst iemetināt sakabes sijas cilpās.

D50 klases sakabes siju cilpām jābūt tādām izmēram, kā noteikts 4.2. punktā D50-X klases sakabes sijas cilpām paredzētā kāta forma nav norādīta, taču 210 mm attālumā no cilpas centra tā augstumam "h" un platumam "b" jābūt atbilstoši 6. tabulā norādītajās robežās.

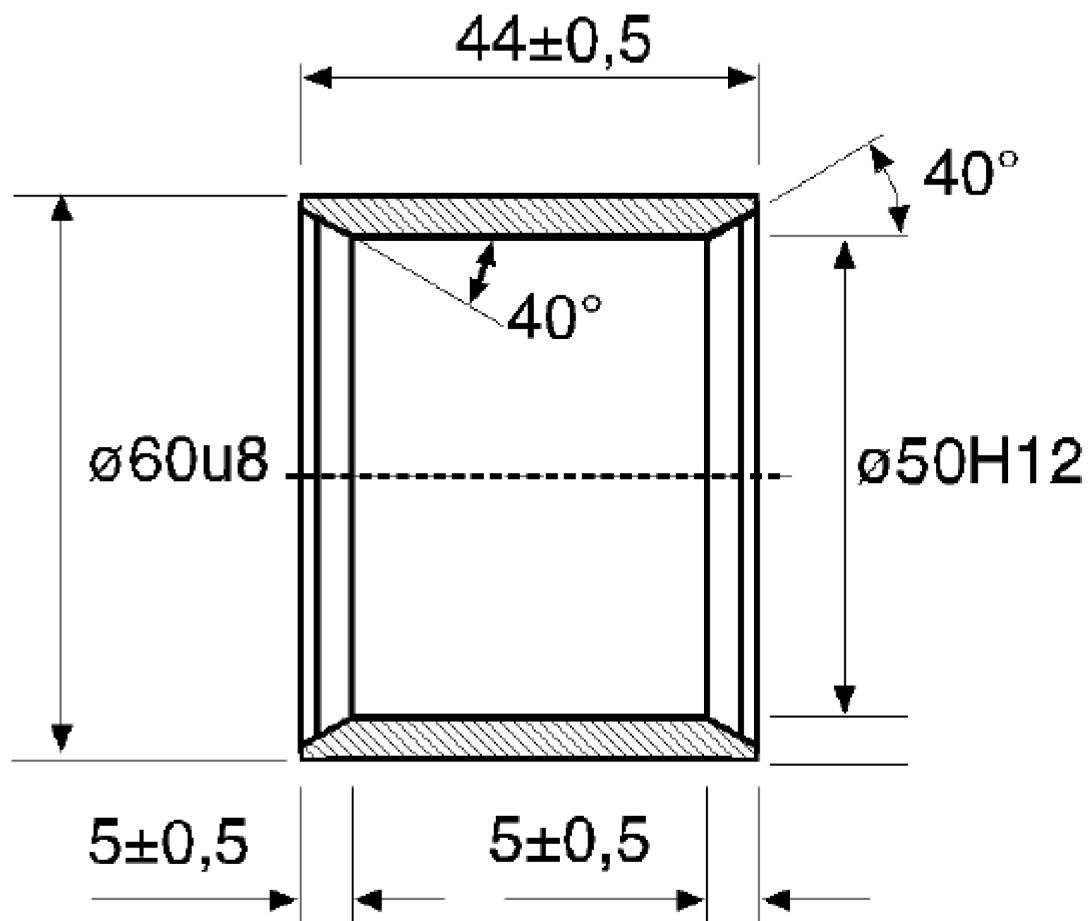
9. attēls

D50 klases sakabes sijas cilpu ieliktnis ar spraugu

10. attēls

D50 klases sakabes sijas cilpu bezspraugas ieliktnis

6. tabula

D50-A un D50-X sakabes sijas cilpu izmēri (sk. 11. attēlu)

Klase	h (mm)	b (mm)
D50-A	$65 + 2/- 1$	$60 + 2/- 1$
D50-X	maksimāli 80	maksimāli 62

7. tabula

Standarta sakabes sijas cilpu raksturojošie lielumi

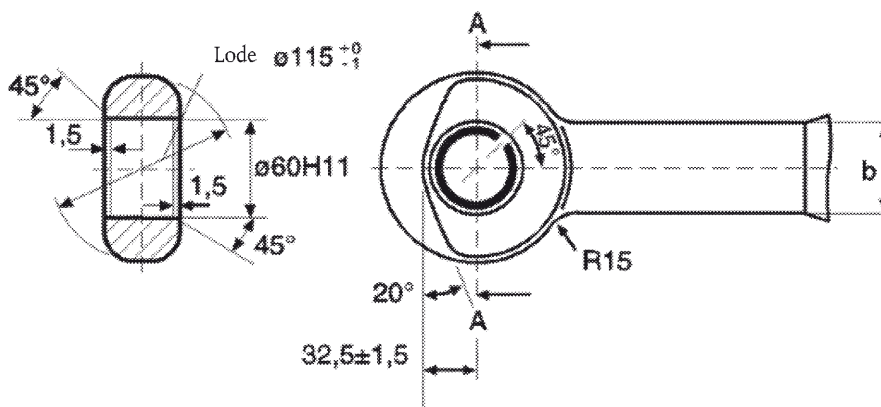
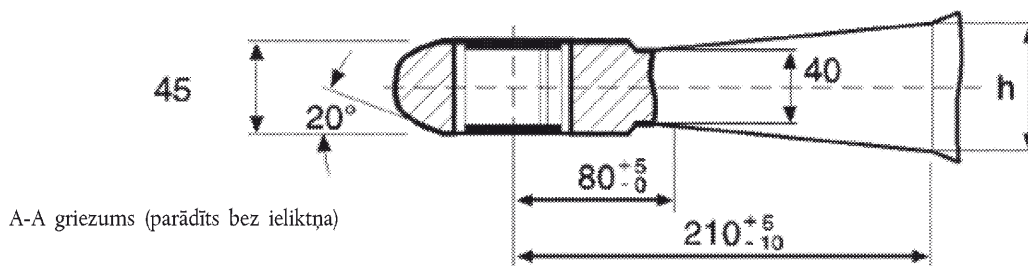
Klase	D	D _c	s	V
D50-A	130	90	1 000	30
D50-B	130	90	1 000	25
D50-C	190	120	1 000	50
D50-D	190	130	1 000	75

4.2. Īpašas prasības D50 klases sakabes sijas cilpām

4.2.1. D50-A un D50-X klases sakabes sijas cilpu izmēri norādīti 11. attēlā.

11. attēls

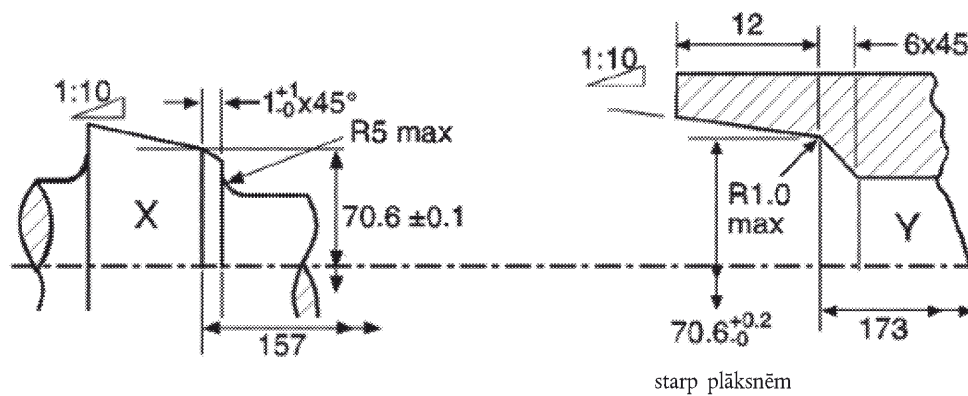
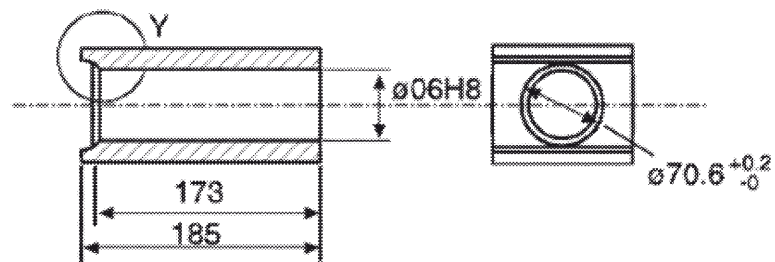
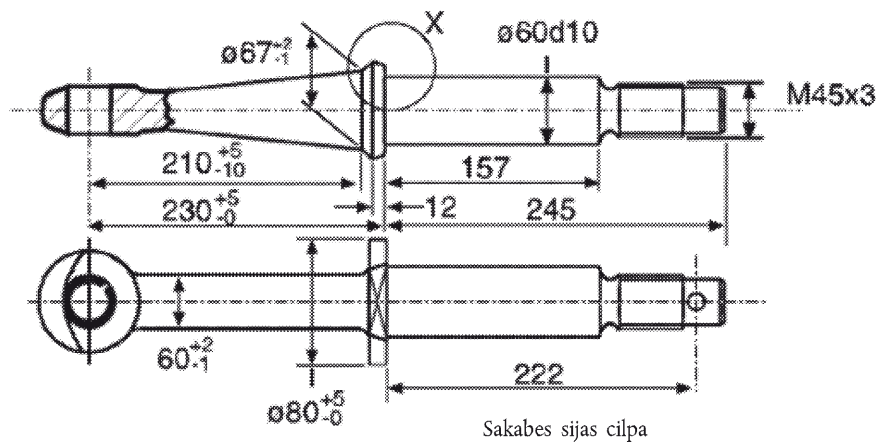
D50-A un D50-X sakabes sijas cilpu izmēri (sk. 6. tabulu)

4.2.2. D50-B klases sakabes sijas cilpām jābūt 12. attēlā norādītajiem izmēriem.

12. attēls

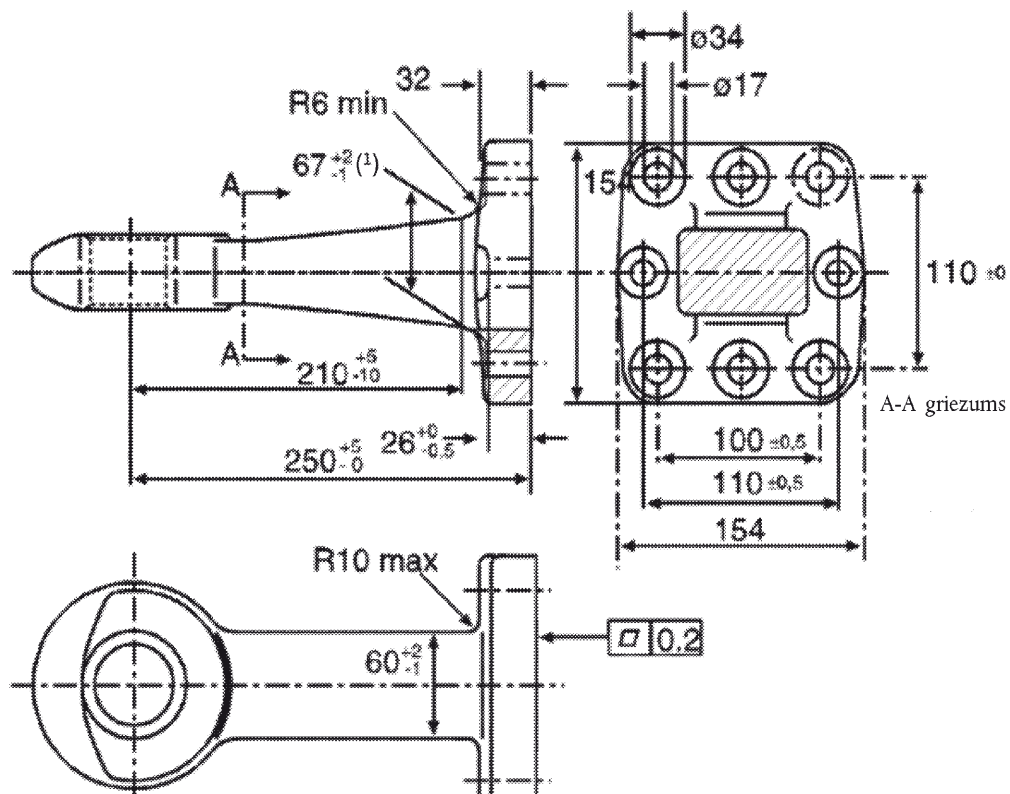
D50-B sakabes sijas cilpu izmēri (citus izmērus sk. 11. attēlā)

4.2.3. D50-C un D50-D klases sakabes sijas cilpu izmēri norādīti 13. attēlā.

13. attēls

D50-C un D50-D klases sakabes sijas cilpu izmēri (citus izmērus sk. 11. attēlā)

4.2.4. D50-C un D50-D sakabes sijas cilpām ir uzstādīti bezspraugas ieliktni, kā norādīts 10. attēlā.

4.3. Slodzes lielumi standarta sakabes sijas cilpām

Standarta sakabes sijas cilpām un to stiprinājuma līdzekļiem jābūt testētiem un jāatbilst 7. tabulā norādītajiem slodzes lielumiem.

4.4. Vispārīgas prasības L klases toroidālo sakabes sijas cilpām

4.4.1. L klases toroidālās sakabes sijas cilpas paredzēts izmantot K klases jūgkāša ierīcēs.

4.4.2. Ja tās izmanto K klases jūgkāša ierīcē, tām jāatbilst šā pielikuma 10.2. punktā noteiktajām prasībām attiecībā uz šarnīrsavienojumu.

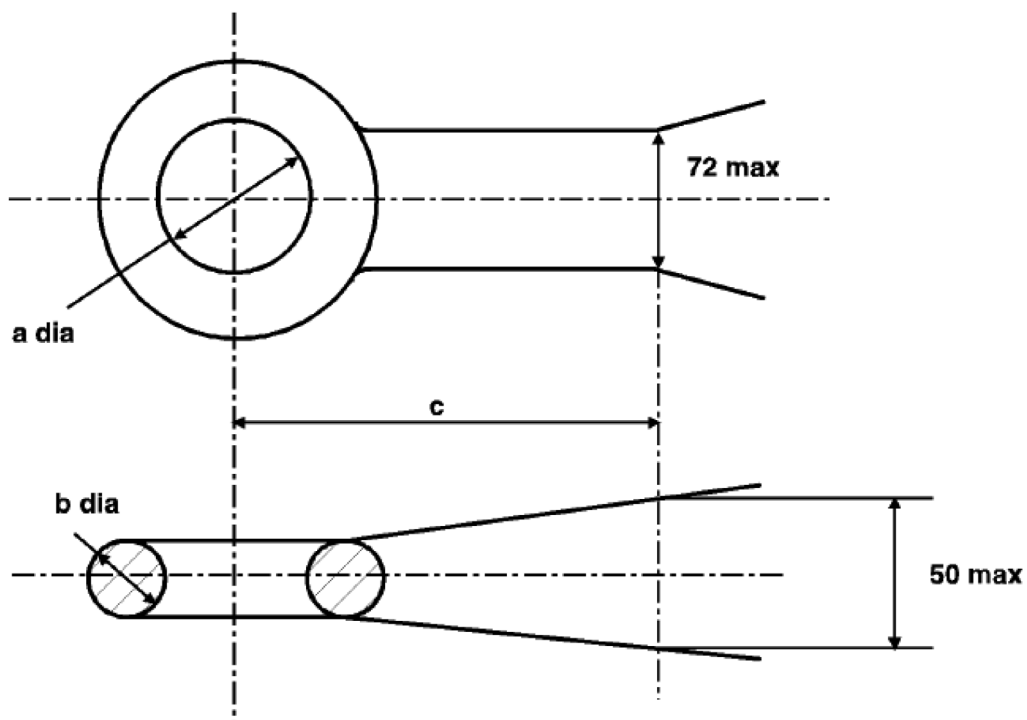
4.4.3. L klases toroidālo sakabes sijas cilpu izmēriem jābūt tādiem, kā norādīts 14. attēlā un 8. tabulā.

(1) D50-D klases sakabes sijas cilpām šis izmērs ir "maksimāli 80".

14. attēls

L klases toroidālo sakabes sijas cilpu izmēri (sk. 8. tabulu)

4.4.4. L klases toroidālajām sakabes sijas cilpām jāatbilst 6. pielikuma 3.4. punktā noteiktajiem testiem un jābūt piemērotām 9. tabulā norādītajiem raksturojošajiem lielumiem.

8. tabula

L klases toroidālo sakabes sijas cilpu izmēri (sk. 14. attēlu)

						(mm)
Klase	L1	L2	L3	L4	L5	Piezīmes
a	$68 + 1,6/- 0,0$	$76,2 \pm 0,8$	$76,2 \pm 0,8$	$76,2 \pm 0,8$	$68 + 1,6/- 0,0$	
b	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	
c	70	65	65	65	70	mini- mums

9. tabula

L klases toroidālo sakabes sijas cilpu raksturojošie lielumi

Klase	L1	L2	L3	L4	L5
D kN	30	70	100	130	180
D _c kN	27	54	70	90	120

Klase	L1	L2	L3	L4	L5
S kg	200	700	950	1 000	1 000
V kN	12	18	25	35	50

5. SAKABES SIJAS

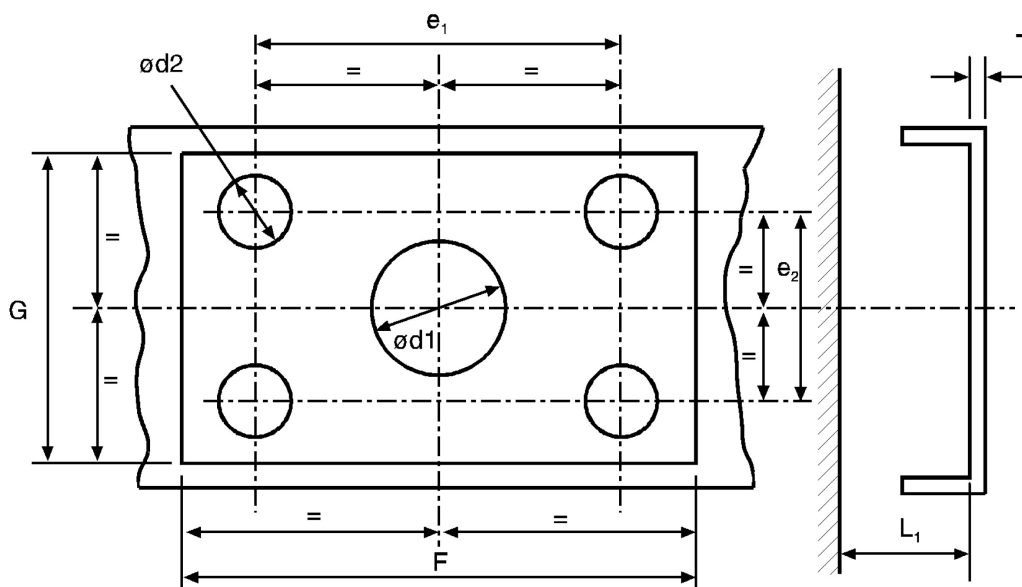
- 5.1. E klases sakabes sijām jāiztur 6. pielikuma 3.3. punktā noteiktie testi.
- 5.2. Lai nodrošinātu savienojumu ar velkošo transportlīdzekli, sakabes sijām var uzstādīt vai nu savienojošās galviņas, kā norādīts šā pielikuma 2. punktā, vai arī sakabes sijas cilpas, kā norādīts šā pielikuma 4. punktā. Savienojošās galviņas un sakabes sijas cilpas var piestiprināt ar skrūvēm, bultskrūvēm vai piemetināt.
- 5.3. Augstumu regulējošās ierīces sakabes sijām ar šarnīriem
- 5.3.1. Sakabes sijām ar šarnīriem jāuzstāda ierīces, kas noregulē sakabes siju līdz sakabes ierīces vai spīļu augstumam. Šīs ierīces konstruē tā, lai sakabes siju varētu noregulēt viena persona bez instrumentiem vai citām palīgierīcēm.
- 5.3.2. Augstumu regulējošajām ierīcēm jāspēj regulēt sakabes sijas cilpu vai lodveida šarnīrsavienojumi vismaz 300 mm uz augšu vai leju no horizontāles virs zemes līmeņa. Sakabes sijai jābūt regulējamai šajā diapazonā bez pakāpēm vai ar 50 mm lielām pakāpēm, mērītam pie sakabes sijas cilpas vai lodveida šarnīrsavienojuma.
- 5.3.3. Augstumu regulējošās ierīces nedrīkst traucēt sakabes sijas brīvai kustībai pēc sakabes veikšanas.
- 5.3.4. Augstumu regulējošās ierīces nedrīkst traucēt jebkādai inerces, brīvskrējiena tipa, bremžu darbībai.
- 5.4. Ja sakabes sijas lieto kopā ar inerces, brīvskrējienu, bremzēm sistēmu, tad laikā, kad bremzes ir iedarbinātas, attālums starp šo sakabes sijas cilpas centru un šīs cilpas brīvā kāta galu nedrīkst būt mazāks par 200 mm. Kad sakabes sijas cilpas kāts ir pilnībā ievietots, attālums nedrīkst būt mazāks par 150 mm.
- 5.5. Sakabes sijām, kas paredzēti lietošanai piekabēs ar centrāli novietotu asi, pret sānu spēkiem jābūt tādām pretestības momentam, kas ir vismaz puse no šo sakabes siju pretestības momenta pret vertikālajiem spēkiem.

6. DĪSELES

- 6.1. F klases dīselēm jāiztur 6. pielikuma 3.3. punktā noteiktie testi.
- 6.2. Urbumu shēma C klases standarta "žokļveida" sakabes ierīces uzstādīšanai norādīta 15. attēlā un 10. tabulā.
- 6.3. Dīseles nedrīkst piemetināt pie šasijas, virsbūves vai citas transportlīdzekļa daļas.

15. attēls

Stiprinājumu izmēri standarta “žokļveida” sakabes ierīcēm (sk. 10. tabulu)

10. tabula

Stiprinājumu izmēri standarta “žokļveida” sakabes ierīcēm (sk. 15. attēlu)

Klase							(mm)
	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6C50-7	Piezīmes
e_1	83	83	120	140	160	160	$\pm 0,5$
e_2	56	56	55	80	100	100	$\pm 0,5$
d_1	—	55	75	85	95	95	+ 1,0/- 0,5
d_2	10,5	10,5	15	17	21	21	H13
T	—	15	20	35	35	35	maksimums
F	120	120	165	190	210	210	minimums
G	95	95	100	130	150	150	minimums
L_1	—	200	300	400	400	400	minimums

7. SEGLU IERĪCES UN VADĶĪĻI

Pielikuma 7.1. līdz 7.7. punkta prasības ir piemērojamas visām G50 klases segļu ierīcēm.

Papildu prasības, kam jāatbilst standarta sakabes ierīcēm, ir noteiktas 7.9. punktā.

Vadķīļiem jāatbilst 7.8. punktā norādītajām prasībām.

7.1. Piemērotas segļu ierīču tapas

G50 klases segļu ierīču konstrukcijai jābūt tādai, lai to varētu izmantot ar H50 klases tapām un kopā jāatbilst noteiktajiem raksturojumiem.

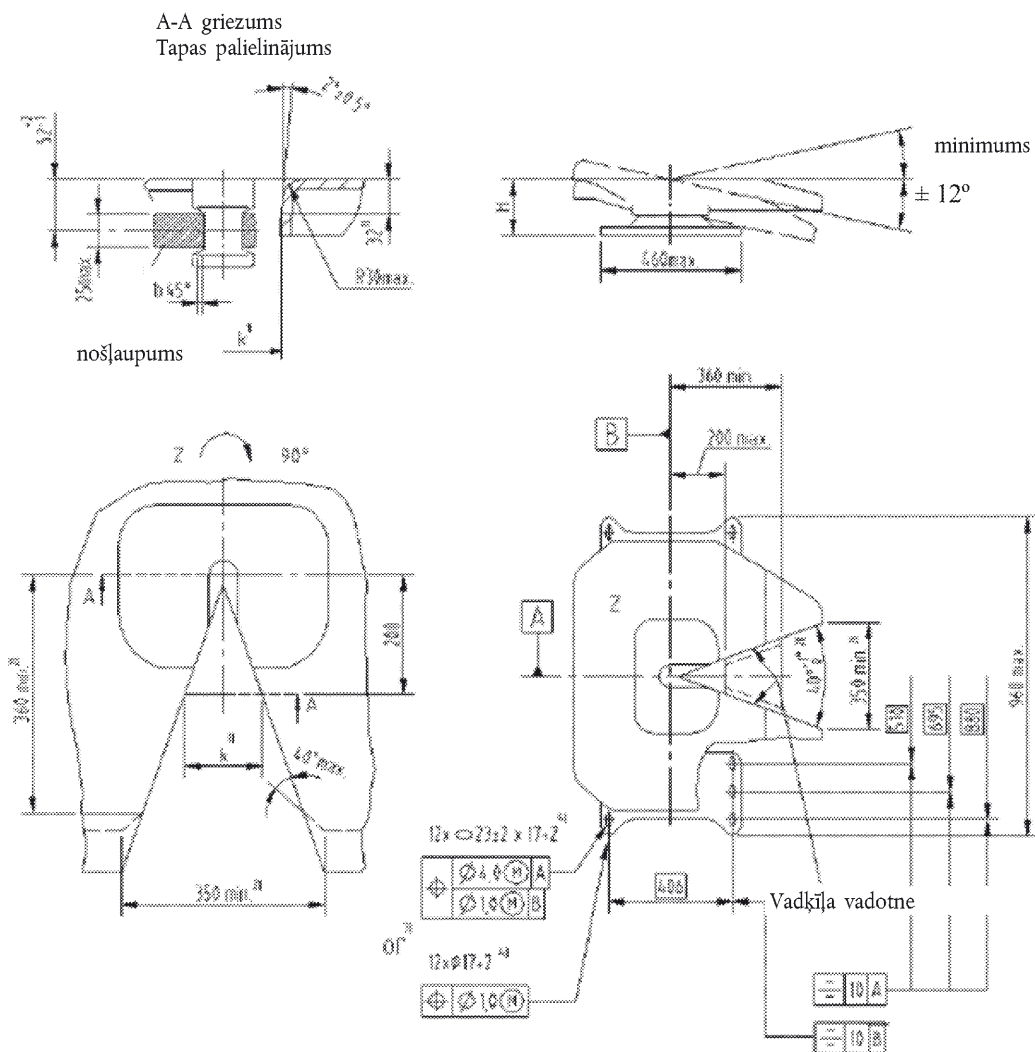
7.2. Vadotnes

Segļu ierīcēm jābūt aprīkotām ar vadotni, kas nodrošina drošu un pareizu tapas saslēgumu. Standarta 50 mm segļu ierīču savienojuma vadotnes ieejas platumam jābūt vismaz 350 mm (sk. 16. attēlu).

G50-X klases mazām nestandarta segļu ierīcēm ar maksimālo "D" lielumu 25 kN ieejas platumam jābūt vismaz 250 mm.

16. attēls

Standarta segļu ierīču izmēri milimetros (sk. 11. tabulu)

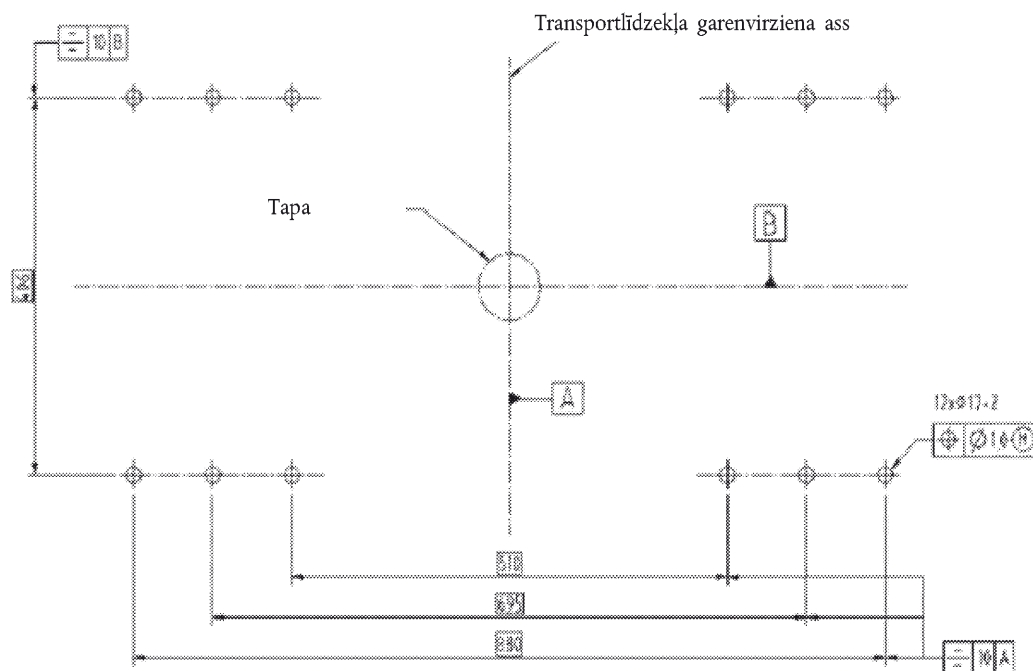

Atzīmē:

- 1) Vadkāju darbības nodrošināšanai mēra atskaites lielumu $k = 137 \pm 3$ mm 32 mm zem augšējās virsmas un 200 mm attālumā no sakabes ierīces centra šķērslīnijas.
- 2) Atveres leņķis ar $40^\circ + 1^\circ / - 0^\circ$ jāsauglabā 360 mm minimālā attālumā no sakabes ierīces centra šķērslīnijas. Ieejas minimālo platumu 350 mm var sasniegt ārpus šā attāluma, palielinot ieejas leņķi līdz maksimāli 120° ietvertam leņķim, kā attēlots ar pārtrauktu līniju.
- 3) Pagarinātas uzstādīšanas atveres 23 ± 2 mm $\times$ $17 \pm 2 / - 0$ mm vai apaļas atveres ar diametru $17 \pm 2 / - 0$ mm var izmantot.
- 4) Izmantojot pagarinātas atveres vai atveres ar > 18 mm diametru, jālieto 6 mm biezas paplāksnes ar diametru 40 mm vai līdzīgas stiprības līdzekļi, piemēram, tērauda plāksne.

16.a attēls

Segļu ierīču J klases montāžas plāksņu uzstādīšanas atveru pielaides (sk. šā pielikuma 9.1. punktu)

11. tabula

Standarta segļu ierīču izmēri (sk.16. attēlu)

(mm)						
Klase	G50-1	G50-2	G50-3	G50-4	G50-5	G50-6
H	140–159	160–179	180–199	200–219	220–239	240–260

7.3. Segļu ierīces minimālā artikulācija

Ar saslēgtu tapu un pie transportlīdzekļa vai montāžas plāksnes nenostiprinātu segļu ierīci, bet ievērojot montāžas bultskrūvju ietekmi, ierīcei jāatļauj vienlaikus veikt šādas minimālās tapas kustības:

7.3.1. $\pm 90^\circ$ ap vertikālo asi (nav piemērojams segļu ierīcēm ar piespiedu stūrēšanu);

7.3.2. $\pm 12^\circ$ ap horizontālo asi, kas atrodas šķērsām gājiena virzienam. Šis leņķis nav obligāti jāievēro, ja segļu ierīci lieto ārpusceļa apstākļos.

7.3.3. Ir pieļaujama rotācija ap garenvirziena asi līdz $\pm 3^\circ$. Tomēr pie segļu ierīces maksimālās svārstības, šis leņķis var tikt pārsniegts, ja vien aizslēgs ierobežo rotāciju līdz $\pm 3^\circ$.

7.4. Bloķēšanas ierīces, lai novērstu segļu ierīču atvienošanu

Segļu ierīcei jābūt nobloķētai saslēgtā stāvoklī ar divām drošām mehāniskajām bloķēšanas ierīcēm, no kurām vienas ierīces atteices gadījumā darbojas otra.

Galvenā bloķēšanas ierīce darbojas automātiski, bet papildu ierīce var būt automātiska vai darbināma ar roku. Papildu bloķēšanas ierīce var būt konstruēta saistītai darbībai ar galveno ierīci un nodrošināt tai papildu pilnīgu mehānisku savienojumu. Papildu bloķēšanas ierīces ieslēgšanai jābūt iespējamai tikai pēc galvenās ierīces pienācīgas saslēgšanās.

Nedrīkst būt iespējama bloķēšanas ierīču nejauša atslēgšanās. Atbloķēšanai jābūt izraisāmai tikai ar transportlīdzekļa vadītāja vai operatora tīšu darbību.

Sakabes ierīces saslēgts un bloķēts stāvoklis vizuāli jāuzrāda mehāniskajai ierīcei un jābūt iespējai pārbaudīt šā indikatora stāvokli ar tausti, piemēram, tumsā. Indikācijas ierīcei jāuzrāda abu, gan galvenās, gan papildu bloķēšanas ierīces saslēgums, tomēr, pietiek arī uzrādīt tikai vienas ierīces saslēgumu, šajā gadījumā otras ierīces saslēgums ir konstrukcijas vienlaicīga un neatņemama īpašība.

7.5. Vadības ierīces vai atvienošanas mehānismi

Saslēgtā stāvoklī darbināšanas ierīcēm vai atvienošanas mehānismiem jābūt nodrošinātiem pret netīšu vai neuzmanīgu iedarbināšanu. Bloķēšanas sistēmai jābūt saskaņotai ar mērķtiecīgu, apzinīgu darbību, lai atslēdzot bloķēšanas ierīci, var iedarbināt sakabes ierīces atvienošanas mehānismu.

7.6. Virsmas apdare

Sakabes ierīces plāksnes un bloķētāja virsmai jābūt funkcionāli pilnībā atbilstošai un rūpīgi apstrādātai, kaltai, lietai vai presētai.

7.7. Slodzes prasības

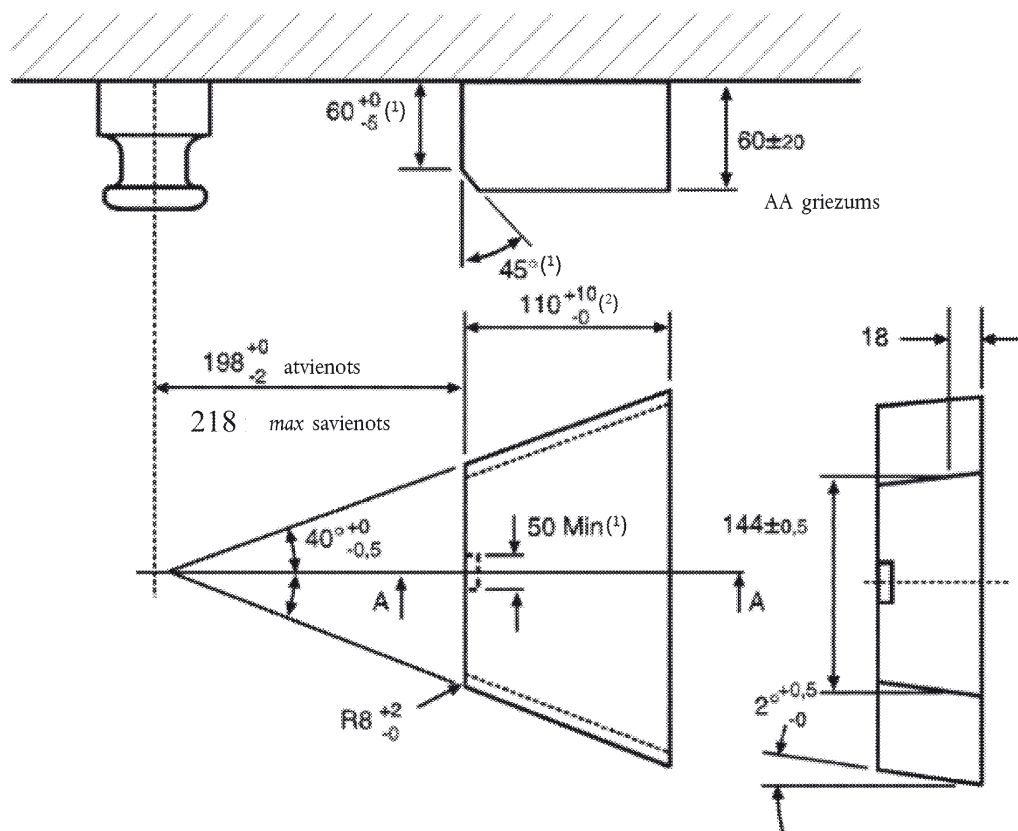
Visām seglu ierīcēm jāiztur 6. pielikuma 3.7. punktā aprakstītie testi.

7.8. Vadķīļi

7.8.1. Puspiekabju piespiedu stūrēšanai paredzēto vadķīļu izmēriem jābūt tādiem, kā norādīts 17. attēlā.

17. attēls

Amortizētu vadķīļu izmēri

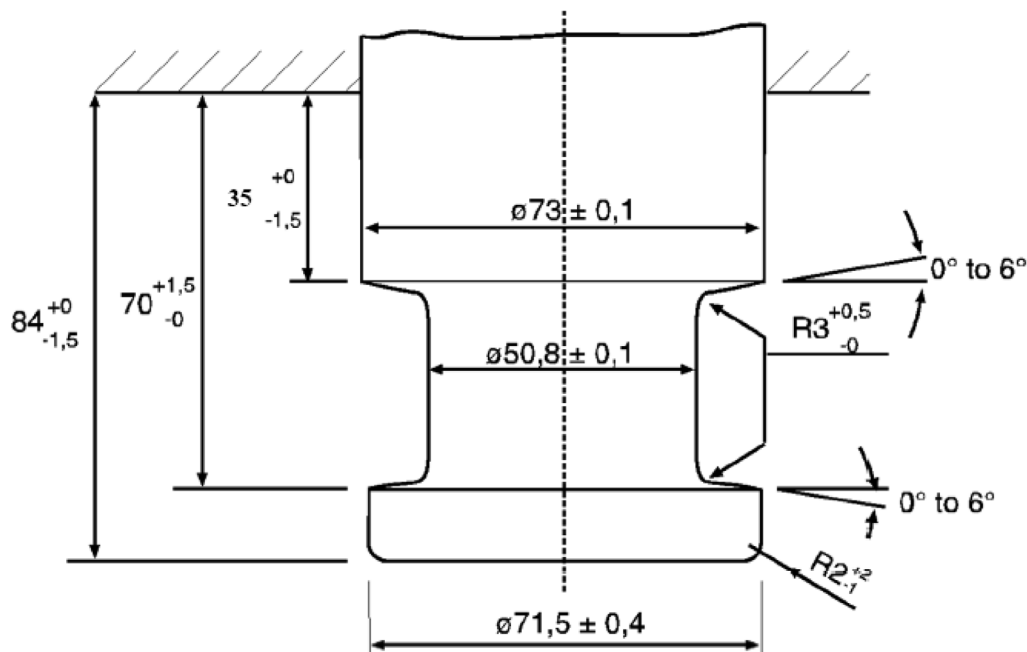
(1) Piemēro tikai vadķīļiem, kas biežāki par 60 mm.

(2) Šis izmērs attiecas vienīgi uz darbīgo virsmu; vadķīlis var būt garāks.

- 7.8.2. Vadķīlim jāveic droša un precīza sakabe un tam jābūt amortizētam. Atsperes spēks jāizvēlas tā, lai būtu iespējams savienoties ar tukšu puspiekabi, un lai pilnīgi piekrautas puspiekabe vadķīlis būtu ciešā saskarē ar sakabes ierīces vadotnes sāniem lietošanas laikā. Puspiekabe atvienošanai no segļu ierīces jābūt iespējama tad, kad puspiekabe ir gan ar kravu, gan bez tās.
- 7.9. Īpašas prasības standarta segļu ierīcēm
- 7.9.1. Izmēriem jābūt tādiem, kā norādīts 16. attēlā un 11. tabulā.
- 7.9.2. Tiem jābūt piemērotiem un jābūt testētiem attiecībā uz D lielumu 150 kN un U lielumu 20 tonnām.
- 7.9.3. Atvienošanai jābūt iespējama ar rokšviru, kas uzstādīta tieši sakabes ierīcei.
- 7.9.4. Tiem jābūt piemērotiem puspiekabju piespiedu stūrēšanai ar vadķīli, sk. 7.8. punktu.
8. SEGĻU IERĪČU TAPAS
- 8.1. H50 (ISO 337) klases segļu ierīču tapām jābūt 18. attēlā norādītajiem izmēriem.

18. attēls

H50 klases segļu ierīču tapu izmēri

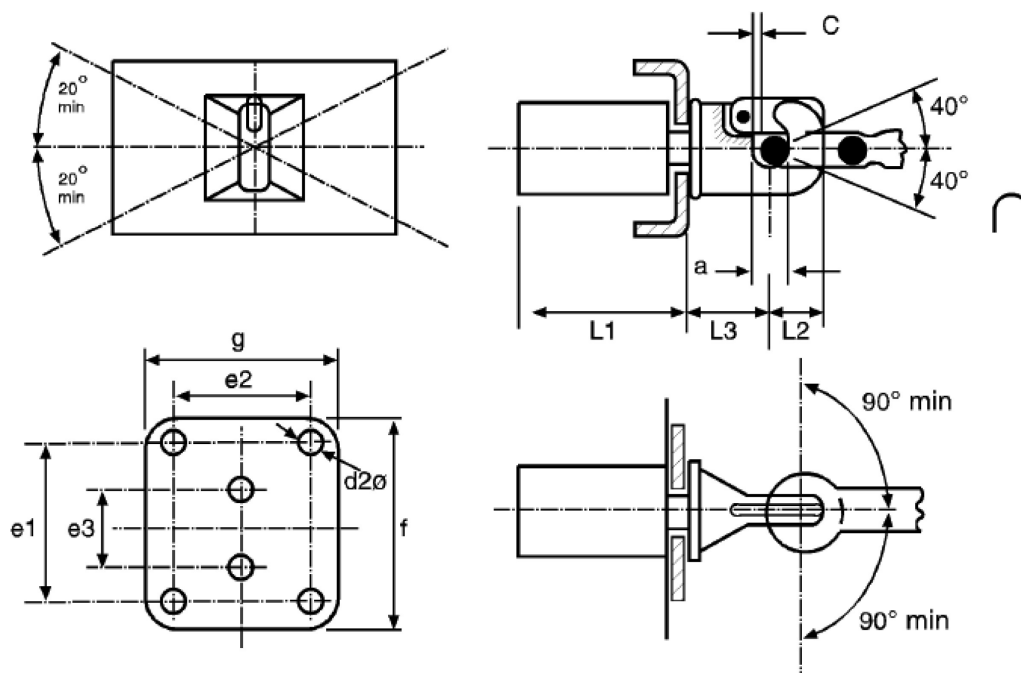

- 8.2. Segļu ierīču tapām jāiztur 6. pielikuma 3.9. punktā aprakstītie testi.
9. MONTĀŽAS PLĀKSNES
- 9.1. J klases segļu ierīču montāžas plāksnēm jābūt apaļām montāžas atverēm, kas izvietotas, kā norādīts 16.a attēlā, ja tās paredzētas standarta segļu ierīcēm. Tomēr, montāžas atveru diametram jābūt 17 mm + 2,0 mm/- 0,0 mm. Atverēm jābūt apaļām BEZ spraugām (sk. 16.a attēlu).

- 9.2. Montāžas plāksnēm, kas paredzētas standarta segļu ierīcēm, jābūt piemērotām puspiekabju piespiedu stūrēšanai (ar vadķīļiem). Nestandarta segļu ierīču montāžas plāksnes, kas nav piemērotas piespiedu stūrēšanai, ir attiecīgi jāmarķē.
- 9.3. Segļu ierīču montāžas plāksnēm jāiztur 6. pielikuma 3.8. punktā aprakstītie testi.
10. JŪGKĀŠA IERĪCES
- 10.1. Vispārīgas prasības K klases jūgkāša ierīcēm
- 10.1.1. Visām K klases jūgkāša ierīcēm jāiztur 6. pielikuma 3.5. punktā noteiktie testi un jābūt piemērotām 13. tabulā norādītajiem raksturojošajiem lielumiem.
- 10.1.2. K klases jūgkāša ierīču izmēriem jābūt tādiem, kā norādīts 19. attēlā un 12. tabulā. K1 – K4 klases sakabes ierīces ir neautomātiskas sakabes ierīces, ko izmanto tikai piekabēs, kuru maksimālā pieļaujamā masa nav lielāka par 3,5 tonnām un KA1 līdz KA3 klases sakabes ierīces ir automātiskas.

19. attēls

K klases jūgkāša ierīču izmēri un šarnīrsavienojums

- 10.1.3. Jūgkāša ierīci var izmantot tikai ar toraidālo sakabes sijas cilpu, un, ja to izmanto ar L klases toraidālo sakabes sijas cilpu, K klases sakabes ierīcei jābūt ar šarnīrsavienojuma kustības grādiem, kas noteikti šā pielikuma 10.2. punktā.
- 10.1.4. K klases jūgkāša ierīce jālieto ar toraidālo cilpu, kam ir 3 mm minimālais klīrens vai brīva kustība un 5 mm maksimālais klīrens jaunai ierīcei. Sakabes ierīču izgatavotājs piemērotās sakabes sijas cilpas norāda paziņojuma veidlapā, kas atbilst 1. pielikuma paraugam.

10.2. K klases sakabes ierīcei, kas izmantota ar L klases toroidālo cilpu, bet nav uzstādīta transportlīdzeklī, jābūt šādiem nevienlaicīgiem šarnīrsavienojuma leņķiem, sk. arī 19. attēlu:

10.2.1. $\pm 90^\circ$ horizontāli ap sakabes ierīces vertikālo asi;

10.2.2. $\pm 40^\circ$ vertikāli ap sakabes ierīces horizontālo šķērsasi;

10.2.3. $\pm 20^\circ$ aksiāla rotācija ap sakabes ierīces horizontālo garenisko centra līniju.

10.3. K klases automātiskajai jūgkāša ierīcei jābūt tādai spīļu konstrukcijai, kas ievada sakabes sijas cilpu sakabes ierīcē.

10.4. Bloķēšana, lai novērstu nejaušu atvienošanos

Aizvērtā stāvoklī sakabes ierīci noslēdz ar divām pilnīgas mehāniskas saslēgšanās bloķēšanas ierīcēm, no kurām vienas atteices gadījumā, otra paliek darba režīmā.

Sakabes ierīces aizvērtais un noslēgtais stāvoklis ir skaidri jānorāda ar ārēju mehānisku ierīci. Jābūt iespējai pārbaudīt indikatora stāvokli ar tausti, piemēram, tumsā.

Mehāniskajai indikācijas ierīcei jāinformē par abu bloķēšanas ierīču saslēgumu (AND nosacījums).

Tomēr pietiek informēt par tikai vienas bloķēšanas ierīces saslēgumu, ja otrās bloķēšanas ierīces saslēgums šajā gadījumā ir konstrukcijas neatņemama īpašība.

10.5. Roksviras

Roksvirām jābūt konstruētām tā, lai tās būtu ērti lietojamas un ar noapaļotiem galiem. Sakabes ierīcei nedrīkst būt asas šķautnes vai iespējamās saspīdes punkti roksviras tuvumā, kas varētu izraisīt ievainojumu savienojuma darbināšanas laikā. Spēks, kas vajadzīgs, lai atvienotu sakabes ierīci, nedrīkst pārsniegt 250 N, kad to mēra bez sakabes sijas cilpas un darbības virzienā perpendikulāri roksvirai.

12. tabula

K klases jūgkāša ierīču izmēri (sk. 19. attēlu)

Klase	K1	K2	K3	K4	KA1	KA2	KA3	Piezīmes
e ₁	—	83	83	120	120	140	160	± 0,5
e ₂	—	56	56	55	55	80	100	± 0,5
e ₃	90	—	—	—	—	—	—	± 0,5
d ₂	17	10,5	10,5	15	15	17	21	H13
c	3	3	3	3	3	3	3	minimums
f	130	175	175	180	180	200	200	maksi- mums
g	100	100	100	120	120	140	200	maksi- mums
a	45	45	45	45	45	45	45	+ 1,6/- 0,0
L ₁	120	120	120	120	250	300	300	maksi- mums
L ₂	74	74	63	74	90	90	90	maksi- mums
L ₃	110	130	130	150	150	200	200	maksi- mums

13. tabula

K klases jūgkāša ierīču raksturojošie lielumi

Klase	K1	K2	K3	K4	KA1	KA2	KA3
D kN	17	20	20	25	70	100	130
D _c kN	—	—	17	20	54	70	90
S kg	120	120	200	250	700	900	1 000
V kN	—	—	10	10	18	25	35

11. T KLASES SPECIALIZĒTAS "ŽOKĻVEIDA" TIPA SAKABES IERĪCES
- 11.1. T klases specializētas "žokļveida" tipa sakabes ierīces paredzēts izmantot īpašās transportlīdzekļu kombinācijās, piemēram, vieglo automobiļu pārvadātājos. Šiem transportlīdzekļiem ir īpaša uzbūve un tiem vajadzīga īpaša un citāda sakabes ierīces novietošana.
- 11.2. T klases sakabes ierīces var izmantot tikai piekabēs ar centrāli novietotu asi, un šis ierobežojums jānorāda paziņojuma veidlapā, kas iekļauta 1. pielikumā.
- 11.3. T klases sakabes ierīces ir jāapstiprina kā saskaņots pāris, un to savienojumu iespējams atvērt tikai darbnīcā ar instrumentiem, ko parasti nevadā līdz transportlīdzekļiem.
- 11.4. T klases sakabes ierīces nav darbināmas automātiski.
- 11.5. T klases sakabes ierīcēm jāatbilst attiecīgajām testu prasībām, kas noteiktas 6. pielikuma 3.3. punktā, izņemot 3.3.4. punktu.
- 11.6. Sakabes ierīcei, kas nav uzstādīta transportlīdzeklī, bet ir sakomplektēta un atrodas tādā pašā normālā stāvoklī kā tad, kad tā ir uzstādīta transportlīdzeklī, ir jābūt iespējamiem šādiem minimālajiem un vienlaicīgajiem šarnīrsavienojuma leņķiem:
- 11.6.1. $\pm 90^\circ$ horizontāli ap vertikālo asi;
- 11.6.2. $\pm 8^\circ$ vertikāli ap horizontālo šķērsasi;
- 11.6.3. $\pm 3^\circ$ aksiālā rotācija ap horizontālo garenvirziena asi.
12. TĀLINDIKĀCIJAS UN TĀLVADĪBAS IERĪCES
- 12.1. Vispārīgas prasības
- Tālindikācijas un tālvadības ierīces atļauts lietot tikai ar C50-X un G 50-X klases automātiskajām sakabes ierīcēm.
- Tālindikācijas un tālvadības ierīces nedrīkst traucēt pievienotās sakabes sijas cilpas vai pievienotās puspiekabes mazāko brīvo kustību. Tām ir jābūt pastāvīgi uzstādītām transportlīdzeklī.
- Visas tālindikācijas un tālvadības ierīces ir jātestē un jāapstiprina tāpat kā sakabes ierīces kopā ar visām darba un pievada ierīču sastāvdaļām.
- 12.2. Tālindikācija
- 12.2.1. Automātiskā sakabes procedūrā tālindikācijas ierīces noslēgtu un divkārt bloķētu sakabes ierīces stāvokli norāda ar optisku signālu, kā noteikts 12.2.2. punktā. Atvērtu stāvokli papildus var norādīt, kā noteikts 12.2.3. punktā.
- Tālindikācijas ierīci iedarbina automātiski un atgriež sākuma stāvoklī katru reizi, kad sakabes ierīce atveras un saslēdzas.

- 12.2.2. Pāreju no atvērta stāvokļa uz noslēgtu un divkārt bloķētu stāvokli norāda ar zaļu vizuālu signālu.
- 12.2.3. Ja norāda atvērtu un/vai nenobloķētu stāvokli, izmanto sarkanu vizuālu signālu.
- 12.2.4. Norādot automātiskās sakabes procedūras pabeigšanu, tālindikācijas ierīcei jānodrošina, ka tapa ir sasniegusi divkārtšās bloķēšanas gala stāvokli.
- 12.2.5. Ja tālindikācijas sistēmā rodas kāda kļūme, tā nedrīkst uzrādīt noslēgtu un bloķētu stāvokli sakabes procedūras laikā, ja gala stāvoklis nav sasniegts.
- 12.2.6. Atvienojot vienu no divām bloķēšanas ierīcēm, jāizdziest zaļajam vizuālajam signālam un jāiedegas sarkanajam vizuālajam signālam (ja uzstādīts).
- 12.2.7. Jāsaglabā mehāniskie indikatori, kas tieši uzstādīti sakabes ierīcei.
- 12.2.8. Lai netraucētu vadītāju braukšanas laikā, jāparedz iespēja atslēgt tālindikācijas ierīci, bet tai automātiski jāieslēdzas nākamā sakabes ierīces atvēršanās un saslēgšanās brīdī, sk. 12.2.1. punktu.
- 12.2.9. Tālindikācijas ierīču vadības ierīcēm un indikatoriem jāatrodas vadītāja redzes laukā un tiem ir jābūt pastāvīgi un skaidri identificētiem.
- 12.3. Tālvadība
- 12.3.1. Ja ir izmantota tālvadības ierīce, kā noteikts šo noteikumu 2.8. punktā, jābūt arī tālindikācijas ierīcei, kā noteikts 12.2. punktā, un tai ir vismaz jāuzrāda sakabes ierīces atvērts stāvoklis.
- 12.3.2. Jābūt īpašam slēdzim (piemēram, galvenajam slēdzim, svirai vai vārstam), kas ļautu sakabes ierīci atvērt vai saslēgt ar tālvadības ierīci. Ja galvenais slēdzis neatrodas vadītāja kabīnē, tas nedrīkst atrasties arī vietā, kur tam var brīvi piekļūt nepiederošas personas vai arī tam jābūt noslēdzamam. Sakabes ierīces praktiska vadība no vadītāja kabīnes drīkst būt iespējama tikai tad, ja ir novērsta nejaušas darbības iespēja, piemēram, darbināšana ar divām rokām.
- Jābūt iespējai pārliecināties, vai ar tālvadības ierīci veiktā sakabes ierīces atvienošana ir pabeigta vai ne.
- 12.3.3. Ja tālvadības ierīcei vajadzīgs ārējs spēks, lai atvienotu sakabes ierīci, vadītājs attiecīgi jāinformē par nosacījumu, saskaņā ar kuru ārējais spēks iedarbojas uz sakabes ierīci. Tas nav vajadzīgs, ja ārējais spēks darbojas tikai tad, kad darbojas tālvadības ierīce.
- 12.3.4. Ja iedarbināšanas ierīce sakabes ierīces atvēršanai ar tālvadību ir uzstādīta transportlīdzekļa ārpusē, jābūt iespējai pārskatīt telpu starp savienotajiem transportlīdzekļiem, tomēr nav jāieiet šajā zonā, lai darbinātu minēto ierīci.
- 12.3.5. Kļūda darbības laikā vai defekta rašanās sistēmā nedrīkst izraisīt sakabes ierīces atvēršanos normālos braukšanas apstākļos. Par ikvienu defektu sistēmā jānorāda tieši vai arī tam jāklūst redzamam nākamās darbības laikā, piemēram, ar atteici.
- 12.3.6. Tālvadības ierīces atteices gadījumā jābūt vismaz vienai citai iespējai atvērt sakabes ierīci avārijas situācijā. Ja šim nolūkam ir vajadzīgs instruments, tad tam jābūt transportlīdzekļa instrumentu komplektā. Šā pielikuma 3.6. punktā noteiktās prasības nav piemērojamas roksvirām, ko izmanto tikai sakabes ierīces atvienošanai avārijas situācijā.
- 12.3.7. Tālvadības ierīču vadības ierīcēm un indikatoriem jābūt pastāvīgi un skaidri identificētiem.

6. PIELIKUMS

Mehānisko sakabes ierīču vai sastāvdaļu testēšana

1. VISPĀRĪGAS TESTĒŠANAS PRASĪBAS

- 1.1. Sakabes ierīču paraugiem jāveic gan stiprības, gan darbības testi. Fizikālo īpašību testu veic, ja tas ir iespējams, bet, ja nav citādi noteikts, tad tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests var neveikt fiziskā spēka testu, ja sastāvdaļas vienkāršā konstrukcija ļauj veikt teorētisku pārbaudi. Teorētiskās pārbaudes var veikt, lai noteiktu vissliktākos apstākļus. Teorētiskajam pārbaudēm jānodrošina tā pati rezultātu kvalitāte, kādu nodrošina dinamiskā vai statiskā testēšana. Šaubu gadījumā ņem vērā fizikālo īpašību testa rezultātus.

Sk. arī šo noteikumu 4.8. punktu.

- 1.2. Sakabes ierīču stiprību pārbauda ar dinamisko testu (izturības tests). Atsevišķos gadījumos var būt jāveic papildu statiskie testi (sk. šā pielikuma 3. punktu).
- 1.3. Dinamiskais tests (izņemot testu saskaņā ar šā pielikuma 3.10. punktu) jāveic ar aptuveni sinusoidālu slodzi (mainīgu un/vai pulsējošu) un konkrētajam materiālam atbilstošu sprieguma ciklu skaitu. Nedrīkst rasties plaisas vai deformācijas.
- 1.4. Attiecībā uz norādītajiem statistiskajiem testiem ir pieļaujama tikai neliela paliekoša deformācija. Ja citādi nav noteikts, paliekošā plastiskā deformācija pēc atgriezes nedrīkst būt lielāka par 10 % no slodzes testa laikā mērītās maksimālās deformācijas. Ja testa laikā deformācijas mērīšana rada testētājam risku, tad ar nosacījumu, ka to pašu parametru pārbauda citos testos, tādos, kā dinamiskais tests, šo statiskā testa daļu var neizpildīt.
- 1.5. Pieņēmumi par sloģojumu dinamiskajos testos ir pamatoti uz horizontālā spēka komponenti transportlīdzekļa garenvirziena ass virzienā un vertikālā spēka komponenti. Horizontālā spēka komponentes, kas rodas šķērsvirzienā transportlīdzekļa garenvirziena asij, un momentus neņem vērā ar nosacījumu, ka tiem ir pavisam maza ietekme. Šī vienkāršošana neattiecas uz testa procedūrām saskaņā ar šā pielikuma 3.10. punktu.

Ja sakabes ierīces konstrukcija vai tās stiprinājums pie transportlīdzekļa vai arī tādu papildu sistēmu (kā stabilizatoru, īso sakabes sistēmu utt.) stiprinājums rada papildu spēkus vai momentus, tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests var pieprasīt papildu testu veikšanu.

Horizontālā spēka komponente uz transportlīdzekļa garenvirziena ass ir izteikta ar teorētiski aprēķinātu atskaites spēka D vai D_c lielumu. Vertikālā spēka komponente attiecīgā gadījumā ir izteikta ar statisku vertikālu slodzi S savienojuma punktā un pieņemtu slodzi V vai statisku vertikālu slodzi U segļu ierīcei.

- 1.6. Raksturojošie lielumi D , D_c , S , V un U , kas ir testa pamatā un kas noteikti šo noteikumu 2.11. punktā, ir jāņem no izgatavotāja informācijas, kas sniegta tipa apstiprinājuma pieteikumā, sk. paziņojuma veidlapu 1. un 2. pielikumā.
- 1.7. Jebkurai drošai sakabes ierīcei, kuru noteiktā stāvoklī notur atsperes spēks, jāpaliek šajā nostiprinātajā stāvoklī arī tad, kad uz to iedarbojas spēks, kas pielikts visnelabvēlīgākajā virzienā un ir ekvivalents bloķēšanas mehānisma trīskāršai masai.

2. TESTU PROCEDŪRAS

Ja izmanto testa procedūru saskaņā ar šā pielikuma 3.10. punktu, 2.1., 2.2., 2.3. un 2.5. punktu nepiemēro.

- 2.1. Dinamisko un statisko testu veikšanai paraugs jānovieto atbilstošā izmēģinājumu stendā ar spēka pielikšanas iespējām tā, lai uz to neiedarbotos nekādi papildu spēki vai momenti, izņemot paredzēto testa spēku. Mainīgu testu gadījumā, pieliktā spēka virziens nedrīkst atšķirties vairāk par $\pm 1^\circ$ no norādītā virziena. Pulsējošiem un statiskiem testiem leņķi noregulē atbilstoši maksimālajam testa spēkam. Tam parasti vajadzīga locīkla spēka pielikšanas punktā (t. i., sakabes punktā) un otrs šarnīra savienojums atbilstošā attālumā.
- 2.2. Testa frekvence nedrīkst pārsniegt 35 Hz. Izvēlētai frekvencei jābūt labi nodalītai no veicamā testa rezonanses frekvencēm, tostarp testētās ierīces frekvenci. Asinhronā testā divu spēku komponentu frekvences var atšķirties aptuveni par 1 % un maksimāli par 3%. Sakabes ierīcēm, kas izgatavotas no tērauda, spriegumu cikla skaits ir 2×10^6 . Ierīcēm, kas izgatavotas no citiem materiāliem, izņemot tēraudu, var būt vajadzīgs lielāks ciklu skaits. Lai noteiktu plaisāšanu testa laikā, izmanto krāsvielas iesūkšanās metodi plaisāšanas testā vai līdzvērtīgu metodi.
- 2.3. Pulsēšanas testos testa spēks mainās no maksimālā testa spēkam līdz zemākajam minimālajam testa spēkam, kas nedrīkst būt lielāks par 5 % no maksimālā testa spēka, ja vien nav citādi noteikts īpašā testēšanas procedūrā.
- 2.4. Statiskajos testos, kas nav šā pielikuma 3.2.3. punktā noteiktie testi, testa spēks jāpieliek ātri un vienmērīgi un jāuztur vismaz 60 sekundes.
- 2.5. Testējamās sakabes ierīces vai sastāvdaļas jāpiestiprina testa stendam cik vien iespējams stingri tādā pozīcijā, kādā tās tiks izmantotas transportlīdzeklī. Stiprinājumam jāizmanto ierīces, kuras norādījis izgatavotājs vai pieteikuma iesniedzējs, un tām jābūt paredzētām sakabes ierīces vai sastāvdaļas piestiprināšanai transportlīdzeklī, un/vai tām jābūt ar tādām pašām mehāniskām īpašībām.
- 2.6. Sakabes ierīces vai sastāvdaļas jātestē apstākļos, kādos tās izmantos uz ceļa. Tomēr pēc izgatavotāja ieskata un vienošanās ar tehnisko dienestu elastīgās sastāvdaļas var neitralizēt, ja tas nepieciešams testa procedūras vajadzībām un ja nepastāv iespēja, ka testa rezultāts tiks pārmērīgi ietekmēts.

Paātrinātās testa procedūrās pārkarsētās elastīgās sastāvdaļas var nomainīt testa laikā. Testa slodzes var piemērot ar īpašām bezatsperu ierīcēm.

3. ĪPAŠAS TESTĒŠANAS PRASĪBAS

Ja izmanto testa procedūru saskaņā ar šā pielikuma 3.10. punktu, 3.1.1. līdz 3.1.6. punkta prasības nepiemēro.

3.1. Sakabes ierīču lodgalvas un velkošie balsteņi

3.1.1. Mehāniskās sakabes ierīces ar lodgalvām var iedalīt šādos tipos:

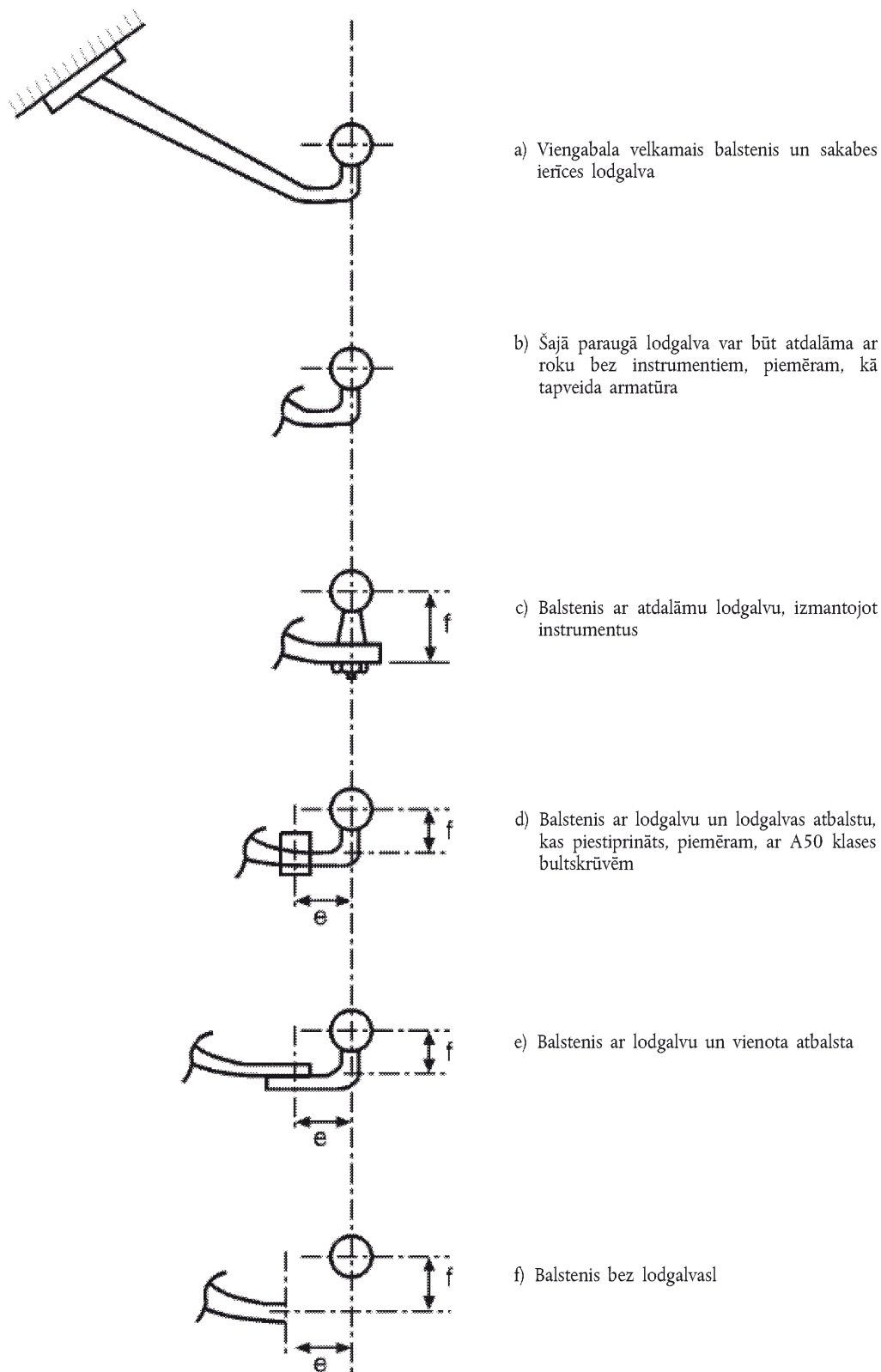
i) viengabala sakabes ierīces lodgalvas, tostarp ierīces ar savstarpēji neapmaināmām, noņemamām lodgalvām (sk. 20.a un 20.b attēlu);

ii) sakabes ierīču lodgalvas, kas sastāv no vairākām nomontējamām detaļām (sk. 20.c, 20.d un 20.e attēlu);

iii) velkošie balsteņi bez lodgalvas (sk. 20.f attēlu).

20. attēls

Lodgalvas tipa velkošo balsteņu savienojuma shēmas

- 3.1.2. Pamata tests ir dinamiskais izturības tests. Testa paraugs ir sakabes ierīces lodgalva, lodgalvas kakls un stiprinājumi, kas vajadzīgi piestiprināšanai transportlīdzeklim. Sakabes ierīces lodgalva un velkošie balsteņi stingri jāpiestiprina pie testa stenda, kas spēj radīt mainīgu spēku, tādā stāvoklī, kādā tos ir paredzēts lietot.
- 3.1.3. Sakabes ierīces lodgalvas un velkošā balsteņa stiprinājuma punktu novietojumus norāda transportlīdzekļa izgatavotājs (sk. šo noteikumu 5.3.2. punktu).
- 3.1.4. Ierīcēm, kas iesniegtas testa veikšanai, jābūt nodrošinātām ar visām sastāvdaļām un informāciju par šo ierīču konstrukcijas īpatnībām, kas var ietekmēt stiprības kritērijus, (piemēram, elektrisko kabeļu spraudlīdzgads, marķējumi utt.). Testa parauga komplektā jābūt visām sastāvdaļām, tostarp stiprinājuma vietām vai montāžas punktiem transportlīdzeklī. Testa protokolā norāda transportlīdzekļa izgatavotāja sniegto informāciju par sakabes ierīces lodgalvas ģeometrisko novietojumu un sakabes ierīces stiprinājuma punktiem attiecībā pret atskaites līniju. Testa stendā atkārti stiprinājuma punktu visas relatīvās pozīcijas attiecībā pret atskaites līniju, par kuriem velkošā transportlīdzekļa izgatavotājs sniedz visu vajadzīgā informāciju sakabes ierīces izgatavotājam.
- 3.1.5. Testa stendā uzstādītajam parauga lodgalvai ar 21. vai 22. attēlā norādīto leņķi veic mainīga sprieguma testu.

Testa leņķa virzienu nosaka vertikālā attiecība starp horizontālo atskaites līniju, kas novilkta caur lodgalvas centru un horizontālo līniju, kas novilkta caur sakabes ierīces piestiprināšanas punktu – augstāko no visiem horizontālajā plaknē mērītajiem, uz šķērsvertikālo plakni, kas virzās caur lodgalvas centru. Ja piestiprināšanas punkta līnija atrodas virs horizontālās atskaites līnijas, testu veic ar leņķi $\alpha = + 15^\circ \pm 1^\circ$, un ja tas ir zemāk, tests jāveic ar leņķi $\alpha = - 15^\circ \pm 1^\circ$ (sk. 21. attēlu). Piestiprināšanas punktiem, kas jāievēro, aprēķinot testa leņķi, jābūt tādiem, kā noteicis transportlīdzekļa izgatavotājs, un šiem punktiem jāpārveda lielākais vilces spēks uz velkošā transportlīdzekļa konstrukciju.

Leņķi izvēlas, lai ņemtu vērā vertikālo statisko un dinamisko slodzi un ir piemērojams vienīgi pieļaujamai statiskai slodzei, kas nepārsniedz:

$$S = 120 \times D \text{ [N]}$$

Ja statiskā vertikālā slodze pārsniedz iepriekš minēto, tad abos gadījumos leņķis jāpalielina līdz 20° .

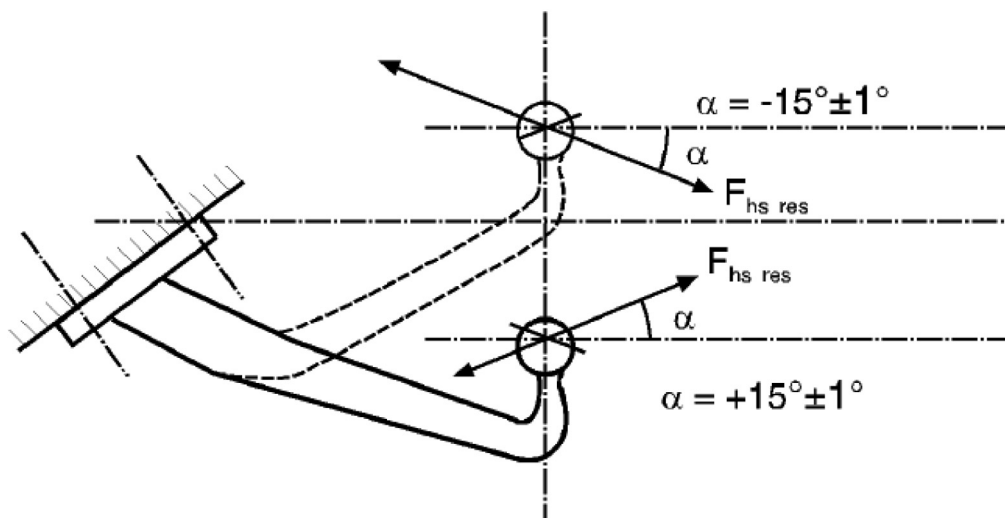
Dinamiskais tests jāveic ar šādu testa spēku:

$$F_{hs \text{ res}} = \pm 0,6 D$$

- 3.1.6. Testa procedūru piemēro dažādiem sakabes ierīču tipiem (sk. šā pielikuma 3.1.1. punktu) šādi:
- 3.1.6.1. viengabala sakabes ierīču lodgalvas, tostarp ierīces ar savstarpēji neapmaināmām, noņemamām lodgalvām (sk. 20.a un 20.b attēlu);
- 3.1.6.1.1. stiprības testu 20.a un 20.b attēlā norādītajām ierīcēm veic atbilstoši 3.1.5. punkta prasībām.

21. attēls

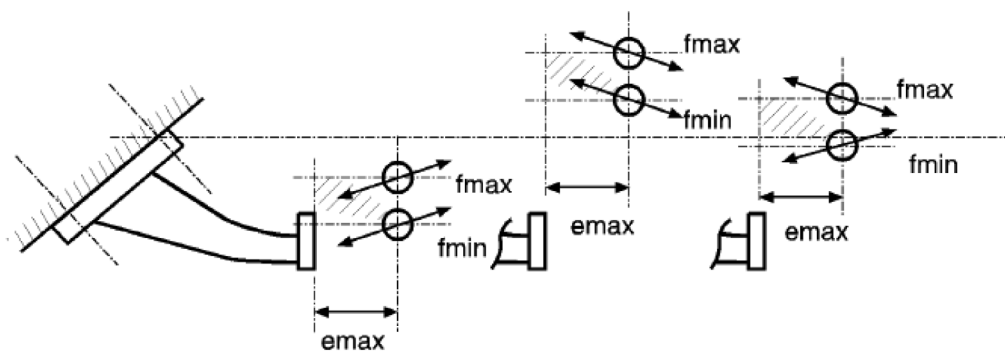
Testa spēka pielikšanas leņķi

Piezīme: Atskaites līnijai paralēla līnija novilkta caur augstākā un tuvākā punkta centru, pie kura transportlīdzeklī uzstāda velkošo balsteni, sk. 6. pielikuma 3.1.5. punktu.

22. attēls

Testa spēka pielikšanas leņķi

Piezīme: Mainīgā testa spēka virziens $F_{hs\ res}$ atkarībā no lodgalvas centra horizontālās atskaites līnijas atrašanās vietas attiecībā pret šai atskaites līnijai paralēlo līniju, sk. 21. attēlu,

3.1.6.2. sakabes ierīces lodgalvas ar demontējamām detaļām.

Izšķir šādas kategorijas:

- velkošais balstenis un lodgalva (sk. 20.c attēlu);
- velkošais balstenis un lodgalva uz vienota atbalsta (sk. 20.d attēlu);
- velkošais balstenis ar atdalāmu lodgalvu (sk. 20.e attēlu);
- velkošais balstenis bez lodgalvas (sk. 20.f attēlu).

3.1.6.2.1. Stiprības testu 20.c līdz 20.f attēlā norādītajām ierīcēm veic atbilstoši 3.1.5. punkta prasībām. Izmērus "e" un "f" kopā ar ražošanas pielaidi ± 5 mm norāda testa protokolā.

Velkošā balsteņa (sk. 20.f attēlu) testu veic ar uzstādītu lodgalvu (uz atbalsta). Ņem vērā tikai tos rezultātus, kas iegūti, pārbaudot velkošo balsteni starp stiprinājuma punktiem un lodgalvas atbalsta stiprinājuma virsmu.

Izmēru "e" un "f" izgatavošanas pielāide ir ± 5 mm, un to precizē sakabes ierīces izgatavotājs.

3.1.6.3. Sakabes ierīces ar maināmiem izmēriem "e" un "f" demontējamām un savstarpēji aizvietojamām sakabes ierīču lodgalvām, sk. 22. attēlu.

3.1.6.3.1. Šādu velkošo balsteņu stiprības testi jāveic saskaņā ar 3.1.5. punkta prasībām.

3.1.6.3.2. Ja visnelabvēlīgākā varianta konfigurāciju var noteikt pēc vienošanās starp izgatavotāju un tipa apstiprinātāju iestādi vai tehnisko dienestu, pietiek testēt šo vienu konfigurāciju.

Pretējā gadījumā testē vairākus lodgalvas novietojumus pēc vienkāršotas testa programmas saskaņā ar 3.1.6.3.3. punktu.

3.1.6.3.3. Vienkāršotajā testa programmā lielumam "f" jāatrodas starp noteikto lielumu $f_{\min}$ un lielumu $f_{\max}$, kas nepārsniedz 100 mm. Lodgalvai jāatrodas 130 mm attālumā ($e_{\max}$) no atbalsta. Lai iekļautu visus iespējamus lodgalvas novietojumus laukumā, ko veido horizontālais attālums no stiprinājuma virsmas un f ($f_{\min}$ līdz $f_{\max}$) vertikālais diapazons, jātestē divas ierīces:

i) viena ar lodgalvu augstākajā ($f_{\max}$) novietojumā; un

ii) viena ar lodgalvu zemākajā ($f_{\min}$) novietojumā.

Testa spēka pielikšanas leņķis mainās – pozitīvs vai negatīvs – atkarībā no lodgalvas centra horizontālās atskaites līnijas attiecības pret paralēlo līniju, kas šķērso augstāko un tuvāko sakabes ierīces stiprinājuma punktu. Izmantojamie leņķi norādīti 22. attēlā.

3.1.7. Ja atdalāmie lodgalvu mezgli ir saglabāti, izmantojot nevis skrūvju armatūras, bet citas, piemēram, atspere skavas, un, ja ierīces pilnīgas mehāniskās saslēgšanās veidam nav veikts dinamiskais tests, tad ierīcei jāveic statiskais tests, piemērojot to lodgalvai vai pilnīgas mehāniskās saslēgšanās konstrukcijai atbilstošā virzienā. Ja pilnīga mehāniskā saslēgums ierīce notur lodgalvu vertikālā stāvoklī, tad statiskajā testā lodgalvai pieliek augšupvirzītu vertikālu spēku, ekvivalentu "D" lielumam. Ja pilnīgas mehāniskās saslēgšanās ierīce notur lodgalvu, izmantojot šķērsvirziena horizontālo konstrukciju, statisko testu veic, pieliekot šajā virzienā spēku, kas ekvivalents 0,25 D. Pilnīgas mehāniskās saslēgšanās ierīcei nedrīkst būt nekādi bojājumi vai deformācija, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt tās funkciju.

3.1.8. Sakabes ierīces papildu stiprinājuma punktiem, kas minēti 5. pielikuma 1.5. punktā, jāiztur horizontālais statiskais spēks, kas ekvivalents 2D ar maksimāli 15 kN. Ja piekabes avārijas bremzēšanas troseir ir atsevišķs stiprinājuma punkts, tam jāiztur horizontālais statiskais spēks, kas ekvivalents D.

3.2. Savienojošās galviņas

3.2.1. Pamata tests ir izturības tests ar mainīgu testa spēku un statiskais tests (pacelšanas tests) vienam un tam pašam testa paraugam.

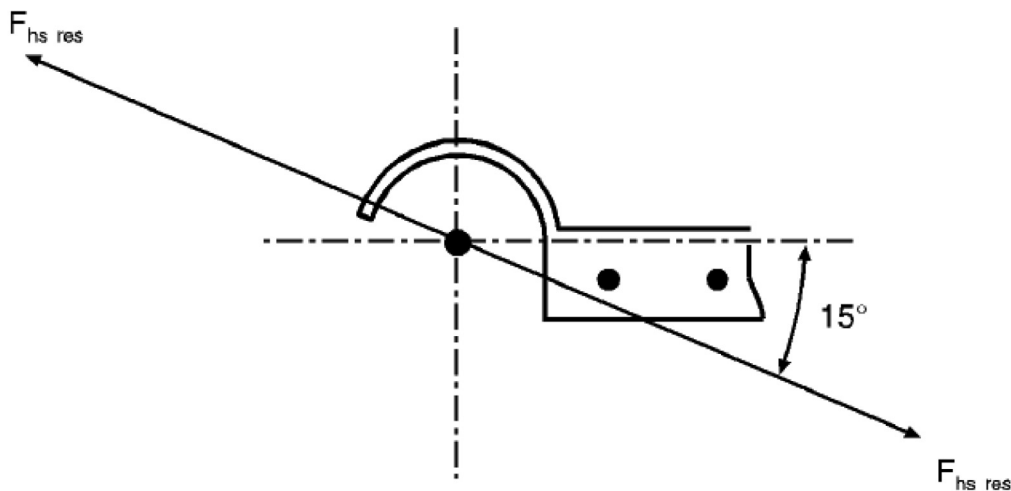
3.2.2. Dinamisko testu veic A klases sakabes ierīces lodgalvai, kurai ir atbilstoša stiprība. Savienojošā galviņa un sakabes ierīces lodgalva uz testa stenda jāizvieto tā, kā norādījis izgatavotājs un tādā stāvoklī, kas atbilst to stiprinājumam pie transportlīdzekļa normālos ekspluatācijas apstākļos. Jānovērš iespēja, ka uz ierīces paraugu bez testa spēka darbojas citi papildu spēki. Testa spēks jāpieliek līnijas virzienā, kas šķērso lodgalvas centru un jānoliec slīpi uz leju un atpakaļ 15° leņķī (sk. 23. attēlu). Ierīces parauga izturības tests jāveic ar šādu testa spēku:

$$F_{hs \text{ res } w} = \pm 0,6 D$$

Ja maksimāli atļautā statiskā vertikālā masa S pārsniedz 120 D, tad testa leņķis jāpalielina līdz 20°.

23. attēls

Dinamiskais tests

- 3.2.3. Jāveic arī statiskais atdalīšanas tests. Testā izmantotās sakabes ierīces lodgalvas diametram jābūt 49,00 līdz 49,13 mm, lai pārstāvētu nodilušu sakabes ierīces lodgalvu. Atdalīšanas spēku F_a piemēro perpendikulāri savienojošās galviņas šķērsvirziena un garenvirziena centra līnijas asīm, ātri un vienmērīgi jāpieliek spēks

$$F_a = g(C + S/1\ 000) \text{ kN}$$

un pieliek 10 sekundes.

Savienojošā galviņa neatdalās no lodgalvas, ne arī kāda no savienojošās galviņas sastāvdaļām ir paliekoša deformācija, kas varētu kaitīgi ietekmēt tās darbību.

- 3.3. "Žokļveida" sakabes ierīces un dīseles
- 3.3.1. Testa paraugam veic izturības testu. Sakabes ierīcei jābūt aprīkotai ar visiem stiprinājumiem, kas nepieciešami piestiprināšanai pie transportlīdzekļa. Visas starpierīces, kuras uzstāda starp "žokļveida" sakabes ierīci un transportlīdzekļa rāmi (piemēram, dīseles) jātestē ar tādiem pašiem spēkiem kā sakabes ierīces. Testējot dīseles, kas paredzētas standarta "žokļveida" sakabes ierīcēm, vertikālo slodzi piemēro gareniskajā attālumā no piestiprināšanas punktu vertikālās plaknes, kas atbilst attiecīgās standarta sakabes ierīces pozīcijai.
- 3.3.2. "Žokļveida" sakabes ierīces sakabes sijām ar šarnīriem ($S = 0$)
- Veic dinamisko testu ar horizontālo mainīgo spēku $F_{hw} = \pm 0,6 D$, ko pieliek līnijai, kas ir paralēla zemei, un velkošā transportlīdzekļa garenvirziena vidējā plaknē, kas novilkta caur tapas centru.
- 3.3.3. "Žokļveida" sakabes ierīces, kuras paredzēts izmantot piekabēm ar centrāli novietotu asi ($S > 0$).
- 3.3.3.1. Piekabes ar centrāli novietotu asi masa ir 3,5 tonnas vai mazāka
- "Žokļveida" sakabes ierīces, kuras paredzēts izmantot tādām piekabēm ar centrāli novietotu asi, kuru masa ir 3,5 tonnas vai mazāka, testē tāpat kā sakabes ierīču lodgalvas un velkošos balsteņus, kā aprakstīts šā pielikuma 3.1. punktā.
- 3.3.3.2. Piekabes ar centrāli novietotu asi, kuru masa pārsniedz 3,5 tonnas

Asinhronā izturības testā paraugam pieliek testa spēku horizontālā un vertikālā virzienā. Horizontālais darbības virziens ir paralēls, kas novilkta pret līmenisku pamatu pa velkošā transportlīdzekļa garenvirziena vidējo plakni caur tapas centru. Vertikālā darbības līnija ir perpendikulāra horizontālajai darbības līnijai un ir novilkta pa tapas garenvirziena centra līniju.

"Žokļveida" sakabes ierīču un sakabes sijas cilpu piestiprināšanas ierīces testa standam ir tās pašas, kas paredzētas to piestiprināšanai uz transportlīdzekļa saskaņā ar izgatavotāja piestiprināšanas norādījumiem.

Piemēro šādus testa spēkus:

14. tabula

Testa spēki

Testa spēks	Vidējais lielums (kN)	Amplitūda (kN)
Horizontāls spēks	0	$\pm 0,6 D_c$ (sk. piezīmi)
Vertikāls spēks	$S \times g/1\,000$	$\pm 0,6 V$ (sk. piezīmi)

Piezīme. T klases specializētām "žokļveida" sakabes ierīcēm šos lielumus samazina līdz $\pm 0,5 D_c$ un $\pm 0,5 V$.

Vertikālo un horizontālo komponentu forma ir sinusoidāla un tās piemēro asinhroniski, to frekvenču atšķirība ir no 1 līdz 3 procentiem.

3.3.4. Savienojuma bloķēšanas ierīces tapas statistiskais tests

"Žokļveida" sakabes ierīcēm ir jātestē arī slēgums un visas bloķēšanas ierīces ar statisko spēku $0,25 D$, kas iedarbojas atvēršanas virzienā. Testā slēgums nedrīkst atvērties un nedrīkst rasties nekādi bojājumi. Cilindriskām tapām ir pietiekams $0,1 D$ liels testa spēks.

3.4. Sakabes sijas cilpas

3.4.1. Sakabes sijas cilpām veic tādu pašu dinamisko testēšanu kā "žokļveida" sakabes ierīcēm. Sakabes sijas cilpas, kuras izmanto vienīgi piekabēm, kurām ir sakabes sijas ar šarnīriem, kas pieļauj brīvu vertikālo kustību, piemēro mainīgu spēku, kā noteikts 3.3.2. punktā. Sakabes sijas cilpas, kuras paredzēts izmantot arī piekabēs ar centrāli novietotu asi, testē tāpat kā lodvialvu savienojošās galviņas (3.2. punkts), kas paredzētas izmantošanai piekabēs ar masu C līdz 3,5 tonnām, ieskaitot, un tāpat kā "žokļveida" sakabes ierīces (3.3.3.2. punkts), ko paredzēts izmantot piekabēs ar centrāli novietotu asi, kuru masa C pārsniedz 3,5 tonnas.

3.4.2. L klases toroidālās cilpas testē tāpat kā standarta sakabes sijas cilpas.

3.4.3. Sakabes sijas cilpu testu veic, mainīgajam spēkam iedarbojoties arī uz sastāvdaļām, ko izmanto sakabes sijas cilpas piestiprināšanai pie sakabes sijas. Visas elastīgās starpdetaļas jāiespilē.

3.5. Jūgkāša ierīces

3.5.1. K klases jūgkāša ierīcēm jāiztur šā pielikuma 3.5.2. punktā noteiktais dinamiskais tests.

3.5.2. Dinamiskais tests

3.5.2.1. Dinamiskajam testam jābūt pulsējošam, izmantojot L klases toroidālo cilpu, un ar sakabes ierīci, kas uzstādīta tā, it kā atrastos transportlīdzeklī, un ar visām vajadzīgajām detaļām uzstādīšanai transportlīdzeklī. Tomēr elastīgās sastāvdaļas var būt neitrālā stāvoklī pēc vienošanās ar apstiprinātāju iestādi vai tehnisko dienestu.

3.5.2.2. Jūgkāša ierīcēm, ko paredzēts izmantot šarnīra sakabes sijas piekabēs, ja pieliktais vertikālais spēks S ir nulle, testa spēks jāpieliek horizontālā virzienā, modelējot stiepes spēku uz kāsi un mainot starp $0,05 D$ un $1,00 D$.

3.5.2.3. Tādu jūgkāša ierīču testa spēku, kuras paredzēts izmantot piekabēs ar centrāli novietotu asi, raksturo horizontālā un vertikālā spēka kopspēks, kas iedarbojas uz sakabes ierīci, un tas jāpieliek ar leņķi $-\alpha$, t. i., no augšas uz apakšu un no priekšas uz aizmuguri (sk. 21. attēlu), un tam jābūt ekvivalentam aprēķinātajam kopspēka leņķim starp horizontālo un vertikālo spēku uz sakabes ierīci. Spēku $F_{hs\ res}$ aprēķina šādi:

$$F_{hs\ res} = \sqrt{F_h^2 + F_s^2}, \text{ kur } F_h = D_c \text{ un } F_s = \frac{9,81S}{1\,000} + 0,8 V$$

3.5.2.4. Pieliktais spēks mainās starp $0,05 F_{hs\ res}$ un $1,00 F_{hs\ res}$.

3.5.3. Sakabes bloķēšanas ierīces statistiskais tests

Jūgkāša ierīcēm ir jātestē arī slēgums un visas bloķēšanas ierīces ar statisko spēku $0,25 D$, kas iedarbojas atvēršanas virzienā. Testā slēgums nedrīkst atvērties un nedrīkst rasties nekādi bojājumi.

3.6. Sakabes sijas

- 3.6.1. Sakabes sijas testē tāpat kā sakabes sijas cilpas (sk. 3.4. punktu). Tipa apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests var neveikt izturības testu, ja sastāvdaļas vienkāršā konstrukcija ļauj veikt stiprības teorētisku pārbaudi. Paredzētos spēkus sakabes sijas teorētiskai pārbaudei piekabēm ar centrāli novietotu asi un masu C līdz $3,5$ tonnām, ieskaitot, izvēlas no ISO 7641/1:1983. Paredzētos spēkus sakabes sijas teorētiskai pārbaudei piekabēm ar centrāli novietotu asi un masu C virs $3,5$ tonnām aprēķina šādi:

$$F_{sp} = (g \times S/1\ 000) + V$$

kur spēka amplitūda V ir noteikta šo noteikumu 2.11.4. punktā.

Pieļaujamiem spriegumu lielumiem, kuru pamatā ir paredzētā masa piekabēm ar kopējo masu C lielāku par $3,5$ tonnām, jāatbilst ISO 7641/1:1983 standarta 5.3. punktā noteiktajiem lielumiem. Izliktam sakabes sijām (piemēram, "S" veida sakabes sijām) un divasvu piekabju sakabes sijām ņem vērā horizontālā spēka komponenti $F_{hp} = 1,0 \times D$.

- 3.6.2. Divasvu piekabju sakabes sijām, kuras var brīvi kustēties vertikālā plaknē, papildus izturības testam vai teorētiskajai stiprības pārbaudei, pārbauda arī izturību pret garenisko lieci ar teorētisku aprēķinu, kur paredzētais spēks ir $3,0 \times D$ vai ar lieces testu, kur paredzētais spēks ir $3,0 \times D$. Attiecībā uz aprēķinu, pieļaujamajam spriegumam jāatbilst ISO 7641/1:1983 standarta 5.3. punktā minētajiem lielumiem.
- 3.6.3. Vadāmo asu spēju pretoties liecei pārbauda ar teorētisko aprēķinu vai lieces testu. Horizontālais sānu statistiskais spēks jāpieliek sakabes punkta centrā. Šā spēka lielumu izvēlas ar aprēķinu, lai moments $0,6 \times A_v \times g$ (kNm) būtu pielikts aptuveni priekšējās ass centrā. Pieļaujamiem sprieguma lielumiem jāatbilst ISO 7641/1:1983 5.3. punktā noteiktajām prasībām.

Tomēr, ja vadāmās ass veido sapārotās ass, tandēmu vai priekšējās ass šasiju (stūrējamus ratiņus), moments jāpalielina līdz $0,95 \times A_v \times g$ (kNm).

3.7. Seglu ierīces

- 3.7.1. Pamata stiprības tests ir dinamiskais tests un statistiskais tests (pacelšanas tests). Seglu ierīcēm, kas paredzētas puspiekabju piespiedu stūrēšanai, veic papildu statisko testu (lieces tests). Testu nolūkā seglu ierīci aprīko ar visiem stiprinājumiem, kas vajadzīgi, lai to piestiprinātu transportlīdzeklim. Stiprināšanas metodei jābūt identiskai ar metodi, kuru izmanto ierīces piestiprināšanai pie transportlīdzekļa. Nav atļauts izmantot aprēķināšanas metodi kā alternatīvu fizikālo īpašību testam.

3.7.2. Statiskie testi

- 3.7.2.1. Tādu standarta seglu ierīču atbilstošu stiprību, kuras paredzēts izmantot ar vadķīli vai līdzīgu ierīci puspiekabju piespiedu stūrēšanai (sk. šo noteikumu 2.7. punktu), testē ar statisko lieces testu stūrējošās ierīces darbības diapazonā, vienlaikus pieliekot slodzi seglu ierīcei. Maksimālo pieļaujamo vertikālo slodzi "U" seglu ierīcei pieliek vertikāli savienojumam tās darba novietojumā, izmantojot pietiekama izmēra stingru plāksni, lai pilnībā pārklātu ierīci.

Pieliktās slodzes radītajam spēkam jābūt virzītam caur seglu ierīces horizontālās locīklas centru.

Vienlaikus horizontālais sānu spēks, kas pārstāv puspiekabes piespiedu stūrēšanai vajadzīgo spēku, jāpieliek tapas vadotnes sāniem. Šā spēka lielums un darbības virziens jāizvēlas tā, lai moments $0,75 m \times D$ iedarbotos uz tapas centru, izmantojot spēku, kas iedarbojas uz $0,5 m \pm 0,1 m$ garo sviras plecu. Paliekoša plastiskā līdz $0,5\%$ visu nominālo izmēru deformācija ir pieļaujama. Nedrīkst parādīties plaisas.

- 3.7.2.2. Visām seglu ierīcēm jāveic statistiskais pacelšanas tests. Līdz celtspējai $F_a = g \cdot U$ nedrīkst rasties sakabes ierīces plāksnes būtiska paliekoša liece lielāka par $0,2\%$ no tās platuma.

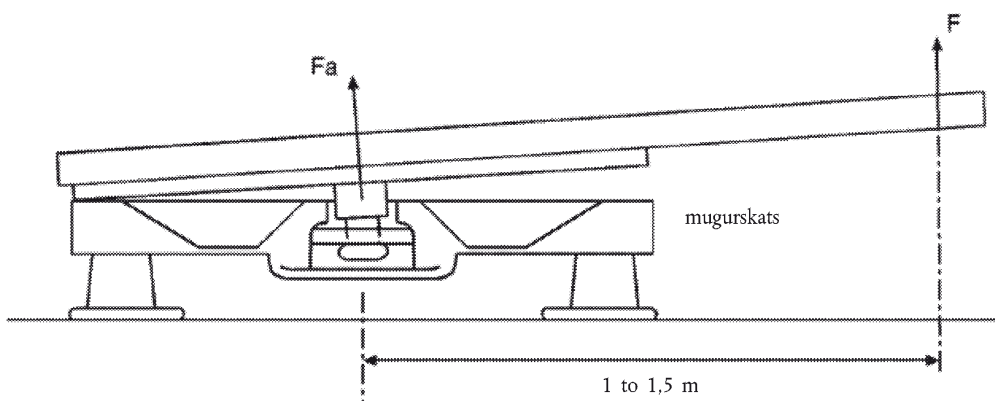
G50 klases standarta segļu ierīcēm un salīdzināmām sakabes ierīcēm ar līdzīgu tapas diametru pie celbspējas līdz $F_a = g \times 2,5$ U tapa nedrīkst atvienoties no sakabes ierīces. Nestandarta sakabes ierīcēm, izmantojot tapas ar diametru, kas lielāks par 50 mm, piemēram, 90 mm tapas, pacelšanas spēkam jābūt $F_a = g \times 1,6$ U ar minimālo lielumu 500 kN.

Spēks jāpieliek ar sviru, noslogojot sakabes ierīces plāksni vienā galā un paceļot plāksni otrā galā 1,0 līdz 1,5 metru attālumā no tapas centra (sk. 24. attēlu).

Sviras plecam jāatrodas 90° leņķī pret tapas ieejas virzienu sakabes ierīcē. Ja vissliktākais variants ir skaidri redzams, jātestē ir tas. Ja nav viegli noteikt vissliktāko variantu, apstiprinātāja iestāde vai tehniskais dienests izlemj, kuru pusi testēt. Jāveic tikai viens tests.

24. attēls

Segļu ierīču pacelšanas tests

3.7.3. Dinamiskais tests

Segļu ierīcei piemēro mainīgu spriegumu uz testa stenda (asinchronais dinamiskais tests), vienlaikus iedarbojoties mainīgam horizontālam un pulsējošam vertikālam spēkam.

3.7.3.1. Segļu ierīcēm, kas nav paredzētas puspiekabju piespiedu stūrēšanai, izmanto šādus spēkus:

Horizontālais: $F_{hw} = \pm 0,6 \times D$

Vertikālais: $F_{sO} = g \times 1,2$ U

$F_{sU} = g \times 0,4$ U

Šie abi spēki jāpieliek transportlīdzekļa garenvirziena vidējā plaknē, ar abu spēku - F_{sO} un F_{sU} darbības līnijām virzoties caur sakabes ierīces locīklas centru.

Vertikālais spēks F_s mainās robežās no $+ g \times 1,2$ U līdz $+ g \times 0,4$ U un horizontālais spēks starp $\pm 0,6$ D.

3.7.3.2. Segļu ierīcēm, kas paredzētas puspiekabju piespiedu stūrēšanai, izmanto šādus spēkus:

Horizontālais: $F_{hw} = \pm 0,675$ D

Vertikālais: F_{sO} un F_{sU} kā noteikts 3.7.3.1. punktā.

Šo spēku darbības virzieni ir norādīti 3.7.3.1. punktā.

3.7.3.3. Segļu ierīču dinamisko testu veikšanai starp sakabes ierīces plāksni un piekabes plāksni iekļāj piemērotu smērvielu, lai nodrošinātu maksimālo berzes koeficientu $F = 0,15$.

3.8. Segļu ierīču montāžas plāksnes

Segļu ierīču dinamisko testu, kas aprakstīts 3.7.3. punktā, un statisko testu, kas aprakstīts 3.7.2. punktā, piemēro arī montāžas plāksnēm. Attiecībā uz montāžas plāksnēm pietiek, ja veic pacelšanas testu tikai vienā pusē. Testa pamatā ir maksimālais norādītais sakabes ierīces montāžas augstums, maksimālais norādītais platums un montāžas plāksnes konstrukcijas minimālais norādītais garums. Šis tests nav jāveic, ja attiecīgā montāžas plāksne ir vienāda ar kādu jau testētu plāksni, izņemot, ja tā ir šaurāka un/vai garāka un kopējais tās augstums ir mazāks. Nav atļauts izmantot aprēķināšanas metodi kā alternatīvu fizikālo īpašību testam.

3.9. Puspiekabju segļu ierīču tapas

3.9.1. Paraugam uz testa stenda jāveic dinamiskais tests ar mainīgu spriedzi. Tapas testēšanu nedrīkst apvienot ar segļu ierīces testēšanu. Tests jāveic, spēku pieliekot arī stiprinājumiem, kas vajadzīgi, lai piestiprinātu tapu pie puspiekabes. Nav atļauts izmantot aprēķināšanas metodi kā alternatīvu fizikālo īpašību testam.

3.9.2. Dinamiskais tests ar mainīgu horizontālo spēku $F_{hw} = \pm 0,6 D$ jāveic tapai darba stāvoklī.

Spēka darbības virzienam jāiet caur tādas tapas cilindriskās daļas vismazākā diametra centru, kuras diametrs attiecībā uz H50 klasi ir 50,8 mm (sk. 5. pielikuma 18. attēlu)

3.10. Alternatīvs izturības tests sakabes ierīču lodgalvām un velkošajiem balsteņiem ar D lielumu ≤ 14 kN.

Alternatīvi 3.1. punktā aprakstītajai testa procedūrai sakabes ierīču lodgalvas un velkošos balsteņus ar D lielumu ≤ 14 kN var testēt šādi.

3.10.1. Ievads

Turpmāk aprakstītais izturības tests sastāv no daudzazu testa ar 3 slodzes virzieniem, ar vienlaicīgi pieliktiem spēkiem, noteiktu maksimālo amplitūdu un noguruma atbilstēm (slodzes intensitātes lielumi atbilstoši tālāk tekstā dotajai definīcijai).

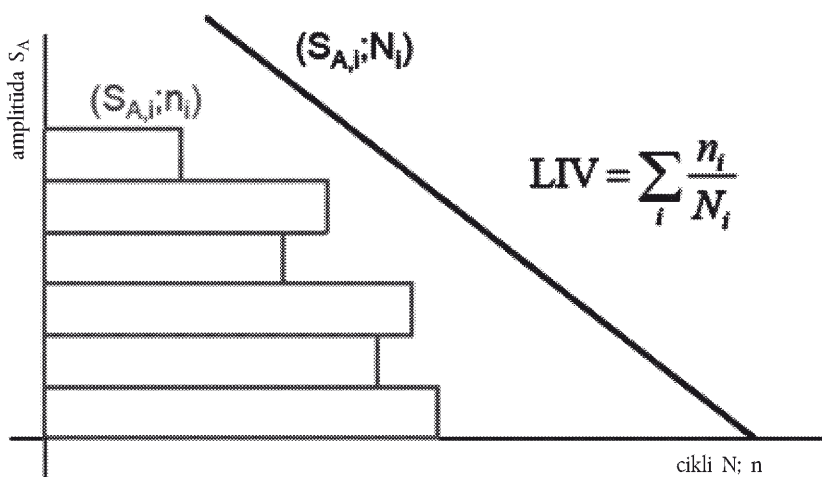
3.10.2. Testa prasības

3.10.2.1. Slodzes intensitātes lielums (LIV)

LIV ir skalārs lielums, kas norāda vienas slodzes izmaiņas laikā attēlojuma nozīmīgumu attiecībā uz izturības aspektiem (identisks kaitējuma summai). Kaitējuma akumulācijai izmanto kalnraču pamatlikumu. Lai to noteiktu, izskata slodzes amplitūdas un katras amplitūdas atkārtosšanās skaitu (vidējo slodžu ietekmi neņem vērā).

SN līkne (Baskina līkne) attēlo slodzes amplitūdas pret atkārtosanos skaitu ($S_{A,i}$ vs. N_i). Tai dubultajā logaritmi-skajā diagrammā (t. i., visas amplitūdas/pieliktais testa spēks $S_{A,i}$ attiecībā pret ierobežotu ciklu skaitu N_i) ir konstants slīpums k . Līkne attēlo analizētās struktūras teorētisko noguruma robežu.

Slodzes izmaiņas laikā attēlo ar slodzes amplitūdas pret atkārtosšanās skaitu ($S_{A,i}$ vs. n_i) diapazona pāru diagrammu. Attiecības n_i/N_i summa visām pieejamajiem amplitūdas līmeņiem $S_{A,i}$ ir vienāds ar LIV.

3.10.2.2. Noteiktie LIV un maksimālās amplitūdas

Izmanto šādu koordinātu sistēmu:

x virziens: garenvirziens/pretējs braukšanas virzienam

y virziens: pa labi attiecībā pret braukšanas virzienu

z virziens: vertikāli uz augšu.

Slodzes izmaiņas laikā attēlojumu tad var izteikt šādos starpvirzienos, pamatojoties uz galvenajiem virzieniem (x, y, z), aprēķinot ar šādiem vienādojumiem ($\alpha = 45^\circ$; $\alpha' = 35.2^\circ$):

$$F_{xy}(t) = F_x(t) \times \cos(\alpha) + F_y(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{xz}(t) = F_x(t) \times \cos(\alpha) + F_z(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{yz}(t) = F_y(t) \times \cos(\alpha) + F_z(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{xy'z}(t) = F_{xy}(t) \times \cos(\alpha') + F_z(t) \times \sin(\alpha')$$

$$F_{xz'y}(t) = F_{xz}(t) \times \cos(\alpha') - F_y(t) \times \sin(\alpha')$$

$$F_{yz'x}(t) = F_{yz}(t) \times \cos(\alpha') - F_x(t) \times \sin(\alpha')$$

LIV, kas izteikts katram virzienam (arī kombinētajiem virzieniem), aprēķina kā attiecības n_i/N_i summu visiem pieejamajiem amplitūdas līmeņiem, kas noteikti attiecīgajā virzienā.

Lai pierādītu ierīces, kurai pieprasīts tipa apstiprinājums, minimālo noguruma ilgzturību, kas jāpanāk izturības testos vismaz šādiem LIV:

	LIV ($1 \text{ kN} \leq D \leq 7 \text{ kN}$)	LIV ($7 \text{ kN} < D \leq 14 \text{ kN}$)
LIVx	0,0212	0,0212
LIVy	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 7,026 e-4; D = 7 kN: 1,4052 e-4	1,4052 e-4
LIVz	1,1519 e-3	1,1519 e-3
LIVxy	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 6,2617 e-3; D = 7 kN: 4,9884 e-3	4,9884 e-3
LIVxz	9,1802 e-3	9,1802 e-3
LIVyz	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 7,4988 e-4; D = 7 kN: 4,2919 e-4	4,2919 e-4
LIVxyz	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 4,5456 e-3; D = 7 kN: 3,9478 e-3	3,9478 e-3
LIVxzy	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 5,1977 e-3; D = 7 kN: 4,3325 e-3	4,3325 e-3
LIVyzx	lineārā regresija starp: D = 1 kN: 4,5204 e-3; D = 7 kN: 2,9687 e-3	2,9687e-3

Lai no minētajiem LIV iegūtu slodzes izmaiņas laikā attēlojumu, slīpumam jābūt $k = 5$ (sk. definīciju 3.10.2.1. punktā). Baskina līkne jānovelk caur amplitūdas punktam $S_A = 0,6 \times D$ ar ciklu skaitu $N = 2 \times 10^6$.

Izgatavotāja deklarēto statisko vertikālo slodzi S (kā noteikts šo noteikumu 2.11.3. punktā) uz sakabes ierīci pievieno vertikālajām slodzēm.

Testa laikā maksimālā amplitūda nedrīkst pārsniegt šādus lielumus:

	garenvirziena F_x [-]	sānu F_y [-]	vertikāls F_z [-]
Maksimums	+ 1,3 × D	+ 0,45 × D	+ 0,6 × D + S
Minimums	- 1,75 × D	- 0,45 × D	- 0,6 × D + S

Slodzes izmaiņas laikā attēlojums, kas atbilst šīm prasībām ir dots

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29grff/grf-reg55.html>

3.10.3. Testa apstākļi

Sakabes ierīce ir uzstādīta uz cieta testa stenda vai uz transportlīdzekļa. Telpiskā slodzes izmaiņas laikā attēlojuma signāla gadījumā, to piemēro ar trīs spēkiem vienlaicīgai pievadei un spēka komponentu F_x (garenvirziena), F_y (sānu) un F_z (vertikāls) kontrolei. Citos gadījumos spēku skaitu un pozīciju var izvēlēties, izgatavotājam vienojoties ar tehnisko dienestu. Jebkurā gadījumā testa ierīcei jāvar vienlaicīgi pievadīt nepieciešamos spēkus, lai tādējādi izpildītu 3.10.2.2. punktā noteiktos *LIV*.

Visas skrūves piegriež ar izgatavotāja noteikto momentu.

3.10.3.1. Sakabes ierīce, kas uzstādīta uz stīva atbalsta

Sakabes ierīces stiprinājuma punktu padevīgums nepārsniedz 1,5 mm no atskaites punkta "0 slodze" maksimālā un minimālā spēka F_x , F_y , F_z un katra spēka atsevišķi piemērošanas laikā uz savienojuma punktu.

3.10.3.2. Sakabes ierīce, kas uzstādīta uz transportlīdzekļa virsbūves vai virsbūves daļas

Šajā gadījumā sakabes ierīce jāuzstāda uz tāda transportlīdzekļa virsbūves vai transportlīdzekļa tipa virsbūves daļas, kurai sakabes ierīce ir paredzēta. Transportlīdzekli vai virsbūves daļu uzstāda uz atbilstoša testa stenda tādējādi, ka tiek novērsta transportlīdzekļa suspensijas ietekme.

Precīzus testa apstākļus norāda testa protokolā. Iespējamos rezonanses efektus jākompensē ar attiecīgu testa iekārtu vadības sistēmu, rezonansi var samazināt ar papildu stiprinājumu starp transportlīdzekļa virsbūvi un testa stendu vai mainītu frekvenci.

3.10.4. Neatbilstības kritēriji

Papildus šo noteikumu 4.1. punktā norādītajiem kritērijiem, ko pārbauda ar šķidrums iesūkšanās pārbaudi, uzskata, ka sakabes ierīce testu nav izturējusi, ja:

- a) konstatē redzamu plastiskā deformācija;
- b) ir skarta sakabes darbība vai drošība (piemēram, droša sakabe ar piekabi, maksimālā brīv kustība);
- c) skrūves momenta samazināšanās, kas pārsniedz 30 % no nominālā momenta, kas izmērīts piegriešanas virzienā;
- d) sakabes ierīci ar atdalāmu detaļu nevar noņemt un pielikt vismaz trīs reizes. Pirmajai noņemšanai atļauts viens trieciens.

7. PIELIKUMS

UZSTĀDĪŠANA UN ĪPAŠAS PRASĪBAS

1. UZSTĀDĪŠANA UN ĪPAŠAS PRASĪBAS
- 1.1. Sakabes ierīču lodgalvu un velkošo balsteņu piestiprināšana
- 1.1.1. Sakabes ierīču lodgalvas un velkošos balsteņus piestiprina M1 un M2 kategorijas transportlīdzekļiem (ar maksimālo pieļaujamo masu, kas ir mazāka par 3,5 tonnām) un N1 kategorijas transportlīdzekļos ⁽¹⁾ atbilstoši 25. attēlā norādītajiem klirensu un augstuma izmēriem. Augstumu mēra transportlīdzekļiem piekrautā stāvoklī, kā noteikts šā pielikuma 1. papildinājumā.

Prasības par augstumu neattiecas uz G kategorijas ārpusceļa transportlīdzekļiem, kas definēti 7. pielikumā Konsolidētajā rezolūcijā par transportlīdzekļu konstrukciju (R.E.3) (dokuments TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2).

- 1.1.1.1. Atstarpē, kas redzama 25.a un 25.b attēlā, var atrasties arī nomontējama iekārta, tāda kā rezerves ritenis, ja vien attālums no lodgalvas centra līdz iekārtas galējā aizmugures punkta vertikālajai plaknei nepārsniedz 300 mm. Iekārtai jābūt novietotai tā, lai nodrošinātu atbilstošu piekļuvi sakabes ierīces atvēršanai un slēgšanai, neriskējot ar lietotāja savainošanu un neierobežojot šarnīrsavienojuma kustību.
- 1.1.2. Attiecībā uz sakabes ierīču lodgalvām un velkošajiem balsteņiem transportlīdzekļa izgatavotājam jāpievieno uzstādīšanas instrukcijas un jānorāda, vai ir vajadzīga kāda papildu armatūra.
- 1.1.3. Jābūt arī iespējai savienot un atvienot lodgalvas savienojumus, kad lodgalvas savienojuma garenvirziena ass attiecībā pret sakabes ierīces lodgalvas un stiprinājuma centra līniju:

tiek rotēta horizontāli par 60° pa labi vai pa kreisi, ($\beta = 60^\circ$, sk. 25. attēlu);

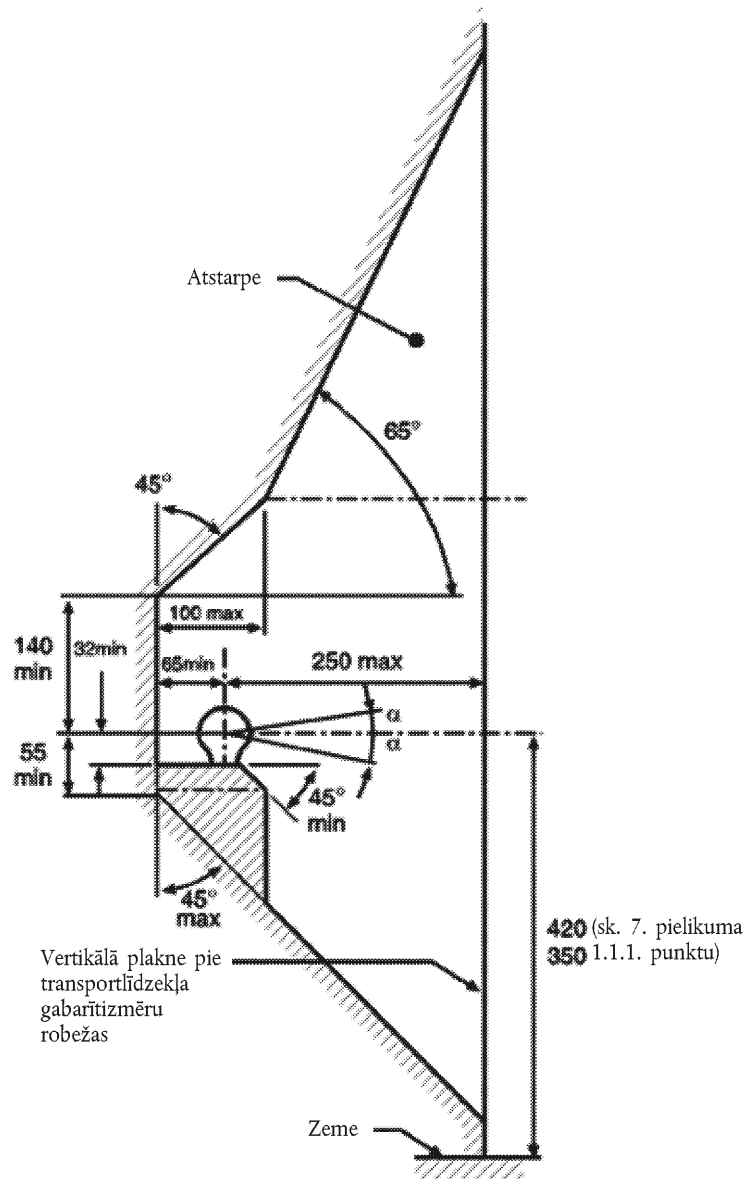
tiek rotēta vertikāli 10° uz augšu un uz leju ($\alpha = 10^\circ$, sk. 25. attēlu);

tiek rotēta aksiāli 10° pa labi vai pa kreisi.

⁽¹⁾ Sk. definīcijas Noteikumos Nr. 13, kas pievienoti 1958. gada Nolīgumam par vienvēda tehnisko priekšrakstu pieņemšanu riteņu transportlīdzekļiem, aprīkojumam un daļām, kuras var uzstādīt un/vai izmantot riteņu transportlīdzekļos, un saskaņā ar šiem priekšrakstiem piešķiramo atbilstības novērtēšanas apstiprinājumu savstarpējās atzīšanas nosacījumiem. Definīcija ir arī Konsolidētās rezolūcijas par transportlīdzekļu konstrukciju (R.E.3) 7. pielikumā (dokuments TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2).

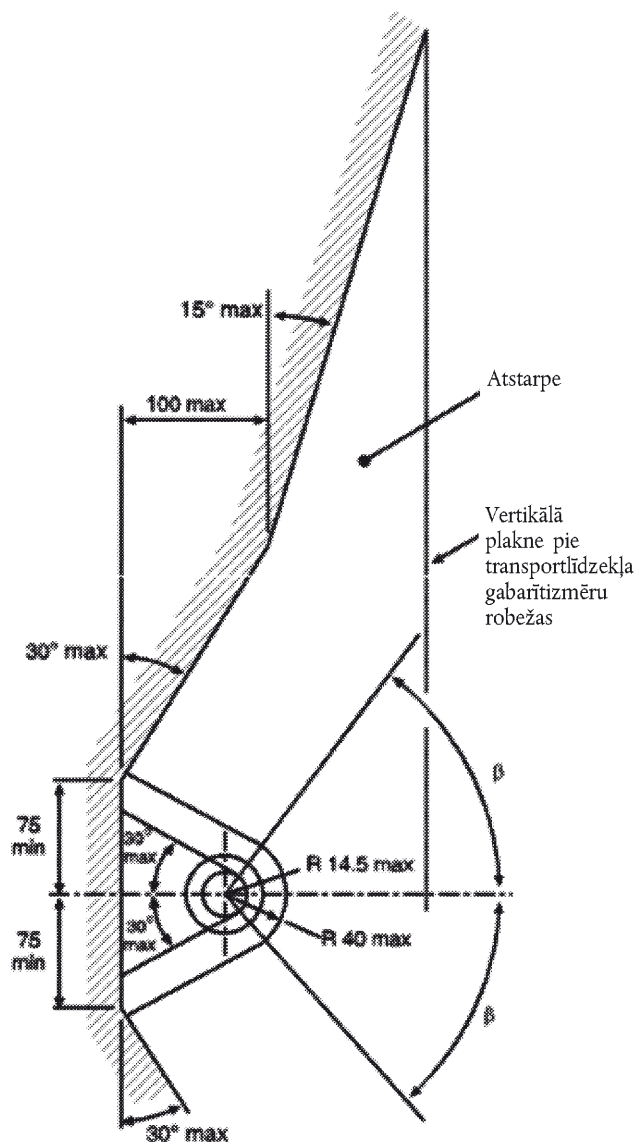
25.a attēls

Sakabes ierīces lodgalvas atstarpe un augstums – sānskats

25.b attēls

Sakabes ierīces lodgalvas atstarpe – skats no augšas

1.1.4. Ja piekabe nav savienota ar velkošo transportlīdzekli, uzstādītais velkošais balstenis un sakabes ierīces lodgalva nedrīkst aizsegēt aizmugurējās numura zīmes uzstādīšanas vietu vai traucēt velkošā transportlīdzekļa numura zīmes redzamību. Ja sakabes ierīces lodgalva vai citi priekšmeti aizsedz pakaļējo numura zīmi, tiem jābūt noņemamiem vai pārvietojamiem bez instrumentiem, izņemot, piemēram, ar vienkārši lietojamu (t. i., ar spēku, nepārsniedzot 20 Nm) atslēgu, kas atrodas transportlīdzeklī.

1.2. Savienojošo galviņu piestiprināšana

1.2.1. B klases savienojošās galviņas ir atļauts lietot piekabēm, kuru maksimālā masa ir līdz 3,5 tonnām, ieskaitot. Piekabei atrodies horizontālā stāvoklī ar maksimālo pieļaujamo ass slodzi, savienojošās galviņas uzstāda tā, ka centra līnija sfēriskai telpai, kurā ir lodgalva, atrodas 430 ± 35 mm virs horizontālās plaknes, uz kuras balstās piekabe riteņi.

Attiecībā uz autofurgonu un kravas piekabi horizontāls stāvoklis ir tad, kad to grīda vai iekraušanas laukums ir horizontāls. Attiecībā uz piekabēm, kam nav šādas atskaites virsmas (piem., laivu piekabes vai līdzīgas piekabes), piekabe izgatavotājam jāiesniedz atbilstoša atskaites līnija, kura definē horizontālu stāvokli. Prasība par augstumu attiecas tikai uz piekabēm, ko paredzēts savienot ar šā pielikuma 1.1.1. punktā minētajiem transportlīdzekļiem.

Visos gadījumos horizontālais stāvoklis jānosaka ar precizitāti $\pm 1^\circ$.

- 1.2.2. Jābūt iespējai savienojošo galviņu drošai darbināšanai lodgalvas brīvajā telpā līdz $\alpha = 25^\circ$ un $\beta = 60^\circ$ leņķim, kā norādīts 25.a un 25.b attēlā.

- 1.3. "Žokļveida" sakabes ierīču un montāžas plāksņu piestiprināšana

- 1.3.1. Stiprinājumu izmēri standarta "žokļveida" sakabes ierīcēm

Standarta "žokļveida" sakabes ierīču tipu stiprinājumu izmēriem uz transportlīdzekļa jāatbilst 15. attēlā un 10. tabulā norādītajiem izmēriem.

- 1.3.2. Vajadzība pēc tālvadāmas sakabes

Ja nevar izpildīt vienu vai vairākus no turpmāk minētajām prasībām par vieglu un drošu darbību (1.3.3. punkts), pieejamību (1.3.5. punkts) vai klīrensu roksvirai (1.3.6. punkts), jālieto sakabes ierīce ar tālvadības mehānismu, kā aprakstīts 5. pielikuma 12.3. punktā.

- 1.3.3. Viegla un droša sakabe

"Žokļveida" sakabes ierīces jāpiestiprina transportlīdzeklim tā, ka tās var viegli un droši darbināt.

Papildus atvēršanas (un noslēgšanas, ja piemērojama) funkcijai, tajā iekļauj arī tapas aizvērta un bloķēta stāvokļa indikatora pārbaudi (apskatot un aptaustot).

Zonā, kur jāatrodas personai, kas darbina sakabes ierīci, nedrīkst būt tādi iespējama apdraudējuma punkti, kā asas šķautnes, stūri utt., kas piemīt konstrukcijai, ja vien tie nav aizsargāti tā, ka nepastāv traumas rašanās iespējamība.

Glābšanās ceļš no šīs zonas nevienā tās pusē nedrīkst būt aizsprostots ar sakabes ierīcei vai transportlīdzekļiem piestiprinātiem priekšmetiem.

Drošības konstrukcijas nedrīkst aizkavēt personu ieņemt piemērotu pozu, lai darbinātu sakabes ierīci.

- 1.3.4. Minimālais leņķis sakabei un atvienošanai

Sakabes sijas cilpas sakabei un atvienošanai jābūt iespējamai arī tad, ja sakabes sijas cilpas garenvirziena ass attiecībā pret spīļu centra līniju tiek vienlaikus rotēta:

50° horizontāli pa labi vai pa kreisi;

6° vertikāli uz augšu vai uz leju,

6° aksiāli pa labi vai pa kreisi.

Šī prasība attiecas arī uz K klases jūgkāša ierīcēm.

- 1.3.5. Pieejamība

Attālums starp tapas centru un transportlīdzekļa virsbūves malu nedrīkst pārsniegt 550 mm. Ja attālums pārsniedz 420 mm, sakabes ierīcei jāuzstāda darbināšanas mehānisms, kas atļauj drošu darbību maksimālā 420 mm attālumā no virsbūves ārējā borta.

Attālumu 550 mm var pārsniegt šādi, ja vien ar tehnisko nepieciešamību var pierādīt un viegla un droša "žokļveida" sakabes ierīces darbināšana netiek nelabvēlīgi ietekmēta:

i) līdz 650 mm attālumam transportlīdzekļiem ar pašizgāzēja kravas platformu vai aizmugurē piestiprinātu aprīkojumu;

ii) līdz 1 320 mm attālumam, ja brīvais augstums ir vismaz 1 150 mm;

iii) vieglo automobiļu pārvadātājiem, kuriem ir vismaz divi kravas līmeņi, ja transportlīdzekļa piekabes daļa netiek atdalīta no velkošā transportlīdzekļa parastas transporta operācijas laikā.

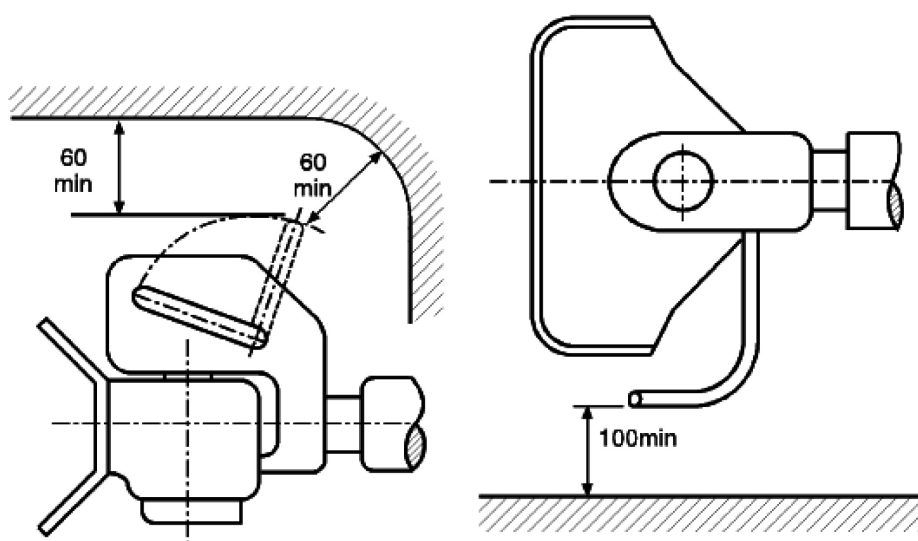
1.3.6. Roksviras klīrenss

Lai varētu droši darboties ar "žokļveida" sakabes ierīcēm, jābūt pietiekamai brīvai telpai ap roksviru.

Klīrenss, kas attēlots 26. attēlā, uzskatāms par pietiekamu. Ja transportlīdzeklim ir paredzēts uzstādīt dažāda tipa standarta "žokļveida" sakabes ierīces, klīrensam jābūt tādām, ka nosacījumi ir izpildīti arī attiecīgās klases lielākā izmēra sakabes ierīcei, kā noteikts 5. pielikuma 3. punktā.

26. attēls

Roksviras klīrenss

Klīrensa izmēri ir attiecīgi piemērojami arī "žokļveida" sakabes ierīcēm, kurām ir uz leju vērstas vai atšķirīgi projektētas roksviras.

Klīrenss jā saglabā arī norādītajā sakabes un atvienošanas mazākajā leņķī, kas minēts šā pielikuma 1.3.4. punktā.

1.3.7. Klīrenss, kas vajadzīgs "žokļveida" sakabes ierīces brīvai kustībai

Transportlīdzeklim piestiprinātajai "žokļveida" sakabes ierīcei jāatrodas minimāli 10 mm platas brīvas spraugas attālumā no jebkuras citas transportlīdzekļa daļas, ņemot vērā visus iespējamus ģeometriskos stāvokļus atbilstoši 5. pielikuma 3. punktam.

Ja transportlīdzekļa tipam ir paredzēts uzstādīt dažāda tipa standarta "žokļveida" sakabes ierīces, klīrensam jābūt tādām, ka nosacījumi ir izpildīti arī attiecībā uz attiecīgās klases lielākā izmēra sakabes ierīci, kā noteikts 5. pielikuma 3. punktā.

1.3.8. "Žokļveida" sakabes ierīču saderība ar īpašu vertikālas rotācijas locīklu, sk. 5. pielikuma 3.4. punktu.

Tādu sakabes ierīču lietošana, kurām ir cilindriska tapa un kuras nodrošina pievienotā sakabes sijas cilpas vertikālo rotāciju ar īpašu locīklu, ir pieļaujama tad, ja ir pierādīta to tehniskā nepieciešamība. Tas var būt, piemēram, attiecībā uz pašizgāzējiem ar atpakaļ atgāzamu kravas platformu, kad savienojošajai galviņai jābūt ar šarnīru, vai smago vedēju sakabes ierīcēm, kad stiprības apsvērumu dēļ jālieto cilindriskā tapa.

1.4. Sakabes sijas cilpu un sakabes siju piestiprināšana piekabēm

1.4.1. Sakabes sijām, kas paredzētas piekabēm ar centrāli novietotu asi jābūt aprīkotām ar balsta ierīci, kuras augstumu var regulēt, ja vertikālā nesošā slodze uz piekabes sakabes sijas cilpas pārsniedz 50 kg, kad piekabe ir vienmērīgi piekrauta līdz tās tehniski pieļaujamai maksimālajai masai.

- 1.4.2. Kad sakabes sijas cilpas un sakabes siju piestiprina piekabēm ar centrāli novietotu asi, kuru maksimālā masa C pārsniedz 3,5 tonnas un kurām ir vairāk kā viena ass, tām jābūt aprīkotām ar ierīci, kas sadala slodzi pa asīm.
- 1.4.3. Šarnīra sakabes sijām jābūt zemes attālumā. Tie nedrīkst nolaisties zemāk par 200 mm virs zemes tad, kad tie ir atbrīvoti no horizontālā stāvokļa. Sk. arī 5. pielikuma 5.3. un 5.4. punktu.
- 1.5. Seglu ierīču, montāžas plāksņu un tapu piestiprināšana pie transportlīdzekļiem
- 1.5.1. G50 klases seglu ierīces nedrīkst piestiprināt tieši pie transportlīdzekļa rāmja, ja vien to nav atļāvis transportlīdzekļa izgatavotājs. Tām jābūt piestiprinātām pie rāmja ar montāžas plāksni un jāievēro uzstādīšanas instrukcijas, kuras iesniedzis transportlīdzekļa un sakabes ierīces izgatavotājs.
- 1.5.2. Puspiekabes jāaprīko ar atbalsta mehānismu vai citu ierīci, kas ļauj tās atvienot un novietot stāvvietā. Ja puspiekabes ir aprīkotas ar sakabes ierīču, elektrisko sistēmu un bremžu sistēmu automātisku savienošanu, tad piekabei jābūt atbalsta mehānismam, kas automātiski paceļas no zemes pēc tam, kad puspiekabe ir pievienota.

Šīs prasības neattiecas uz puspiekabēm, kas konstruētas īpaši ekspluatācijai, ja tās parasti atvieno darbnīcā vai iekraušanu un izkraušanu veic īpaši ierīkotās ekspluatācijas vietās.
- 1.5.3. Seglu ierīces tapas jāpiestiprina pie puspiekabes montāžas plāksnes tā, kā to ir norādījis transportlīdzekļa vai seglu ierīces tapas izgatavotājs.
- 1.5.4. Ja puspiekabe aprīkota ar vadķīli, tam jāatbilst 5. pielikuma 7.8. punktā noteiktajām prasībām.

2. TĀLINDIKĀCIJA UN TĀLVADĪBA

- 2.1. Uzstādot tālindikācijas un tālvadības ierīces, ņem vērā visas attiecīgās 5. pielikuma 12. punkta prasības.

*1. Papildinājums***Slodzes režīmi lodgalvas augstuma mērījumiem**

1. Augstumam jābūt tādām, kā noteikts 7. pielikuma 1.1.1. punktā.
2. M1 kategorijas transportlīdzekļiem transportlīdzekļa masu, pie kuras mēra šo augstumu, nosaka transportlīdzekļa izgatavotājs, un tā jānorāda paziņojuma veidlapā (2. pielikums). Masai jābūt vai nu maksimāli pieļaujamajai masai, sadalītai starp asīm, kā norādījis transportlīdzekļa izgatavotājs, vai arī piekrauta transportlīdzekļa masai saskaņā ar šā pielikuma 2.1. punktu.
  - 2.1. Masas maksimālā skaitliskā vērtība darba stāvoklī, kā noteicis velkošā transportlīdzekļa izgatavotājs (sk. paziņojuma veidlapas 6. punktu, 2. pielikums), un
    - 2.1.1. divas masas, katra 68 kg, novietotas katras sēdekļu rindas ārējā sēdekļa pozīcijā, ar galējā stāvoklī uz aizmuguri regulējamiem sēdekļiem normālai vadīšanai un ceļošanai un ar izvietotām masām:
      - 2.1.1.1. oriģinālo iekārtu sakabes ierīcēm un sastāvdaļām, ko apstiprinājumam iesniedzis transportlīdzekļa izgatavotājs, aptuveni punktā, kas atrodas 100 mm priekšā R punktam (regulējamiem sēdekļiem) un 50 mm priekšā R punktam citiem sēdekļiem, turklāt R punktu nosaka atbilstoši Noteikumu Nr. 14 5.1.1.2. punktam, vai
      - 2.1.1.2. sakabes ierīcēm un sastāvdaļām, ko apstiprinājumam iesniedzis neatkarīgs izgatavotājs un kas paredzētas rezerves daļu tirgum – aptuveni sēdošas personas pozīcijā.
    - 2.1.2. Turklāt katrai 68 kg masai 7 kg papildu masa personīgai bagāžai jāizvieto vienmērīgi transportlīdzekļa bagāžas nodalījumā;
  3. N1 kategorijas transportlīdzekļiem transportlīdzekļa masa, pie kuras šis augstums tiek mērīts ir:
    - 3.1. maksimālā pieļaujamā masa, sadalīta starp asīm, kā noteicis velkošā transportlīdzekļa izgatavotājs (sk. paziņojuma veidlapas 6. punktu, 2. pielikums).

IV

(Tiesību akti, kas pieņemti pirms 2009. gada 1. decembra saskaņā ar EK līgumu, ES līgumu un Euratom līgumu)

KOMISIJAS LĒMUMS

(2009. gada 19. novembris)

par valsts atbalstu C 38/A/04 (ex NN 58/04) un C 36/B/06 (ex NN 38/06), ko Itālija piešķirusi uzņēmumam *Alcoa Trasformazioni*

(izziņots ar dokumenta numuru C(2009) 8112)

(Autentisks ir tikai teksts itāļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2010/460/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam kad uzaicinājusi ieinteresētās personas iesniegt piezīmes saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem ⁽¹⁾, un ņemot vērā šādas piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

1.1. Lieta C 38/A/04

- (1) Ar 2003. gada 4. decembra vēstuli Komisijas dienestu rīcībā nonāca informācija par vairākiem presē publicētiem rakstiem, kuros tika ziņots par Itālijas valdības nodomu piemērot preferenciālus elektroenerģijas tarifus konkrētiem uzņēmumiem Sardīnijā.
- (2) Minētos tarifus ieviesa saskaņā ar 1. pantu 2004. gada 6. februāra Ministru prezidenta dekrētā (*Decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri*). Ar minēto dekrētu īstenoja divus atšķirīgus pasākumus: a) ieviesa preferenciālus elektroenerģijas tarifus attiecībā uz uzņēmumiem *Portovesme Srl* ⁽²⁾, *ILA* ⁽³⁾ un *Euroallumina* ⁽⁴⁾ un b) pagarināja jau esošā preferenciālā tarifa termiņu uzņēmumam *Alcoa Trasformazioni* (primārā alumīnija ražotājs, turpmāk *Alcoa*).
- (3) Komisijas dienesti ar 2004. gada 22. janvāra un 19. marta vēstulēm lūdza sniegt paskaidrojumus par

minētajiem pasākumiem. Itālijas iestādes atbildēja ar 2004. gada 6. februāra un 9. jūnija vēstulēm. 2004. gada 20. septembra vēstulē Itālijas iestādes sniedza turpmākus paskaidrojumus.

- (4) Ar 2004. gada 16. novembra vēstuli Komisija paziņoja Itālijai par lēmumu uzsākt EK līguma bijušā 88. panta 2. punktā minēto procedūru attiecībā uz atbalsta pasākumu.
- (5) Komisijas lēmums uzsākt procedūru ir publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁵⁾. Komisija ir uzaicinājusi ieinteresētās personas iesniegt piezīmes attiecībā uz minētajiem pasākumiem.
- (6) Itālija nosūtīja piezīmes 2005. gada 4. februāra un 2005. gada 11. februāra vēstulēs.
- (7) Turklāt Komisija saņēma ieinteresēto personu piezīmes, kuras ar 2005. gada 22. marta vēstuli nosūtīja Itālijai, lai tā varētu sniegt savu atbildi. Itālija iesniedza piezīmes ar 2005. gada 20. septembra vēstuli.
- (8) Ar 2005. gada 23. decembra vēstuli Komisija lūdza iesniegt papildu informāciju, ko Itālijas iestādes nosūtīja ar 2006. gada 3. marta vēstuli. Ar 2006. gada 22. augusta vēstuli lūdza sniegt turpmākus paskaidrojumus, kurus Itālija iesniedza ar 2006. gada 28. septembra vēstuli.
- (9) 2008. gada 29. oktobrī lietu sadalīja divās daļās, proti, A daļa attiecas uz pasākumiem, kurus veica attiecībā uz uzņēmumu *Alcoa*, un B daļa attiecas uz uzņēmumiem *Portovesme*, *ILA* un *Euroallumina*. Šis lēmums attiecas tikai uz uzņēmumu *Alcoa* (A daļu).

⁽¹⁾ OV C 30, 5.2.2005., 7. lpp. un OV C 214, 6.9.2006., 5. lpp.

⁽²⁾ Cinka ražošanas uzņēmums.

⁽³⁾ Alumīnija produktu ražošanas uzņēmums.

⁽⁴⁾ Alumīnija oksīda (starpprodukts, ko iegūst boksītu pārstrādes procesā un ko izmanto primārā alumīnija ražošanai) ražošanas uzņēmums.

⁽⁵⁾ OV C 30, 5.2.2005., 7. lpp.

1.2. **Lieta C 36/B/06**

- (10) Izskatot saistītu lietu par valsts atbalstu ⁽⁶⁾, Komisija uzzināja par uzņēmumam *Alcoa* piemērotā īpašo elektroenerģijas tarifu režīma termiņa otrreizēju pagarināšanu. Minēto pagarinājumu piešķir saskaņā ar 11. panta 11. punktu 2005. gada 14. marta Dekrētā–likumā Nr. 35, kas 2005. gada 14. maijā pārveidots par likumu Nr. 80/2005 “Par steidzamiem pasākumiem saskaņā ar rīcības plānu ekonomikas, sociālajai un teritoriālajai attīstībai.” Saņēmēji bija uzņēmums *Alcoa* un trīs uzņēmuma *Terni* tiesību pārņēmēji ⁽⁷⁾.
- (11) Ar 2005. gada 23. decembra vēstuli Komisija lūdza Itālijas iestādēm iesniegt informāciju, un tā atbildēja ar 2006. gada 24. februāra vēstuli. Ar 2006. gada 2. marta un 27. aprīļa vēstulēm Itālija iesniedza papildu informāciju.
- (12) Ar 2006. gada 19. jūlija vēstuli Komisija paziņoja Itālijai par savu lēmumu uzsākt EK līguma bijušā 88. panta 2. punktā minēto procedūru attiecībā uz abām atbalsta shēmām (lieta C 36/06).
- (13) Komisijas lēmums uzsākt procedūru ir publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁸⁾. Komisija uzaicināja ieinteresētās personas iesniegt piezīmes attiecībā uz minētajiem pasākumiem.
- (14) Itālija nosūtīja piezīmes ar 2006. gada 25. oktobra vēstuli. Ar 2006. gada 9. novembra un 7. decembra vēstulēm tā sniedza papildu informāciju.
- (15) Turklāt Komisija saņēma ieinteresēto personu piezīmes, kuras nosūtīja Itālijai, lai tā varētu sniegt savu atbildi. Itālija iesniedza piezīmes ar 2006. gada 22. decembra vēstuli.
- (16) Komisija ar 2007. gada 20. februāra vēstuli lūdza sniegt papildu paskaidrojumus par tarifu režīmu. Itālijas iestādes iesniedza šāda veida informāciju ar 2007. gada 10. maija un 14. maija vēstulēm.
- (17) Lietu 2007. gada 18. septembrī sadalīja divās daļās: A daļa attiecas uz trīs *Terni* uzņēmumiem, un B daļa attiecas uz uzņēmumu *Alcoa*. Komisija 2007. gada 20. novembrī

pieņēma negatīvu galīgo lēmumu, ar ko paredz atgūt atbalsta summu no *Terni* uzņēmumiem ⁽⁹⁾.

- (18) Tajā pašā laikā Komisija ar 2007. gada 19. janvāra vēstuli attiecībā uz *Alcoa* piemērojamo tarifu režīmu Sardinijā sāka izskatīt iespēju pieņemt pārejas pasākumus, kuru īstenošanai Itālijai bija jāievieš “virtuālās spēkstacijas” programma (*Virtual Power Plant*, turpmāk VPP). Itālijas iestādes atbildēja ar 2007. gada 16. aprīļa un 5. novembra vēstulēm. 2008. gada 13. martā notika sanāksme, kurā piedalījās Itālijas iestādes un Komisijas dienesti un kurā Itāliju aicināja pieņemt savu nostāju līdz 2008. gada 12. maijam. Pēc tam kad Itālija ar 2008. gada 29. maija vēstuli bija lūgusi pagarināt termiņu minētās nostājas pieņemšanai, Itālija iesniedza informāciju ar 2008. gada 12. jūnija un 7. jūlija vēstulēm.
- (19) Itālija pieprasīja tikšanos ar Komisijas pārstāvjiem, lai izskatītu iespējas attiecībā uz VPP. Tikšanās notika 2008. gada 9. decembrī. Ar 2008. gada 19. decembra un 2009. gada 19. maija vēstulēm Itālija iesniedza papildu paskaidrojumus.
- (20) Nākamā tikšanās notika 2009. gada 26. maijā. Ar 2009. gada 10. jūlija un 18. augusta vēstulēm Itālija iesniedza papildu informāciju.

2. PASĀKUMA DETALIZĒTS APRAKSTS

2.1. No lietas izrietošie fakti

- (21) Alumīnija ražošanas uzņēmums *Alcoa* no 1996. gada izmanto preferenciālu elektroenerģijas tarifu savām primārā alumīnija rūpnīcām, kuras atrodas Sardinijā (*Portovesme*) un Veneto (*Fusina*). Sākotnēji tarifu ieviesa uz desmit gadu laikposmu (kura termiņš beidzās 2005. gada 31. decembrī) privatizācijas ietvaros. Minēto tarifu apstiprināja Komisija, pamatojoties uz noteikumiem par valsts atbalstu lēmumā, kurā uzskatīja, ka netika piešķirts valsts atbalsts. Tomēr Itālija laika gaitā mainīja minētā tarifa būtību un divas reizes (2004. gadā un 2005. gadā) pagarināja tā piemērošanas termiņu.
- (22) Apstrīdētais tarifs tika subsidēts, veicot maksājumu skaidrā naudā no valsts iestādes *Cassa Conguaglio* ⁽¹⁰⁾, samazinot fiksēto cenu, kas noteikta līgumā starp *Alcoa* un tā elektroenerģijas piegādātāju *ENEL*. Nepieciešamos līdzekļus iegūst ar parafiskālas nodevas starpniecību, kuru piemēro visiem elektroenerģijas patērētājiem, izmantojot elektroenerģijas tarifa komponentu A4.

⁽⁶⁾ Valsts atbalsts N 587/05, Preferenciāls elektroenerģijas tarifu režīms Sardinijā (turpmāk C 13/06).

⁽⁷⁾ *ThyssenKrupp* (tērauda ražotājs), *Cementir* (cementa ražotājs) un *Nuova Terni Industrie Chimiche* (ķīmisko vielu ražotājs).

⁽⁸⁾ OV C 214, 6.9.2006., 5. lpp.

⁽⁹⁾ Lēmums 2008/408/EK (OV L 144, 4.6.2008., 37. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Sk. turpmāk 2.2.2.2. punktu.

2.2. Apstrīdētie tiesību aktu noteikumi un reglamentējošā vide

- (23) Preferenciālo tarifu režīmu, ko izmanto *Alcoa*, ievieša ar attiecīgajiem tiesību aktiem (2.2.1.) un ar precīzu tiesisko regulējumu, ko izstrādāja par elektroenerģijas un gāzes nozari atbildīgā iestāde – AEEG (*l'Autorità per l'Energia Elettrica e il Gas*, 2.2.2.1.). *Cassa Conguaglio* ir minētā režīma izpildiestāde (2.2.2.2.). Turklāt Komisijas veiktajā analizē par *Alcoa* piemēroto tarifu režīmu jāņem vērā gan tiesību aktu noteikumi, gan Itālijā spēkā esošais tiesiskais regulējums.

2.2.1. Tiesību aktu noteikumi

- (24) Attiecīgie tiesību aktu noteikumi ir 1. pants Ministru prezidenta 2004. gada 6. februāra Dekrētā⁽¹¹⁾ (turpmāk "2004. gada dekrēts"), ko īsteno ar attiecīgajiem reglamentējošajiem noteikumiem, un 11. panta 11. punkts 2005. gada 14. marta Dekrētā–likumā Nr. 35, kas pārveidots par likumu Nr. 80/2005 "Par steidzamiem pasākumiem saskaņā ar rīcības plānu ekonomikas, sociālajai un teritoriālajai attīstībai" (turpmāk "Likums Nr. 80/2005"), ko īsteno ar attiecīgajiem reglamentējošiem noteikumiem⁽¹²⁾.

2.2.2. Reglamentējošā vide Itālijā

2.2.2.1. Par elektroenerģijas un gāzes nozari atbildīgā iestāde

- (25) Itālija 1995. gadā izveidoja iestādi, kas ir atbildīga par elektroenerģijas un gāzes nozari⁽¹³⁾ (turpmāk AEEG). AEEG ir uzticēta plaša reglamentējošu darbību joma, kā arī piešķirtas plašas pilnvaras. Jo īpaši aģentūra nosaka elektroenerģijas tarifus un tos atjaunina, kā arī nosaka veidus, kādā tiek iegūti nepieciešamie līdzekļi, lai segtu sistēmas vispārīgās izmaksas⁽¹⁴⁾. Veicot savas funkcijas, AEEG ņem vērā valdības politikas norādījumus attiecībā uz pakalpojumu piegādi valsts vispārīgajās interesēs⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ 2004. gada dekrēta 1. pantā noteikts šādi: "1. Lai integrētu kritērijus, kuri noteikti 2002. gada 31. oktobra Ministru prezidenta dekrēta 1. panta 1. punkta c) apakšpunktā, par elektroenerģijas un gāzes nozari atbildīgā iestāde paredz attiecināt noteikumus, kuri ietverti Rūpniecības, tirdzniecības un amatniecības ministrijas 1995. gada 19. decembra dekrēta 2. punktā, arī uz elektroenerģijas piegādēm, kuras paredzētas alumīnija, svina, sudraba un cinka ražošanai un apstrādei tikai tajās iekārtās, kuras darbojas dienā, kas šis lēmums stājas spēkā, un atrodas salas teritorijā, ko raksturo nepieciešami savienojumi ar valsts elektroenerģijas un gāzes tīkliem vai to trūkums. 2. 2. 1. punktā paredzētais tarifu režīms ir pārejošs, tas beidzas līdz ar valsts elektroenerģijas un gāzes tīklu savienojumu īstenošanu vai nostiprināšanu, tā termiņš jebkurā gadījumā beidzas 2007. gada 30. jūnijā."

⁽¹²⁾ Likuma Nr. 80/200 511. panta 11. punktā noteikts šādi: "Lai efektīvi attīstītu un restrukturizētu attiecīgos uzņēmumus, piemērošanas termiņu attiecībā uz labvēlīgajiem energoapgādes tarifu noteikumiem, kuri paredzēti ar 1. panta 1. punkta c) apakšpunktu 2003. gada 18. februāra Dekrētā–likumā Nr. 25, kas pārveidots, veicot grozījumus 2003. gada 17. aprīļa likumā Nr. 83, pagarina uz visu 2010. gadu, piemērojot tarifu noteikumus, kuri stājas spēkā 2004. gada 31. decembrī." Ar minēto Likuma–dekrēta Nr. 25/03 noteikumu apstiprina, ka *Alcoa* piemērotais tarifs uzskatāms par vispārīgām izmaksām.

⁽¹³⁾ Likums Nr. 481/1995.

⁽¹⁴⁾ Likuma Nr. 481/1995 2. panta 12. punkta e) apakšpunkts.

⁽¹⁵⁾ Likuma Nr. 481/1995 2. panta 21. punkts.

- (26) Ņemot vērā tai piešķirtās pilnvaras, AEEG gadu gaitā ir pieņēmusi lielu skaitu lēmumu, kuros paredz detalizētus noteikumus par preferenciālo tarifu režīmu pārvaldību Itālijā.

2.2.2.2. Cassa Conguaglio

- (27) Papildmaksu un citu iemaksu pārvaldība elektroenerģijas nozarē ir uzticēta valsts iestādei *Cassa Conguaglio per il Settore Elettrico* (izlīdzināšanas fonds elektroenerģijas nozarē, turpmāk *Cassa Conguaglio*), kas izveidota ar 1948. gada 26. janvāra Dekrētlikumu Nr. 98. *Cassa Conguaglio* darbojas, ņemot vērā norādījumus, kurus sniedz AEEG. Jo īpaši tā pārvalda finanšu plūsmas, kas saistītas ar preferenciālo elektroenerģijas tarifu režīmiem (nodevu iekasēšana un maksājumi galīgajiem atbalsta saņēmējiem).

2.3. Preferenciāla tarifa ieviešana un turpmākās izmaiņas

- (28) Lai novērtētu *Alcoa* piemēroto tarifu, kas ir šā lēmuma priekšmets, jāizskata, kādā kontekstā to ievieša, kā arī saistītās izmaiņas laika gaitā.

2.3.1. Tarifa ieviešana: 1996. gada lēmums Alumix lietā

- (29) Deviņdesmito gadu sākumā valsts konglomerāta *EFIM*⁽¹⁶⁾ likvidācijas ietvaros tika restrukturizēts Itālijas uzņēmums, alumīnija ražotājs *Alumix*, ko privatizēja un pārdeva uzņēmumam *Alcoa*. *Alumix* piederēja divas primārā alumīnija lietuves, viena *Portovesme* (Sardīnijā), otra – *Fusina* (Veneto).
- (30) Lai *Alcoa* varētu iegādāties uzņēmumu *Alumix*, *ENEL* – valsts elektroenerģijas piegādātājam – bija jāpiešķir preferenciāls tarifs elektroenerģijas piegādei abām lietuvēm.

- (31) Preferenciālo tarifu uzņēmumam *Alcoa* piešķīra ar Ministrijas 1995. gada 19. decembra dekrētu (turpmāk "1995. gada dekrēts"). Ar minēto dekrētu noteica, ka *Alcoa* tiks piemērots preferenciāls režīms saskaņā ar *CIP* (*CIP* – Starpministriju cenu noteikšanas komiteja) lēmumu Nr. 13/1992 līdz 2005. gada beigām⁽¹⁷⁾. Pēc minētās dienas *Alcoa* piemērotais režīms bija jāsaskaņo ar tādu režīmu, ko piemēro citiem elektroenerģijas patērētājiem.

⁽¹⁶⁾ *EFIM* (Iestāde, kas atbild par kapitāla līdzdalību un finansējumu piešķiršanu rūpniecības nozarē) bija valsts akciju sabiedrība, kurai piederēja vairākās rūpniecības nozarēs darbojošos uzņēmumu kontrolpakete. *EFIM* tika privatizēta laikā no 1992. līdz 1996. gadam.

⁽¹⁷⁾ 1995. gada dekrēta 2. pantā noteikts šādi: "Papildmaksas, kuras noteiktas ar *CIP* 1992. gada 24. jūlija pasākumu Nr. 13 un tā turpmākajiem grozījumiem un kuras jāpiemēro visām (energo)piegādēm, kas paredzētas primārā alumīnija ražošanai iekārtās, kuras darbojas laikā, kad stājas spēkā šis dekrēts, atceļ, sākot no 2005. gada 31. decembra. Pēc minētās dienas režīmu saskaņo ar tādu režīmu, kas noteikts attiecībā uz visiem patērētājiem."

- (32) Samazināto tarifu novērtēja, pamatojoties uz noteikumiem par valsts atbalstu saistībā ar lietu C 38/92. Komisija 1996. gada 4. decembrī pieņemtajā lēmumā⁽¹⁸⁾ (turpmāk "Alumix lēmums") secināja, ka valsts atbalsts netika piešķirts, pamatojoties uz turpmāk izklāstītajiem apsvērumiem.
- (33) Attiecīgā režīma ietvaros valsts noteica *Alcoa* piemērojamo tarifu un *ENEL*, kas tolaik bija vienīgais elektroenerģijas piegādātājs Itālijā, piegādāja *Alcoa* elektroenerģiju, ievērojot noteikto tarifu. Abām lietuvēm piemērojamo fiksēto cenu termiņš bija desmit gadi. Sardīnijai minētā cena tika noteikta 36,3 ITL/kWh 1996. gadā, un tā bija pakāpeniski jāpaaugstina līdz 39,6 ITL/kWh 2005. gadā. Veneto noteiktajam tarifam 2005. gadā bija jāsasniedz 39,90 ITL/kWh. Ja minētās cenas pārvērs euro, tās svārstās no 18 līdz 20 EUR/MWh.
- (34) Tobrīd *ENEL* bija valsts iestāde, kas piešķīra elektroenerģiju monopola režīmā⁽¹⁹⁾. Turklāt Komisija bija novērtējusi, vai, piemērojot *Alcoa* noteikto cenu, *ENEL* darbojās kā racionāls tirgus dalībnieks.
- (35) Komisija novērtēja elektroenerģijas piedāvājumu abos attiecīgajos reģionos desmit gadu laikā, kad piemēroja preferenciālo tarifu. Konstatēja, ka Sardīnijas un Veneto elektroenerģijas tirgū valdīja enerģijas ražošanas pārpalikums, kas, visticamāk, turpmākajos desmit gados nevarēja izzust. Jāatzīmē arī, ka ražotājiem nebija iespējas eksportēt elektroenerģiju no minētajiem reģioniem tāpēc, ka Sardīnijas gadījumā savstarpējie savienojumi ar kontinentālo Itāliju nav pietiekami labi attīstīti un Veneto gadījumā – netika saņemts pieprasījums no blakus esošajiem reģioniem⁽²⁰⁾.
- (36) Šādā situācijā Komisija uzskatīja, ka tik lielam rūpnieciskajam klientam kā *Alcoa* bija vērā ņemama sarunu pozīcija salīdzinājumā ar *ENEL*, tā kā abu lietuvju slēgšana, kas bija vieni no labākajiem *ENEL* klientiem Itālijā, izraisītu vēl lielāku pārpalikumu un pasliktinātu *ENEL* izmaksu struktūru. Turklāt *ENEL* ekonomiskajās interesēs bija piegādāt elektroenerģiju par īpaši zemu cenu *Portovesme* un *Fusina* lietuvēm.
- (37) Komisija uzskatīja, ka racionāls elektroenerģijas piegādātājs būtu gatavs pārdot elektroenerģiju par tādu cenu, kas sedz vidējās ražošanas robežizmaksas, kuras aprēķina pēc

faktiskās kurināmā bilances, ko izmanto elektrostacijās attiecīgajos reģionos, un nelielā mērā sedz fiksētās izmaksas. Konstatēja, ka *Alcoa* noteiktā cena atbilda šādiem kritērijiem. Attiecībā uz nelieliem ikgadējiem cenas paaugstinājumiem uzņēmumam *Alcoa*, kas bija noteikti turpmākajiem desmit gadiem, Komisija tos uzskatīja par pamatotiem, ņemot vērā aplēses par to, ka *ENEL* ražošanas robežizmaksas laika gaitā samazināsies, pateicoties uzlabojumam kurināmā bilancē un ražošanas tehnoloģijās.

- (38) Komisija turklāt secināja, ka, piešķirot tarifu, *ENEL* rīkojās kā racionāls tirgus dalībnieks, tādēļ tā apgalvoja, ka minētais pasākums neveidoja valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

2.4. *Alcoa* tarifa pārveidošana par "sistēmas vispārīgām izmaksām" un būtiskas izmaiņas finanšu mehānismā

- (39) Turpmākajos gados pēc *Alumix* lēmuma pieņemšanas Itālijas elektroenerģijas sistēmu restrukturizēja, ņemot vērā ES elektroenerģijas tirgus pakāpenisko liberalizāciju⁽²¹⁾.
- (40) 1997. gadā standarta elektroenerģijas tarifu⁽²²⁾ pārveidoja un sadalīja tarifu komponentos⁽²³⁾. *Alcoa* piemērotajā režīmā tika veiktas pirmās izmaiņas. *Alumix* cena, kas pirms minētās reformas bija kopējais rādītājs, tika sadalīta dažādos tarifu komponentos, lai piemērotos jaunajai tarifu struktūrai. *Alcoa* piemērojamos komponentus samazināja tā, lai galīgā cena precīzi atbilstu *Alumix* lēmumā noteiktajai cenai. Minētajā fāzē *ENEL* kā vienīgais elektroenerģijas piegādātājs Itālijā turpināja piešķirt tarifu tiešā veidā: *Alcoa* tika piemērota *Alumix* lēmumā noteiktā cena, nesāņemot nekādu kompensāciju par piegādēm minētajam uzņēmumam.
- ⁽²¹⁾ To ieviesa ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīvu 96/92/EK, kas attiecas uz kopējiem noteikumiem par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 27, 30.1.1997., 20. lpp.), ko Itālijas tiesību aktos iestrādāja ar 1999. gada 16. marta Dekrētlukumu Nr. 79.
- ⁽²²⁾ Standarta tarifs ataino veidu, kādā tiek sadalītas elektroenerģijas sistēmas izmaksas un kā tās iekasē no dažādām lietotāju kategorijām.
- ⁽²³⁾ Standarta tarifs ir sadalīts divās daļās – A un B, un katru daļu veido dažādi tarifu komponenti. A daļā ietvēra sistēmas fiksētās izmaksas, kuras bija iekļautas sistēmas vispārīgajās izmaksās, turpretim B daļā ietvēra dažādas ražošanas izmaksas (jo īpaši kurināmā izmaksas). Sākotnēji sistēmas vispārīgās izmaksas bija tikai šādas: ārkārtas izmaksas 1994., 1995. un 1996. gadā (komponents A1); kodolenerģijas reaktoru ekspluatācijas pārtraukšanas izmaksas (komponents A2) un atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtu būvniecības izmaksas saskaņā ar Lēmumu CIP 6/92 (komponents A3). Laika gaitā tika ietvertas citas izmaksu kategorijas: preferenciāli elektroenerģijas tarifi (komponents A4), noteiktas izpētes izmaksas (komponents A5) un elektroenerģijas ražotāju balasta izmaksas (komponents A6).

⁽¹⁸⁾ OV C 288, 1.10.1996., 4. lpp.

⁽¹⁹⁾ Sk. lēmumu lietā Nr. IV, JV.2 – *ENEL/FT/DT* (OV C 178, 23.6.1999., 15. lpp.).

⁽²⁰⁾ Minētajiem reģioniem vajadzīgo elektroenerģijas apjomu pilnībā nodrošināja Lombardijas, Emīlijas Romānijas un Pjemontes reģions, izmantojot gan savu tiešo ražošanu, gan ilgtermiņa importa līgumus, kuri noslēgti līdz 2003. gadam.

- (41) 1999. gadā, kad Itālija savos tiesību aktos iestrādāja pirmo ES direktīvu par liberalizāciju⁽²⁴⁾, uzņēmums ENEL zaudēja elektroenerģijas piegādātāja monopola statusu Itālijā un tika sadalīts vairākās vienībās.
- (42) 2000. gadā Itālija nolēma ietvert *Alumix* tarifu "elektroenerģijas sistēmas vispārīgajās izmaksās"⁽²⁵⁾. Jaunais statuss radīja pirmās būtiskās izmaiņas *Alumix* tarifa finansēšanas mehānismā. Lai arī ENEL iepriekš pārdeva elektroenerģiju par preferenciālu cenu tieši uzņēmumam *Alcoa*, saskaņā ar jauno mehānismu⁽²⁶⁾ ENEL saņēma pilnu standarta cenu, ko piemēro lieliem rūpnieciskiem klientiem, un citi elektroenerģijas patērētāji piegādāja nepieciešamos līdzekļus, nodrošinot to, ka *Alcoa* turpināja maksāt *Alumix* cenu. Faktiski uzņēmumam *Alcoa* sākotnēji piemēroja pilnu cenu, bet tieša atlaide uzņēmumam tika ietverta rēķinā. ENEL šādu atlaide finansēja, pateicoties jaunajai parafiskālajai nodevai, kuru, izmantojot elektroenerģijas tarifa komponentu A4, iekasēja no visiem elektroenerģijas patērētājiem⁽²⁷⁾. 2002. gadā *Alcoa* noslēdza divpusēju līgumu ar ENEL par nominālo cenu, kas aptuveni atbilda standarta tarifam, ko ENEL piemēro piegādēm augstsprieguma tīklos.
- (43) Turpmākas būtiskas izmaiņas notika 2004. gadā, AEEG pieņemot Lēmumu Nr. 148/04, ar ko minētā tarifa pārvaldību pilnībā uzticēja *Cassa Conguaglio*. Pamatojoties uz šādu sistēmu, ENEL vairs nepaturēja ienākumus no komponenta A4, bet pilnībā tos nodeva *Cassa Conguaglio*, kas veica aprēķinus un maksāja uzņēmumam *Alcoa*. Faktiski ar minēto mehānismu *Alcoa* maksāja cenu, kas bija noteikta līgumā ar ENEL, un no *Cassa Conguaglio* saņēma *ex post* kompensācijas iemaksu, kas uzņēmumam ļāva turpināt faktiski maksāt *Alumix* cenu. Attiecībā uz uzņēmumu *Alcoa* jaunais administratīvais mehānisms

⁽²⁴⁾ Sk. 21. zemsvītras piezīmi.

⁽²⁵⁾ 2. pantā Rūpniecības, tirdzniecības un amatniecības ministrijas 2000. gada 26. janvāra dekrētā spēkā esošie preferenciālie tarifi, tostarp *Alcoa* piemērojamais tarifs tika klasificēts kā jauna kategorija sistēmas vispārīgajās izmaksās. Šādu klasifikāciju apstiprināja ar turpmākajiem tiesību aktiem un 2003. gada 17. aprīļa Likuma Nr. 831. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

⁽²⁶⁾ Ieviests ar AEEG lēmumu Nr. 204/99.

⁽²⁷⁾ Precīzāk, saskaņā ar sistēmu, ko ieviesa ar AEEG lēmumu Nr. 204/99, preferenciālu tarifu pārvaldību uzticēja vietējiem sadales uzņēmumiem un iestādei *Cassa Conguaglio*. Vietējie sadales uzņēmumi guva ienākumus no komponenta A4 un nodeva tos *Cassa Conguaglio*, kas pārvaldīja *ad hoc* kontu (īpašu tarifu režīmu atbalsta iemaksu izlīdzināšanas konts). Tomēr gadījumā, ja sadales uzņēmumam kādam no saviem klientiem būtu bijis jāpiesūta preferenciāls tarifs, tas varēja paturēt ienākumus no komponenta A4 (kuru iemaksāja citi klienti), lai atgūtu tiešo starpību no rēķiniem, kuros ietvēra preferenciālo tarifu. Ja sadales uzņēmuma ienākumi nebija pietiekami, starpība bija jālikvidē no *Cassa Conguaglio*, izmantojot *ad hoc* konta līdzekļus. Sk. arī AEEG lēmumu Nr. 228/01, jo īpaši 43. un 56. pantu pielikumā *Testo Integrato* (noteikumu kopums, ar ko reglamentē elektroenerģijas piegādi Itālijā).

stājās spēkā 2004. gada septembrī, un to piemēro arī patlaban⁽²⁸⁾.

2.5. *Alcoa* tarifa darbības termiņa pirmais apstrīdētais pagarinājums

- (44) Ar 2004. gada dekrētu Itālijas valdība 2007. gada 30. jūnijā pagarināja darbības termiņu preferenciālajam elektroenerģijas tarifam, ko ieviesa ar 1995. gada 19. decembra dekrētu "elektroenerģijas piegādēm, kuras paredzētas alumīnija, svina, sudraba un cinka ražošanai iekārtās, kas darbojas šā lēmuma spēkā stāšanās dienā un atrodas salās, kurām savienojumu ar valsts elektroenerģijas un gāzes tīkliem nav, vai tie nav pietiekami labi attīstīti"⁽²⁹⁾.
- (45) Faktiski 2004. gada dekrēts bija paredzēts, lai a) līdz 2007. gada jūnijam pagarinātu *Alcoa* piemērojamo spēkā esošo tarifu un b) piemērotu tādu pašu režīmu citiem uzņēmumiem Sardinijā, proti, *Portovesme*, *ILA* un *Euroallumina*.
- (46) *Alcoa* tarifa darbības termiņa pagarinājumu, ko paredzēja ar 2004. gada dekrētu, reglamentējošā līmenī īstenoja ar AEEG lēmumu Nr. 148/04, ar ko arī ieviesa izmaiņas iepriekš 43. apsvērumā aprakstītajā finansēšanas mehānismā.
- (47) Minētais pirmais darbības termiņa pagarinājums ir oficiālas izmeklēšanas procedūras priekšmets, kas uzsākta attiecībā uz 2004. gada dekrētu lietas C 38/04 ietvaros⁽³⁰⁾. Itālijas iestādes uzskata⁽³¹⁾, ka ar 2004. gada lēmumu netika īstenoti noteikumi attiecībā uz *Alcoa*, kas turpināja izmantot tarifu saskaņā ar sākotnējo juridisko pamatu, tas ir, 1995. gada dekrētu.

2.6. *Alcoa* tarifa darbības termiņa otrais apstrīdētais pagarinājums

- (48) Ar 11. panta 11. punktu Likumā Nr. 80/2005 Itālijas iestādes līdz 2010. gadam pagarināja preferenciālā tarifa darbības termiņu uzņēmumam *Alcoa*, piemērojot 2004. gada 31. decembrī spēkā esošos tarifu noteikumus⁽³²⁾. Saskaņā ar Likumu Nr. 80/2005 tarifa darbības termiņa pagarinājumam bija jāstājas spēkā no 2005. gada 1. janvāra. Tomēr minēto datumu pēc tam mainīja un aizstāja ar 2006. gada 1. janvāri, to paredzot AEEG lēmumā Nr. 286/05 par norādēm valsts iestādēm.

⁽²⁸⁾ Jāņem vērā, ka uzņēmumam *Alcoa* vairs nepiemēro daļu no AEEG lēmuma Nr. 148/04. Ar minēto lēmumu ieviesa jaunu metodi, ar ko aprēķina kompensācijas iemaksu, kuru maksā preferenciālo tarifu saņēmējiem. Pateicoties minētajai metodei, attiecībā uz *Alcoa* noteica piešķiruma samazinājumu, tas ir, preferenciālās cenas neto paaugstinājumu. *Alcoa* attiecībā uz šo noteikumu vērsās Lombardijas administratīvajā tiesā. Ar 2005. gada 10. maija lēmumu tiesa daļēji anulēja *Alcoa* piemērojamo lēmuma daļu. Turklāt uzņēmumam *Alcoa* kompensācijas iemaksu turpināja piemērot saskaņā ar metodi, kuru izmantoja pirms lēmuma Nr. 148/04 pieņemšanas, un ar ko nodrošināja, ka *Alcoa* maksā *Alumix* cenu.

⁽²⁹⁾ Citēts 2004. gada dekrēta 1. panta teksts. Tas attiecas arī uz *Alcoa Fusina* lietuvi, kaut arī tā neatrodas uz salas un šajā gadījumā enerģētikas savienojumu problēmu nav.

⁽³⁰⁾ Komisijas 2004. gada 16. novembra lēmums C(2004) 4329 (OV C 30, 5.2.2005., 7. lpp.).

⁽³¹⁾ 2006. gada 3. marta vēstule.

⁽³²⁾ Lai apskatītu Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punkta pilnu tekstu, sk. 12. zemsvītras piezīmi.

- (49) Lai noteiktu cenu, kas *Alcoa* jāmaksā pēc 2005. gada, ar Likumu Nr. 80/2005 ieviesa indeksācijas mehānismu, saskaņā ar kuru, sākot no 2006. gada 1. janvāra, preferenciālais tarifs (jeb fiksētā cena *Alumix* lēmumā 2005. gadam) bija jāpaaugstina katru gadu par 4 % vai par vidējo procentuālo vairumtirdzniecības cenu pieaugumu, kas reģistrēts Amsterdamas un Frankfurtes elektroenerģijas biržās ⁽³³⁾.
- (50) Tomēr pēc tam, kad AEEG bija apspriedusies ar saņēmējiem, tā atjaunināšanas mehānismu interpretēja savādāk. Ar AEEG Lēmumu Nr. 217/05 noteica, ka ikgadējais tarifa paaugstinājums tiks veikts saskaņā ar vidējām vairumtirdzniecības cenām, bet nepārsniegs 4 %. Ar minēto atjaunināšanas mehānismu faktiski panāca zemāku ikgadējo preferenciālo cenu paaugstinājumu, nekā tas bija sākotnēji paredzēts tiesību aktos.
- (51) Otrais tarifa darbības termiņa pagarinājums ir oficiālas izmeklēšanas procedūras priekšmets, kuru uzsāka lietas C 36/06 ietvaros. Kad Komisija attiecībā uz Likuma Nr. 80/2005 11. panta 12. punktu uzsāka oficiālu izmeklēšanas procedūru, ar AEEG Lēmumu Nr. 190/06 atbilstīgi Likumam Nr. 80/2005 piešķīra maksājumus ar noteikumu, ka *Alcoa* bija jāuzrāda bankas garantija vai mātesuzņēmuma garantija, lai segtu atbalsta atlīdzināšanas risku.
- (52) Turpmāk tabulā sniegti dati par maksājumiem, ko *Cassa Conguaglio* piešķīra *Alcoa* laikposmā no 2006. gada janvāra līdz 2009. gada janvārim. Attiecībā uz 2009. gadu rādītāji ir nepilnīgi, jo tajos ņemti vērā tikai 2009. gada janvārī veiktie maksājumi, bet maksājumus *Alcoa* saņēma arī turpmākajos mēnešos.

(EUR)

	2006	2007	2008	2009
<i>Fusina</i> (Veneto)	38 984 539,22	36 978 386,83	449 534 611,10	3 776 733,70
<i>Portovesme</i> (Sardīnija)	133 556 933,73	121 087 555,95	160 529 510,20	12 365 849,45
Kopā	172 541 472,95	158 065 942,78	210 064 121,30	16 142 583,15

3. LĒMUMS UZSĀKT PROCEDŪRU SASKAŅĀ AR EK LĪGUMA 88. PANTA 2. PUNKTU

- (53) Komisijas lēmuma pamatā uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru bija šādi iemesli.

3.1. Lieta C 38/A/04

- (54) Komisija ar 2004. gada dekrētu ieviestos tarifus klasificēja kā darbības atbalstu un novērtēja, vai šādu atbalstu varēja piešķirt, pamatojoties uz pamatnostādņēm valsts reģionālā atbalsta jomā ⁽³⁴⁾, ņemot vērā to, ka 2004. gadā Sardīnijai sniedza atbalstu atbilstīgi EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktam. Komisija izteica šaubas par iespēju apstiprināt atbalstu saskaņā ar minēto pamatojumu no brīža, kad šāds *ad hoc* atbalsts, kas piešķirts ierobežotam uzņēmumu skaitam, šķiet, neveicināja reģionālo attīstību.
- (55) Attiecībā uz konkrēto *Alcoa* gadījumu Komisija uzsvēra, ka jaunais tarifs šķita atšķirīgs no *Alumix* tarifa, jo to piešķīra ENEL, Itālijas elektroenerģijas operators monopola režīmā, turpretim jaunais tarifs bija atsevišķs valsts pasākums, lai kompensētu starpību starp tirgus cenu, kas saskaņota ar elektroenerģijas ražotāju, un 1996. gadā noteikto preferenciālo cenu.
- (56) Turklāt Komisija izteica šaubas par to, vai ar minēto pasākumu varēja panākt uzņēmumiem piemērojamo nodokļu apjoma samazinājumu. Minētais samazinājums bija jānosaka saskaņā ar juridisko pamatu Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīvā 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai ⁽³⁵⁾.

⁽³³⁾ Likuma Nr. 80/2005 11. panta 13. punkts.

⁽³⁴⁾ OV C 74, 10.3.1998., 9. lpp., 4.15.–4.17. punkts.

⁽³⁵⁾ OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.

3.2. Lieta C 36/B/06

- (57) 2006. gada lēmums uzsākt oficiālas izmeklēšanas procedūru attiecās jo īpaši uz *Alcoa* tarifu⁽³⁶⁾. Komisija uzskatīja, ka reglamentējošais režīms un tirgus apstākļi laikā, kad tika pieņemts lēmums *Alumix* lietā, bija pavisam atšķirīgi nekā tad, kad tika pieņemts lēmums par procedūras uzsākšanu. Elektroenerģijas tirgus tika liberalizēts, un režīma pārvaldību uzticēja iestādei *Cassa Conguaglio*. Turklāt Komisija uzskatīja par vajadzīgu atkārtoti pārbaudīt, vai *Alcoa* piemērojamā tarifa gadījumā nav sniegts valsts atbalsts.
- (58) Komisija uzskatīja, ka minētais tarifs veidoja valsts atbalstu, jo a) elektroenerģijas tarifa samazinājums radīja ekonomisku priekšrocību, b) lēmumu par tarifa piešķiršanu bija pieņēmušas Itālijas iestādes un to finansēja, izmantojot valsts līdzekļus parafiskālās nodevas veidā, c) pasākums draudēja izkropļot konkurenci, kā arī d) tas ietekmēja Kopienas iekšējo tirdzniecību, jo alumīnijs ir apmaiņas prece pasaules tirgū. Komisija uzskatīja, ka pasākums bija darbības atbalsts.
- (59) Komisija turklāt apgalvoja, ka tās iepriekšējais secinājums par to, ka *Alumix* tarifs neveidoja valsts atbalstu, nenozīmēja, ka jaunais pasākums nav spēkā esošs atbalsts. Komisijas apstiprinājums *Alumix* lietā, kura pamatā bija tā brīža ekonomisko apstākļu novērtējums, attiecās tikai uz minēto laikposmu, un to nevarēja saistīt ar tarifa darbības termiņa pagarinājumu, ko noteica ar Likumu Nr. 80/2005.
- (60) Attiecībā uz saderību Komisija novērtēja, vai preferenciālo tarifu varēja piešķirt saskaņā ar pamatnostādnēm valsts reģionālā atbalsta jomā.
- (61) Attiecībā uz Veneto uzņēmumu Komisija uzskatīja, ka tas neatradās reģionā, kuram var sniegt atbalstu saskaņā ar EK līguma bijušā 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, un turklāt tas neatbilda kritērijiem, kuri nepieciešami reģionālā atbalsta saņemšanai.
- (62) Sardīnijai piešķīra reģionālo atbalstu saskaņā ar 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu līdz 2006. gada beigām. Tomēr Komisija izteica šaubas par iespēju apstiprināt pasākumu, pamatojoties uz pamatnostādnēm valsts reģionālā atbalsta jomā, kuras attiecās uz minēto laikposmu⁽³⁷⁾.
- (63) Neraugoties uz Itālijas neatlaidīgajiem apgalvojumiem par to, ka paaugstinātās elektroenerģijas cenas Sardīnijā bija šķērslis salas attīstībai, Komisija secināja, ka Itālija nebija pierādījusi to, ka Sardīnijā, vidējās vai – it īpaši – energoietilpīgiem uzņēmumiem piemērojamās elektroenerģijas cenas būtu tikušas ievērojami paaugstinātas (Itālija nebija iesniegusi datus par divpusējiem līgumiem, kas noslēgti starp energoietilpīgiem uzņēmumiem un to piegādātājiem, norādot uz to, ka šādi dati nebija publiski pieejami). Turklāt Itālija nebija sniegusi paskaidrojumus, kādēļ paaugstinātās cenas veidotu šķērslī reģionālajai attīstībai, kā arī to, kādā veidā ar minēto tarifu šādu attīstību veicinātu. Komisija norādīja, ka lietā C34/02⁽³⁸⁾ enerģētikas savienojumu trūkums Sardīnijā netika atzīts par šķērslī MVU attīstībai minētajā reģionā (un bija pieņēmusi negatīvu lēmumu). Turklāt Komisija izteica šaubas par šāda atbalsta vajadzību.
- (64) Komisija arī izteica šaubas par to, vai tāds *ad hoc* atbalsts bija samērojams ar reģionālajiem šķēršļiem, ņemot vērā izmantoto metodi, ar ko tika aprēķināta preferenciālā cena, kurai nebija nekādas saistības ar cenām, ko piemēroja pārējā Itālijas teritorijā.
- (65) Komisija uzskatīja, ka atbalstu nevarēja pakāpeniski samazināt reālos termiņos, ņemot vērā tarifa paaugstinājumam noteikto 4 % robežvērtību.
- (66) Attiecībā uz laikposmu, kuru reglamentē pamatnostādnēs valsts reģionālā atbalsta jomā 2007.–2013. gadam⁽³⁹⁾, Komisija uzskatīja, ka Sardīnija vairs nebūs atbilstīga reģionālo atbalstu piešķiršanai saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu un jo īpaši – darbības atbalstu piešķiršanai. Kaut gan saskaņā ar pamatnostādnēm par reģionālo atbalstu varēja piešķirt divu gadu pārejas periodu, lai pakāpeniski atceltu spēkā esošās darbības atbalsta shēmas, šķita, ka nebija lietderīgi atļaut ieviest jaunus darbības atbalsta pasākumus uz dažiem mēnešiem un noteikt to pakāpenisku atcelšanu, arī ņemot vērā izteiktās šaubas un atbalsta kropļojošo būtību.
- (67) Visbeidzot, Komisija izteica šaubas par iespēju apstiprināt preferenciālo tarifu *Alcoa* vai nu kā reģionālu atbalstu, vai pamatojot to ar citu iemeslu, ko Itālija jebkurā gadījumā nebija norādījusi.

3.3. *Alcoa* apelācija pret 2006. gada lēmumu uzsākt procedūru

- (68) *Alcoa* 2006. gada lēmumu par procedūras uzsākšanu pārsūdzēja Pirmās instances tiesā. Tiesa 2009. gada 25. martā pieņēma lēmumu (turpmāk "Tiesas lēmums"), ar ko apstiprināja lēmumu par procedūras uzsākšanu, pilnībā noraidot *Alcoa* argumentus⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁸⁾ Komisijas 2002. gada 16. oktobra Lēmums C(2002) 3715, "Atbalsts MVU elektroenerģijas izmaksām" (OV L 91, 8.4.2003., 38. lpp.).

⁽³⁹⁾ OV C 54, 4.3.2006., 13. lpp.

⁽⁴⁰⁾ Pirmās instances tiesas 2009. gada 25. marta lēmums lietā T-332/06, *Alcoa Trasformazioni*, vēl nav publicēts (pārsūdzība tiek izskatīta).

⁽³⁶⁾ 2006. gada lēmums par procedūras uzsākšanu attiecās arī uz uzņēmumu *Termini*. Tomēr *Termini* un *Alcoa* tarifus izvērtēja atsevišķi.

⁽³⁷⁾ OV C 74, 10.3.1998., 9. lpp., 4. punkts.

4. TREŠO PUŠU PIEZĪMES

- (69) *Alcoa* un trešās puses izrādīja interesi par Komisijas aicinājumu iesniegt piezīmes par abiem lēmumiem uzsākt oficiālas izmeklēšanas procedūru. Konkrētajā gadījumā ir apkopotas tikai tās piezīmes, kuras attiecas uz *Alcoa* tarifu.

4.1. *Alcoa* formulētās piezīmes

4.1.1. *Lieta C 38/A/04*

- (70) *Alcoa* uzskata, ka tarifs ir paredzēts, lai labotu tirgus nepilnības un jo īpaši nesniedz liberalizētā elektroenerģijas tirgus nespēju nodrošināt konkurētspējīgas cenas tādēļ, ka tradicionālajiem tirgus dalībniekiem pieder ievērojama tirgus daļa. Minētās tirgus nepilnības bija jo īpaši aktuālas Sardīnijā. Minētajos apstākļos bija vajadzīgas reglamentējošas iniciatīvas, arī tarifu režīmu veidā, lai palīdzētu pāriet no monopola uz pilnvērtīgu konkurenci.

- (71) *Alcoa* juridiskajā analizē neatlaidīgi norādīts uz to, ka tarifs neveido valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, jo apstākļi, ar kuriem pamato 1996. gada lēmumu par valsts atbalsta neesību *Alumix* lietā, aizvien ir spēkā. Jo īpaši ar minēto tarifu nepiešķir priekšrocību, tā finansēšanas metode neparedz valsts līdzekļu nodošanu un, ņemot vērā primārā alumīnija tirdzniecības būtību, tarifs neietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību, kā arī nerada izmaiņas konkurences jomā.

- (72) *Alcoa* turklāt uzskata, ka arī tad, ja pasākums tiktu uzskatīts par valsts atbalstu, Sardīnijā piemērotais tarifs būtu saderīgs atbilstīgi noteikumiem par valsts reģionālo atbalstu.

4.1.2. *Lieta C 36/B/06*

- (73) *Alcoa* uzskata, ka ar minēto tarifu labo tirgus nepilnības, tas neveido valsts atbalstu, kas jebkurā gadījumā veidotu spēkā esošu atbalstu, nevis jaunu atbalstu, un ka tiesiskās palāvēšanas princips nepieļauj atbalsta atmaksāšanu.

- (74) *Alcoa* sniedz plašu informāciju par alumīnija ražošanu un tirdzniecību. Primārā alumīnija ražošanā patērē visvairāk elektroenerģijas salīdzinājumā ar visiem pārējiem rūpnieciskajiem procesiem (patērētā ir 15 kWh/kg saražotā alumīnija). Primārā alumīnija ražošanas apjoms pasaules mērogā 2006. gadā bija aptuveni 33,7 miljoni tonnu, no kurām tikai 4,5 miljonus saražoja EEZ teritorijā. ES-25 valstis un EEZ ir ievērojamas primārā alumīnija neto importētājas. 2006. gadā ES-25 ievada 4,7 miljonus tonnu, un lēš, ka 2010. gadā importa apjomi sasniegs

5,5 miljonus tonnu. 2006. gadā alumīnija rūpniecībā ES-25 bija tieši nodarbinātas 106 000 personas⁽⁴¹⁾ un netiešā veidā – aptuveni 300 000. Laikposmā, kad *Alcoa* iesniedza piezīmes, ES-25 darbojās 22 primārā alumīnija lietuves (EEZ teritorijā – 31), un visas darbojās ar maksimālo jaudu.

- (75) Primārais alumīnijs ir pamatprodukts, un tā pasaules atsaucē cena ir fiksēta Londonas metālu biržā. Abas Itālijas alumīnija lietuves *Fusina* un *Portovesme* ražo aptuveni 200 000 tonnu. *Alcoa* uzskata, ka ar šādu ierobežotu ražošanas apjomu nevar ietekmēt primārā alumīnija cenas.

4.1.2.1. Lai veiktu elektroenerģijas piegādi, obligāti jānoslēdz līgumi

- (76) Elektroenerģija veido galvenās izmaksas primārā alumīnija ražošanā. *Alcoa* uzskata, ka lietuves var darboties tikai tad, ja ar elektroenerģijas ražotājiem ir noslēgti ilgtermiņa līgumi par elektroenerģijas piegādi. Uz izmaksām orientētus ilgtermiņa līgumus patlaban aizvien var noslēgt ar labvēlīgiem pārdevējiem, kā to pierāda līgums, ko *Alcoa* noslēdza Īslandē⁽⁴²⁾. Tomēr *Alcoa* uzskata, ka, ja netiek noslēgti līgumiska vienošanās, kas orientēta uz ražošanas izmaksām, lietuves ir jāslēdz. Sākot no 2003. gada, minētā iemesla dēļ ES-25 tika slēgtas 3 lietuves, un ir paziņots par plāniem slēgt vēl citas rūpnīcas. *Alcoa* secina, ka, nepagarinot tarifa darbības termiņu, tam būtu nekavējoties jāslēdz abas Itālijas rūpnīcas *Fusina* (Veneto) un *Portovesme* (Sardīnijā).

- (77) *Alcoa* uzsver, ka dažādu dalībvalstu valdības ierosina energoietilpīgiem uzņēmumiem un elektroenerģijas ražotājiem noslēgt ilgtermiņa piegādes līgumus, kas orientēti uz izmaksām, ņemot vērā to, ka elektroenerģijas tirgus nedarbojas pietiekami labi. Uzskata, ka šādi risinājumi ir vajadzīgi kā provizorisks pasākums, lai garantētu taisnīgas cenas un novērstu rūpnīcu slēgšanu. *Alcoa* sniedz to pasākumu īsu aprakstu, kuras pieņēmusi Somija (konsorcijs), kas investē jauna kodolreaktora būvniecībā ar aizņēmumtiesībām par cenu, kuras pamatā ir ražošanas izmaksas), Vācija (atlaide 35–50 % apmērā pārvades izmaksām, kā arī samazināti nodokļi, kas saistīti ar atjaunojamo enerģiju apjomīgiem rūpniecības uzņēmumiem), Spānija (reglamentēti tarifi), Francija (apjomīgu uzņēmumu konsorcijs), kas investē jaunās kodolspēkstacijās, reglamentēti "atgūstami" tarifi), Zviedrija (konsorcijs investīcijām jaunās spēkstacijās), Beļģija (iegādes konsorcijs).

⁽⁴¹⁾ *Alcoa* sniegtais rādītājs ietver ne tikai primārā alumīnija sintēzi, bet arī tā turpmāku apstrādi, kam nepieciešams plašāks darbaspēks.

⁽⁴²⁾ Pamatojoties uz šādu līgumu, īslandiešu elektroenerģijas iestāde apņēmas uzbūvēt jaunu hidroelektrostaciju un piegādāt *Alcoa* rūpnīcai elektroenerģiju par cenu, kas piešķirējai iestādei garantēja ieguves normu 5,5 % apmērā gadā. Projektu apstiprināja EBTA uzraudzības iestāde ar 2003. gada 14. marta Lēmumu Nr. 40/03/COL.

- (78) *Alcoa* uzsver, ka pati Komisija pētījumā par enerģētikas nozari ⁽⁴³⁾ atzīst, ka elektroenerģijas tirgus Eiropā nedarbojas pareizi. *Alcoa* turklāt uzskaita virkni iniciatīvu, kuras Komisija pieņēmusi vai paziņojusi enerģētikas nozarē, piemēram, darbs, ko veikusi Augsta līmeņa grupa enerģētikas, konkurences un vides jomā ⁽⁴⁴⁾.

4.1.2.2. Minētais tarifs neveido valsts atbalstu

- (79) *Alcoa* uzskata, ka minētais tarifs nav valsts atbalsts, jo a) nav konstatēta neviena būtiska pārmaiņa apstākļos, kuri lika Komisijai secināt, ka *Alumix* tarifs nepiešķir priekšrocības; jo īpaši *Alcoa* maksātā cena aizvien ir samērīga ar Komisijas norādītajiem parametriem *Alumix* lēmumā, b) minētais pasākums nekropļo konkurenci, kā arī nerada citas sekas Kopienas iekšējā tirdzniecībā, un c) saskaņā ar Kopienas tiesu judikatūru pasākums neparedz valsts līdzekļu nodošanu.

4.1.2.3. Ekonomiskās priekšrocības netika piešķirtas

- (80) *Alcoa* uzskata, ka, lai novērtētu, vai tiek sniegtas priekšrocības, ir būtiski noteikt, vai uzņēmumam *Alcoa* maksātā cena ir zemāka par *normālo* tirgus cenu. *Alcoa* apstiprina, ka īpašā cena ir tāda pati kā cena, ko uzņēmums maksātu *normālos* tirgus apstākļos, tas ir, *pilnībā konkurētspējīgā* tirgū. *Alumix* lietā Komisija secināja, ka pilnībā konkurētspējīgā tirgū privātais elektroenerģijas tirgotājs pārdotu elektroenerģiju saviem labākajiem klientiem par robežizmaksu, nedaudz paaugstinot fiksētās izmaksas, un ka valsts, nosakot savus tarifus, varētu izmantot tādus pašus kritērijus. *Alcoa* uzskata, ka attiecīgajā gadījumā jāveic pārbaude, kurā nosaka, vai *Alcoa* maksātās cenas ir augstākas vai zemākas par tā elektroenerģijas piegādātāja robežizmaksām (plus konkrēts ieguldījums fiksētajās izmaksās). *Alcoa* sniedz aprēķinus, ar ko pamato šādu apgalvojumu.

	(EUR/MWh)	
	2005	2006
Sardīnija		
Īpašais <i>Alcoa Portovesme</i> piemērojamais tarifs	24,94	25,90
Minimālā "vienotā" cena Sardīnijas reģionā (<i>IPEX</i>)	20,02	21,0
Veneto		
Īpašais <i>Alcoa Fusina</i> piemērojamais tarifs	25,7	27,1
Minimālā "vienotā" cena Itālijas ziemeļu reģionā	20,02	21,0

- (81) Gan Sardīnijā, gan Veneto *Alcoa* izmanto *IPEX* biržas minimālās cenas (EUR 20,2 un 21,0 MWh 2005. un 2006. gadā) ražošanas robežizmaksu tuvināšanai, ņemot vērā, ka neviens piegādātājs nepārdotu elektroenerģiju tūlītējas piegādes tirgos par cenām, kas ir zemākas par to robežizmaksām, un tādēļ minimālās cenas tūlītējas piegādes tirgos ir augstākas par ražošanas robežizmaksām. Uzņēmums uzskata, ka var iegūt apstiprinājumu par pārbaudē norādīto minimālo cenu uzticamību, salīdzinot tās ar standarta robežizmaksām ogļu elektrostacijās, un *Alcoa* lēš, ka minētā cena ir 20 euro/MWh.
- (82) Visbeidzot, *Alcoa* uzskata, ka Veneto, kā arī Sardīnijā 80. un 81. apsvērumā norādītās metodes apstiprinātu to, ka *Alcoa* maksātās cenas ir saderīgas ar kritērijiem, kuri norādīti *Alumix* lēmumā.
- (83) *Alcoa* apstrīd to, ka Komisija ir izmantojusi *IPEX* vidējās cenas kā parametru, lai novērtētu, vai piešķirtas priekšrocības. *Alcoa* apstiprina, ka *IPEX* vidējā cena nav cena, kuru maksāja tik liels rūpnieciskais patērētājs kā *Alcoa*, kas patērē elektroenerģiju 24 stundas diennaktī un kas neiegādātos elektroenerģiju tūlītējas piegādes tirgū, bet noslēgtu ilgtermiņa piegādes līgumu.

⁽⁴³⁾ Sk. *Energy Sector Inquiry* – Komisijas paziņojums – Pētījums saskaņā ar 17. pantu Regulā (EK) Nr. 1/2003 par Eiropas elektroenerģijas un gāzes nozarēm (galīgais ziņojums), SEC(2006) 1724/COM(2006) 851, galīgā redakcija.

⁽⁴⁴⁾ Pirmais Augsta līmeņa grupas ziņojums "Integrētas pieejas veicināšana konkurences, enerģētikas un vides politikas jomā" (http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg_en.htm). Augsta līmeņa grupa ir forums, kurā piedalās Komisijas pārstāvji un uzņēmumu vadītāji.

- (84) Turklāt *Alcoa* uzskata, ka *ENEL* ir dominējoša pozīcija elektroenerģijas piegādē gandrīz visā Itālijas teritorijā. Jo īpaši Sardīnijā *ENEL* ir pasargāts no konkurences, ko rada piegādātāji, kas nedarbojas Sardīnijā, pateicoties ierobežotajai starpsavienojumu jaudai starp Sardīniju un Itālijas pussalu. Turklāt Itālijā ne tūlītējās piegādes tirgus, ne ilgtermiņa piegādes līgumu tirgus patlaban faktiski nav iesaistīti konkurētspējīgā struktūrā. *ENEL* piemērotās cenas attiecībā uz *Alcoa* neatspoguļo cenas, kuras parasti dominētu konkurētspējīgā tirgū Sardīnijā vai Veneto.
- (85) Noslēgumā *Alcoa* uzskata, ka cenas, kuras tā maksāja Itālijā, aizvien ir pilnībā saderīgas ar kritērijiem, kas noteikti *Alumix* lēmumā, un precīzi atspoguļo to, kas notiktu, ja tirgus darbotos pareizi. Turklāt *Alcoa* nav tādu priekšrocību saņēmējs, ko tas nevarētu iegūt pilnībā konkurētspējīgā tirgū.

4.1.2.4. Nav ietekmes uz tirdzniecību

- (86) *Alcoa* uzskata, ka minētais tarifs nekādi neietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību un nevar radīt konkurences kropļojumus. Primārā alumīnija cenu nosaka Londonas metālu biržā, un vietējo ražošanas izmaksu svārstības nerada cenas atšķirības. Saskaņā ar *Alcoa* uzskatu primārā alumīnija ražošanas apjomi Itālijā ir tik nelieli, ka tie nevar ietekmēt pasaules cenas.
- (87) Pieprasījums pēc primārā alumīnija ES-25 ir nepārtraukti palielinājies (pieprasījuma apjomam paaugstinoties par 42 % laikposmā no 1996. līdz 2005. gadam). Tomēr Eiropā tā ražošanas apjomi nav palielinājušies tādā pašā ritmā. 2004. gadā tikai 41 % no ES-25 pieprasījumu sedza no ES-25 ražošanas apjoma salīdzinājumā ar 50 % 1996. gadā. Turklāt ES ražošanā deficīts aizvien palielinās, turpretim pieprasījumu aizvien biežāk realizē ar eksportu no trešām valstīm.
- (88) *Alcoa* uzskata, ka, ja Itālijā izzustu alumīnija rūpniecība, neviens jauns Itālijas vai ES tirgus dalībnieks nespētu aizstāt Itālijas pašreizējo ražotspēju, tā kā ES uzņēmumi jau patlaban strādā ar maksimālo jaudu un neviens jauns vai pašreizējais tirgus dalībnieks nespētu palielināt savu jaudu, ņemot vērā to, ka ilgtermiņa perspektīvas attiecībā uz elektroenerģijas pieejamību par pieņemamām cenām nav skaidras.
- (89) Turklāt *Alcoa* uzskata, ka citu Eiropas ražotāju intereses nav apdraudētas, ja Itālijā turpina piemērot minētos tarifu režīmus, jo tie nodrošina elektroenerģijas cenu, kas ir tikai nedaudz zemāka par vidējo svērto cenu, ko maksā primārā alumīnija ražotāji ES-25.
- (90) Lietuvēm piemēroto vidējo tarifu salīdzinājums

(EUR/MWh)

	2002	2003	2004	2005
Itālijā lietuvēm piemērotais vidējais svērtais tarifs	22,0	23,4	24,2	25,1
ES 25 lietuvēm piemērotais vidējais svērtais tarifs	24,9	24,0	25,1	26,4
EEZ lietuvēm piemērotais vidējais svērtais tarifs	21,4	21,2	22,0	23,3
Pasaulē lietuvēm piemērotais vidējais svērtais tarifs	21,1	19,3	19,4	21,2

4.1.2.5. Netiek piešķirti valsts līdzekļi

- (91) Lai pamatotu apgalvojumu par to, ka minētais pasākums netiek finansēts no valsts līdzekļiem, *Alcoa* norāda uz judikatūru *Preussen-Elektra* ⁽⁴⁵⁾ un *Pearle* ⁽⁴⁶⁾ lietā. *Alcoa* uzskata, ka nepieciešamie līdzekļi tarifa finansēšanai no privātiem subjektiem (elektroenerģijas patērētāji) tiek nodoti privātam subjektam (*Alcoa*), turpretim valsts tikai pieņem likumu, ar ko nosaka pieprasīto summu maksājumus, un tai nav pilnvaru izmantot līdzekļus, izņemot gadījumus, kad jāpiemēro likumā paredzētais režīms. Jo īpaši *Alcoa* uzskata, ka *Cassa Conguaglio* nekontrolē līdzekļus un ir vienkāršs grāmatvedības starpnieks.

⁽⁴⁵⁾ Eiropas Kopienų Tiesas 2001. gada 13. marta lēmums lietā C-379/98 *Preussen-Elektra* (krājums, 2001., I-0209. lpp.).

⁽⁴⁶⁾ Eiropas Kopienų Tiesas 2004. gada 15. jūlija lēmums lietā C-345/02 *Pearle e.a.* (krājums, 2004., I-7139. lpp.).

4.1.2.6. Esošais atbalsts, nevis jauns atbalsts

- (92) *Alcoa* arī uzskata, ka gadījumā, ja minētais tarifs veidotu valsts atbalstu, minētais pasākums būtu "esošais atbalsts", nevis "jauns atbalsts".
- (93) *Alcoa* uzskata, ka *Alumix* lēmumam nebija noteikts termiņš un ka to turpināja piemērot arī pēc 2005. gada 31. decembra. *Alcoa* uzskata, ka Komisijas apgalvojums par to, ka "apstākļu izmaiņas" ir iemesls *Alumix* lēmuma piemērošanas pārtraukšanai, nav pamatots, jo ne tirgus liberalizācija, ne *Cassa Conguaglio* uzticētais pienākums nerada būtiskas izmaiņas attiecībā uz priekšrocībām (jeb, visticamāk, neesošajām priekšrocībām), kuras sniedz *Alumix* režīms. *Alcoa* turpināja piemērot to pašu neto cenu pēc reformām, un minētā cena neveidoja priekšrocības elektroenerģijas pircējam, kā atzīts *Alumix* lēmumā. Turklāt reformas neradīja tādas "apstākļu izmaiņas", lai *Alumix* lēmumu padarītu par spēkā neesošu. Attiecībā uz *Cassa Conguaglio* uzticēto pienākumu *Alcoa* uzskata, ka tas skar tikai administratīva rakstura izmaiņas, kuras nav ietekmējušas mehānisma būtību.
- (94) *Alcoa* arī apgalvo, ka gadījumā, ja būtu notikušas apstākļu izmaiņas, uzņēmumam aizvien būtu tiesības uz "esošo atbalstu" saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999⁽⁴⁷⁾ 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pirmo teikumu (pasākumi, kas kļuvuši par atbalstu kopējā tirgus attīstības dēļ). To apstiprinātu arī judikatūra, kas attiecas uz *Belģijā dibinātiem koordinācijas centriem*⁽⁴⁸⁾. Tiesa nosprieda, ka, ja ir noteikts, ka īpašs atbalsta režīms neveido valsts atbalstu, Komisija var pārskatīt savu nostāju tikai, ievērojot noteikumus par esošajiem atbalstiem, un šādas pārskatīšanas ietekme var būt vienīgi *pro futuro*.
- (95) *Alcoa* uzskata par nebūtisku to, ka enerģētikas tirgu liberalizācija notika pēc tam, kad Komisija bija pieņēmusi lēmumu *Alumix* lietā, jo liberalizācija nav mainījusi secinājumu par to, ka pasākums neveido valsts atbalstu (fakts, ka cenas sedza robežizmaksas) un nevarēja izraisīt izmaiņas šāda pasākuma būtībā. Turklāt Komisija nevar izmantot Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta otro teikumu, kurā izklāstīti EK līguma 93. panta piemērošanas veidi⁽⁴⁹⁾ (turpmāk "Regula Nr. 659/1999"), lai paziņotu, ka pasākums ir "jauns atbalsts".

⁽⁴⁷⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

⁽⁴⁸⁾ Eiropas Kopienas Tiesas 2006. gada 22. jūnija lēmums apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 *Belģija/Komisija* (krājums, 2006., I-5479. lpp.), motivācijas 77. punkts.

⁽⁴⁹⁾ Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta otrajā teikumā noteikts šādi: "Ja daži pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus pasākumus neuzskata par pastāvošu atbalstu."

Turklāt, pieņemot, ka liberalizācijai bija ietekme, *Alcoa* uzskata, ka, pamatojoties uz judikatūru *Alzetta*⁽⁵⁰⁾ lietā, Komisija nevarētu izmantot Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta otro teikumu.

- (96) Elektroenerģijas tirgus liberalizācija notika pirms Regulas (EK) Nr. 659/1999 pieņemšanas. Turklāt minēto regulu nevar piemērot pasākumiem elektroenerģijas nozarē arī gadījumā, ja minētie pasākumi ir kļuvuši par atbalstu pēc liberalizācijas, savukārt minētos pasākumus reglamentē Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pirmais teikums (esošais atbalsts) un Tiesas judikatūra *Alzetta* lietā.

4.1.2.7. Tiesiskās paļāvības princips

- (97) *Alcoa* arī apgalvo, ka, ja pašreizējo režīmu neuzskatītu par esošo atbalstu, uzņēmumam jebkurā gadījumā būtu tiesības izmantot tiesiskās paļāvības principu, ņemot vērā apjomīgos *Alcoa* veiktos ieguldījumus abās rūpnīcās, pieņemot, ka minētais tarifs neveido atbalstu, kā arī ņemot vērā Komisijas lēmumu pieņemšanas praksē esošos precedentus, kas norāda uz zināmu rīcības brīvību, piemērojot "esošo atbalstu", jo īpaši Komisijas lēmums par nodokļu atvieglojumiem ārvalstu uzņēmumiem⁽⁵¹⁾.

4.1.2.8. Sardīnijā piemērotā tarifa saderība ar valsts reģionālo atbalstu

- (98) *Alcoa* apstiprina, ka attiecībā uz Sardīnijas rūpnīcu apstrīdētais pasākums jebkurā gadījumā atbilst kritērijiem reģionālā atbalsta izmantošanai.
- (99) *Alcoa* sniedz aprakstu par Sardīnijas reģionālajiem šķēršļiem, kā arī norāda uz problēmām, ar ko saskaras energoietilpīgi uzņēmumi un kas rodas tādēļ, ka Sardīnijā nav enerģētikas starpsavienojumu un tādēļ, ka duopols ENEL/ENDESA kropļo normālo konkurētspējas procesu un piemēro augstas cenas arī lieliem rūpnieciskiem patērētājiem. Ar minēto tarifu mēģinātu šādu šķērslī novērst.
- (100) *Alcoa* uzsver, ka abu lietuvju slēgšanas rezultātā tiktu zaudētas 2 500 darbavietas. Tomēr netiešā veidā tas ietekmētu vēl tūkstošiem darbavietu, ņemot vērā to, ka *Alcoa* ir viens no galvenajiem darba devējiem reģionā. Ietekme būtu vēl postošāka gadījumā, ja rūpnīcas slēgtu nekavējoties, nevis pakāpeniski.

⁽⁵⁰⁾ Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. jūnija lēmums apvienotajās lietās T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97, T-1/98, T-3/98, T-6/98 un T-23/98 *Alzetta* un citi/Komisija (krājums, 2000., II-2319. lpp.), ko Tiesa apstiprinājusi ar 2004. gada 29. aprīļa lēmumu, lieta C-298/00, (krājums, 2004., I-4087. lpp.), 142.–143. punkts.

⁽⁵¹⁾ Komisijas Lēmums 2002/347/EOTK (OV L 126, 13.5.2002., 27. lpp.), 33. punkts.

- (101) *Alcoa* uzskata, ka minētais tarifs atbilst proporcionalitātes principam, jo tas ir paredzēts tikai tirgus nepilnību novēršanai (konkurētspējīga tirgus trūkums Sardīnijā), un cena atbilst vidējai svērtajai elektroenerģijas cenai, kuru maksā citas lietuves ES-25.
- (102) *Alcoa* uzskata, ka nav pierādīts, ka nav bijusi cenas pakāpeniska samazināšana. Šāda veida samazināšana jānovērtē attiecībā uz piegādātāju robežizmaksām; lai pierādītu, ka minētais tarifs nav dilstošs, Komisijai būtu jāpierāda minēto izmaksu palielinājums. Attiecībā uz maksimālo paaugstinājumu 4 % apmērā, ko Komisija apstrīd, jo tas negarantētu tarifa samazināšanu, *Alcoa* uzskata, ka ir normāli, ka cena tiek fiksēta uz noteiktu laikposmu. Turklāt maksimālajam rādītājam būtu jāatspoguļo normāla tendence, nevis jāņem vērā netipiski notikumi, piemēram, naftas cenu ārkārtas paaugstinājums. Visbeidzot, *Alcoa* ir novērojusi, ka Komisija bija atzinusi tādu mehānismu, kurā priekšrocība tika saglabāta četrus piecus gadus, bet pēc tam to pakāpeniski samazināja⁽⁵²⁾.
- (103) *Alcoa* apstiprina, ka minētais tarifs ir pārejošs, jo tika noteikts uz tik ilgu laiku, kamēr netiks novērsta starpsavienojumu problēma ar kontinentu (iespējams, 2010. gadā). Turklāt Komisijas apgalvojums par to, ka minētais pasākums ir spēkā jau ilgāk nekā piecus gadus, nav pamatots, jo līdz šim tarifs neveidoja atbalstu.
- (104) Visbeidzot, *Alcoa* uzskata, ka 2007. gada pamatnostādnes par valsts reģionālo atbalstu 2007.–2013. gadam⁽⁵³⁾ būtībā nav piemērojamas, jo tarifu piešķīra pirms 2007. gada, un tādēļ tas jānovērtē saskaņā ar 1998. gada pamatnostādnēm par valsts reģionālo atbalstu⁽⁵⁴⁾, kā norādīts 2007. pamatnostādņu pārejas noteikumos.

4.2. Trešo pušu piezīmes

4.2.1. Lieta C 38/A/04

- (105) *Portovesme Srl*⁽⁵⁵⁾ konkurents iesniedza *Alumix* tarifa analīzi, secinot, ka visi preferenciālie tarifi, kurus Itālija piemērojusi Sardīnijā, pamatojoties uz 2004. gada dekrētu, veido nelikumīgu valsts atbalstu, ko nevar sniegt kā reģionālo darbības atbalstu un kas jāpaziņo par nesaderīgu.

4.2.2. Lieta C 36/B/06

- (106) Divas alumīnija ražotāju apvienības uzskata, ka tarifi ir vajadzīgi, lai neļautu pārvietot rūpniecību ārpus ES, kamēr tiek gaidīti ilgtermiņa risinājumi.

- (107) Lēmuma 105. apsvērumā minētais *Portovesme Srl* konkurents lūdza Komisijai ņemt vērā tā piezīmes lietā C 13/06⁽⁵⁶⁾, arī attiecīgās lietas novērtēšanā. Uzņēmums vēlreiz secina, ka tarifi jāpaziņo par nesaderīgiem.

- (108) Itālija lūdza Komisijai neņemt vērā minētās piezīmes, jo uzskata tās par nebūtiskām – lieta C 13/06 neattiecas uz to pašu jautājumu: lietā C 13/06 izskatītie pasākumi veidotu jaunu atbalstu, turpretim *Alcoa* tarifs būtu pašreizējā pasākuma termiņa pagarinājums. Turklāt trešā ieinteresētā persona, kas nav alumīnija ražotājs, nebūtu tieši ieinteresēta pasākumā, kas sniedz priekšrocības *Alcoa*.

- (109) Komisija nevar izpildīt Itālijas lūgumu. Tas, ka *Alcoa* tarifs atšķiras no citiem tarifiem, nenozīmē, ka tas neattiecas uz izklāstītajām piezīmēm tiktāl, ciktāl tās attiecas uz saistītiem jautājumiem, piemēram, valsts atbalsta būtība saistībā ar elektroenerģijas tarifiem Sardīnijā, to ietekme uz reģionālo atbalstu un konkurenci. Turklāt saskaņā ar EK līguma bijušā 88. panta 2. punktu nav vajadzīgs, lai trešā ieinteresētā persona būtu tieši un individuāli ieinteresēta pasākumā, par kuru iesniegtas piezīmes.

5. ITĀLIJAS PIEZĪMES

5.1. Lieta C 38/A/04

5.1.1. Tarifs paredzēts tirgus nepilnību novēršanai

- (110) Itālija uzsver, ka elektroenerģijas tirgus ES vēl nav pilnībā konkurētspējīgs, kā to atzinusi pati Komisija. Uzņēmumi, jo īpaši energoietilpīgi uzņēmumi nespēj iegādāties elektroenerģiju salīdzināmos apstākļos dažādās dalībvalstīs.

- (111) Neraugoties uz attiecīgās nozares liberalizāciju, Itālijā ir strukturālas nepilnības (piemēram, nepietiekami starpsavienojumi), kuru rezultātā elektroenerģijas cenas tiek paaugstinātas un veidojas koncentrēta tirgus struktūra, kurā tiesīgiem patērētājiem ir sarežģīti izvēlēties pareizo elektroenerģijas piegādātāju. Minētās problēmas ir jo īpaši aktuālas Sardīnijā, kur darbojas tikai divi piegādātāji. Turklāt Itālija uzskata, ka īpaša tarifu sistēma, kas atspoguļo pieprasījumu, jāuzskata par pamatotu kā reglamentējošs pasākums, lai simulētu mehānismus, kuriem būtu jāfunkcionē pilnībā konkurētspējīgā tirgū. Šāda ieviešana atjaunotu vienlīdzīgus nosacījumus starpsavienojumiem uzņēmumiem, kuri darbojas dažādās dalībvalstīs.

⁽⁵²⁾ Lieta E 24/95 Garantiju režīms jaunajām Vācijas *Länder*, Komisijas 1996. gada 18. jūnija Lēmums SG (96) D/D5500 un 1998. gada 11. novembra Lēmums SG (98) D/54570.

⁽⁵³⁾ OV C 54, 4.3.2006., 13. lpp.

⁽⁵⁴⁾ Sk. 34. zemsvētras piezīmi.

⁽⁵⁵⁾ Pirms lietu C 38/04 sadalīja, tā attiecās arī uz citiem saņēmējiem: *Portovesme* (cinks), *ILA* (alumīnija izstrādājumi) un *Euroallumina* (alumīnijs).

⁽⁵⁶⁾ Lieta C 13/06 attiecas uz *Alcoa* tarifa piemērošanu *Portovesme, ILA* un *Euroallumina* saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 12. punktu.

5.1.2. Minētais tarifs neveido valsts atbalstu

- (112) Attiecībā uz *Alcoa* Itālija uzskata, ka par *Alumix* tarifu, ko sākotnēji noteica 1995. gada dekrētā, Komisijai paziņoja kā par tarifu, kas neveido valsts atbalstu, jo tas bija objektīvi saistīts ar lietuvju patēriņu un atspoguļoja piedāvājuma specifiku un enerģētiskas pieprasījumu attiecīgajos reģionos.
- (113) Itālija uzskata, ka 2004. gada dekrēta pamatā ir tie paši faktiskie elementi, kas lika Komisija secināt, ka netika piešķirts valsts atbalsts, ņemot vērā pašreizējo krīzi metalurģijas nozarē Sardīnijā. Atšķirība starp veco un jauno sistēmu attiecas tikai uz "tarifu struktūru". Itālija uzskata, ka šādas pārmaiņas bija vajadzīgas pēc iekšējā enerģētiskas tirgus atvēršanas un tādēļ, lai garantētu "tarifu neitralitāti".
- (114) Precīzāk, Itālija uzskata, ka *Alcoa* tarifs neatbilst aizliegumam, kas noteikts EK līguma 87. panta 1. punktā, jo ar to neparedz valsts līdzekļu nodošanu un tas nespēj mainīt konkurenci, kā arī ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību. Tā kā tarifa režīms būtībā nebija atbalsts, Itālija neuzskatīja par vajadzīgu paziņot par 2004. gada dekrētu. Itālija uzskata, ka jebkurā gadījumā pēc detalizētas izmeklēšanas uzsākšanas tā pārtrauca *Alcoa* piemērot 2004. gada dekrētu.

5.1.3. Netiek sniegti valsts līdzekļi

- (115) Attiecībā uz valsts līdzekļu piešķiršanu Itālija uzskata, ka tarifu sistēma ir pilnībā salīdzināma ar sistēmu, par ko *Preussen-Elektra* lietā Tiesa paziņoja, ka tajā nav iesaistīti valsts līdzekļi. Tā kā *Cassa Conguaglio* ir "sistēmas grāmatvedības tehniska iestāde", tā nevar brīvi rīkoties ar pārvaldāmajiem finanšu līdzekļiem. Tas, ka AEEG un Finanšu ministrija var zināmā mērā kontrolēt *Cassa Conguaglio* darbību, nenozīmē, ka valsts spēj brīvi rīkoties ar attiecīgajiem līdzekļiem.

5.1.4. Nav ietekmes uz tirdzniecību

- (116) Attiecībā uz ietekmi uz Kopienas iekšējo tirdzniecību Itālijas argumenti ir tādi paši kā *Alcoa* argumenti (sk. iepriekš 86. līdz 90. apsvērumu).

5.1.5. Sardīnijā piemērotais tarifs ir saderīgs ar noteikumiem par valsts reģionālo atbalstu

- (117) Itālija uzskata, ka Sardīnijā piemērojamais tarifs jebkurā gadījumā var tikt uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu kā valsts reģionālais atbalsts saskaņā ar šādiem apsvērumiem. Elektroenerģijas tirgus nepilnības attiecībā uz elektroenerģiju Sardīnijā veido šķērslī reģionālā mērogā, ko cenšas novērst ar minēto tarifu. Tarifam ir pozitīva ietekme uz nodarbinātību un sociālās un ekonomiskās

struktūras saglabāšanu Sardīnijā. Tas ir proporcionāls šķēršļiem, ar ko saskaras saņēmējs, tarifs ir īstermiņa, un tam ir pārejošs raksturs.

5.2. Lieta C 36/B/06

5.2.1. Netiek sniegts valsts atbalsts

- (118) Itālija neuzskatīja par vajadzīgu, pamatojoties uz noteikumiem par valsts atbalstu, paziņot par termiņa pagarinājumu tarifam, kas noteikts Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktā, jo pasākums aizvien neveido valsts atbalstu. Itālija uzskata, ka tāda pasākuma termiņa pagarinājums, kas neveido atbalstu, atšķiras no pasākuma termiņa pagarinājuma, kas veido atbalstu, un tikai šādā gadījumā to var uzskatīt par jaunu atbalstu.
- (119) Tāpat kā *Alcoa*, arī Itālija uzskata, ka *Alumix* lēmums netika noteikts uz konkrētu periodu. Tas tika darīts ar nolūku, un ar to pierāda, ka pati Komisija tika atzinusi vajadzību pēc tā, ka tarifam bija jābūt ilgtermiņa pasākumam. Itālija pamato šādu argumentu, atsaucoties uz punktu *Alumix* lēmumā, kurā Komisija apgalvo, ka "*Alumix* darbības restrukturizācija un ienesīguma atjaunošana garantē, ka šo divu teritoriju attīstība veidosies nevis īsā laikposmā, bet gan ilgtermiņā".

5.2.2. Netiek sniegtas priekšrocības, nav izmantoti valsts līdzekļi un nav ietekmes uz iekšējo tirdzniecību

- (120) Itālija uzskata, ka tarifs nerada priekšrocības to pašu iemeslu dēļ, kuri jau izklāstīti *Alcoa* 80.–85. apsvērumā, ka tas neietekmē iekšējo tirdzniecību (sk. 86. līdz 90. apsvērumu) un nerada valsts līdzekļu pārdali (sk. 115. apsvērumu).
- (121) Itālija norāda uz elektroenerģijas ražošanas pārpalikumu, kas dominē Sardīnijā, un uzsver, ka minētajā situācijā *Alcoa* parasti būtu vērā ņemamas tirdzniecības sarunu pozīcijas un tā iegūtu konkurētspējīgu cenu, kas ir tikai nedaudz augstāka par ražotāja ražošanas robežizmaksu. Tā kā Sardīnijā tas nav iespējams, Itālija uzskata, ka ir jāietekmē dominējošā tirgus dalībnieka rīcība, kas var noteikt cenu Sardīnijā un kam nav nekādas komerciālas intereses pārdot elektroenerģiju par zemāku cenu, apziņoties, ka *Alcoa* nevar iegādāties tai vajadzīgo elektroenerģiju citur. Turklāt duopola situācijā (*ENEL* un *ENDESA*, šodien – *E.ON*⁽⁵⁷⁾) abu tirgus dalībnieku interesēs var būt piemērot augstāku cenu par ekonomiski optimālo cenu, lai novērstu "sliktu precedentu" pārējā Itālijas teritorijā. Ņemot vērā nozīmīgo tirgus daļu, kas piederēja bijušajam monopoluzņēmumam *ENEL*⁽⁵⁸⁾, Itālija secina, ka nav

⁽⁵⁷⁾ Pēc *ENEL-ENDESA* apvienošanas *ENDESA* aktīvus Itālijā nodeva *E.ON* (sk. lēmumu par apvienošanu M 5171, 2008. gada 13. jūnijs), http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m5171_20080613_20310_en.pdf

⁽⁵⁸⁾ *ENEL* spēja ietekmēt cenas dažādos Itālijas reģionos ir atzīta izziņošanā izpētē par liberalizācijas stāvokli elektroenerģijas un gāzes sektorā, ko veica AEEG un Itālijas valsts konkurences iestāde 2004. gadā.

būtisku atšķirību starp cenu, kas *Alcoa* piešķirta monopolsituācijā (ko Komisija apstiprinājusi *Alumix* lēmumā), un tarifu, kas piemērojams pašreizējos nepilnīgajos tirgus apstākļos.

- (122) Itālija arī apstrīd atsauci uz *IPEX* vidējām cenām to pašu iemeslu dēļ, kuri aprakstīti 83. apsvērumā.

5.2.3. Pasākums nav nelikumīgs

- (123) Itālija arī uzskata, ka ekonomiskie apstākļi, kas bija *Alumix* lēmuma pamatā, gadu gaitā nav mainījušies. Turklāt tarifa darbības termiņa pagarinājums neietver nevienu jaunu elementu, un to nevar uzskatīt par jaunu atbalstu. Nav pareizi arī pasākumu uzskatīt par nelikumīgu atbalstu.

5.2.4. Tarifs ir pamatots

- (124) Itālija uzskata, ka novērtējumā Komisijai būtu bijis jāņem vērā secinājumi, kas izklāstīti pirmajā ziņojumā, ko sagatavoja Augsta līmeņa grupa enerģētikas, konkurences un vides jomā, kurā norādīti divi jauni faktori, kas ierobežoja alumīnija ražošanu pēdējo gadu laikā, tas ir, alumīnija atsauces tirgus globalizācija un iekšējā elektroenerģijas tirgus atvēršana.

- (125) Jo īpaši jautājums par elektroenerģijas paaugstināto cenu alumīnija ražošanai Sardīnijā un Veneto, kas atzīts *Alumix* lēmumā, kopš 1996. gada joprojām nav atrisināts. Minēto apstākļu saglabāšanās pamato tarifa darbības termiņa pagarinājumu, kas jebkurā gadījumā bija paredzēts kā ilgtermiņa pasākums, lai sekmētu rūpniecības attīstību. Itālija uzsver, ka arī citi apstākļi, kurus Komisija ir ņēmusi vērā *Alumix* lēmumā, nav mainījušies, jo īpaši alumīnija lietuvju specifiskie patēriņa rādītāji un elektroenerģijas tirgus nepietiekamā liberalizācijas pakāpe.

- (126) Itālija uzskata, ka, gaidot pilnīgu tirgus liberalizāciju, jāpagarina preferenciālo elektroenerģijas tarifu termiņi un iespējamie analogie instrumenti, ko ieviešas citas dalībvalstis, lai aizsargātu un nostiprinātu Eiropas rūpnieciskās nozares konkurētspēju.

- (127) Vienīgais ilgtermiņa risinājums, lai samazinātu elektroenerģijas izmaksas, kā uzskata Itālija, ir piemērotas elektroenerģijas ražošanas un starpsavienojumu infrastruktūras būvniecība, kas faktiski atvērs tirgu jauniem dalībnie-

kiem. Itālija atsauca uz gāzes cauruļvadu *GALSI*, caur kuru dabasgāzi no Alžīrijas piegādās Eiropai cauri Sardīnijai, un uz zemjūras kabeļu sistēmu *SAPEI*, kas uzlabos starpsavienojumu ar kontinentālo Itāliju. Šādas infrastruktūras patlaban tiek būvētas. Turklāt Itālija uzskata, ka tarifiem jāpaliek spēkā, līdz minētās infrastruktūras tiks pabeigtas.

- (128) Itālija uzsver, ka šo lietu nevar salīdzināt ar lietu C 34/02, kas citēta 2006. gada lēmumā par izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, lai norādītu uz to, ka Komisija jau bija konstatējusi, ka nepietiekami elektroenerģijas starpsavienojumi neveidoja reģionāla mēroga šķērslī Sardīnijā. Itālija uzskata, ka minētā lieta attiecās uz atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri nav apjomīgi elektroenerģijas patērētāji, un tādēļ mazākā mērā nekā *Alcoa* izjūt piemērotas enerģētikas struktūras trūkumu un elektroenerģijas tirgus nepilnības Sardīnijā.

- (129) Itālija turklāt atklāj, ka Augsta līmeņa grupa apzinās nepieciešamību ES teritorijā saglabāt energoietilpīgus uzņēmumus, piemēram, melno un krāsaino metālu ražošanas uzņēmumus⁽⁵⁹⁾, uzlabojot to konkurētspēju un jo īpaši sekmējot to pieeju elektroenerģijai par konkurētspējīgam cenām.

- (130) Itālija sniedz sīku aprakstu par citu dalībvalsti, jo īpaši Vācijas, Spānijas, Francijas, Somijas un Grieķijas pieņemtajiem pasākumiem, lai samazinātu elektroenerģijas izmaksas, kas rodas energoietilpīgiem uzņēmumiem, un lai novērstu to pārceļšanu ārpus ES. Itālija norāda, ka minētie pasākumi atšķirīgos veidos rada tādas pašas ekonomiskās sekas, ko izraisa Itālijas preferenciālais tarifs. Tā uzsver, ka būtu vēlams, lai ES saskaņotu minētos pasākumus tā, lai izlīdzinātu konkurences apstākļus starp Eiropas uzņēmumiem un to konkurentiem trešajās valstīs. Tomēr īstermiņā Itālijas pieņemtie pasākumi nav jāuzskata par atbalstu, un tie jānovērtē, izmantojot tos pašus kritērijus, kurus izmanto, lai novērtētu citu dalībvalstu ieviestos pasākumus.

6. PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS

6.1. Izmeklēšanas laikposms un materiālais konteksts

- (131) Vispirms Komisija uzskata par nepieciešamu noskaidrot izmeklēšanas laikposmu un materiālo kontekstu, kas definēts lēmumos par procedūras uzsākšanu.

⁽⁵⁹⁾ Sabiedriska apspriešanās par Eiropas metalurģijas rūpniecības konkurētspēju attiecībā uz ietekmi, ko rada enerģētikas un izejvielu piegādes.
http://ec.europa.eu/enterprise/non_ferrous_metals/consultation.htm

6.1.1. 2004. gada procedūra (lieta C 38/A/04)

- (132) Nepieciešamība pēc minētā paskaidrojuma rodas tādēļ, ka laikposmā, kad 2004. gada aprīlī stājās spēkā 2004. gada dekrēts, *Alcoa* preferenciālais tarifs tika piešķirts kā valsts atbalsts (*Alumix* lēmums) līdz 2005. gada decembrim ⁽⁶⁰⁾.
- (133) Ņemot vērā, ka vienlaikus spēkā bija *Alumix* režīms un 2004. gadā apstrīdētie noteikumi, jānoskaidro, vai 2004. gada lēmumā par procedūras uzsākšanu apstrīdēja *Alcoa* tarifa termiņa pagarinājumu, mainot sākotnējo *Alumix* režīma termiņu (sākot no 2006. gada 1. janvāra), vai tajā apstrīdēja arī pašu *Alumix* režīmu 2004.–2005. gada laikposmā saistībā ar tā finanšu mehānismā veiktajām izmaiņām.
- (134) Rūpīgi izlasot lēmumu, secināts, ka ar to kopumā apstrīd jauno tarifu režīmu, kas ieviests ar 2004. gada dekrētu ieinteresēto saņēmēju labā (*Portovesme Srl, ILA Spa, Euroaluminia Spa un Alcoa*), un to nevar interpretēt kā tādu, kas apstrīd pašu *Alumix* režīmu. Minēto secinājumu pamato ar šādām piezīmēm.
- (135) Pirmkārt, attiecīgā pasākuma izskatīšana ir globāla, un visi saņēmēji ir vienlīdzīgi. Jo īpaši *Alcoa* atšķirīgā juridiskā pozīcija, jo tā ir *Alumix* pilnvarotā tarifa saņēmēja, nav precīzi aprakstīta un novērtēta.
- (136) Otrkārt, ar Komisijas apsvērumiem par būtisko atšķirību starp *Alumix* režīmu un jauno tarifu režīmu ⁽⁶¹⁾ pierāda tikai to, ka *Alumix* lietā definētos secinājumus nevar attiecināt uz jauno tarifu režīmu, ņemot vērā atšķirīgo finansēšanas režīmu.
- (137) Treškārt, ja ar 2004. gada lēmumu par procedūras uzsākšanu bija paredzēts apstrīdēt sākotnējo *Alumix* režīmu, tajā būtu citēts juridiskais pamats, ar ko atļāva piešķirt

⁽⁶⁰⁾ Patiesībā Itālija uzskata, ka 2004. gada dekrētu nekad nepiemēroja uzņēmumam *Alcoa*, jo tas, pamatojoties uz 1995. gada dekrētu, varēja turpināt izmantot tarifu līdz 2005. gada 1. decembrim. Komisijai nav jāinterpretē Itālijas likumi, lai noteiktu, vai tas ir pareizi vai nav, jo tikai Itālijas tiesas var sniegt galīgās norādes šajā jautājumā. Tomēr Komisija uzskata, ka 2004. gada dekrēts nekad netika ne atcelts, ne grozīts, lai tā darbības jomu attiecinātu uz citiem uzņēmumiem, nevis *Alcoa*. Faktiski *Alcoa* tarifu turpināja maksāt, pamatojoties uz reglamentējošo režīmu, ko ieviesa AEEG (kas citēts 2004. gada lēmumā par uzsākšanu).

⁽⁶¹⁾ Ņemot vērā pieejamo informāciju, Komisijai ir šaubas, ka attiecīgais pasākums ir analogs pasākumam, ko Komisija novērtēja un apstiprināja 1996. gadā. 1996. gadā ENEL bija vienīgais enerģijas ražotājs un izplatītājs Itālijā, un samazinātais elektroenerģijas tarifs, ko ENEL piešķīra *Alcoa* par labu *Alumix Spa*, tika salīdzināts ar elektroenerģijas ražošanas vidējām robežizmaksām attiecīgajā periodā. Turpretim šajā gadījumā Itālijas iestādes selektīvi iejaucas liberalizētā tirgū, atbalstot dažus uzņēmumus, lai kompensētu starpību starp tirgus cenu, kas saskaņota ar jebkuru elektroenerģijas ražotāju, un 1996. gadā fiksēto preferenciālo tarifu.

sākotnējo režīmu (1995. gada dekrēts), un būtu sniegti paskaidrojumi par iemesliem, kādēļ tarifu mehānisms, kurā veica grozījumus ar jauno reglamentējošo shēmu, radīja pamatu secinājumiem, kurus Komisija definēja *Alumix* lietā, pirms bija beidzies režīma darbības termiņš.

- (138) Komisija turklāt uzskata, ka attiecībā uz *Alcoa* 2004. gada lēmums par procedūras uzsākšanu apstrīd *Alumix* režīma termiņa pagarinājumu pēc tā termiņa beigām, tas ir, pēc 2005. gada 31. decembra. 2004. gada izmeklēšanā izskatītais periods tādējādi attiecās tikai uz periodu, kas sākas 2006. gada 1. janvārī.
- (139) Tomēr minētajā dienā 2004. gada dekrētu faktiski aizstāja Likums Nr. 80/2005, kas stājās spēkā 2006. gada 1. janvārī (sk. 48. un 142. apsvērumu). Tādēļ minētais dekrēts būtībā neattiecas uz šo izmeklēšanu.

6.1.2. 2006. gada procedūra (lieta C 36/B/06)

- (140) 2006. gada lēmuma formulējums par procedūras uzsākšanu nav interpretējams, un ar to neapšaubāmi apstrīd nevis pašu *Alumix* režīmu, bet gan tarifa darbības termiņa pagarinājumu līdz 2010. gadam, kas noteikts ar Likumu Nr. 80/2005 ⁽⁶²⁾.
- (141) Attiecībā uz 2006. gada izmeklēšanas periodu Komisija secina, ka šajā gadījumā nav pārklāšanās starp *Alumix* režīmu, kura termiņš beidzās 2005. gada decembrī, un apstrīdēto tarifa darbības termiņa pagarinājumu, kas stājās spēkā 2006. gada 1. janvārī (sk. iepriekš 48. apsvērumu). Tas ir apstiprināts Tiesas lēmuma 132. punktā.

6.1.3. Secinājumi par lēmuma darbības jomu

- (142) Tā kā 2006. gada 1. janvārī 2004. gada dekrētu aizstāja ar Likumu Nr. 80/2005, šis juridiskais pamats vairs tiešā veidā neattiecas uz izmeklēšanu. Izmeklēšana turklāt attiecas uz konkrētu pasākumu: *Alcoa* tarifa pagarinājumu no 2006. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim, kas īstenots saskaņā ar Likumu Nr. 80/2005 saistībā ar attiecīgajiem reglamentējošiem noteikumiem, kurus pieņēmusi AEEG. Turklāt, ja Itālija uzskata, ka, neraugoties uz Likuma Nr. 80/2005 pieņemšanu, 2004. gada dekrētu var izmantot kā juridisko pamatu laikposmā no 2006. gada janvāra līdz 2007. gada jūnijam, šā lēmuma secinājumi jāuzskata par piemērojamiem arī uz pasākumu, kas ieviests ar 2004. gada dekrētu ⁽⁶³⁾.

⁽⁶²⁾ Tas īstenots ar AEEG Lēmumiem Nr. 148/04 un Nr. 217/05.

⁽⁶³⁾ Neatkarīgi no juridiskā pamata ir veiktas izmaiņas iepriekš (jo īpaši 42. apsvērumā) aprakstītajā administratīvajā mehānismā, un turklāt aizvien ir piemērojams secinājums, ka ir notikusi pāreja no faktiskā tarifa uz darbības atbalstu, un tādējādi tiek sniegts jauns atbalsts.

6.2. Valsts atbalsts saskaņā ar EK līguma 87. panta 1. punktu

(143) Saskaņā ar EK līguma 87. panta 1. punktu pasākums veido valsts atbalstu, ja kopumā tiek ievēroti šādi nosacījumi: pasākums a) piešķir saņēmējam ekonomiskas priekšrocības, b) ir valsts vai no valsts līdzekļiem piešķirts; c) ir selektīvs, d) iespaido Kopienas iekšējo tirdzniecību un var radīt konkurences traucējumus ES.

(144) Gan Itālija, gan *Alcoa* uzskata, ka minētais tarifs neveido valsts atbalstu.

6.2.1. Priekšrocību piešķiršana

(145) Provizoriski Komisija konstatē, ka tarifa režīma ietvaros, kas paredzēts ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, valsts iejaucas, lai saglabātu elektroenerģijas piegādes cenu, kas ir ievērojami zemāka nekā cena, ko *Alcoa* varēja iegūt (un bija ieguvusi) reālos tirgus apstākļos. Ja *Alcoa* būtu spējīgs iegūt šādu samazinātu cenu tieši no kāda elektroenerģijas piegādātāja attiecīgajos reģionos, valstij nebūtu bijis nepieciešams iejaukties. Ne Itālija, ne *Alcoa* neapstrīd apgalvojumu par to, ka attiecīgajos reģionos pašreizējās tirgus cenas ir augstākas nekā faktiskās cenas, ko maksā *Alcoa*, pateicoties *Cassa Conguaglio* piešķirtajai kompensācijai.

(146) Attiecībā uz metodi, ko piedāvājusi *Alcoa*, lai novērtētu, vai piešķirtas priekšrocības (ja preferenciālā cena ir zemāka par cenu, kuru varēja iegūt pilnībā konkurētspējīgā tirgū), pirmkārt, jāatzīst, ka šis arguments jau tika noraidīts Tiesas lēmumā (71. punkts). Ne Kopienas tiesas, ne Komisija nekad nav ņēmušas vērā apstākļus, kuri atkārtojas iespējamajā uzlabotajā tirgū, lai novērtētu jautājumu par priekšrocību piešķiršanu. Atsauces shēmu vienmēr veido apstākļi, kuri atkārtojas reālajā tirgū, kā izriet, piemēram, no lietas par holandiešu "dārzkopjiem" ⁽⁶⁴⁾, kurā Komisija pārbaudīja tirgus dalībnieku tirgus ekonomikā, lai novērtētu priekšrocības attiecībā uz konkrētām gāzes cenām.

(147) Turklāt saskaņā ar *Alcoa* argumentiem, ja tirgus nedarbojas pareizi, būtu pamatoti, ka viena dalībvalsts nosaka cenas, kuras simulē faktiskas konkurences apstākļus. Ja par atsaucē shēmu tiktu izmantots pilnībā konkurētspējīgs tirgus, šādā veidā valsts noteiktas cenas nesniegtu nekādas priekšrocības. Šī loģika ir pretrunā principam, kas ir labi nostiprinājies Kopienas judikatūrā, proti, tas, ka viena dalībvalsts, izmantojot vienpusējus pasākumus,

cenšas tuvināt konkurences apstākļus noteiktā ekonomikas nozarē, kuri dominē citās dalībvalstīs, nevar šādiem pasākumiem atņemt valsts atbalsta būtību. ⁽⁶⁵⁾ Komisija uzskata, ka iepriekš minēto principu piemēro analogā veidā situācijās, kurās viena dalībvalsts plāno tuvināt konkurences apstākļus tādiem apstākļiem, kas dominē pilnībā konkurētspējīgā tirgū.

(148) Turklāt, ja ņemtu vērā *Alcoa* priekšlikumu, subsīdijas, ko piešķirušas dalībvalstis, lai izlīdzinātu atšķirības starp liberālu tirgus cenu, par ko vienojušies divi tirgus dalībnieki, un teorētisko cenu, par kuru varētu vienoties pilnas konkurences apstākļos, neveidotu valsts atbalstu. Tas padarītu par neesošu primāro mērķi kontrolēt valsts atbalstus.

(149) *Alcoa* tomēr uzskata, ka tieši šo metodi Komisija izmantoja *Alumix* lietā.

(150) Komisija norāda uz to, ka *Alumix* lietā izmantotā metode attiecās tikai uz ļoti konkrētu situāciju. *Alumix* lietā tarifu piešķir *ENEL*, kas tolaik bija valsts iestāde, kura piešķir elektroenerģiju monopola režīmā elektroenerģijas tirgū, kas vēl nebija liberalizēts ⁽⁶⁶⁾. Ņemot vērā situāciju, Komisijai bija jānoskaidro, vai *ENEL* piemēroja maksliģi pazeminātu cenu vai tas rikojās kā racionāls tirgus dalībnieks. Ņemot vērā *ENEL* monopolstāvokli elektroenerģijas ražošanā un sadalē, nebija pieejama neviena tirgus cena, uz kuru Komisija varētu atsaukties, lai novērtētu, vai tika piešķirtas priekšrocības. Turklāt Komisija bija izveidojusi metodi, lai noteiktu teorētiski viszemāko tirgus cenu, par kuru racionāls piegādātājs būtu gatavs pārdot elektroenerģiju savam "labākajam klientam" (lielākais patērētājs, kuram ir vienmērīga patērētāja profils) īpašajos Sardinijas un Veneto tirgus apstākļos. Patiesi racionāls piegādātājs būtu mēģinājis segt vismaz savas ražošanas robežizmaksas, kā arī daļu fiksēto izmaksu.

(151) Tomēr šī metode nav vispārpiemērojama – to nevar piemērot, neņemot vērā sākotnējo kontekstu, kurā cenu vairs nenosaka valsts monopoluzņēmums, bet par kurām brīvi vienojas tirgū, un *Alcoa* cenu vairs nevar interpretēt kā parasta komerciāla darījuma rezultātu, jo tā, neapšaubāmi, ir subsidēts tarifs. Saskaņā ar notikumiem, kuri aprakstīti iepriekš 39. un 43. apsvērumā, režīms vairs neietver "tarifu" tiešā nozīmē, jo tā vairs nav cena, ko piemēro *Alcoa* piegādātājs, vai neto cena, ko tas finansē, bet gan "galīgā cena", kas rodas no *Cassa Conguaglio* piešķirtās kompensācijas, attiecībā uz cenu, ko maksā *Alcoa* piegādātājam. Turklāt *Alumix* lēmumā izstrādātā analīze, kurā izpētīta *ENEL* rīcība, acīmredzami nav atbilstīga, kā apliecināts Tiesas lēmumā, jo īpaši 132. punktā.

⁽⁶⁴⁾ Komisijas 1985. gada 13. februāra Lēmums 85/215/EEK par dabasgāzes preferenciālo tarifu piešķiršanu holandiešu dārzkopjiem (OV L 97, 4.4.1985., 49. lpp.).

⁽⁶⁵⁾ Sk., piemēram, Eiropas Kopienas Tiesas lēmumu lietā Itālija pret Komisiju, lieta C-372/97 (krājums, 2004, I-3679), 67. punkts.

⁽⁶⁶⁾ Pirmā direktīva par liberalizāciju, Direktīva 96/92/EEK (sk. 21. piezīmi) tika īstenota Itālijā ar dekrētu 79/1999.

- (152) Tā kā *Alumix* kritēriji nav atbilstīgi, lai novērtētu, vai faktiskais tarifu režīms sniedz priekšrocības *Alcoa*, tikpat neatbilstīgi ir arī Itālijas un *Alcoa* iesniegtie aprēķini, lai pierādītu, ka cena aizvien ir saderīga ar *Alumix* kritērijiem, jo sedz *ENEL* ražošanas robežizmaksas.
- (153) Jebkurā gadījumā Komisija uzskata, ka Itālijas un *Alcoa* iesniegtajos aprēķinos nav pietiekamā mērā novērtēta cena, ko *Alcoa* maksātu "normālos apstākļos" pilnībā konkurētspējīgā tirgū, arī pieļaujot to, ka ražotāja ražošanas robežizmaksas varētu veidot piemērotu salīdzināšanas kritēriju.
- (154) Jo īpaši *IPEX* minimālās cenas, kuras pēc *Alcoa* uzskatiem norāda uz to, cik *Alcoa* "parasti" maksātu pilnībā konkurētspējīgā tirgū (EUR 20), atbilst ražošanas robežizmaksām bāzes slodzes (lētākajās) centrālēs. Tomēr šādu iekārtu elektroenerģiju pārdod par zemu cenu tikai ārpus intensīva patēriņa stundām⁽⁶⁷⁾. Intensīva patēriņa stundās visu saražoto elektroenerģiju (arī to, ko ražo bāzes slodzes centrālēs) pārdod par daudz augstāku cenu, jo cenu nosaka *mid-merit* ražošanas iekārta vai iekārta, kas darbojas pa stundām⁽⁶⁸⁾. *Alcoa* patērē elektroenerģiju ne tikai ārpus intensīva patēriņa stundām, bet gan 24 stundas diennaktī. Turklāt, lai cena būtu reprezentatīva, cenai, kas ticamā veidā atspoguļo perfektu konkurenci, jābūt vidējai svērtajai cenai, kurā ņemtas vērā zemas cenas, ko piemēro ārpus intensīva patēriņa stundām, kā arī augstas cenas, ko piemēro intensīva patēriņa stundās.
- (155) Sardīnijā, kurā nav dabasgāzes, ogļu elektrostacijas nosaka cenu gada lielākajā daļā – 80 %, turpretim mazuta spēkstacijas nosaka cenu gada pārējā daļā – 20 %. Arī izmantojot pārāk hipotētiskās *Alcoa* aplēses par oglekļa (EUR 20/MWh) un mazuta (EUR 60/MWh) ražošanas robežizmaksām, vidējās svērtās izmaksas būtu tuvākas EUR 28/MWh, tas ir, augstākai cenai par EUR 26/MWh, ko patlaban maksā *Alcoa*. Turklāt Komisija uzskata, ka vismaz attiecībā uz Sardīniju *Alcoa* tarifs ir zemāks par elektroenerģijas ražotāju ražošanas robežizmaksām un tādēļ neatbilstu *Alumix* kritērijiem, ja arī tie būtu piemērojami.
- (156) *Alcoa* un Itālija uzskata, ka Komisija kļūdās, ierosinot izmantot *IPEX* vidējās minimālās cenas, lai aptuveni noteiktu tirgus cenu, ko lieli rūpnieciskie klienti parasti
- maksātu attiecīgajos reģionos (sk. 83. apsvērumu). Tā ir kļūdaina 2006. gada lēmuma par procedūras uzsākšanu interpretācija. Minētajā lēmumā ar salīdzinājumu starp *IPEX* vidējām cenām tikai radīja šaubas par apgalvojumu, ka elektroenerģijas cenas Sardīnijā bija lielā mērā augstākas nekā citos Itālijas reģionos. Komisija norādīja, ka starpība starp *IPEX* vidējām cenām katrā atsevišķā reģionā varēja norādīt uz atšķirībām divpusējo cenu mērogā.
- (157) Jo īpaši Komisija nekad nav norādījusi, ka *IPEX* vidējās cenas varēja būt aptuvena norāde uz tirgus cenu, ko varēja iegūt *Alcoa*. Šajā gadījumā nebija vajadzīgs veikt cenu tuvināšanu. Saskaņā ar pieejamo informāciju *Alcoa* bija noslēgusi līgumu ar *ENEL* par nominālo cenu, kas bija aptuveni tāda pati kā standarta tarifs, ko *ENEL* piemēroja piegādēm augstsprieguma tīklos. Pamatojoties uz šādu līgumu, jānovērtē uzņēmuma izmantotās priekšrocības un jāaplēš to apjoms.
- (158) Visbeidzot, ar minēto tarifu samazina nodevas, kas noteiktas līgumā ar *ENEL*, un kurām parasti vajadzētu negatīvi ietekmēt uzņēmuma budžetu, tādēļ saskaņā ar iedibināto judikatūru, pasākums sniedz *Alcoa* ekonomiskas priekšrocības⁽⁶⁹⁾. Komisija uzskata, ka priekšrocības ir kompensējošās iemaksas no *Cassa Conguaglio*, kuras sedz starpību starp līgumā noteikto cenu un preferenciālo cenu. Minētais secinājums attiecas uz abām *Alcoa* lietuvēm Sardīnijā un Veneto.

6.2.2. Selektivitāte

- (159) Tā kā preferenciālo elektroenerģijas tarifu piešķir tikai *Alcoa*, piešķirtā priekšrocība ir selektīva.

6.2.3. Valsts līdzekļi un valsts atbildība

- (160) Saskaņā ar iedibināto judikatūru priekšrocību var definēt kā valsts atbalstu saskaņā ar EK līguma 87. panta 1. punktu tikai tad, ja to tieši vai netieši piešķir, izmantojot valsts līdzekļus⁽⁷⁰⁾, un valsti var saukt pie atbildības⁽⁷¹⁾.

- (161) Kā aprakstīts 43. apsvērumā, konkrēto tarifu finansē, izmantojot parafiskālu nodevu, ko kā elektroenerģijas komponentu A4 iekasē *Cassa Conguaglio*. Šāda nodeva ir obligāta, jo tā paredzēta ar *AEEG* lēmumiem, ar ko īsteno valsts tiesību aktus. *Cassa Conguaglio* ir ar likumu izveidota valsts iestāde, kas veic darbības, ņemot vērā precīzus norādījumus, kuri izklāstīti *AEEG* lēmumos.

⁽⁶⁷⁾ Intensīva patēriņa stundas ir tikai stundas darb dienās laikposmā no plkst. 8.00 līdz 20.00.

⁽⁶⁸⁾ Centrālēs klasificē pēc tā saucamā saimnieciskā izdevīguma principa, sākot no centrālēm ar viszemākajām robežizmaksām īsā laikposmā (svārstīgas elektroenerģijas ražošanas izmaksas, kuras ietvertas mazuta un CO₂ izmaksas) līdz centrālēm ar visaugstākajām cenām. Katrā konkrētā brīdī centrālēs konkurē ar robežizmaksām, un tām ir jāražo elektroenerģija saskaņā ar vietu, kāda tām ir saimnieciskā izdevīguma ziņā: pirmkārt, elektrocentrālēs, pēc kurām seko kodolspēkstacijas, gāzes spēkstacijas, mazuta spēkstacijas, tiklīdz visu iesaistīto spēkstaciju ražošana apmierina pieprasījumu. Pēdējā pieprasītā centrālē tiek saukta par robežizmaksu centrāli, un tās robežizmaksas nosaka elektroenerģijas cenu katrā konkrētā dienas brīdī (sistēmas līdzsvarošanas cena).

⁽⁶⁹⁾ Tiesas 1996. gada 26. septembra lēmums lietā Francija pret Komisiju, Lieta C-241/94 (krājums, 1996., I-4551. lpp.), 34. punkts.

⁽⁷⁰⁾ Sk. cita starpā 58. punktu lietā *Preussen-Elektra*.

⁽⁷¹⁾ Sk. cita starpā Eiropas Kopienų Tiesas 2002. gada 22. maija lēmumu lietā C-482/99 Francija pret Komisiju (*Stardust Marine*) (krājums, 2002., I-4397. lpp.), 24. punkts.

- (162) Aizvien saskaņā ar konsolidēto judikatūru, ieņēmumi no nodevas, kas ir obligāta, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, un ko maksā ar likumu izveidotai iestādei, veido valsts līdzekļus atbilstīgi EK līguma 87. panta 1. punktam, ja tie ir paredzēti tāda pasākuma finansēšanai, kas atbilst minētajā pantā noteiktajiem kritērijiem ⁽⁷²⁾.
- (163) Lai pamatotu apgalvojumu par to, ka minētais pasākums netiek finansēts, izmantojot valsts līdzekļus, *Alcoa* un Itālija izmanto judikatūru *Preussen-Elektra* ⁽⁷³⁾ un *Pearle* ⁽⁷⁴⁾. Abas puses uzskata, ka nepieciešamie līdzekļi tarifa finansēšanai no privātiem subjektiem (elektroenerģijas patērētājiem) tiek nodoti privātam subjektam (*Alcoa*), turpretim valsts tikai pieņem likumu, ar ko nosaka pieprasīto summu maksājumiem, un tai nav pilnvaru izmantot līdzekļus, izņemot gadījumus, kad jāpiemēro likumā paredzētais režīms. Jo īpaši Itālija un *Alcoa* uzskata, ka *Cassa Conguaglio* nekontrolē līdzekļus un ir vienkāršs grāmatvedības starpnieks.
- (164) *Preussen-Elektra* lietā Tiesa uzskatīja, ka saistības, kas uzliktas privātajiem elektroenerģijas sadales uzņēmumiem iegādāties elektroenerģiju, kura iegūta no atjaunojamiem enerģijas avotiem par minimālo cenu, kas augstāka par minētās elektroenerģijas reālo ekonomisko vērtību, neveido valsts atbalstu, jo pasākums neietver nekādu tiešu vai netiešu valsts līdzekļu piešķiršanu. Itālija un *Alcoa* uzskata, ka šis gadījums ir tāds pats kā lieta *Preussen-Elektra*, jo līdzekļus no privātām personām (elektroenerģijas patērētāji) nodod citai privātai personai (*Alcoa*), un valstij nav nekādas kontroles pār minētajiem līdzekļiem.
- (165) Komisija norāda, ka *Preussen-Elektra* lietā līdzekļus, kas nepieciešami, lai finansētu pasākumu, tiešā veidā piešķir atjaunojamās enerģijas sadales uzņēmumi, un tie nenonāca valsts iestādes rīcībā. Šādā sistēmā pārskaitāmās summas tiešām nevarēja būt dalībvalsts iestāžu rīcībā. Savukārt minētajā gadījumā summas, pirms tās tika pārskaitītas galīgajam saņēmējam, nonāca valsts iestādes *Cassa Conguaglio* rīcībā. Turklāt *Preussen-Elektra* judikatūra attiecas uz atšķirīgu faktisko ietvaru un nav saistāma ar konkrēto gadījumu.
- (166) *Pearle* judikatūra savukārt sniedz tiešāk saistītas norādes. Tomēr Komisijas veiktā minētās judikatūras interpretācija atšķiras no detalizētās Itālijas un *Alcoa* veiktās interpretācijas. *Pearle* lietā Tiesa secināja, ka īpašos apstākļos ieņē-
- mumi no nodevas, kas tiek pārskaitīti valsts iestādei, neveido valsts līdzekļus. *Pearle* lietā pasākumus pilnībā finansēja no ekonomikas nozares vienīgi pēc minētās nozares iniciatīvas. Līdzekļus iekasēja, izmantojot para-fiskālu nodevu, kas tika pārskaitīta valsts iestādei, kuras rīcībā šādu līdzekļu nedrīkstēja būt. Turklāt bija sakritība starp subjektiem, kas maksāja nodevu, un tādiem, kas izmantoja ieguvumus no minētā pasākuma.
- (167) Itālija un *Alcoa* uzskata, ka *Pearle* lietā galvenais kritērijs ir noteikt, vai valstij ir tiesības, ka tās rīcībā ir citi līdzekļi papildus tiem, kurus izmanto likumā paredzētā režīma piemērošanai. Tās uzskata, ka *Cassa Conguaglio* nav nekādas rīcības brīvības attiecībā uz līdzekļu piešķiršanu, kuri ir paredzēti tarifu finansēšanai un kurus nekad nedrīkst pieskaitīt pie "valsts finanšu līdzekļiem". Turklāt Itālija un *Alcoa* uzskata, ka valsts nedrīkst brīvi rīkoties ar šādiem līdzekļiem, un tādēļ tie neveido valsts līdzekļus.
- (168) Provizorisks novērojums ir tāds, ka, lai arī dažus kritērijus *Pearle* lietā var subjektīvi uzskatīt par svarīgākiem, *Pearle* lietā nav "galvenā kritērija". Lietā uzskaitītie apstākļi ir kumulatīvi. Šādu interpretāciju sniedza arī Pirmās instances tiesa *Ear Salvat* ⁽⁷⁵⁾ lietā, kad, ņemot vērā katru *Pearle* kritēriju, izskatīja minētajā lietā apstrīdēto fiskālo nodevu.
- (169) Pirms izskatīt *Cassa Conguaglio* nozīmi, Komisija noskaidroja, vai tika izpildīti citi *Pearle* lietā uzskaitītie kritēriji. Ir skaidrs, ka atšķirībā no *Pearle* lietas *Alcoa* tarifu ieviesa pēc valsts iniciatīvas, nevis pēc ekonomikas nozares iniciatīvas. Turklāt *Pearle* lietā pasākuma saņēmēji bija arī vienīgie līdzekļu devēji, un tādēļ valsts iestādes iejaukšanās neradīja priekšrocības, ar ko radītu papildu izmaksas valstij. Konkrētajā gadījumā saņēmējam *Alcoa* nav jāmaksā finanšu nodeva, tādēļ šāds slogs jāuzņemas tikai elektroenerģijas lietotājiem. Turklāt nevar pamatot atsaukties uz judikatūru *Pearle*, ņemot vērā *Alcoa* un Itālijas apgalvojumu, ka *Cassa Conguaglio* ir vienkāršs grāmatvedības starpnieks.
- (170) Attiecībā uz *Cassa Conguaglio* Komisija norāda, ka saskaņā ar konsolidēto judikatūru "netiek noteikta atšķirība starp lietām, kurās atbalstu tiešā veidā piešķir valsts, un tādām,

⁽⁷²⁾ Sk. Eiropas Kopienų Tiesas lēmumus lietā C-78/76, *Steinike & Weing* (krājums, 1977., 595. lpp.) un lietā C-47/69, Francijas tekstilrūpniecības nozare (krājums, 1970., 487. lpp.).

⁽⁷³⁾ Sk. 45. zemsvītras piezīmi.

⁽⁷⁴⁾ Sk. 46. zemsvītras piezīmi.

⁽⁷⁵⁾ Pirmās instances tiesas 2007. gada 20. septembra lēmums *Earl Salvat* pret Komisiju, lieta T-136/05, vēl nav publicēta, 137.–165. punkts.

kurās to piešķir valsts vai privāta iestāde, ko izveidojusi vai norīkojusi valsts”⁽⁷⁶⁾. Turklāt *Cassa Conguaglio* publiskais vai privātais statuss nav noteicošais, lai piemērotu noteikumus par valsts atbalstu. Tas, ka *Cassa Conguaglio* ir valsts iestāde, neliek automātiski piemērot EK līguma 87. pantu⁽⁷⁷⁾. Tāpat arī valsts iestādes iekļaušanās kā tāda neizslēdz minētā panta piemērošanu⁽⁷⁸⁾.

(171) Tomēr analīze ir nepietiekama, ja izskata tikai *Cassa Conguaglio* kā valsts iestādes pilnvaras. Jānoskaidro, vai kopumā valsts tiešā veidā vai, izmantojot kādu citu tās norīkotu iestādi, var kontrolēt līdzekļus, ar ko finansē tarifu. Būtu jāizmanto tāda pati pārbaude, ja *Cassa Conguaglio* būtu privāta iestāde.

(172) Nesenais lēmums *Essent*⁽⁷⁹⁾ lietā sniedz galīgos norādījumus šajā jautājumā. Lietā *Essent* Nīderlande bija ar likumu ieviesusi elektroenerģijas tarifu papildmaksu. Papildmaksu maksāja elektroenerģijas patērētāji tīkla operatori, kuri savukārt pārskaitīja ienākumus uzņēmumam *SEP*. *SEP* nebija rīcības brīvības līdzekļu pārvaldībā, un tas darbojās stingrā iestāžu uzraudzībā. Tiesa secināja, ka ienākumi no papildmaksas veidoja valsts līdzekļus, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem: papildmaksu ieviesa ar valsts tiesību aktiem, un tā turklāt veidoja nodokli. *SEP* bija pilnvaras izmantot ienākumus no papildmaksas tikai likumā noteiktajos nolūkos, turklāt līdzekļus uzraudzīja valsts, un valsts iestādes varēja ar tiem brīvi rīkoties. Tiesa uzskatīja, ka šādi elementi bija pietiekami, lai noteiktu, ka attiecīgie fondi bija valsts līdzekļi.

(173) Ir acīmredzamas līdzības ar konkrēto lietu. Papildmaksas, ko izmantoja, lai finansētu *Alcoa* režīmu, tika ieviesta ar likumu, tāpat kā *Essent* lietā. *Cassa Conguaglio* veica tādas pašas darbības kā *SEP*, jo tā centralizē un pārvalda ieņēmumus no parafiskālās nodevas, un tai noteikti tādi paši ierobežojumi, ņemot vērā to, ka ieņēmumus no papildmaksas tā nevar izmantot nolūkiem, kas nav paredzēti ar

likumu (preferenciālu tarifu režīmu finansēšana). Valsts spēj kontrolēt un novirzīt līdzekļu izmantojumu: *Cassa Conguaglio* veic grāmatvedības funkcijas pēc precīziem *AEEG* norādījumiem, kura darbojas saskaņā ar tai piešķirtajām valsts pilnvarām un/vai, īstenojot valsts tiesību aktus (sk. iepriekš 26. un 27. apsvērumu). Turklāt *Cassa Conguaglio* pārvaldītos līdzekļus pastāvīgi uzrauga valsts.

(174) Minētā analīze ir saderīga ar to, ko Komisija izstrādāja lēmumā par Itāliju attiecībā uz “izmaksām, kas nav atgūstamas elektroenerģijas nozarē”⁽⁸⁰⁾, kurā valsts līdzekļi bija klasificēti kā līdzekļi, ko *Cassa Conguaglio* pārvaldīja kontā A6.

(175) Jebkurā gadījumā *Cassa Conguaglio* fondu pārvaldīto valsts līdzekļu dabu apstiprināja neapstrīdamā veidā ar neseno Pirmās instances tiesas judikatūru *Iride*⁽⁸¹⁾ lietā.

(176) Augstākā kasācijas tiesa jau 2003. gada 3. aprīlī Lēmumā Nr. 11632/03 bija secinājusi, ka *Cassa Conguaglio* nebija juridiskas personas statuss atšķirībā no Itālijas valsts, un tieši valsts tika uzskatīta par *Cassa Conguaglio* pārskaitīto summu īpašnieci, arī ja minētās summas ieskaitīja privātas personas un tās bija paredzētas privātiem uzņēmumiem. *Iride* lietā sūdzību iesniedzēji *Iride Spa* un *Iride Energia Spa* bija Pirmās instances tiesā pārsūdzējuši Komisijas lēmumu, ar ko *Cassa Conguaglio* kontā A6 pārvalditie fondi tika klasificēti kā valsts līdzekļi. Pārsūdzētāju iesniegtie argumenti bija ļoti līdzīgi *Alcoa* iesniegtajiem argumentiem. Pārsūdzētāji apstrīdēja Augstākās kasācijas tiesas lēmuma būtību, norādot, ka *Cassa Conguaglio* bija tikai vienkāršs grāmatvedības starpnieks starp privātpersonām, kurām bija finansiālas saistības, un subjektiem, kuri iekasēja summas, un *Cassa Conguaglio* pat uz īsu laika posmu nedrīkstēja izmantot iekasētās summas. Pārsūdzētāji arī apstrīdēja judikatūras *Preussen-Elektra* piemērojamību.

(177) Pirmās instances tiesa 2009. gada 11. februāra lēmumā puda skaidru nostāju par minēto jautājumu. Uzsvērusi, ka Augstākās kasācijas tiesas kompetencē nebija apstrīdēt Itālijas valsts tiesību aktu interpretāciju, Tiesa apstiprināja, ka *Cassa Conguaglio* A6 kontā ieskaitītās summas jāklasificē kā valsts līdzekļi ne tikai tādēļ, ka tās ir valsts īpašums, bet arī tādēļ, ka tās tiek nepārtraukti uzraudzītas⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁶⁾ Sk. Eiropas Kopienų Tiesas 1988. gada 7. jūnija lēmumu lietā Grieķija pret Komisiju, Lieta C-57/86 (krājums, 1988., I-2855. lpp.), 12. punkts. *Preussen-Elektra*, sk. turpat; Eiropas Kopienų Tiesas 2003. gada 20. novembra prejudiciāls nolēmums *Gemo*, Lieta C-126/01 (krājums, 2003., I-13769. lpp.), 23. punkts.

⁽⁷⁷⁾ Lēmumi *Stardust Marine*, sk. turpat; *Pearle*, sk. turpat; un *Earl Salvat*, sk. turpat.

⁽⁷⁸⁾ *Alcoa* uzskata, ka, pamatojoties uz tarifu mehānismu, ko iepriekš ieviesa ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, tarifa finansēšanai nepieciešamos līdzekļus pārvaldīja privātie sadales uzņēmumi, tādēļ tie neveidoja valsts līdzekļus. Tā kā konkrētajā gadījumā tarifu mehānisms netiek apstrīdēts, minētajā punktā definētie apsvērumi ļauj Komisijai noraidīt *Alcoa* apgalvojumu. Sadales uzņēmumu privātais raksturs pats par sevi nav izšķirošais, lai noteiktu lieta iesaistīto līdzekļu dabu.

⁽⁷⁹⁾ Eiropas Kopienų Tiesas 2008. gada 17. jūlija lēmums *Essent Netwerk Noord v. Aluminium Delfzijl*, lieta C-206/06, vēl nav publicēta, 69. un 70. punkts.

⁽⁸⁰⁾ Komisijas 2004. gada 1. decembra Lēmums C(2004) 4333, lieta Nr. 490/2000 – Itālija “neatgūstamās izmaksas elektroenerģijas sektorā”.

⁽⁸¹⁾ Pirmās instances tiesas 2009. gada 11. februāra lēmums lietā T-25/07, *Iride*, vēl nav publicēta, 39. punkts.

⁽⁸²⁾ Sk. turpat, 28. punkts.

- (178) Šis secinājums attiecas uz *Cassa Conguaglio* kontu A6, kas finansē neatgūstamās izmaksas elektroenerģijas nozarē. Tomēr šādu secinājumu loģiskā veidā var attiecināt arī uz kontu A4, kas finansē apstrīdēto tarifu. Augstākās kasācijas tiesas lēmuma pamatā bija arī juridiskās personas *Cassa Conguaglio* analīze, un konstatētais fakts par valsts īpašumu attiecas uz visām *Cassa* ieskaitītajām summām. To pašu var attiecināt uz Pirmās instances tiesas secinājumu par to, ka valsts var kontrolēt *Cassa* pārvaldītos līdzekļus. Nav nekādas atšķirības starp kontu A6 un kontu A4, izņemot līdzekļu novirzīšanu (A6 – maksājumi par neatgūstamajām izmaksām, A4 – maksājumi par preferenciālajiem tarifiem). Turklāt *Alcoa* pārskaitītās summas no konta A4 arī jāklasificē kā valsts līdzekļi.
- (179) Papildus tam, ka *Alcoa* tarifu finansēja no valsts līdzekļiem, par to var apsūdzēt valsti⁽⁸³⁾, jo pasākuma juridiskais pamats ir valsts tiesību aktu noteikumi un AEEG lēmumi, kas ir valsts iestāde.
- 6.2.4. Ietekme uz iekšējo tirdzniecību un konkurences kropļošanu
- (180) Attiecībā uz to, kā pasākums ietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību un līdz ar to kropļo konkurenci, nav apspriežams, ka alumīnija tirgus ir pilnībā atvērts konkurencei. Lēmumos, kas pieņemti apvienošanās lietās, Komisija pastāvīgi apgalvo, ka primārā alumīnija ģeogrāfiskais tirgus ir globālais tirgus⁽⁸⁴⁾.
- (181) Kā norādīts 214. apsvērumā, Itālija nepaziņoja par *Alcoa* tarifa piešķiršanas pagarinājumu. Saskaņā ar iedibināto judikatūru⁽⁸⁵⁾ "atbalsta gadījumā, par kuru nav paziņots, Komisijai nav jāsniedz pierādījums par faktiskajām sekām. Patiesi, ja Komisijai savā lēmumā būtu jāpierāda jau piešķirto atbalstu faktiskās sekas, priekšroka tiktu dota dalībvalstīm, kas piešķir atbalstu, pārkāpjot pienākumu par paziņošanu, nevis tām, kas paziņo par atbalstu projektiem."
- (182) Tādēļ Komisijai ir jāpierāda tikai pasākuma iespējamā negatīvā ietekme uz Kopienas iekšējo tirdzniecību un uz konkurenci.
- (183) Komisija ņēma vērā *Alcoa* un Itālijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru tarifs nekādi neietekmē iekšējo tirdzniecību un nekropļo konkurenci, jo neeksistē faktiskas tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm; ir maz ticams, ka šādas tirdzniecības plūsmas attīstīsies tuvākajā nākotnē (sk. 86. līdz 88. apsvērumu), un, ņemot vērā alumīnija nozares īpašības, tarifam nav negatīvas ietekmes uz *Alcoa* Eiropas konkurentiem (sk. 89. apsvērumu).
- (184) Jānorāda, ka Komisijas lēmumu pieņemšanas praksē un Tiesas judikatūrā faktisko tirdzniecības plūsmu neesība nekad nav pieņemta kā pierādījums tam, ka pasākums nekādi neietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību. Turklāt Tiesa pastāvīgi apgalvo, ka atbalsts uzņēmumam var būt tāds, kas ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un kropļo konkurenci arī tad, ja minētais uzņēmums pats nepiedalās Kopienas iekšējā tirdzniecībā. Patiesi, ja viena dalībvalsts piešķir atbalstu uzņēmumam, iekšējās ražošanas apjoms var palikt nemainīgs vai pieaugt, kā rezultātā to uzņēmumu iespējas, kuri darbojas citās dalībvalstīs, eksportēt savus ražojumus attiecīgās dalībvalsts tirgū samazinās⁽⁸⁶⁾.
- (185) Turklāt shēma, kurai raksturīgs ES ražošanas apjoma samazinājums un importa apjomu palielināšanās no trešām valstīm un ierobežotas vai neesošas tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm, nav neierasts fakts, un ir tipisks nozarēs, kurās vērojamas strukturālās grūtības un/vai kurās ir spēcīgs konkurences spiediens. Minētās nozares ir jo īpaši jutīgas pret dalībvalstu pieņemtajiem pasākumiem, kurus veic, lai uzlabotu valsts rūpniecības nozaru konkurētspējas pozīciju.
- (186) Fakts, ka mērenais primārā alumīnija ražošanas apjoms Itālijā nespēj ietekmēt atsaucē cenu, nav būtisks. Tas, ka alumīnija atsaucē cenu nevar viegli ietekmēt vienā dalībvalstī esošie ražošanas apstākļi, neizslēdz konkurenci starp EEZ teritorijā esošiem uzņēmumiem, kuri darbojas globālajā alumīnija tirgū. Ir pieļaujams, ka atbalsts *Alcoa* Itālijas lietuvēm neļauj *Alcoa* samazināt alumīnija cenu globālajā tirgū un panākt to, ka citi konkurenti zaudē savu tirgus daļu, kā arī to, ka citi Eiropas ražotāji var turpināt darbību tā, ka tiem izdodas pārdot alumīniju par globālo cenu, gūstot peļņu. Tomēr *Alcoa* radītā peļņa Itālijā, pateicoties preferenciālajam tarifam, kopumā stiprina tā konkurētspējas pozīciju. Piemēram, uzkrātā kapitāla rezerves var izmantot konkurentu noteikšanai un pašu tirgus daļas palielināšanai.

⁽⁸³⁾ Sk. Eiropas Kopienas Tiesas lēmumu lietā Itālija pret Komisiju, Lieta C-303/88 (krājums, 1988., I-1433. lpp.), Francija pret Komisiju, Lieta C 47/69 (krājums, 1970., 4393. lpp.); Pirmās instances tiesas lēmums *Deutsche Bahn* pret Komisiju, Lieta T-351/02 (krājums, 2006., II-1047. lpp.).

⁽⁸⁴⁾ Sk., piemēram, 2001. gada 26. jūnija Lēmumu M.2404 *Elkem/Sapa* un 2000. gada 14. marta Lēmumu M.1663 *Alcan/Alusuisse*.

⁽⁸⁵⁾ Eiropas Kopienas Tiesas 1990. gada 14. februāra spriedums, Francija pret Komisiju, Lieta C-301/87 (krājums, 1990., I-307. lpp.), 32. un 33. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 30. aprīļa lēmums, *Vlaamse Gewest* pret Komisiju, Lieta T-214/95 (krājums, 1998., II-717), 67. punkts; Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. jūnija lēmums *Alzetta* pret Komisiju (sk. turpat), 79. punkts.

⁽⁸⁶⁾ Sk. Eiropas Kopienas Tiesas 1988. gada 13. jūlija lēmumu lietā Francija pret Komisiju, Lieta C-102/87 (krājums, 1988., 4067. lpp.), 19. punkts. Sk. Eiropas Kopienas Tiesas 1991. gada 21. marta lēmumu lietā *Itālija pret Komisiju*, Lieta C-305/89 (krājums, 1991., I-1603. lpp.), 26. punkts.

- (187) Faktu, ka *Alcoa* maksātā cena Itālijā, iespējams, ir analoga "tipiskajai" elektroenerģijas cenai, ko maksā alumīnija lietuvē Eiropā, pretēji *Alcoa* nostājai nevar uzskatīt par pierādījumu tam, ka Itālijas tarifs neapdraud citu Eiropas ražotāju intereses. Judikatūrā *Itālija pret Komisiju*⁽⁸⁷⁾ skaidri noteikts, ka vienpusēji pasākumi, kas paredzēti vienā dalībvalstī esošo konkurences apstākļu pielīdzināšanai citās dalībvalstīs dominējošajiem apstākļiem, ietekmē iekšējo tirdzniecību (un tādējādi nevar netikt definēti kā atbalsts). Turklāt daži citās Eiropas valstīs spēkā esošie elektroenerģijas piegādes līgumi var veidot valsts atbalstu, un Komisija ir uzsākusi detalizētu izmeklēšanu attiecībā uz dažādiem šāda veida pasākumiem⁽⁸⁸⁾. Tā kā šādu aizsardzības argumentu sīki neizpētīja ne Itālija, ne *Alcoa*, Komisija uzskata par lietderīgu norādīt uz principu, kurš judikatūrā ir labi pazīstams⁽⁸⁹⁾ un saskaņā ar kuru nelikumīgu atbalstu esība dažās dalībvalstīs neattaisno līdzīgu pasākumu pieņemšanu citā dalībvalstī.
- (188) *Alcoa* arguments, saskaņā ar kuru Itālijā slēgtās ražošanas jaudu nevarēs atjaunot nekur citur ES/EEZ, tiešā viedā ir pretrunā nesējam *Alcoa* lēmumam būvēt rūpnīcu Islandē (kas ir EEZ dalībvalsts).
- (189) Turklāt jāsecina, ka *Alcoa* piešķirtais preferenciālais režīms ir paredzēts, lai uzlabotu uzņēmuma konkurētspējas pozīciju attiecībā uz citiem konkurentiem Kopienas iekšējā tirdzniecībā. Saskaņā ar iedibināto judikatūru⁽⁹⁰⁾ minētajos apstākļos jāuzskata, ka atbalsts ietekmē Kopienas iekšējo tirdzniecību un kropļo konkurenci.

6.2.5. Secinājumi par piešķirto valsts atbalstu

- (190) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka *Alcoa* piešķirtais preferenciālais tarifs saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu un 2004. gada dekrētu (pasākums, ar ko tas pats pasākums var būt minētā dekrēta piemērošanas rezultāts laikposmā no 2006. gada janvārim līdz 2007. gada jūnijam) veido valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, un to var apstiprināt tikai tad, ja uz to iespējams attiecināt kādu no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem.

⁽⁸⁷⁾ Sk. 65. zemsvītras piezīmi.

⁽⁸⁸⁾ Sk., piemēram, Komisijas lēmumus par procedūru uzsākšanu attiecībā uz reglamentētajiem tarifiem Francijā (Lieta C 17/07, Komisijas 2007. gada 13. jūnija Lēmums Nr. C/2007/2392, OV C 164, 18.7.2007., 9. lpp.) un Spānijā (Lieta C 3/07, Komisijas 2007. gada 24. janvāra Lēmums Nr. C/2007/123/3, OV C 43, 27.2.2007., 9. lpp.).

⁽⁸⁹⁾ Eiropas Kopienas Tiesas lēmums apvienotajās lietās 6/69 un 11/69, Komisija pret Franciju, (krājums, 1969., 523. lpp.).

⁽⁹⁰⁾ Sk. cita starpā Eiropas Kopienas Tiesas lēmumu *Philip Morris/Commission*, Lieta 730/79, (krājums, 1980., 2671. lpp.), 11. punkts un Eiropas Kopienas Tiesas lēmumu, *Air Liquide Industries/Ville de Seraing et Province de Liège*, apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05 (krājums 2006., I-5293. lpp.).

6.3. Pasākuma klasificēšana par jaunu atbalstu, nevis esošu atbalstu

- (191) Tiesas lēmuma 132. pantā neapstrīdami apstiprināts Komisijas provizorisks lēmums par to, ka tarifs jāuzskata par jaunu atbalstu: "Jāsecina, ka attiecīgo atbalstu nevar uzskatīt par esošu atbalstu ne tikai tādēļ, ka tas attiecas uz citu laikposmu, nevis to, kas izskatīts *Alumix* lēmumā, bet arī tādēļ, ka *ENEL* vairs nepiemēro ar 1995. gada dekrētu noteikto tarifu, kas bija līdzvērtīgs tirgus tarifam, kā arī tādēļ, ka no *Cassa Conguaglio* tika piešķirta kompensācija no valsts līdzekļiem, lai kompensētu starpību starp *ENEL* piemēroto tarifu un 1995. gada dekrētā fiksēto tarifu, kura termiņu pagarināja ar 2005. gada dekrētlikumam."
- (192) Ņemot vērā to, ka Tiesas lēmumu pārsūdzēja (Lieta C 194/09), Komisija uzskata par lietderīgu jebkurā gadījumā iesniegt pilnīgu analīzi par minēto jautājumu, ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta noteikumus, kuros izklāstītas visas spēkā esošo atbalstu kategorijas.
- (193) Nav apstrīdams tas, ka attiecīgais pasākums netika īstenots pirms Itālijas pievienošanās ES (minētā panta (i) punkts), to nedrīkst uzskatīt par spēkā esošu tādēļ, ka Komisija lēmumu nebija pieņēmusi iepriekš noteiktajos procesuālajos termiņos ((iii) punkts), kā arī pasākumu nevar uzskatīt par pašreizēju pasākumu attiecībā uz noilguma termiņa beigām ((iv) punkts)⁽⁹¹⁾.
- (194) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu: "Ja daži pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šāds pasākums neuzskata par esošu atbalstu". Lēmumos par procedūras uzsākšanu Komisija par pamatu neizmanto minēto noteikumu, lai secinātu, ka *Alcoa* tarifs veido jaunu atbalstu. Tomēr pabeigšanas nolūkā, tā kā komerciālajiem lietotājiem elektroenerģijas nozari liberalizēja pēc sākotnējā *Alumix* tarifa apstiprināšanas, kas neveidoja atbalstu, Komisija izskatīja, vai liberalizācija var būt nozīmīga, lai tarifu kvalificētu kā esošu atbalstu vai jaunu atbalstu. *Alcoa* uzskata, ka tas tā nav. Komisija piekrīt *Alcoa* paustajam viedoklim⁽⁹²⁾. Tarifs nekļūva par valsts atbalstu pēc tam, kad elektroenerģijas nozari atvēra konkurenci, jo atbilstīga atsauces shēma *Alcoa* piešķirtā atbalsta novērtēšanai nav elektroenerģijas tirgus (kurā *Alcoa* nedarbojas), bet gan primārā alumīnija tirgus. Turklāt nav nekādas cēloņsakarības starp elektroenerģijas nozares liberalizāciju un lēmumu finansēt tarifu, izmantojot obligātu iemaksu.

⁽⁹¹⁾ Jebkurā gadījumā šādas definīcijas vienīgais mērķis ir ierobežot termiņu, kura atgūstams atbalsts, kas nav saderīgs, un tādēļ šajā novērtējuma posmā tai nav nekādas nozīmes.

⁽⁹²⁾ Tādēļ Komisijai nav jāizskata juridiskie argumenti, ko pieņēmusi *Alcoa*, lai pamatotu šādu secinājumu (sk. 95. un 96. apsvērumu).

(195) Savās piezīmēs *Alcoa* uzskata, ka arī (hipotētiski) pieņemot, ka tarifs ir kļuvis par atbalstu, tas ir noticis saistībā ar tirgus apstākļu izmaiņām vai citiem ārējiem apstākļiem, vai arī kopējā tirgus attīstības dēļ, kas attaisnotu atbalsta klasifikāciju par esošu atbalstu. Komisija arī ir izskatījusi, vai konkrētajā gadījumā var piemērot Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pirmo teikumu. Ar šādu noteikumu valsts atbalsta statusu piešķir pasākumiem, kas "kopējā tirgus attīstības dēļ – dalībvalstij neieviešot izmaiņas – kļuvis par atbalstu".

(196) Komisijai neizdevās noteikt kopējā tirgus attīstību, kas atbilstu Tiesas sniegtajai definīcijai⁽⁹³⁾, proti, "attiecīgā pasākuma ietekmētās nozares ekonomisko un juridisko nosacījumu izmaiņas", kas varēja būt par iemeslu tam, ka tarifs kļuva par atbalstu. Pašam uzņēmumam *Alcoa* neizdevās ne noteikt minētos grozījumus, ne pierādīt cēloņsakarību attiecībā uz tarifa būtības izmaiņām. Turklāt arī pieļaujot, ka ir notikusi kopējā tirgus attīstība, tas nebūtu svarīgi attiecīgā pasākuma novērtēšanā: esoša atbalsta statuss, kas piešķirts hipotētiska faktora dēļ, proti, "kopējā tirgus attīstība", nevarētu pārsniegt periodu, kurā dalībvalsts ievieš turpmāku būtisku pasākuma grozījumu (finansēšanas mehānismu, kura pamatā ir valsts līdzekļi), arī ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pirmā teikuma otro kritēriju. Tā kā izskatāmais laikposms pašreizējā procedūrā seko minētajam grozījumam, kopējā tirgus attīstība nevar būt svarīga novērtēšanas nolūkā. Turklāt tikpat nebūtisks faktors būtu "attīstība" uzreiz pēc jauna finansēšanas mehānisma ieviešanas, jo pasākums jau būtu aizstājis valsts atbalstu "attīstības" laikā. Tādēļ *Alcoa* apgalvojumu var noraidīt.

(197) Visbeidzot, Komisija pārbaudīja, vai *Alcoa* tarifu varētu uzskatīt par esošu atbalstu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunktu, kas attiecas uz "apstiprinātiem atbalstiem, t. i., atbalsta shēmām un individuāliem atbalstiem, ko apstiprinājusi Komisija vai Padome". *Alcoa* un Itālijas apgalvojumu pamatā ir pieņēmums par *Alumix* lēmuma nenoteiktu termiņu, kas nozīmētu, ka *Alcoa* tarifs ir esošs atbalsts atbilstīgi iepriekš minētajam noteikumam.

(198) *Alcoa* un Itālija uzskata, ka *Alumix* lēmumam nebija noteikts termiņš (sk. 93. un attiecīgi 119. apsvērumu). *Alumix* lēmumā Komisija secināja (uz nenoteiktu laiku), ka *Alcoa* tarifs neveidoja atbalstu. Turklāt tikai esošā atbalsta piešķiršanas pagarinājums veidotu jaunu atbalstu, turpretim to neveidotu tāda pasākuma termiņa pagarinājums, kas neveido atbalstu. Ja Komisija patlaban mainītu

savu novērtējumu un secinātu, ka minētais pasākums veido valsts atbalstu, līdz šim piešķirtais *Alcoa* tarifs jebkurā gadījumā būtu jāuzskata par "esošu atbalstu", vai tas būtu tiesīgs uz "esoša atbalsta statusu", pamatojoties uz judikatūru lietā par *Beļģijā dibinātiem koordinācijas centriem*⁽⁹⁴⁾, un būtu jāizslēdz atbalsta atgūšana (sk. 94. apsvērumu).

6.3.1. Laikposms, uz ko attiecas *Alumix* lēmums

(199) Ir dabiski, ka lēmums, kurā Komisija konstatē, ka konkrēts pasākums nevedo atbalstu, ir ierobežots laikā, kurā secinājums par atbalsta neesību ir pamatots ar tirgus ekonomikas dalībnieka pārbaudi un sniedz uz nākotni vērstu novērtējumu par tirgus apstākļiem, ko var pareizi veikt tikai attiecībā uz ierobežotu laikposmu⁽⁹⁵⁾. Šis laikposma ierobežojums nenozīmē, ka Komisija uzskata, ka pasākums noteikti kļūs par atbalstu brīdī, kad beigsies lēmumā noteiktais termiņš.

(200) *Alumix* lēmuma pamatā bija 1995. gada 19. decembra dekrēts, ar ko ievieša tarifu uz 10 gadiem un ar ko skaidri paredzēja, ka to atcels pēc 2005. gada 31. decembra. *Alumix* lietā Komisija bija veikusi sarežģītu novērtējumu par cenām un tendencēm elektroenerģijas nozarē uz desmit gadu laikposmu, kā norādīts tabulās, kuras veido būtisku lēmuma daļu un kurās noteikta *Alcoa* cena tikai līdz 2005. gadam. Šādas cenas un tendences pēc to būtības ir pakļautas izmaiņām, un Komisija nevarēja apgalvot uz nenoteiktu laiku, ka attiecībā uz konkrēto pasākumu neveidosies atbalsts, jo īpaši ņemot vērā enerģētikas tirgu pakāpenisko liberalizāciju.

(201) Turklāt lēmumos ietvertos secinājumus var interpretēt tikai attiecībā uz laikposmu līdz 2005. gadam. Šo precizējumu atzīst Tiesa lēmuma 105. un 106. punktā, ar ko apstiprina 2006. gada lēmumu par procedūras uzsākšanu⁽⁹⁶⁾.

⁽⁹⁴⁾ Sk. 48. zemsvītras piezīmi.

⁽⁹⁵⁾ Ir jādefinē atšķirība starp vispārīgajiem novērtēšanas kritērijiem, kuri ietverti *Alumix* lēmumā, un minēto kritēriju piemērošanu konkrētajā gadījumā. Pamatojoties uz vispārīgajiem *Alumix* kritērijiem un bez alternatīvām tirgus iespējām, kā arī, lai nepalielinātu pārpalikumu, racionāls elektroenerģijas pārdevējs būtu pārdevis elektroenerģiju saviem "labākajiem klientiem" par cenu, kas segtu ražošanas robežizmaksas un nelielā mērā arī fiksētās izmaksas. Minētie vispārīgie kritēriji ir derīgi neatkarīgi no laikposma, uz kuru attiecas lēmums, kurā tos izmantoja, un Komisija šajā gadījumā neplāno to apspriest.

⁽⁹⁶⁾ Sk. 40. zemsvītras piezīmi. 105. punktā noteikts šādi: "Ir skaidrs gan no pārsūdzības, kas norāda uz to, ka tarifs, ko maksāja pārsūdzētāja rūpnīcas, bija atļauts ar 1995. gada dekrētlikumu, gan ar dekrētlikumā ietverto definīciju, ka *Alumix* privatizācijai bija nepieciešams Itālijas valsts atbalsts. (...) Lai kopā ar ENEL noteiktu elektroenerģijas tarifu abām rūpnīcām, iespējams, noslēdzot turpmāku ilgtermiņa līgumu (uz 10 gadiem) par konkurētspējīgām cenām Eiropas mērogā, un ka paaugstināti tarifi saskaņā ar Lēmumu CIP 13/92 tiktu atcelti no 2005. gada 31. decembra."

⁽⁹³⁾ Eiropas Kopienu Tiesas lēmums apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03, *Beļģija/Komisija* (krājums, 2006., I-5479. lpp.).

(202) Tāpat jānoraida Itālijas apgalvojums, saskaņā ar kuru *Alumix* lēmums bija apzināti neierobežots laikā, atzīstot vajadzību pēc ilgtermiņa pasākuma (119. apsvērums). *Alumix* lēmuma punkts, uz ko atsaucas Itālija ("darbības restrukturizācija un ienesīguma atjaunošana garantē, ka šo divu teritoriju attīstība veidosies nevis īsā laikposmā, bet gan ilgtermiņā"), neattiecas uz tarifiem, par kuriem uzskatīja, ka tie neveido valsts atbalstu, bet gan uz citiem atbalsta pasākumiem *Alumix* restrukturizācijai. Turklāt minētajā punktā vienkārši apstiprina, ka *Alumix* tarifa nepārtraukta piemērošana veicinās ilgtermiņa attīstību attiecīgajās teritorijās, un to nevar interpretēt tā, kā to ierosinājusi Itālija.

(203) Visbeidzot, ņemot vērā to, ka *Alumix* lēmumā derīguma termiņš bija noteikts līdz 2005. gada 31. decembrim, tarifs, ko piemēroja no 2006. gada 1. janvāra saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, veido jaunu atbalstu minētā pasākuma termiņa izmaiņu dēļ atbilstīgi judikatūrai *Diputacion Foral de Alava* ⁽⁹⁷⁾.

6.3.2. "Apstākļu maiņa", kuras ietekmēja *Alumix* lēmuma spēkā esības termiņu

(204) Komisija izskatīja *Alcoa* apgalvojumu, saskaņā ar kuru nekad nav notikušas "apstākļu izmaiņas", lai pārtrauktu *Alumix* lēmuma spēkā esību, ņemot vērā to, ka ne tirgus liberalizācija, ne *Cassa Congualgio* uzticētais pienākums nav ietekmējuši *Alcoa* maksāto cenu. Tā kā minētā cena aizvien atbilda *Alumix* kritērijiem, *Alcoa* uzskata, ka Komisijas secinājums par to, ka pasākums neveidoja atbalstu, aizvien ir spēkā esošs (sk. 93. apsvērums).

(205) Tomēr faktu pārbaudē pierādīts, ka tarifu mehānismā, ko Komisija bija atļāvusi *Alumix* lietā, ir veiktas būtiskas izmaiņas, ko *Alcoa* mēģina pasniegt kā vienkāršu nenozīmīgu administratīvu pasākumu – pāreju no viena tarifa, kuru piemēroja elektroenerģijas piegādātājs tirgus apstākļos, uz citu tarifu, ko par tarifu var atzīt tikai nosaukuma pēc un kas ir valsts subsīdijas rezultāts.

(206) Ir grūti minētās izmaiņas uzskatīt tikai par "formāla rakstura izmaiņām" un uzskatīt, "ka tās nemaina apstiprinātā tarifa būtību", tā kā jaunais finansēšanas mehānisms ir mainījis ekonomiskos apstākļus, uz kuriem tika pamatots lēmums *Alumix* lietā.

(207) Jāatgādina, ka *Alumix* lietā novērtējuma pamatā bija elektroenerģijas piegādātāja *ENEL* rīcība. Ar preferenciālo

cenu netika piešķirti atvieglojumi *Alcoa*, jo, pamatojoties uz tirgus dalībnieka pārbaudi tirgus ekonomikā, Komisija uzskatīja, ka *ENEL* bija racionāli pārdot elektroenerģiju par attiecīgo cenu. Tomēr tirgus dalībnieka pārbaude tirgus ekonomikā zaudē nozīmi tādā situācijā, kurā *ENEL* (kas saņem parasto cenu) tarifu vairs nepiedāvā brīvprātīgi, bet kurš rezultātā ir valsts izmaksāta kompensācija. Jaunajā sistēmā elektroenerģijas piegādātāja rīcībai vairs nav nekādas nozīmes.

(208) Turklāt no 2006. gada 1. janvāra ieviešot indeksācijas mehānismu ar maksimālo ikgadējo robežvērtību *Alcoa* cenas paaugstināšanai par 4 % (sk. 49. apsvērums), tiek veikts būtisks grozījums sākotnējā tarifu režīmā, un minēto grozījumu, visticamāk, nevar uzskatīt par saderīgu ar tirgu, ņemot vērā, ka no 2005. gada līdz ekonomikas krīzes beigām 2008. gada beigās elektroenerģijas cenas pastāvīgi palielinājās.

(209) Pretēji *Alcoa* apgalvojumiem ar faktu, ka *Alcoa* maksātā cena saskaņā ar jauno režīmu līdz 2005. gada beigām ir identiska cenai, kas neveidoja atbalstu *Alumix* lēmumā, nevar pamatot secinājumu, ka pasākums nav ticis būtiski grozīts, saskaņā ar ģenerālvokāta *Fennelley* secinājumiem lietā Itālijas Republika un *Sardegna Lines* pret Komisiju ⁽⁹⁸⁾. Novērtējot, kas veido būtisku atbalsta pasākuma grozījumu, ģenerālvokāts *Fennelley* apgalvoja, ka "pilnībā jaunas metodes ieviešana, ar ko faktiski piešķir tāda paša mēroga atbalstu, acīmredzami veido būtisku sākotnējā režīma grozījumu." Turklāt apstrīdētais tarifs ir pilnībā atšķirīgs pasākums nekā tas, kas izskatīts *Alumix* lēmumā. Tādēļ *Alumix* secinājumi šajā lietā nav būtiski un nebūs būtiski, arī pieņemot, ka *Alumix* lēmumam nebija konkrēta termiņa.

(210) To pašu iemeslu dēļ judikatūra lietā par *Belģijā dibinātiem koordinācijas centriem*, ko izmanto *Alcoa*, neveido derīgu pamatu, lai pieprasītu piemērot tās pašas procedurālās garantijas, kuras piemērotu esošajiem atbalstiem. Šis lēmums attiecas uz lietām, kurās Komisija maina savu novērtējumu par atbalsta režīmiem, ko iepriekš uzskatīja par režīmiem, kuri neveido atbalstu. Lēmuma 77. punktā Tiesa noteikusi principu, ka minētajos gadījumos Komisijai jāievēro procedūra, lai pārbaudītu esošos atbalstus. Tomēr šo principu var piemērot tikai gadījumā, ja režīms nav ticis fiziski mainīts. Konkrētajā gadījumā *Alcoa* tarifu režīmu fiziski mainīja dalībvalsts, kā norādīts 205. līdz 208. apsvērumā. Turklāt konkrētajā gadījumā Komisija neatkāpjas no sava iepriekšējā novērtējuma par to pašu pasākumu, bet gan novērtē atšķirīgu pasākumu.

⁽⁹⁷⁾ Pirmās instances tiesas lēmums *Diputacion Foral de Alava et al.* pret Komisiju, apvienotās lietas T-127/99, T129/99 un T-148/99 (krājums, 2002., II-1275), 175. punkts, citēts Tiesas lēmuma 114. punktā.

⁽⁹⁸⁾ Apvienotās lietas C 15/98 un C 105/99, Itālija un *Sardegna Lines* pret Komisiju (krājums, 2000., I-8855. lpp.), secinājumu 74. punkts.

(211) Iepriekš aprakstītās izmaiņas nav atdalāmas no sākotnējā režīma, jo ietekmē mehānisma būtību, turklāt apstrīdētais tarifs veido atbalstu visā tā kopumā saskaņā ar judikatūru *Gibraltar* ⁽⁹⁹⁾.

6.3.3. Secinājumi par tarifu kā jaunu atbalstu

(212) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka apstrīdētā *Alcoa* tarifa darbības termiņa pagarinājums veido jaunu atbalstu, sākot no 2006. gada 1. janvāra, tas ir, sākot no dienas, kad stājās spēkā Likums Nr. 80/2005.

6.4. Atbalsta likumība

(213) Saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu dalībvalstis paziņo Komisijai projektus, ar kuriem paredzēts ieviest atbalstu vai to grozīt, un tās nevar īstenot paredzētos pasākumus, pirms nav pieņemts galīgais lēmums.

(214) Tā kā Itālija nav paziņojusi par Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, atbalsts ir nelikumīgs.

6.5. Atbalsta saderība

(215) Atkāpjoties no vispārējā aizlieguma par valsts atbalstu saskaņā ar EK līguma 87. panta 1. punktu, atbalstu var atzīt par saderīgu, ja uz to iespējams attiecināt kādu no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem.

(216) Saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu *Alcoa* piešķirto valsts atbalstu var klasificēt kā darbības atbalstu, kas principā nav saderīgs ar kopējo tirgu. Lietā Itālija pret Komisiju ⁽¹⁰⁰⁾ Tiesa noteica, ka "attiecīgais atbalsts, kas piešķirts bez konkrētiem nosacījumiem un tikai kā izmantotais daudzums, jāuzskata par darbības atbalstu ieinteresētajiem uzņēmumiem, un tādējādi tas maina iekšējās tirdzniecības nosacījumus, kas ir pretrunā vispārējām interesēm".

(217) Arī lietā *Siemens* pret Komisiju ⁽¹⁰¹⁾ Pirmās instances tiesa apliecināja principu, ka "darbības atbalsts, tas ir, atbalsts, kas paredzēts, lai kādam uzņēmumam samazinātu izmaksas, ko parasti tam būtu jāsedz pašam saskaņā ar ierasto pārvaldes kārtību vai parastajām darbībām, principā neietilpst minētā 93. panta 3. punkta [patlaban 87. panta 3. punkts] piemērošanā. [...] Saskaņā ar judikatūru šāds atbalsts principā kropļo konkurences apstākļus

nozarēs, ja tās nespēj sasniegt nevienu no mērķiem, kuri noteikti iepriekš minētajos izņēmuma noteikumos."

(218) Tomēr ir skaidri noteiktas situācijas, kurās var piešķirt darbības atbalstu. Jo īpaši darbības atbalstu, kas paredzēts mērķu sasniegšanai vides jomā, var piešķirt saskaņā ar Kopienas pamatnostādņēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai ⁽¹⁰²⁾. Arī darbības atbalstu atbalstāmajos reģionos var piešķirt izņēmuma kārtā kā reģionālo atbalstu. Komisija izskatīja, vai *Alcoa* tarifu varētu ietvert vienā no minētajām kategorijām.

(219) Attiecībā uz iespēju pilnvarot tarifu kā atbalstu vides jomā Komisija norāda, ka šāda iespēja ir izslēgta, jo saistībā ar konkrēto tarifu nav noteikts mērķis vides jomā.

6.5.1. Saderība ar pamatnostādņēm valsts reģionālā atbalsta jomā (*Sardīnija*)

(220) Izņēmuma kārtā darbības atbalstu var piešķirt atbalstāmajās teritorijās, kuras ir tiesīgas saņemt atbalstu saskaņā ar atkāpi, kas noteikta EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā. Attiecīgajā laikposmā reģions Veneto, kur atrodas lietuve *Fusina*, nebija tiesīgs saņemt atbalstu saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu. Savukārt Sardīnijas reģionu uzskatīja par atbilstīgu līdz 2006. gada beigām. Komisija arī izpētīja to, vai preferenciālo tarifu līdz minētajam laikposmam varēja piešķirt lietuvei *Portovesme* saskaņā ar 1998. gada reģionālajām pamatnostādņēm ⁽¹⁰³⁾.

(221) Saskaņā ar reģionālo pamatnostādņu 4.15. punktu darbības atbalstus var piešķirt izņēmuma kārtā, ja i) tos var pamatot attiecībā uz to ieguldījumu reģionālajā attīstībā un attiecībā uz to būtību, un ii) to apjoms ir proporcionāls trūkumiem, kurus ir paredzēts kompensēt. Valsts uzdevums ir pierādīt trūkumu esību un noteikt to nozīmi. Saskaņā ar reģionālo pamatnostādņu 4.17. punktu darbības atbalstiem jābūt ar konkrētu termiņu, un tie pakāpeniski jāsamazina.

(222) Itālija uzskata (sk. 125. apsvērumu), ka pastāvīgā problēma attiecībā uz paaugstinātām elektroenerģijas izmaksām alumīnija ražošanā Sardīnijā un Veneto, kā atzīts *Alumix* lēmumā, pamatotu tarifa darbības termiņa pagarinājumu.

(223) *Alumix* lēmumā tarifu laikposmam no 1996. līdz 2005. gadam neapstiprināja kā reģionālo atbalstu, bet secināja, ka tas neveidoja atbalstu. Tāpat nevar atbalstīt apgalvojumu, ka *Alumix* lēmumā Komisija ir atzinusi, ka darbības atbalsta piešķiršanu varēja pamatot ar reģionālajiem apsvērumiem.

⁽⁹⁹⁾ Pirmās instances tiesas 2002. gada 30. aprīļa lēmums lietā *Gibraltar* valdība pret Komisiju, apvienotās lietas T-195/01 un T-207/01 (krājums, 2002., II-2309), 111. punkts: "Tādēļ tikai pieņemot, ka izmaiņas ietekmē sākotnējā režīma būtību, šāds režīms tiek pārveidots par jaunu atbalsta režīmu. Tātad nevar runāt par minētajām izmaiņām kā būtiskām, ja jauno elementu var skaidri nodalīt no sākotnējā režīma."

⁽¹⁰⁰⁾ Sk. Eiropas Kopienas Tiesas 1990. gada 6. novembra lēmumu lietā *Itālija pret Komisiju*, Lieta C-86/89 (krājums, 1990., I-3891. lpp.), *Francija pret Komisiju*, Lieta C 301/87 (krājums, 1990., I-307. lpp.), 50. punkts.

⁽¹⁰¹⁾ Sk. Pirmās instances tiesas 1995. gada 8. jūnija lēmumu lietā *Siemens* pret Komisiju, Lieta T-459/93 (krājums, 1995., II- 1675. lpp.), 48. punkts.

⁽¹⁰²⁾ OV C 37, 3.2.2001., 3. lpp. un OV C 82, 1.4.2008., 1. lpp.

⁽¹⁰³⁾ Sk. 34. zemsvītras piezīmi.

- (224) Saskaņā ar reģionālo pamatnostādņu 2. punktu "atsevišķs *ad hoc* atbalsts, ko piešķir viens uzņēmums, vai ierobežots atbalsts vienā darbības sektorā var būtiski ietekmēt konkurenci ieinteresētajā tirgū, turpretim to ietekme reģionālajā attīstībā var būt pārāk ierobežota. (...) Tādēļ minētās atkāpes parasti piešķir tikai atvērtiem daudzsektoru atbalsta režīmiem konkrētā reģionā visiem ieinteresēto sektoru uzņēmumiem." Elektroenerģijas tarifs, kas selektīvā kārtā piešķirts atsevišķiem uzņēmumiem metalurģijas nozarē noteikti nav saderīgs ar reģionālo atbalstu būtību, kuri ir jāpiešķir vairākās nozarēs. Tā kā nav pilnībā aizliegts piešķirt *ad hoc* atbalstus, Komisija izskatīja, vai ārkārtas apstākļi ir pamats tarifa piešķiršanai.
- (225) Komisija izskatīja jo īpaši Sardīnijas elektroenerģijas nozares trūkumus, kā dokumentējusi Itālija un *Alcoa*.
- 6.5.1.1. Sardīnijas elektroenerģijas tirgus Itālijas kontekstā
- (226) Itālijas elektroenerģijas tirgus kopumā ir ļoti piesātināts, mazāk ziemeļu daļā. Dominējošais operators visā teritorijā ir bijušais monopoluzņēmums *ENEL*, izņemot Sardīniju, kurā tas veido duopolu kopā ar *E.ON*. *ENEL* pieder vērā ņemama tirgus daļa, attiecībā uz kuru Itālijas konkurences iestāde konstatēja pārkāpumus laikposmā no 2004. līdz 2005. gadam. Itālijā elektroenerģijas cenas kopumā ir augstas, jo ražošanas sortimentu lielākoties veido fosilais kurināmais (jo īpaši gāze), kodolpotenciāla trūkums un noslogotība savienojumos ar pārējo Eiropas teritoriju.
- (227) Sardīnijā, kas veido 4,1 % no Itālijā uzstādītās jaudas⁽¹⁰⁴⁾, elektroenerģiju ražo galvenokārt termoelektrostacijās, izmantojot fosilo kurināmo (ogles, mazutu un pārstrādes produktus). Salai nav infrastruktūras dabasgāzes sadalei.
- (228) Sardīnijā ir ražošanas pārpalikums, jo īpaši augstu izmaksu segmentā (centrālās, kuras darbina ar mazutu), par ko var vainot tā arī nekad nerealizētos valdības plānus salā koncentrēt Itālijas smago rūpniecību. Tas izraisīja pārāk lielus *ENEL* ieguldījumus elektroenerģijas ražošanas centrālēs. Papildus tam, ka minētās centrālās strukturāli ir dārgākas, tās ātri noveco tehniskā ziņā. Elektroenerģijas eksports no Sardīnijas uz pussalu ir ierobežots arī pārāk noslogota starpsavienojuma⁽¹⁰⁵⁾ nelielās jaudas dēļ.
- (229) Diviem elektroenerģijas uzņēmumiem *ENEL* un *E.ON* kopīgi pieder tirgus daļa 95 % apmērā no elektroenerģijas piegādēm Sardīnijā (aptuveni 58 % pieder *E.ON* un 42 % – *ENEL*). Saskaņā ar pētījumu par konkurenci elektroenerģijas sektorā⁽¹⁰⁶⁾ konkurences jomā Sardīniju var klasificēt kā kolektīvi dominējošu duopolu. Tirgus ir piesātināts, lai arī tas nav vispiesātinātākais Itālijā⁽¹⁰⁷⁾. Ņemot vērā to kontroli praktiski pār visām *mid-merit* iekārtām un iekārtām, kuras darbojas pa stundām, *E.ON* un *ENEL* nosaka cenu praktiski visām stundām. Tomēr šķiet, ka situācija Sardīnijā ir mazāk kritiska nekā Dienviditālijā⁽¹⁰⁸⁾, kur *ENEL* nosaka cenu visām stundām.
- (230) Itālijā elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas ir vienas no visaugstākajām Eiropā⁽¹⁰⁹⁾, un cenas Sardīnijā ir vienas no visaugstākajām Itālijā. 2007. gadā vidējā cena valstī bija EUR 70,99 par MW/h, turpretim Sardīnijā vidējā vietējā cena bija EUR 75 par MW/h salīdzinājumā ar EUR 80 uz MW/h 2006. gadā⁽¹¹⁰⁾. Laikposmā no 2008. līdz 2009. gadam Sardīnijā vietējā vidējā cena turpināja pieaugt. 2009. gada pirmajā pusē Sardīnijā pastāvīgi bija augstāka cena nekā vidējā cena valstī (Sardīnijā vidējā cena bija EUR 106,60 par MW/h salīdzinājumā ar vidējo cenu valstī, kas bija EUR 60,50 par MW/h). Nav pieejami dati par cenām, kuras attiecas uz divpusējiem līgumiem Sardīnijā, jo šādi dati nav publiski pieejami un Itālija neplāno tos iesniegt (sk. 63. apsvērumu).
- (231) Visbeidzot, elektroenerģijas tirgū Sardīnijā ir virkne problēmu (dažas no tām ir arī pārējā Itālijas teritorijā), kuras var kopumā definēt šādi: augstas cenas, liela piesātinātības pakāpe tirgū, dominējošo tirgus dalībnieku vara tirgū, ražošanas jaudas pārpalikums augstu izmaksu segmentā, ražošanas centrāļu relatīva neefektivitāte, kuras noveco, nav piekļuves dabasgāzes infrastruktūrai, starpsavienojuma trūkums.
- 6.5.1.2. Ietekme uz reģionālo attīstību
- (232) Pirmais jautājums, kas jārisina, ir tas, cik lielā mērā minētās problēmas ietekmē ekonomikas attīstību Sardīnijā. Sardīnijā elektroenerģijas cenas ir paaugstinātas un starpsavienojuma jauda ir ierobežota. Lietā C 34/02⁽¹¹¹⁾ Komisija neatzina, ka elektroenerģijas starpsavienojuma trūkums radītu šķērsli MVU attīstībai.

⁽¹⁰⁶⁾ Sk. 43. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁰⁷⁾ Indekss *HHI* Sardīnijā svārstās no 3 000 līdz 3 500. Vidusjūras piekrastes teritorijās *HHI* ir augstāks.

⁽¹⁰⁸⁾ Sardīnijā *E.ON* var noteikt cenu 67 % no visām stundām, *ENEL* – 29 % stundu. Ja ņem vērā arī blakus esošās zonas, *ENEL* nosaka cenu makrozonā *Macrosud-Sardegna* attiecībā uz 63 % stundu. Tomēr reģionā *MacroSud* *ENEL* nosaka cenu 100 % stundu.

⁽¹⁰⁹⁾ Piemēram, 2007. gadā Itālijā vidējā vairumtirdzniecības cena (ko noteica pastāvīgi pieejamajai elektroenerģijai nākamās dienas tirgū), kas reģistrēta *IPEX* (Itālijas elektroenerģijas birža) bija EUR 70,99 par MW/h salīdzinājumā ar EUR 37,97 Vācijas biržā *EEX* un EUR 40,78 Francijas biržā *Powernext*.

⁽¹¹⁰⁾ *AEEG* ziņojums par 2008. gadu, kura pamatā ir Elektroenerģijas tirgus pārvaldītāja (*GME*) iesniegtie dati.

⁽¹¹¹⁾ Sk. 38. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁰⁴⁾ Avots: Informatīva izpēte par liberalizācijas stāvokli elektroenerģijas un dabasgāzes nozarē 2005. gada maijā.

⁽¹⁰⁵⁾ Patlaban Sardīnija ir savienota ar kontinentālo Itāliju, izmantojot 270 MWh starpsavienojumu. (*SACOI*).

- (233) Lai arī ir taisnība, ka MVU mazākā mērā nekā lieli energoietilpīgi uzņēmumi izjūt paaugstināto elektroenerģijas cenu ietekmi, tomēr atsevišķa sektora intereses nav automātiski piemērojamas reģiona interesēm. Citiem vārdiem sakot, nedrīkst piešķirt darbības atbalstus atbalstāmajā reģionā, ņemot vērā grūtības vienā nozarē, bet jāpierāda, ka tie ilgtermiņā ietekmē reģionālo attīstību. Komisija uzskata, ka Itālija nav pietiekamā mērā pierādījusi to, ka situācija Sardīnijas elektroenerģijas tirgū rada trūkumus reģionālā mērogā.
- (234) Arī pieņemot, ka eksistē šķēršļi reģionālā mērogā, jebkurā gadījumā tiem jāatbilst reģionālo pamatnostādņu kritērijiem. Atbalstam ilglaicīgi jāsekmē reģionālā attīstība un jābūt saderīgam ar šķēršļiem, kurus cenšas novērst.
- (235) Konkrētajā gadījumā nav ticams, ka minētais darbības atbalsts ilglaicīgi sekmē reģionālo attīstību. Arī pieņemot, ka *Alcoa* (vai cita preferenciālo tarifu saņēmēja) alumīnija lietuves uzturēšana salā veicina nodarbinātību un ražošanas saglabāšanu, šādas sekas nebūtu ilgstošas. Pats uzņēmums *Alcoa* uzskata, ka tarifa atcelšanas rezultātā tiktu nekavējoties slēgta *Portovesme* lietuve. Itālijas iestādes raksturo tarifus kā pagaidu pasākumu, kura termiņš ir paredzēts līdz patlaban uzsākto infrastruktūras projektu pabeigšanai 2010. gadā, kuri saistīti ar elektroenerģijas ražošanu un starpsavienojumu (cauruļvads *GALSI* un zemūdens kabelis *SAPEI*). Jānoskaidro, vai minētās strukturālās izmaiņas atbilst elektroenerģijas cenām tādā līmenī, kas ir saderīgs ar alumīnija ražotāju vajadzībām. Komisija uzskata, ka ar jauno infrastruktūru Sardīnija spēs ražot elektroenerģiju un to pārdot par aptuveni to pašu cenu, kas noteikta kontinentālajā Itālijā, tādējādi novēršot reģionālās atšķirības. Tomēr Komisija nesaprot, kādā veidā minētie projekti var divkārti samazināt elektroenerģijas cenas, tas ir, līdz EUR 30 par MW/h, kas pēc *Alcoa* uzskatiem ir vajadzīgs, lai padarītu rūpnīcu rentablu.
- (236) Komisija turklāt norāda uz to, ka valsts ieguldījums, kas paredzēts, lai lieliem uzņēmumiem samazinātu izmaksas, nerosina elektroenerģijas piegādātājus samazināt cenas, lai novērstu svarīgāko klientu zaudēšanu, kā arī nerada izmaksu struktūru pasliktināšanos. Ar piešķirumu drīzāk rosina elektroenerģijas piegādātājus izmantot to ietekmi tirgū. Turklāt, arī ja būtu taisnība, ka, ņemot vērā pārpalikumu, *Alcoa* parasti spētu iegūt konkurētspējīgu cenu, ja to nenoteiktu elektroenerģijas piegādātāju ietekme tirgū (kuru interesēs var būt saglabāt augstas cenas, sk. 121. un 99. apsvērumu), Komisija uzskata, ka preferenciālais tarifs nebūtu piemērots instruments, lai samazinātu šādu tirgus ietekmi.
- (237) Nejausā kārtā novērots, ka *Alumix* lēmuma pamatā bija pretējs pieņēmums, proti, tādiem lieliem klientiem kā *Alcoa* bija ietekme tirgū, ņemot vērā to tirdzniecības sarunu pozīcijas attiecībā uz *ENEL*, un tādēļ, ja *ENEL* būtu bijis privāts uzņēmums, tam būtu jāpārdod elektroenerģija par zemāku cenu.
- ### 6.5.1.3. Proporcionalitāte
- (238) Uzņēmumam *Alcoa* piešķirtā kompensācija ir daudz lielāka, nekā jebkāda starpība, kas var būt starp elektroenerģijas cenām kontinentālajā Itālijā un cenām Sardīnijā tās pašas kategorijas klientiem. Turklāt tarifs nav proporcionāls reģionālajiem šķēršļiem, kurus, iespējams, cenšas novērst.
- ### 6.5.1.4. Tarifa pakāpeniska samazināšana
- (239) Reģionālais darbības atbalsts pakāpeniski jāsamazina (sk. reģionālo pamatnostādņu 4.17. punktu). Saskaņā ar indeksācijas mehānismu, kas ieviests ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, ko interpretējusi *AEEG* (sk. 49. un 50. apsvērumu), tarifu katru gadu procentuāli paaugstina, ar to atspoguļojot elektroenerģijas cenu tendences ES, bet paaugstinājums nedrīkst pārsniegt 4 %. Minētais tarifs var pakāpeniski samazināties tikai tad, ja samazinās vidējās neto cenas ES (tā kā *Alcoa* tarifs nevar samazināties, bet gan tikai palielināties). Visos pārējos gadījumos tarifs ir pieaugošs un uzņēmumam *Alcoa* rada aizvien lielākus atvieglojumus⁽¹¹²⁾. Faktiski, ja ES cenas ātri pieaugtu, uzņēmumam *Alcoa* sniegtais atbalsts pastāvīgi palielinātos reālajā laikā no attiecīgā tarifa ieviešanas brīža.
- ### 6.5.1.5. Secinājumi par pasākuma kā Sardīnijai sniegta reģionālā atbalsta saderību
- (240) Pieļaujot šādu iespēju, Komisija uzskata, ka izskatāmā tarifa darbības termiņa pagarinājumu nevar uzskatīt par saderīgu ar reģionālo atbalstu saskaņā ar 1998. gada reģionālajām pamatnostādņēm. Tā kā Sardīnija vairs nav atbalstāmais reģions atbilstīgi 87. panta 3. punkta a) apakšpunktam attiecībā uz laikposmu no 2007. līdz 2013. gadam, nav jāizskata atbalsta saderība, ņemot vērā valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam.
- ⁽¹¹²⁾ Arī pieņemot, ka vidējās cenas ES palielinās par mazāk nekā 4 %, tarifu priekšrocība uzņēmumam *Alcoa* jebkurā gadījumā palielinātos absolūtā izteiksmē. Piemēram, ja *Alcoa* cena būtu 30 euro un vidējā elektroenerģijas cena Eiropā būtu 60 euro (priekšrocība: 30 euro), tad palielinājums par 3 % uzņēmumam *Alcoa* nozīmētu 30,9 euro salīdzinājumā ar vidējo cenu Eiropā, kas būtu 61,8 euro (jauna priekšrocība: 30,9 euro).

6.5.2. Citi apsvērumi, kuri attiecas uz saderību (*Veneto un Sardīnija*)

- (241) Itālija un *Alcoa* uzskata, ka *Alcoa* tarifa mērķis ir novērst elektroenerģijas tirgus nepilnības, kuru dēļ cenas vēl nav konkurētspējīgas. Elektroenerģijas augstās cenas, iespējams, apdraud konkurētspēju ražošanas jomās, kurās intensīvi patērē elektroenerģiju, tostarp primārā alumīnija ražošanas jomā. Ir apstiprināts, ka atbalsts neļautu uzņēmu mū pārvietot ārpus Eiropas. Atbalstam ir stimulējoša ietekme, jo pretējā gadījumā, ja atbalsts netiktu piešķirts, uzņēmumam būtu jāslēdz lietuves Sardīnijā un Veneto.
- (242) Ņemot vērā minētos apgalvojumus, var izdarīt šādus vispārīgus secinājumus. Elektroenerģijas tirgu nepareizu darbību nevar, *stricto sensu*, uzskatīt par tirgus nepilnību, jo šis jēdziens ietver konkurētspējīga tirgus nespēju neatkarīgi panākt optimālu rezultātu sociālajā jomā, turpretim konkrētajā gadījumā problēma ir tāda, ka tirgi nav pietiekami konkurētspējīgi. Risinājumu var rast tikai tad, ja konkurence palielinās, nevis samazinās, tas ir, izveidojot patiesi integrētu elektroenerģijas tirgu. Tas, ka valsts nosaka elektroenerģijas tarifus, kopumā rada pretējas sekas, tas ir, rada barjeras un liedz jauniem tirgus dalībniekiem pieeju tirgum, tādējādi neļaujot tiem integrēties. Komisija turklāt uzskata, ka darbības atbalsts, kas piešķirts mākslīgi zemu elektroenerģijas tarifu veidā, nav piemērots instruments, lai novērstu elektroenerģijas tirgus nepilnības.
- (243) Turklāt jāpiebilst, ka bieži citētajos secinājumos, kurus izdarījušas specializētās struktūras, piemēram, Augsta līmeņa grupa enerģētikas, konkurences un vides jomā (78. un 124. apsvērumi) nepiedāvā piešķirt īpašu valsts atbalstu, lai risinātu konkurētspējas problēmas, kuras rodas augstu elektroenerģijas cenu dēļ, bet gan uzsver vajadzību pilnībā ievērot noteikumus par valsts atbalstu⁽¹¹³⁾.
- (244) Komisija pauž bažas par līdzīgiem argumentiem, kuru mērķis ir saistīt atbalsta pasākumus ar mērķi neļaut pārvietot uzņēmumus ārpus ES lēmumā lietā *Terni*⁽¹¹⁴⁾,

un analogu iemeslu dēļ šajā lēmumā nav vajadzīgs veikt sīkāku analīzi.

- (245) Pašreizējā situācijā, kad pasaules tirgū alumīnija cenas ir zemas (ko radījusi pieprasījuma samazināšanās ekonomiskās krīzes dēļ), ja tarifs netiek piešķirts, Itālijas *Alcoa* lietuves var būt nerentablas vai strādāt ar zaudējumiem, vismaz īsā laikposmā. Nevar izslēgt to slēgšanu, arī ja šādu lēmumu var ietekmēt citi faktori, piemēram, rūpnīcas slēgšanas sociālās un vides izmaksas vai vajadzīgās izmaksas un laiks, lai izveidotu jaunas ražošanas jaudas, kas var būt vajadzīgas, lai novērstu tirgus kvotu zaudēšanu.

6.5.3. Priekšlikums izveidot "virtuālo spēkstaciju" (*Sardīnija*)

- (246) Ar 2007. gada 19. janvāra vēstuli (turpmāk "2007. gada vēstule") Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta dienesti izpētīja iespēju par pārejas pasākumu, ar ko pakāpeniski atceltu piešķirto tarifu Sardīnijā, ņemot vērā, ka tirgus situācija Sardīnijā, arī tās atšķirtības, ierobežotā starpsavienojuma jaudas ar kontinentālo Itāliju, kā arī nelabvēlīgo konkurences apstākļu dēļ šķita attaisnojam to, ka izņēmuma kārtā varēja piešķirt darbības atbalstu preferenciāla tarifa veidā uz aptuveni divu gadu pārejas periodu⁽¹¹⁵⁾ (pakāpeniska pāreja), vienlaikus pieņemot pasākumus, kuri paredzēti, lai palielinātu konkurenci Sardīnijas tirgū, izveidojot virtuālo spēkstaciju jeb *VPP*⁽¹¹⁶⁾. Vēstulē netika apspriesta Veneto esošā iekārta⁽¹¹⁷⁾.
- (247) Ar 2007. gada vēstuli norādīja, ka piemērotai virtuālajai spēkstacijai bija jāsniedz virtuālās ražošanas jauda trešiem elektroenerģijas piegādātājiem, tai bija jāsedz vairāk vai mazāk par 25 % no elektroenerģijas pieprasījuma Sardīnijā, un tās darbības termiņam jābūt vismaz 5 gadi. Vēstulē turklāt bija ierosināts, ka varētu nekavējoties tikt uzsākta sadarbība starp Konkurences ģenerāldirektorātu un Itālijas iestādēm, lai izstrādātu noteikumus par *VPP*.

⁽¹¹³⁾ Piemēram, 2007. gada februārī sagatavotajā Trešajā ziņojumā Augsta līmeņa grupa apstiprina, ka "šajā kontekstā stimulu, vispārīgu piešķirumu un valsts atbalstu izmantošanu var pamatot kā politiski orientētu instrumentu. [Šādi stimuli] var veicināt atbildīgu rīcību sociālajā un vides jomā, sociālo kohēziju, ilgtspējīgu attīstību un kultūras daudzveidību. Tomēr tie būtu jāizmanto tikai neapšaubāmu tirgus nepilnību gadījumā, ja ir pierādīts, ka piešķirumi veido piemērotu instrumentu konkrēti definēta kopējo interešu mērķa sasniegšanai, un, ja nekropļo konkurenci vai nekaitē videi [.]. Ir pamatoti reaģēt, ja šādi piešķirumi apdraud citus politikas mērķus, piemēram, cīņu pret klimata pārmaiņām, Lisabonas stratēģiju nodarbinātībai un izaugsmei, pareizu elektroenerģijas tirgus darbību vai piekļuvi izejmateriāliem, cita starpā, nesasniedzot sākotnējo mērķi." (http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg/doc_07:third_report_27_02_2007.pdf)

⁽¹¹⁴⁾ Komisijas 2007. gada 20. novembra lēmums par atbalstu Nr. C 36/A/06, ko Itālija piešķir uzņēmumiem *ThyssenKrupp*, *Cementir* un *Nuova Terni Industrie Chimiche*, 144. un 145. punkts.

⁽¹¹⁵⁾ Minētajā vēstulē citēts šādi: "Mēs vēlētos uzsvērt, ka ir nepārprotami skaidrs, ka pakāpeniskai tarifa atcelšanai jābūt stingri ierobežotai laikā, kas vajadzīgs, lai virtuālā spēkstacija sniegtu rezultātus (lēšam, ka tam būtu vajadzīgi aptuveni divi gadi), un būtu jāpieņem vienreizēja atbalsta princips."

⁽¹¹⁶⁾ Ar *VPP* paredz, ka dominējošie tirgus dalībnieki piešķir virtuālo ražošanas jaudu piešķiršanas procedūru ietvaros. *VPP* ir kopīgs instruments, ko izmanto, lai sekmētu konkurenci vairumtirdzniecības tirgū, jo ar to novērš dominējošā tirgus dalībnieka tendenci izmantot savas tirgus pozīcijas, lai saglabātu mākslīgi augstas cenas nākotnes līgumu tirgū un atvasinātu instrumentu tirgū. Cena, ko maksā *VPP* pircējs, ir izpildes cena, kas parasti atspoguļo attiecīgo ražošanas iekārtu mainīgās izmaksas un prēmiju, kas ir noteikta piešķiršanas procedūras ietvaros.

⁽¹¹⁷⁾ Tas bija pamatots šādi: "Šķiet, ka uz citiem uzņēmumiem, kuri atrodas kontinentālajā Itālijā, neattiecas tie paši ārkārtas tirgus apstākļi, ar kuriem saskaras uzņēmumi Sardīnijā. Konkurences ģenerāldirektorāta dienesti uzskata, ka nav iemesla, lai atkāptos no principiem par valsts atbalstu."

(248) Ar vērā ņemamu novēlošanos 2009. gada 9. jūlijā Itālijā pieņēma tiesību aktu noteikumus, ar ko AEEG piešķir pilnvaras izveidot šādu mehānismu. 2009. gada 17. augustā AEEG pieņēma Lēmumu ARG/elt 115/09, kurā paredzēja VPP īstenošanas noteikumus. Noteikumi par VPP atbilst 2007. gada vēstulē noteiktajiem kritērijiem. Tarifu atcels trīs mēnešus pēc VPP izveides un vēlākais – līdz 2009. gada 31. decembrim.

6.5.3.1. Itālijā izveidojamās virtuālās spēkstacijas apraksts

(249) Saskaņā ar AEEG sīki izstrādātajiem noteikumiem ENEL un E.ON būs jānodod virtuālā ražošanas jauda tirgus dalībniekiem, kuri nav saistīti ar nevienu no abiem uzņēmumiem. Piešķiramā jauda (225 MW no ENEL un 150 MW no E.ON) ir paredzēta atbilstīgi attiecīgajai abu dominējošo tirgus dalībnieku vienpusējai tirgus daļai. VPP segs vismaz 25 % no elektroenerģijas pieprasījuma Sardinijā un darbosies piecus gadus, līdz tiks pabeigti patlaban uzsāktie infrastruktūrālie projekti, kuri paredzēti elektroenerģijas starpsavienojuma uzlabošanai starp Sardiniju un kontinentālo Itāliju.

(250) Līgumus varēs slēgt tirgus dalībnieki, kuri pārdod elektroenerģiju gala patērētājiem. Piedāvāto produktu termiņš būs viens gads un/vai pieci gadi. Līgumus slēgs uz laika posmu, sākot no 2010. gada 1. janvāra.

(251) Saistībā ar fiziskiem ierobežojumiem Sardinijas elektroenerģijas tīklā Itālijas VPP ir uzskatāma par finanšu instrumentu⁽¹¹⁸⁾. Ar šāda veida VPP pircējiem nav fiziski gala lietotājiem jāpārdod elektroenerģija, par ko noslēgts līgums. Pircēji gūst labumu no automatiskas finanšu likvidācijas ik reizi, kad nākamās dienas tirgū cena pārsniedz konkrētu robežu. Priekšrocības, kuras VPP jauda sniedz pašreizējam tirgus dalībniekam vai jaunam tirgus dalībniekam, kas vēlas iegūt klientu loku, ir tādas, ka VPP var izmantot kā riska ierobežošanas instrumentu (citām) fiziskajām realizētajām transakcijām.

(252) Šāda veida VPP konkurētspējas veicinošs efekts ir tas, ka dominējošie tirgus dalībnieki vairs nevar izmantot savu

⁽¹¹⁸⁾ VPP īsteno līguma veidā, kas pircējam sniedz automatiskas tiesības iegūt starpību (ja tā ir pozitīva) starp cenu, kas samaksāta ražotājiem Sardinijā nākamās dienas tirgū, un realizācijas cenu. Pircējs pārskaita piegādātājam prēmiju, kas fiksēta līguma slēgšanas ietvaros, un saņem no piegādātāja starpību (ja tā ir pozitīva) starp nākamās dienas tirgus cenu un realizācijas cenu.

ietekmi tirgū, lai saglabātu augstas cenas nākamās dienas tirgū, jo visus ienākumus, kuri iegūti, izmantojot šādu stratēģiju, pārskaitītu VPP pircējiem.

6.5.3.2. Tarifa saderība, pamatojoties uz VPP

(253) Lai arī paredzēts, ka VPP veicina konkurētspēju Sardinijas elektroenerģijas tirgū, un neraugoties uz 2007. gadā izteikto priekšlikumu, Komisija secinājusi, ka šajā gadījumā VPP nevar sniegt pietiekamu pamatu atbalsta saderībai ne uz pārejas periodu pēc VPP izveides, ne *a fortiori* uz periodu pirms VPP īstenošanas turpmāk sīki aprakstīto iemeslu dēļ.

(254) Komisija neizslēdz iespēju, ka ārkārtas apstākļos pasākums, kas ietver "tirgus liberalizāciju" (vai šajā gadījumā labāk pasākums tirgū, kas likumīgā kārtā atvērts konkurencei, bet vēl aizvien ir spēcīgi piesātināts), var veidot pamatu valsts atbalsta saderībai. Šajā konkrētajā gadījumā Komisija ņēma vērā konkurences problēmas būtību Sardinijas elektroenerģijas tirgū⁽¹¹⁹⁾, cēloņsakarību starp minēto problēmu un atbalstu, kā arī VPP kā korekcijas instrumenta efektivitāti.

(255) Pirmkārt, attiecībā uz konkurences problēmu Sardinijā izdarīti šādi secinājumi. Augstās cenas Sardinijā ir vairāku faktoru rezultāts: nepietiekams starpsavienojums, ražošanas portfeļa izmaksu struktūra un divu galveno ražotāju ietekme tirgū. Fakts, ka uz salas ir nepietiekams elektroenerģijas starpsavienojums, nav liberalizācijas problēma, bet drīzāk gan ģeogrāfiskā novietojuma dabiska īpatnība. Vairākas ES valstis ir salu valstis, un gandrīz visām dalībvalstīm ir salas, kurās nav elektroenerģijas starpsavienojuma vai tas ir nepietiekams. Ražošanas portfolio izmaksu struktūra nav tieši saistīta ne ar elektroenerģijas tirgus darbību, ne ar dominējošo tirgus dalībnieku ietekmi tirgū. Lēmumus par ražošanas uzņēmumu ieguldījumiem ietekmē visdrīzāk tas, cik lielā mērā ir pieejami primārie enerģētiskas resursi, un fiziskie un ģeogrāfiskie ierobežojumi. Visbeidzot, ļoti piesātināta tirgus struktūra uz salas, iespējams, ir likums, nevis izņēmums. Turklāt vienīgais nosakāmais konkurences faktors ir duopola situācija tiktāl, ciktāl tā var, iespējams, sekmēt to, ka dominējošie tirgus dalībnieki nosaka augstas cenas. Tas ir tikai viens no faktoriem, kas sekmē augstu cenu līmeni Sardinijā.

⁽¹¹⁹⁾ Komisija izmantoja AEEG veikto analīzi tās ziņojumos.

(256) Otrkārt, Komisija izvērtēja cēloņsakarību starp preferenciālajiem tarifiem un situāciju Sardīnijas tirgū. Ar minēto tarifu nekad nav bijis paredzēts uzlabot Sardīnijas konkurētspēju, jo ar Sardīnijas tarifiem, par kuriem paziņoja Itālija, paredzēja veikt uzlabojumus tikai par labu konkrētam lietotāju lokam, turklāt tādiem lietotājiem, kuriem ir pārākas tirdzniecības sarunu pozīcijas. Pati Itālija atzina, ka *Alcoa* tarifa mērķis bija saskaņot *Alcoa* maksāto cenu Sardīnijā ar cenām, kuras maksā alumīnija ražotāji citās Eiropas valstīs.

(257) Attiecīgais atbalsts varēja vienīgi saasināt situāciju, ko rada duopols ražošanas jomā. Izmantojot kompensējošo maksājumu sistēmu, kas veido izskatīto pasākumu, *Alcoa* netika rosināta izmantot savu pircēja ietekmi, lai samazinātu elektroenerģijas izmaksas, jo *Alcoa* intereses iegūt zemāku cenu tika realizētas ar kompensācijas maksājumiem, nevis mazumtirdzniecības tirgū, izmantojot savu kā apjomīga elektroenerģijas patērētāja Sardīnijā tirdzniecības sarunu pozīciju. Samazinot *Alcoa* iniciatīvu meklēt piegādes nosacījumus, kas atšķiras no nosacījumiem, ko piedāvāja vēsturiskais operators, kompensācijas maksājumi, iespējams, zināmā mērā negatīvi ietekmēja konkurenci mazumtirdzniecības tirgū, kaitējot visiem elektroenerģijas patērētājiem, jo tiem bija tendence stiprināt vēsturiskā operatora finanšu pozīciju.

(258) Treškārt, VPP ietekme, ar ko paredzēts uzlabot faktiskās konkurences apstākļus Sardīnijā, šķiet, nav saderīga ar piešķirtā atbalsta apjomu un intensitāti. Uzlabojuma sekas Sardīnijas tirgū ir diezgan ierobežotas. Uzlabojums ietekmēs tikai dominējošo tirgus dalībnieku rīcību, jo tāda finanšu VPP, ko īstenojusi Itālija, nevar ietekmēt starpsavienojumu vai ražošanas izmaksas, un atšķirībā no "tolling agreement" [apstrādes līgumiem] tam nav tendences radīt izmaiņas tirgus struktūrā ražošanas līmenī.

(259) Ceturtkārt, atbalsts kropļo konkurenci primārā alumīnija tirgū, turpretim VPP radīs uzlabojumus konkurences jomā citā tirgū, tas ir, elektroenerģijas tirgū. Pēc būtības VPP nespēj radīt tiešas sekas alumīnija tirgū.

6.5.4. Secinājumi par atbalsta saderību (Veneto un Sardīnija)

(260) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka *Alcoa* rūpniecām Veneto un Sardīnijā piemērotais tarifs neatbilst ne uz vienu izņēmumu, kas noteikts EK līguma bijušajā 87. punktā. Līguma 87. panta 2. punktā pare-

dzētās atkāpes nevar piemērot, jo atbalsts nav sociāla rakstura, tā mērķis nav kompensēt zaudējumus, kurus radījušas dabas katastrofas vai ārkārtas apstākļi, un tas nav piešķirts, lai kompensētu ekonomiskus zaudējumus, ko radījusi Vācijas sadalīšana. Nav piemērojamas arī 87. panta 3. punkta b) un d) apakšpunktā minētās atkāpes, jo ar konkrēto pasākumu necenšas sekmēt svarīga Eiropas nozīmes projekta īstenošanu vai novērst nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā, vai veicināt kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu. Attiecībā uz atkāpi 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā iepriekšminētajos punktos veiktā analīze (no 220. līdz 240. apsvērumam) pierāda, ka tarifu nevar apstiprināt kā atbalstu, kura mērķis ir veicināt ekonomikas attīstību teritorijā, kurā dzīves līmenis ir ārkārtīgi zems, vai kur valda liels bezdarbs. Attiecībā uz 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu analīze pierāda, ka tarifu, arī ja tas ir pieskaņots VPP, nevar uzskatīt saderīgu, pamatojoties uz šādu atkāpi (sk. jo īpaši 216., 217., 241.–245. un 253.–259. apsvērumu).

(261) Turklāt *Alcoa* preferenciālā tarifa darbības termiņa pagarinājums, ko paredzēja ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu un 2004. gada dekrētu (tā, lai tas pats noteikums varētu būt minētā dekrēta piemērošanas rezultāts laikposmā no 2006. gada janvāra līdz 2007. gada jūnijam, sk. 44. apsvērumu), ir jāuzskata par nesaderīgu ar kopējo tirgu.

6.6. Atbalsta atgūšana

(262) Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 14. panta 1. punktu negatīvos lēmumos, kad nelikumīgs atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu, jāatjauno faktiskā konkurence un nekavējoties jāatgūst atbalsts, tostarp procenti, ja vien tas nav pretrunā ar kādu Kopienas tiesību vispārēju principu.

6.6.1. Tiesiskās palāvības princips un citi vispārīgie Kopienas tiesību principi, kuri var radīt šķērslī atbalsta atgūšanai

6.6.1.1. Tiesiskās palāvības princips

(263) Saskaņā ar iedibinātu judikatūru, ja atbalsts ir piešķirts, par to iepriekš nepaziņojot Komisijai saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu, atbalsta saņēmējs nevar atsaukties uz tiesiskās palāvības principu saistībā ar atbalsta piešķiršanas likumību⁽¹²⁰⁾. Rūpīgs uzņēmums parasti spēj noteikt, vai ir veikta paziņošanas procedūra un vai atbalsts ir likumīgs.

⁽¹²⁰⁾ Eiropas Kopienas Tiesas lēmums lietā C 24/95 (krājums, 1997., I-1591. lpp.), 25., 30. un 31. punkts, un lēmums *Demesa and Territorio histórico de Álava/Commissione*, apvienotās lietas C-183/02 P un C-187/02 (krājums, 2004., I-10609. lpp.), motivācijas 45. punkts.

- (264) Tomēr nevar izslēgt iespēju, ka nelikumīga atbalsta saņēmējs atsauca uz ārkārtas apstākļiem, saskaņā ar kuriem tas varēja izmantot tiesiskās palāvības principu atbalsta likumības ietvaros un līdz ar to iebilst pret atbalsta atgūšanu⁽¹²¹⁾. No otras puses, "ja uzmanīgs un apdomīgs uzņēmējs var paredzēt, ka tiks pieņemts Kopienas pasākums, kas varētu ietekmēt tā intereses, uzņēmējs nevar uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu atsaukties pēc pasākumu pieņemšanas"⁽¹²²⁾.
- (265) Komisija pārbaudīja, vai ārkārtas apstākļi, uz kuriem atsauca *Alcoa* un kuri ir saistīti ar *Alumix* lēmumu, varēja būt tiesiskās palāvības principa pamatā.
- (266) Tiesa ir nepārtraukti apstiprinājusi, ka tiesiskā palāvība var rasties tikai no konkrētiem, beznosacījumu un saskaņotiem apgalvojumiem, kurus sniegušas Kopienas iestādes un ar kuriem pamato to, ka pasākums neveido atbalstu un ir likumīgs⁽¹²³⁾.
- (267) *Alcoa* uzskata, ka arī tad, ja spēkā esošo režīmu neuzskatītu par "esošo atbalstu", tomēr varētu atsaukties uz tiesiskās palāvības principu, jo, kad uzņēmums uzzināja par *Alumix* lēmumu un nolēma veikt turpmākus ieguldījumus abās lietuvēs, tas balstījās uz secinājumu par atbalsta neesību *Alumix* lietā. *Alcoa* turklāt kā precedentu citē Komisijas lēmumu par nodokļu atvieglojumiem tērauda rūpniecības uzņēmumiem, kas būvē rūpnīcas ārzemēs⁽¹²⁴⁾ (sk. 97. apsvērumu).
- (268) Minētajā Komisijas lēmumā par nodokļu atbrīvojumiem, ko Francija piešķirusi tērauda ražošanas uzņēmumiem, noteikumus par spēkā esošo atbalstu nevarēja tieši piemērot, jo atbalstu tērauda rūpniecībai reglamentēja EOTK līgums, kurā nebija tāda jēdziena kā esošs atbalsts. Komisija ir atzinusi saņēmēju tiesisko palāvību, pēc analogijas piemērojot attiecīgos EK līguma noteikumus, un tādējādi nav pieprasījusi atgūt atbalstu. Tomēr minētā
- lieta lielā mērā bija līdzīga lietai par *Beļģijā nodibinātiem koordinācijas centriem*, kurā Komisija bija mainījusi novērtējumu par pasākumu, ko iepriekš neuzskatīja par atbalstu, arī ja dalībvalsts pasākumā nebija izdarījusi nekādus grozījumus. Apsvērumi, kas definēti 210. apsvērumā, ļauj Komisijai noraidīt apgalvojumu, ka minēto citātu varētu izmantot kā pamatu, lai atzītu *Alcoa* tiesisko palāvību.
- (269) Attiecībā uz *Alcoa* piešķirto nozīmi *Alumix* lēmumam jānorāda, ka minētais lēmums varēja radīt saņēmējam tiesisko palāvību tikai tādā nozīmē, ka tajā novērtētais tarifu mehānisms neveidotu atbalstu līdz 2005. gada 31. decembrim.
- (270) Nevar norādīt uz lēmuma *Alumix* tiesisko palāvību attiecībā uz tarifa darbības termiņa pagarinājumu, kas noteikts ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu. Uzņēmumam *Alcoa* nevarēja būt tiesiskā palāvība, ka 2005. gada pasākums, ar ko pagarināja tarifa darbības termiņu līdz 2010. gadam, tiktu automātiski neuzskatīts par atbalstu. Veicot pasākumu, kas a) bija būtiski mainīts un b) kura termiņš bija pagarināts, uzmanīgam saņēmējam bija jāpārlicinās, ka atbalsts ir likumīgs.
- (271) Tas, ka *Alumix* lēmums neietver tiesisko palāvību, ir skaidri apstiprināts Tiesas lēmuma 109. punktā.
- (272) Fakts, ka *Alcoa* ir veikusi ieguldījumus savās Itālijas rūpnīcās, nenorāda uz tiesisko palāvību, bet gan uz grozītā un pagarinātā tarifu līguma likumību, jo kopš piešķiršanas brīža bija skaidrs, ka *Alumix* sākotnējā tarifa termiņš būs tikai 10 gadi, un saskaņā ar to *Alcoa* izstrādāja ieguldījumu plānu, nevis saskaņā ar pieņēmumu par tarifu, kam ir neierobežots termiņš.
- (273) Ņemot vērā iepriekšminētos apsvērumus, Komisija secināja, ka apstiprināts *Alumix* tarifs nevarēja radīt *Alcoa* tiesisko palāvību attiecībā uz izskatāmā pasākuma likumību.
- (274) Attiecībā uz Sardīnijas rūpnīcu Komisija arī pārbaudīja, vai 2007. gada vēstule un ar to saistītie turpmākie noteikumi var veidot tiesiskās palāvības avotu *Alcoa*.

⁽¹²¹⁾ Eiropas Kopienas Tiesas lēmums lietā C-5/89, Komisija pret Vāciju (krājums, 1990., I-3437. lpp.), 16. punkts.

⁽¹²²⁾ Sk. lēmumus lietās *Lühns*, C-78/77 (krājums, 1978., I-169. lpp.), 6. punkts; *Van de Bergh en Jurgens contro Commissione*, C-265/85 (krājums, 1987., I-1155. lpp.), 44. punkts, un *Unifruit Hellas contro Commissione*, T-489/93 (krājums, 1994., II-1201. lpp.), 51. punkts.

⁽¹²³⁾ Sk. lēmumus lietās *Van den Bergh en Jurgens/Commissione*, lieta C-265/85 (sk. turpat), 44. punkts, *Sofrimport/Commissione*, lieta C-152/88 (krājums, 1990., I-2477. lpp.), 26. punkts; *Mehibaz Doratselaan/Commissione*, lieta T-290/97 (krājums, 2000., II-15. lpp.), 59. punkts, un *Kyowa Hakko Kogyo/Commissione*, lieta T-223/00 (krājums, 2003., II-2553. lpp.), 51. punkts.

⁽¹²⁴⁾ Sk. 51. zemsvītras piezīmi.

(275) Šādā kontekstā jāsecina, ka 2007. gada vēstulē Komisija nesniedza precīzus un beznosacījuma apgalvojumus attiecībā uz VPP, lai varētu izdarīt secinājumu par atbalsta saderību. Vēstulē, ko sagatavoja Komisijas dienesti, bija tikai norādīts, ka "Eiropas konkurences komisārs būs gatavs iesniegt apstiprināšanai kolēģijai apstiprinājumu par elektroenerģijas tarifu pakāpenisku atcelšanu īsā laikposmā Sardīnijā." Ar šādu formulējumu norādīja, ka lietas pozitīvs iznākums jebkurā gadījumā būtu atkarīgs no tā, vai lēmuma projektu apstiprinātu komisāru kolēģija. Turklāt, ņemot vērā tās statusu (dienestu vēstule) un saturu (provizorisks apgalvojums), 2007. gada vēstule nevarēja radīt Tiesas atzītu tiesiskās palāzības veidu.

6.6.1.2. Citi Kopienas tiesību vispārīgie principi

(276) Ne Itālija, ne *Alcoa* iesniegtie attiecīgie apsvērumi nav pamatoti. Komisija tomēr novērtēja, vai Kopienas citi vispārīgie tiesību aktu principi pilnībā vai daļēji rada šķēršļus atbalsta atgūšanai.

(277) Attiecībā uz rūpnīcu, kas atrodas Veneto, uzskata, ka atbalsta atgūšana nepārkāpj nevienu Kopienas tiesību vispārīgo principu. Komisija lēmumā par procedūras uzsākšanu bija izteikusi nopietnas šaubas par atbalsta saderību attiecībā uz Veneto rūpnīcu, un procedūras gaitā nekas nespēja mainīt viedokli par *Alcoa*, kāds tas bija izmeklēšanas sākumā.

(278) Attiecībā uz Sardīnijas iekārtu Komisija izskatīja situāciju, ko izraisīja 2007. gada vēstule un ar to saistītie turpmākie notikumi. Kā pierādīts iepriekš 275. apsvērumā, Komisijas dienestu vēstulē nebija norādīti precīzi un beznosacījuma apgalvojumi par VPP, kas liktu secināt, ka atbalsts ir saderīgs, bet tajā tikai norādīja, ka, ja Itālija būtu laikus reaģējusi uz ieteikumu, Konkurences komisārs būtu Komisijai ierosinājis apstiprināt tarifa pakāpenisku atcelšanu īsā laikposmā. Tomēr visas procedūras laikā ideja par VPP netika īstenota, līdz Itālija nolēma uzsākt tās realizēšanu.

(279) Neraugoties uz šo priekšlikumu, kā iepriekš paskaidrots 253. līdz 259. apsvērumā, Komisija secināja, ka VPP nevar veidot pamatu lēmumam par atbalsta saderību tādu iemeslu dēļ, kuri saistīti ar pasākuma apstākļiem un VPP vispārīgo būtību, un kuri nav ar Itāliju notikušo sarunu rezultāts. Ir lietderīgi noskaidrot, vai izvērsts

diskusijas par VPP var likt atteikties no pieņēmuma, ka, veicot novērtējumu par nelikumīga atbalsta nesaderību, vajadzētu arī panākt pilnīgu atbalsta atgūšanu.

(280) Lai arī izmeklēšanas laikposms būtībā nebija ārkārtīgi ilgs (trīs gadi), Komisija atzīst, ka konkrētajā gadījumā diskusijas par VPP ieviešanu šādu laikposmu paildzināja.

(281) Tā kā diskusijas par VPP ieilga lielā mērā arī tādēļ, ka Itālija kavējās sniegt atbildi par priekšlikumu, Komisija atzīst, ka ieilgušās diskusijas par VPP nebija saderīgas ar pienācīgu pārvaldību un ietekmēja saņēmēja rīcību izmeklēšanas periodā. Iespēja, ko radīja Komisija un par ko netika paziņots laikus, ka, pateicoties VPP, varētu panākt labvēlīgu lietas iznākumu attiecībā uz Sardīnijas iekārtu, iespējams, pēc procedūras uzsākšanas ir mainījusi *Alcoa* nostāju par tā atbalsta atgūšanu, kas piešķirts Sardīnijas iekārtai, un tas, iespējams, ir ietekmējis uzņēmuma stratēģiju ieguldījumu un saimniecisko darbību izvietojumu jomā. Ja nebūtu nosūtīta 2007. gada vēstule, *Alcoa* varēja nolemt neturpināt veikt saimnieciskās darbības Sardīnijā, šādā veidā ierobežojot atgūstamo summu.

(282) Ņemot vērā visus minētos apstākļus, Komisija uzskata par lietderīgu nenoteikt atbalsta atgūšanu attiecībā uz Sardīnijas iekārtu uz laikposmu no vēstules saņemšanas dienas, tas ir, 2007. gada 19. janvāra, līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai.

6.6.2. Atgūstamo summu noteikšana

(283) Jāsecina, ka visas nesaderīgā atbalsta summas, kuras saņēmusi *Alcoa* saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu no 2006. gada 1. janvāra un turpmāk, jāatgūst, pieskaitot tām procentus, saskaņā ar V nodaļu Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulā (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ⁽¹²⁵⁾.

(284) Atbalsta atgūšanas mērķis ir atjaunot konkurētspējas pozīciju, kurā saņēmējs atradās pirms nesaderīgā atbalsta piešķiršanas. Lai noteiktu atgūstamās summas, jānosaka cena, ko *Alcoa* būtu maksājis tirgū par elektroenerģijas piegādi, ja tarifa termiņš nebūtu pagarināts.

⁽¹²⁵⁾ OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.

- (285) Kā norādīts 157. apsvērumā, *Alcoa* bija noslēdzis divpusēju līgumu ar *ENEL* par nominālo cenu, kas aptuveni līdzvērtīga standarta tarifam, ko *ENEL* piemēro augstsprieguma tīkliem. Komisija uzskata, ka minēto cenu *Alcoa* būtu maksājis par savām elektroenerģijas piegādēm, ja īpašais tarifs nebūtu piešķirts. Komisija arī uzskata, ka atgūstamā summa atbilst starpībai starp līgumā noteikto cenu un preferenciālo cenu. Šāda summa atbilst kompensācijas iemaksai, ko ieguva no uzņēmuma attiecīgajā laikposmā ⁽¹²⁶⁾. Komisija norādīja to pašu aprēķina metodi arī *Terni* ⁽¹²⁷⁾ lietā, kas ir tieši salīdzināma ar konkrēto lietu.
- (286) Pabeigtības dēļ Komisija arī izskatīja un noraidīja apsvērumus, saskaņā ar kuriem, ja netiktu sniegts valsts piešķirums, *Alcoa* ar savu piegādātāju būtu vienojies par labāko cenu un, tādējādi atbalsta atgūšanas pamatā būtu atšķirīgs rādītājs, iespējams, reālāks.
- (287) Pirmkārt, Komisija principā neatbalsta ideju noteikt teorētisku radītāju, ja ir pieejama konkrēta un atbilstīga atsauce. *Unicredito* ⁽¹²⁸⁾ lietā Tiesa noraidīja šāda veida hipotētisku pieeju, nosakot, ka "agrākās situācijas atjaunošana [...] nenozīmē, ka, izmantojot iedomātus faktus, tādus kā iespējas, kas bieži ir vairākas, ko varētu būt veikuši ieinteresētie saimnieciskās darbības subjekti, tiek atšķirīgi rekonstruēta sākotnējā situācija."
- (288) Turklāt pēc tam kad Komisija bija uzsākusi oficiālas izmeklēšanas procedūru pret konkrēto tarifu 2004. gadā un 2006. gadā un pēc tam kad *Alcoa* tika uzaicināts sniegt mātesuzņēmuma garantiju, lai segtu atbalsta atgūšanas risku, uzņēmumam bija neapšaubāms stimuls vienoties ar *ENEL* par vislabākajiem iespējamajiem energoapgādes nosacījumiem. Turklāt nav norādījumu par to, ka līgumā noteiktā cena, par kuru brīvi vienojies *Alcoa* un *ENEL*, pareizā veidā atspoguļo tirgus cenu, ko *Alcoa* būtu maksājis, ja atbalsts nebūtu piešķirts.

7. SECINĀJUMS

- (289) Komisija secina, ka Itālija, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu, ir nelikumīgi īstenojusi noteikumus, kuri paredzēti ar 1. pantu 2004. gada 6. februāra Ministru prezidenta dekrētā un ar 11. panta 11. punktu Dekrētā-likumā Nr. 35/05, kas pārveidots par Likumu Nr. 80/2005, kurā paredz uzņēmumam *Alcoa* piemērojamā preferenciālā elektroenerģijas tarifa darbības termiņa pagarinājumu. Komisija uzskata, ka minētais pasākums,

kas veido neapšaubāmu darbības atbalstu, nav attiecināms ne uz vienu no atkāpēm par vispārīgo valsts atbalsta aizliegumu, kuras noteiktas EK līgumā, un tādēļ nav saderīgs ar kopējo tirgu. Turklāt visi turpmākie maksājumi ir jāatceļ, un jau piešķirtais atbalsts ir jāatgūst, kā norādīts turpmāk. Atgūstamais atbalsts atbilst visu kompensējošo komponentu summai, ko *Cassa Conguaglio* pārskaitījusi *Alcoa*. Attiecībā uz Veneto rūpnīcu summu atgūst par laikposmu no 2006. gada 1. janvāra līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai. Attiecībā uz Sardīnijas rūpnīcu summu atgūst par laikposmu pirms 2007. gada vēstules saņemšanas, tas ir, no 2006. gada 1. janvāra līdz 2007. gada 18. janvārim,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Valsts atbalsts, ko Itālija nelikumīgi piešķir *Alcoa Trasformazioni* no 2006. gada 1. janvāra, pamatojoties uz Ministru prezidenta 2004. gada 6. februāra dekrēta 1. pantu un Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, nav saderīgs ar kopējo tirgu. Atbalsta summa ir aprēķināta saskaņā ar šajā lēmumā 285. apsvērumā norādīto metodi.

2. pants

1. Itālija uzsāk 1. pantā minētā saņēmējam pārskaitītā atbalsta atgūšanu. Attiecībā uz Veneto rūpnīcu summu atgūst par laikposmu no 2006. gada 1. janvāra līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai. Attiecībā uz Sardīnijas rūpnīcu summu atgūst par laikposmu no 2006. gada 1. janvāra līdz 2007. gada 18. janvārim.

2. Atgūstamās summas ietver procentus, ko skaita no dienas, kurās summas piešķir saņēmējam, līdz faktiskajai atgūšanas dienai.

3. Procentus aprēķina pēc salikto procentu formulas saskaņā Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 V nodaļu un Komisijas Regulu (EK) Nr. 271/2008 ⁽¹²⁹⁾, ar ko izdarīti grozījumi Regulā (EK) Nr. 794/2004.

4. Itālija atceļ visus turpmākos 1. pantā minētā atbalsta maksājumus, sākot no šā lēmuma pieņemšanas dienas.

3. pants

1. Atbalsta atgūšana, kas minēta 1. pantā, ir tūlītēja un efektīva.

2. Itālija īsteno šo lēmumu četru mēnešu laikā no šā lēmuma pieņemšanas dienas.

⁽¹²⁶⁾ Komisijas rīcībā nav nepieciešamo datu, lai veiktu šādas summas precīzu aprēķinu.

⁽¹²⁷⁾ Sk. 9. zemsvītras piezīmi. Lietā *Terni* preferenciālais tarifs, kura termiņu arī pagarināja saskaņā ar Likuma Nr. 80/2005 11. panta 11. punktu, tika aprēķināts, finansēts un maksāts lielā mērā tādā pašā veidā kā *Alcoa* gadījumā (lai arī saņēmējiem piešķirtā galīgā cena bija atšķirīga).

⁽¹²⁸⁾ Eiropas Kopienų Tiesas 2005. gada 15. decembra lēmums lietā C-148/04 (krājums, 2005., I-11137. lpp.).

⁽¹²⁹⁾ OV L 82, 25.3.2008., 1. lpp.

4. pants

1. Divu mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas dienas Itālija iesniedz Komisijai šādu informāciju:

- a) kopsumma (pamatsumma un procenti), kas jāatgūst no saņēmēja;
- b) detalizēts apraksts par jau pieņemtajiem un paredzētajiem pasākumiem šā lēmuma izpildei;
- c) dokumenti, kuros apliecināts, ka saņēmējam ir pieprasīts atmaksāt piešķirto summu.

2. Itālija ziņo Komisijai par to valsts pasākumu virzību, kuri pieņemti šā lēmuma īstenošanas nolūkā līdz dienai, kad 1. pantā

minētais atbalsts atgūts pilnībā. Pēc Komisijas pieprasījuma tā nekavējoties sniedz informāciju, kas attiecas uz jau pieņemtajiem un paredzētajiem pasākumiem šā lēmuma izpildei. Tā turklāt sniedz detalizētu informāciju par atbalsta un procentu summām, kas jau atgūtas no saņēmēja.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Itālijas Republikai.

Briselē, 2009. gada 19. novembrī

*Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Neelie KROES*

Abonementa cenas 2010. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 100 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, papīra formātā + CD-ROM, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 770 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , L un C sērija, CD-ROM, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
<i>ES Oficiālā Vēstneša</i> pielikums (S sērija) – <i>Publiskā iepirkuma līgumu konkursi</i> , CD-ROM, divi izdevumi nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 300 gadā
<i>ES Oficiālais Vēstnesis</i> , C sērija – <i>Konkursi</i>	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu CD-ROM formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

CD-ROM formāts 2010. gada laikā tiks aizstāts ar DVD formātu.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV